280

EDITURA UNIVERS

Anthony Bloomfield

RĂZBUNAREA

Răzbunarea, romanul scriitorului englez contemporan Anthony Bloomfield, surprinde dramatismul vieţii micilor funcţionari, care îşi duc traiul monoton între slujba de rutină şi viaţa anodină de familie, reuşind să ridice omul mărunt, strivit de mecanismul societăţii de consum, la dimensiunea de personaj dramatic, cu destin de un tragic absurd.

Colecţia GLOBUS

Lei 8,25

30

ANTHONY BLOOMFIELD RĂZBUNAREA

1976

ANTHONY BLOOMFIELD

RĂZBUNAREA

Colecţia GLOBUS / Editura Univers

Ilustrația copertei *Viorel Popescu*
Coperta colecției *Ion State*

GLOBUS

Anthony Bloomfield

RĂZBUNAREA

Traducere de
Antoaneta Ralian

EDITURA UNIVERS
București
1976

PARTEA ÎNTÎI

1

SE OPRI LOCULUI, brusc, ţinînd cărămida în mîna înmănuşată, cu braţul drept încordat, braţul stîng zvîrlit înainte, astfel încît, o secundă, în lumina felinarului, şi în ciuda paltonului greoi, a pălăriei turtite şi a staturii neatletice, silueta i se contură în atitudinea clasică a aruncătorului de disc, plin de vigoare şi de elan.

Gura i se întredeschise, vîrful limbii atinse buza de sus, scorojită, braţul drept se proiectă în faţă, şi în clipa cînd cărămida zbură din mîna lui, îi simţi suprafaţa zgrunţuroasă agăţîndu-i scamele mănuşii de lînă. Pierzîndu-şi echilibrul în momentul lansării proiectilului, căzu peste gardul viu, de mălin ud. Cărămida ţîşni în zbor frînt peste grădina îngustă şi lovi fereastra de la etaj, în dreptul pervazului. Omul zăcea cu faţa îngropată în frunzele cu miros înţepător.

Izbitura cărămizii, înăbuşită poate de draperiile împreunate, produsese mai puţin zgomot decît se aşteptase — oricum nu o explozie de

cataclism ! Un pocnet puternic, fără reverberaţii, şi apoi un clinchet slab de sticlă spartă, cînd cioburile de geam căzură în faldurile draperiei sau se răspîndiră pe pămîntul afînat al stratului de flori de sub fereastră. Neaşteptată ţîşnire de lumini pe pajişte, ca la cinema, cînd se rupe filmul. După aceea un moment de tăcere încremenită, aproape absolută, pe fundalul vag dar omniprezent al murmurului circulaţiei îndepărtate şi al bătăilor ritmice care-i zvîcneau în vinele gîtului. Îl scutură un fior ; îşi simţea trupul scăpat de sub control, incoerent şi imponderabil. În palmă i se întipăriseră muchiile tăioase ale cărămizii. Şi clipa aceasta de semi-trezie se prelungea.

De undeva — nu din interiorul casei din faţa lui — izbucni un strigăt ; aproape simultan, draperia dindărătul geamului sfărîmat fu dată deoparte şi un val de lumină inundă iarba şi gardul viu, aproape atingîndu-l şi pe el.

Îşi simţi trupul reintegrîndu-se în legile gravitaţiei. Şi o luă la fugă.

Alergînd, cu răsuflarea tăiată chiar după primele cîteva clipe, de-a lungul străzii uşor curbe şi în pantă, pe sub felinarele incriminatoare, încerca să prindă zgomote de paşi care-l urmăreau, dar nu auzea nimic decît vîjîitul sîngelui ce-i bubuia în tîmple şi propriii săi paşi dezordonaţi, răsunători în ciuda pantofilor cu tălpi moi pe care-i îmbrăcase din prudenţă. Un automobil care venea spre el, cu faruri orbitoare, îl făcu să se poticnească, să-şi tragă capul între umeri şi, instinctiv, să-şi ridice braţul pentru a-şi feri faţa. Un copac desfrunzit, ivit dincolo de trotuar, deveni, pe parcursul gîfîit a cinci, şase paşi, o namilă care-i bara drumul prin zeci de braţe întinse. În colţul unui gard viu, un băiat şi o fată, foarte lipiţi unul de celălalt, întoarseră spre el feţe albe ce păreau să oglindească propria lui alarmă.

La început, încercase să-şi stăpînească respiraţia horcăită, dar efortul îl depăşise şi acum părea mînat de forţa propriului său suflu spasmodic, ca o maşină acţionată de hurducăturile motorului. O undă de muzică dintr-un aparat de radio se revărsă de peste drum ; plonjă în ea şi trecu mai departe. Cînd luminile unui automobil ce venea de astă dată din spate frînseră şi alungiră umbrele străzii, printre ele şi umbra lui de liliac tremurător şi fîlfîind, tot sîngele îi năvăli în frunte şi simţi fizic gheare de metal, bara de protecţie, radiatorul strivindu-l de zid. Dar automobilul trecu de el şi, văzînd cum luminiţa roşie din spate unduieşte la curbă, se lăsă scăldat de un val de uşurare.

Se opri brusc din fugă la colţul unde drumul se bifurca şi o a treia stradă îngustă se strecura printre două şiruri de platani, căzînd perpendicular pe una dintre ramificaţii. Întoarse capul : nu-l urmărea nimeni. La marginea trotuarului, zări o cutie poştală prinsă de un stîlp ; se îndreptă cu paşi măsuraţi spre ea, prefăcîndu-se, într-un impuls copilăresc, jucăuş, că gonise nebuneşte doar ca să prindă curierul — deşi ultima colectare a poştei avu-

sese loc cu cinci ore în urmă. Era un gest gratuit, care însă îl amuza. Își șterse cu mîna înmănușată fața pe care șiroia sudoarea : simțind însă pe obraz praful grunțuros al cărămizii pe care o ținuse în mînă, se frecă din nou cu mîneca. Undeva, în dreptul inimii, îl tăia o durere ascuțită, dar aproape că nici n-o simțea.

Își pipăi buzunarele, ca un om care iese dintr-un restaurant sau coboară din tren, furișă din nou o privire, peste umăr, la strada pustie de-a lungul căreia alergase, apoi coti pe străduța întunecoasă, străjuită de platani, înaintînd cu pas măsurat, ca omul care a ieșit să-și facă plimbarea de seară sau care se întoarce dintr-o vizită ; respirația horcăită își regăsea ritmul normal, broboanele de transpirație care-i șiroiau pe față și pe șira spinării începeau să se răcească. Tremura încă, dar nu de enervare ci, în parte, ca o reacție tîrzie la efortul fizic și, în parte, din pricina strădaniei de a-și stăvili valul de triumf care-i năpădea făptura, înălțîndu-se în el ca o forță fizică, sau ca aburul dintr-un vas cu apă în clocot.

Aleea ducea spre o stradă mai largă și bine iluminată, de-a lungul căreia mașinile navigau lent, conștiente parcă de corectitudinea cu care respectau dispozițiile de reducere a vitezei. Ici-colo, cîțiva pietoni răzleți, ca și el ; acum că-și redobîndise siguranța de sine, îi privea în față, fără nici o ezitare. Încă îl mai împungea un junghi în plămîni, dar respirația i se normalizase. Își împinse pălăria spre ceafă, într-o poziție mai degajată și mai comodă, și-și scoase mănușile ieftine de lînă, frecîndu-le una de alta ca să scuture praful de cărămidă înainte de a le vîrî în buzunar. Cînd o pisică mlădioasă, cu pete albe, speriată de pașii lui, o zbughi de pe un gard, încercă să-i potolească spaima scoțînd cîteva sunete liniștitoare.

Strada se vărsa brusc în strălucirea de neon a șoselei principale, ticsită de vehicule și la această oră din seară.

Își spuse : „Totul a decurs conform planului". Și își privi ceasul, fără să înregistreze însă ce-i indicau minutarele.

Stația de autobuz era dincolo de semafor. Dădu colțul, îndreptîndu-se într-acolo ; vreo trei-patru cetățeni așteptau rezemați de barele de protecție. Se apropia un autobuz, dar chiar în clipa cînd să ajungă în stație, un impuls poznaș, similar celui care-l mînase la cutia poștală, îl făcu acum să devieze de la planul său de acțiune meticulos deliberat, pregătit cu o grijă obsesivă, gîndit, regîndit și mult visat ; cuprins de o senzație de eliberare și de iresponsabilitate caracteristică visului, făcu cale întoarsă și intră în cîrciuma din colțul de peste drum.

Dar cînd păși în barul puternic iluminat, trecu printr-o clipă de groază : senzația copleșitoare că toată lumea e cu ochii pe el, de parcă ar fi fost în pielea goală, sau i-ar fi șiroit sîngele pe mîini ; avea impresia că mîrșăvia pe care o comisese i se întipărise monstruos pe chip. Toate acestea nu durară însă decît un moment, după care își comandă băutura și schimbă cîteva cuvinte cu femeia de la bar,

arborînd o voce şi o atitudine mult mai ferme decît avea el de obicei.

Nu mai fusese niciodată în localul acela : era un bar liniştit, cu cîţiva muşterii care-şi vedeau de treburile lor.

În picioare, sorbindu-şi băutura — comandase, fără să-şi dea seama, coniac, o băutură mai tare şi mai exotică decît cele cu care era el obişnuit — începu să-şi savureze triumful, reconstituind în linişte, aşa cum un atlet recreează, în timp ce se schimbă la vestiar, dramatica victorie repurtată pe teren, nu numai sincronizarea şi detaliile tehnice ale marii lui înfăptuiri, dar chiar şi gustul şi esenţa gestului. Îşi încleştă degetele pe paharul subţire de parcă ar fi fost cărămida, şi îşi îndreptă umerii ; îşi simţea trupul uşor şi sprinten, nefiresc de senzitiv ; tălpile picioarelor păreau să simtă, prin ciorapi şi pantofi, ţesătura aspră a covorului pe care stăteau.

„Am făcut-o ! Am făcut-o ! Am făcut-o !" striga mut, printre buzele strînse, în timp ce trăsăturile i se încordau autoritar. Era plin de propria lui cutezanţă. Ba chiar îi dădu ghes şi dorinţa de a se privi, cînd văzu că dincolo de tejghea, în spatele sticlelor înşirate, peretele era căptuşit cu oglinzi. Îşi sumeţi gîtul, pentru a-şi putea prinde imaginea încadrată între o sticlă de whisky Grant şi una de gin Gordon. Faţa distorsionată care-l privea bizar din oglindă era străină şi, în acelaşi timp, chipul nedefinit familiar, cu ale cărui trăsături şi mutaţii zilnice trăia laolaltă de patruzeci şi cinci de ani. Nu remarca nici o schimbare vitală. În lumina rece, despuiată de umbre a barului, faţa reflectată apărea albă şi fleşcăită, adînc impregnată de oboseală, acea oboseală a spiritului frecvent întîlnită în oraşele mari, şi accentuată la el de contururile dezamăgirii şi înfrîngerii. Ar fi fost nevoie de mai mult decît aruncarea unei cărămizi ca să imprime o schimbare pe această faţă.

Se mută puţin mai încolo, unde şirul de sticle era neştirbit. Da, o să fie mai mult ; mai mult decît o cărămidă ! Îngădui gîndului să lunece de la triumful azvîrlirii cărămizii, de la perfecţiunea acestui act, către posibilităţile pe care i le rezerva viitorul, cu provocările lui şi cu perspectiva unor împliniri şi mai profunde.

Depuse pe tejghea paharul gol. Contactul sticlei cu lemnul produse un uşor zăngănit.

— Încă unul, domnule ? întrebă femeia de la bar întinzînd spre pahar un braţ vrîstat de vine mov.

— Nu, nu, nu mai vreau. Mulţumesc. Execută apoi o scurtă pantomimă a omului grăbit, privindu-şi ceasul de la mînă şi comparîndu-l cu cel fixat deasupra uşii. Nu, de data asta nu ! Făcu un pas : Mulţumesc, noapte bună.

— Noapte bună, domnule.

— Noapte bună, repetă cînd ajunse la uşă, însoţindu-şi cuvintele de o vagă fluturare a braţului.

Din nou în stradă ; n-ar fi fost deloc surprins dacă ar fi dat peste agitaţie, peste urmăritori care-l aşteptau să iasă... dar totul părea perfect normal. Traversă din nou spre staţia de autobuz, unde două fete tinere, prinse în discuţie,

întoarseră spre el ochii lărgiţi de fard şi, în aceeaşi secundă, fără să clipească, îşi şi îndepărtară privirile, ca de la ceva lipsit de interes. Cum stătea în spatele lor, le simţi parfumul tare. În exaltarea lui, toate simţurile i se ascuţiseră : percepea sunetele strident şi distinct, în ciuda aerului de noapte uşor pîclos; bara rece de metal pe care-şi odihnea mîna avea o individualitate animată ; luminile răsfrînte de suprafeţele lucitoare îi jucau în faţa ochilor ca nişte cristale. Simţea încă pe limbă gustul înţepător al coniacului.

În autobuz continuă să fie la fel de aţîţat şi de exuberant, o parte din spiritul lui retrăind emoţia şi gloria marii înfăptuiri, în timp ce cu cealaltă urmărea străzile familiare, plin de interes şi vie preţuire, de parc-ar fi fost primul lui contact cu o capitală străină, exotică.

În termenii de distanţă ai Londrei, călătoria a fost destul de scurtă, ţinînd doar vreo douăzeci de minute. Coborî din autobuz lîngă staţia de metro, unde cîţiva adolescenţi din specia desentimentalizată roiau în jurul pancartelor de ziare, goale la această oră, şi o familie de pîrliţi, în veşminte caribeene, subţiri, aşteptau alături de valize, într-o uimire încremenită.

Aici, familiaritatea decorului — zidul cu afişe ţipătoare, şirul de dughene prăpădite, zarzavagiul, tutungeria, măcelăria, farmacia, piese de radio, cîrciuma sordidă, blocurile de locuinţe ieftine din colţ — îi mai amorţi proaspăta acuitate a simţurilor. Se analiză, încă aţîţat, dar pentru prima dată oarecum copleşit

de gravitatea faptei lui, răcorit de un fior de îngrijorare.

Coti pe strada lui, din pricina silei pierzîndu-şi viteza cu fiecare pas, ca şi cum îi cedase un arc. Dar gîndurile începură să-i gonească nebuneşte şi-l purtară o clipă şi pe el pînă pe marginea hăului, în locul de care nu trebuia niciodată să se apropie, aşa încît greaţa binecunoscută îi năvăli în gîtlej şi urechile i se umplură de strigăt, strigătul acela unic care trebuie, trebuie să fi răsunat. Împleticindu-se brusc, se agăţă de ceva ca să nu cadă, şi simţi în palmă greutatea cărămizii, o văzu spintecînd văzduhul şi apoi coborînd, auzi clinchetul slab al sticlei sparte, şi se urmări pe el alergînd pe sub felinare şi pe sub copaci.

Locuiau la ultimul etaj al unei foste vile victoriene modernizate, înaltă, cenuşie, cu ziduri bulbucate. De jos, înălţă ochii spre ferestre, încercînd să ghicească ce se petrece înăuntru. O rază de lumină care se cernea pe la marginea draperiilor din sufragerie arăta că Margaret e acasă şi încă nu se culcase, şi cum lumina era foarte slabă, însemna că se uită la televizor.

Trotuarele erau îngrădite de maşinile locatarilor fără garaj. O tricicletă de copil zăcea într-o rînă pe petecul de grădină neîngrijită ; în prag, cîteva sticle de lapte, goale, şi un sac de spălătorie. Uşa din faţă era deschisă şi în hol plutea mirosul, întotdeauna acelaşi : un amestec de iz de bucătărie, gunoaie, şi poate de lemnărie putredă. Apăsă pe butonul care

declanşa lumina anemică de pe scări. În timp ce urca, picioarele lui evitau din deprindere familiarele porţiuni accidentate ale preşului rebegit ; cînd ajunse la etajul trei, în dreptul apartamentului doamnei Carlotti de unde răzbeau ţipete şi rîsete isterice, începu să se scotocească prin buzunare, după chei. Lumina de pe scară se stinse înainte de a fi descuiat uşa ; de obicei ţinea pînă cînd intra în casă, dar de astă dată durase mai mult pînă să potrivească cheia în broască, de parcă ar fi fost beat. Auzi murmur de voci electronice, prea difuz pentru a izbuti să distingă cuvintele, dar ritmul glasurilor şi acompaniamentul muzical indicau limpede că se transmitea un film. Îşi atîrnă pardesiul şi pălăria în cuierul din hol şi se opri să-şi privească faţa în oglindă, însă cum lumina era prea leşinată ca să se poată vedea bine, intră în baie.

Faţa îi era curată, nemarcată ; cu toate acestea îşi spălă mîinile şi îşi trecu degetele prin părul lins şi subţiat. Cînd deschisese robinetul, ţevile începuseră să geamă şi să bubuie, şi la aceste mugete se referi Margaret cînd, fără să-şi dezlipească ochii de la ecranul televizorului, îi spuse auzindu-l că intră în sufragerie :

— N-am ştiut c-ai venit, pînă n-am auzit ţevăria.

— Am sosit chiar în minutul ăsta, răspunse Harold.

Îşi coborî privirile spre nevastă-sa, aşezată pe un scaun foarte jos, ţinînd în poală o haină

pe care începuse s-o repare, dar acele, mosoarele de aţă, foarfecele fuseseră date la o parte de staniolul ciocolatei, făcut ghem, de scrumiera ticsită de mucuri de pe măsuţa de alături, şi de un radiator electric portabil, cu două bare, pe care şi-l plasase lîngă picioare, lăsîndu-i firul să şerpuiască pe covorul înflorat. Dar nici o sticlă alături şi nici un pahar.

— Ai stat toată seara acasă ?

— Îhm !

Harold privi la ecranul televizorului : o maşină gonea vijelios pe străzile unui oraş de dincolo de ocean, trecînd peste stopuri, cu un tînăr încordat la volan şi alături de el o tînără cu ochii dilataţi şi gura întredeschisă de parcă tocmai privise o ilustrată pornografică ; de fiecare dată cînd tînărul răsucea volanul, sonorul înregistra un scrîşnet strident pe fondul zbîrnîitor al muzicii.

Harold simţi aripile mari ale melancoliei fîlfîindu-i în jurul capului.

— Simţi nevoia să fie atît de tare ?

Luînd tăcerea soţiei sale drept un consimţămînt, se aplecă asupra butonului de control al sunetului, ferindu-se ca nu cumva trupul lui să-i stînjenească vizibilitatea, şi la început amuţi sonorul cu totul, apoi, conştient de o foială iritată în spatele lui, îl readuse la un nivel doar cu ceva mai scăzut decît fusese mai înainte.

— E-o porcărie ! îl informă Margaret, fără să-şi desprindă de pe ecran ochii cu marginile pleoapelor înroşite. De ce transmit asemenea

porcării ? Vrei... se întrerupse, întrucît muzica se stinsese pentru a face loc dialogului :

„Degeaba. Nu pot scăpa de ei !

„Buck ! strigă fata. *Buck ! Atenție !*

Ecranul tremură : un camion imens apăru drept în față ; tînărul răsuci volanul cu o repeziciune de parcă ar fi amestecat în oala cu ciorbă ; scrîșnet prelung.

„Am scăpat ca prin urechile acului !“

— Vrei să mănînci ceva ? își sfîrși Margaret fraza începută.

Harold privi din nou în jos spre ea, luptînd împotriva unui subit val de enervare, gata să se transforme într-un impuls de violență. De asta înfăptuise el ceea ce a înfăptuit, ca să se întoarcă acasă la această indiferență abrutizată, abisală ? Își încleștă mîinile, evocînd greutatea tangibilă a cărămizii.

Văzînd că nu-i răspunde, Margaret își dezlipi în sfîrșit ochii de pe televizor și-și înălță privirile spre el.

— Eu... eu... începu Harold, sînt cam obosit. Cred c-o să mă duc direct la culcare.

— Nici eu nu mai întîrzii mult. Numai să văd... Muzica se porni să urle din nou, înecîndu-i ultimele cuvinte.

Harold ieși din sufragerie, închizînd încet ușa în urma lui.

Constată că își ținuse răsuflarea. Străbătu holul și urcă cele șase trepte care duceau la dormitor dar, cu mîna pe clanța ușii, i se păru că simte din nou pe limbă gustul coniacului. Poate că o băutură i-ar stîrni iarăși clocotul

acela de exuberanță, acea efervescență stinsă acum de indiferență și familiarism. Trecu în încăperea alăturată, întorcînd butonul electric cu atîta precauție, încît aproape că nici nu i se auzi țăcănitul. Nu aveau coniac. Scoase din bufet sticla de whisky și paharul, atent să nu facă vreun zgomot. Îl irita și această nevoie de prudență : pentru el nu era necesar să-și ia băutura pe furiș, dar n-avea nici un rost să strecoare în mintea lui Margaret ideea băuturii, din moment ce în seara asta ea nu simțise nevoia să bea. Își turnă o doză potrivită și, cum nu avea apă imediat la îndemînă, îl bău sec, stînd în picioare lîngă masa din camera întunecată și neîncălzită. Simți whiskyul în gît și în piept mai puțin arzător decît coniacul ; după ce goli paharul, încercă o vagă dezamăgire pentru că efervescența nu-i revenise. Așeză paharul împreună cu sticla la loc în bufet, spunîndu-și că o să-l spele a doua zi dimineața.

Se întoarse în dormitorul cu două paturi separate între ele printr-o măsuță pe care se găsea o lampă de noapte, o fotografie de mărime mijlocie, înrămată, și o scrumieră goală. Pe perna lui era păturită o pijama, pe perna soției sale o cămașă de noapte. După ce se dezbrăcă parțial, intră în baie. Traversînd holul cînd se înapoie în dormitor, auzi din nou televizorul, dar de astă dată cînta o voce de femeie, ceea ce însemna că filmul se terminase. Știa că Margaret, odată ce începea să urmărească un program, era incapabilă să se miște de lîngă aparat pînă nu se termina ; așadar, va mai trece

un timp pînă să vină să se culce. La acest gînd se simţi uşurat, pentru că dorea să evite banalităţile domestice care însoţesc de obicei ritualul pregătirilor de culcare.

În timp ce străbătea spaţiul dintre uşa dormitorului şi măsuţa de toaletă, uşurarea lui se prefăcu în calm, şi apoi în ceva asemănător cu bucuria. Fără să-şi dea seama, retrăia clipa azvîrlirii : trupul îi devenise uşor ca fulgul, muşchii elastici păreau să aparţină unui om cu zece ani mai tînăr. Se întoarse ca să se uite la fotografia de pe noptieră şi avu nevoie de un efort aproape fizic ca să-şi desprindă ochii de la imagine.

Termină în grabă cu dezbrăcatul, îşi trase pijamaua, învîrti şaltărul de la uşă şi stinse lampa mare, lăsînd camera luminată doar de lampa de noapte care, avînd abajurul întors spre patul lui, arunca o strălucire domoală asupra cearşafurilor şi a plapumei, lăsînd restul încăperii în penumbră şi dilatîndu-i dimensiunile, astfel încît patul părea un promontoriu viu iluminat, proiectat într-o nemărginită mare de întuneric.

Se vîrî în pat, tremurînd la atingerea cearşafurilor reci, şi se întinse pe spate, trăgîndu-şi plapuma pînă la bărbie. Curînd, fierbinţeala trupului său încălzi cearşafurile. Îşi destinse picioarele, cu plăcere, şi-şi încovrigă degetele mari. Apoi scoase braţul stîng de sub plapumă şi-l întinse orbeşte după fotografie. Respiraţia i se înteţi. Propti rama fotografiei de plapumă, la cîţiva centimetri de obraz, şi îşi înălţă capul pe pernă. Era o fotografie de atelier, alb-negru, înfăţişînd capul şi umerii unui băieţaş : copilul zîmbea, cu un şirag de dinţi regulaţi ; ochii, foarte luminoşi, erau fixaţi pe un punct deasupra aparatului, ceea ce le dădea expresie plină de aşteptare ; părul periat spre spate dezgolea o frunte înaltă ; urechile erau uşor clăpăuge ; purta o bluză desfăcută la guler care lăsa să se vadă un gît plăpînd, iar braţele goale arătau slăbuţe şi fragile. Fotografia crea o impresie de veselie şi vitalitate. Băiatul părea să aibă cinci sau şase ani. Răsuflarea lui Harold aburi sticla fotografiei ; o şterse uşor cu dosul palmei.

Minutele treceau. După un timp, se uita la fotografie fără măcar s-o mai vadă. Era liniştit : în noaptea asta o putea privi fără să-l inunde valul de greaţă, fără senzaţia de agonie a minţii, fără ca urechile să i se umple de strigătul cumplit. În noaptea asta îşi dobîndise calmul. O senzaţie de saţietate îi relaxase nervii şi muşchii ; spiritul lui rătăcea printr-un decor alb, cristalin, neumbrit de gînduri. Patul era un loc plin de siguranţă şi dincolo de el nu mai exista nimic.

Harold, cu ochii deschişi, ţinu fotografia în faţă, pînă ce auzi paşi şi mişcare dincolo de uşă. Atunci o reaşeză pe noptieră, răsuci abajurul lămpii astfel încît să lumineze celălalt pat şi se întoarse pe o parte, gata să simuleze că doarme. În cîteva minute, adormi de-a binelea.

2

DIMINEAȚA SE TREZI cu o ușoară durere de cap și o senzație de mahmureală. Și îl chinuia o teamă, întocmai ca în copilărie, cînd știa că făcuse o poznă și aștepta cu spaimă ziua care avea să-i aducă răsplata pentru faptă.

În asemenea stare de spirit se spălă, se bărbieri, se îmbrăcă, strunindu-și sever mintea pentru ca teama să nu degenereze în panică. Chipul lui, reflectat în oglindă în timp ce-și peria părul, arăta buhăit și ridat, dușmănos.

Margaret, nefardată, înfășurată într-un capot, îi așeză dinainte farfuria cu ouă și slănină.

— Trebuie să te grăbești !

— Nu-i chiar atît de tîrziu.

De jos, din apartamentul doamnei Carlotti, se auzea aparatul de radio deschis la maximum și urlînd știrile de dimineață. În stradă, se ambalau motoarele mașinilor. Un copilaș plîngea.

— Ce-ai de gînd să faci azi ? întrebă Harold cu o sforțare.

— Trebuie să dau la reparat lampa aia — electricianul n-a venit, niciodată nu te poți bizui pe ei. Pe urmă trebuie să-ți scot haina de la curățătorie, mai am de făcut și o serie de cumpărături ; cred c-o să mă duc în Broadway, deși dacă mă apucă ploaia n-o să fie prea amuzant.

Vorbea repede, de parcă ținea cu tot dinadinsul să vorbească, dar această impresie era

contracarată de nota plîngăreață din vocea ei. Harold nu o asculta.

— Și dacă reușesc să le fac pe toate, continuă Margaret, s-ar putea să-i dau un telefon lui Eileen. M-a invitat să luăm masa împreună într-una din zilele astea.

Cînd se opri din vorbă, Harold păru să-i asculte cuvintele retrospectiv, astfel încît fu în stare să replice :

— A, iei masa la Eileen, asta-i plăcut !

— Cred că o să ieșim împreună la un restaurant. Căutîndu-și, ușor stînjenită, vorbele, Margaret, adăugă : Probabil că o să luăm și o băutură sau două.

Harold nu făcu nici un comentariu ; își aminti de paharul folosit pe care-l lăsase în bufet și se întrebă cum l-ar putea spăla fără ca ea să observe.

— Eileen m-a întrebat de tine, continuă Margaret, punîndu-l la încercare. Întotdeauna mă întreabă de tine, o interesezi foarte mult.

Harold îi primi spusele doar cu un semn din cap. În trecut, avusese loc o mică întîmplare între el și această văduvă, prietena soției sale, fapt care făcea să-i fie neplăcut ori de cîte ori o auzea menționîndu-i numele. Dar tăcerea lui se datora mai curînd indiferenței decît stinghereIii. Lăsă jos cuțitul și furculița, își șterse gura, privi la ceas.

— Te întorci acasă la ora obișnuită ? întrebă Margaret strîngînd farfuriile.

Pilulele de dormit o lăsaseră palidă și transparentă, trăsăturile îi erau răvășite și totuși,

paradoxal, purificate, ca după o lungă noapte de dragoste. Pleoapele îi erau umflate. Privind-o în timp ce se ridica de la masă, Harold se simţi străbătut de o vagă undă de tandreţe, ca nostalgia unei vechi melodii ce-ţi aminteşte de vremuri mai fericite.

— Cred că mă întorc la timp, răspunse el. N-am nici un alt program.

În trecere, îşi lăsă o clipă mîna pe umărul ei.

Ducîndu-se la baie ca să se spele pe dinţi, scoase din bufet paharul folosit şi, la întoarcere, îl înlocui pe neobservate cu unul curat ; o mică realizare, bine pusă la punct.

— Plec, la revedere, strigă din uşă.

— La revedere, îi strigă Margaret din bucătărie.

În timp ce cobora scările, Harold auzi o uşă deschizîndu-se în spate şi îşi iuţi paşii ca să nu-l ajungă din urmă vreun vecin. Aruncă o privire în treacăt la cutia lor poştală — era goală. Tricicleta, udă şi noroioasă, continua să zacă în grădină. Strada era populată de oameni care, în marea majoritate, se îndreptau, ca şi el, spre staţia de metro. Doi şcolari se îmbrînceau din umăr pe trotuar ; Harold o luă pe margine ca să-i evite.

Încă nu ploua, dar cerul era plumburiu şi norii atîrnau grei deasupra capului. Oricum, odată scăpat din casă, Harold răsuflă adînc, şi-şi lăsă muşchii stomacului să se relaxeze ; în strada deschisă puteai fi într-adevăr tu însuţi. În grabă — ca şi cum ar fi scos din buzunar un articol de contrabandă, păstrat pînă atunci ascuns şi pe care abia acum avea posibilitatea să-l cerceteze şi să-l preţuiască — îşi reevocă amintirea-talisman a cărămizii, şi gestul azvîrlirii, încercînd din nou să-şi recreeze senzaţia pe care o încercase atunci, acea totală eliberare. Înainta pe străduţa sordidă a suburbiei, laolaltă cu toţi care se zoreau spre staţia de metro, ţinînd în mînă ziarul împăturit.

Dar de astă dată, magia talismanului părea să se fi evaporat. Cîteva clipe, simţi un gust foarte diluat al frenezie din ajun, dar imediat năvăliră îndoielile, presimţirile negre, temerile. La urma urmei, ce mare lucru făcuse ? Azvîrlise o cărămidă într-un geam, ca un ştrengar de mahala, sau ca un huligan. Pentru un om de patruzeci şi cinci de ani, în costum de culoare închisă, acesta era, cu siguranţă, un act nu de curaj sau de fantezie, ci de demenţă. Ce-ar gîndi *dînşii,* funcţionarii care păşeau pe stradă alături de el, dactilografele cu tocuri înalte, cu servietele, şi poşetele şi ziarele lor, ce-ar gîndi dacă ar şti ? Dacă ar afla, ce pedeapsă umilitoare, batjocoritoare, i-ar hărăzi ? Harold încercă să alunge acest spectru aşa cum încerci uneori să alterezi impresiile lăsate de un vis rău, dar imaginile absurdităţii, minciunii, ruşinii rămîneau neşterse.

La staţia de metro se aşeză la coadă pentru bilet. Ca de obicei pe vreme proastă, păreau să fie mult mai mulţi călători decît în alte zile. Reuşi cu greu să găsească un loc liber într-un vagon şi, din deprindere, despături ziarul ; titlurile articolelor îi păreau lipsite de orice în-

ţeles ; gîndurile, strîns încercuite în minte, îi săltau în ritmul roţilor.

După două staţii parcurse în aer liber, metroul intră în tunelul subteran. Vagonul era acum atît de ticsit, şi pasagerii care stăteau în picioare îl presau atît de tare, încît nu reuşea să întoarcă paginile ziarului. Îl reîmpături şi-l aşeză pe genunchi. O clipă, încercă o strîngere de inimă la amintirea maşinii pe care o avusese cîndva. Omul care şedea chiar în faţa lui îşi schimbă poziţia astfel încît genunchii i se atinseră de genunchii lui Harold. Îi aruncă o privire : buzele omului se mişcau de zor într-un monolog mut şi furios. Harold îşi întoarse privirea şi văzu imaginea estompată a propriei lui feţe, dublu reflectată de ferestrele vagonului.

Gîndurile i se întoarseră obsedant la cealaltă fereastră ; auzi din nou clinchetul sticlei sparte, dar de astă dată mai slab, un sunet atît de surd, încît nici nu era măcar sigur dacă îl auzea aşa cum a fost, sau dacă nu cumva imaginaţia lui construise o asemănare arbitrară. Brusc, ceva se răsuci în interiorul lui : îi încolţise ideea că, în chip cu totul bizar, în ciuda numeroaselor şi tandrelor lui reconstituiri, nu a încercat nici un moment să-şi închipuie ce s-a petrecut de partea cealaltă a ferestrei. Pilotul care a aruncat o bombă simte încă, după ani şi ani, zvîcnirea bruscă a avionului, şi propria lui senzaţie de imponderabilitate, dar niciodată nu revede pămîntul sfîrtecat de sub el, floarea de lumină, coloana de fum — şi tot ce înseamnă acestea !

Cu o precizie lentă, grijulie, Harold încercă să-şi figureze reacţia celor aflaţi în încăpere. Oricum, cine să fi fost acolo ? Greensmith în persoană, de asta era sigur. Şi ce făcea ? Citea, se uita la televizor, bea ? — reuşea să-l *vadă* în oricare dintre aceste posturi. Sau ce altceva putea face ? Discuta (cu cine ?), juca cărţi, lucra — da, asta făcea, da, hotărî Harold, închipuindu-şi-l pe Greensmith în costumul lui impecabil, aşezat la un birou, cu stiloul în mînă, aplecat deasupra unei foi de hîrtie lucioasă, ţinîndu-şi capul masiv în afara cercului de lumină aruncat de lampa graţioasă de pe birou, şi cu ochii pironiţi pe zidul (zugrăvit simplu ? tapetat ? înflorat ?) din faţa lui. După un minut de relaxare, îşi înclină capul, degetele lui rotofeie, păroase, strîng mai tare stiloul şi încep să aştearnă litere meschine şi neciteţe, în timp ce mîna lui aruncă o umbră pe pagină... şi, deodată, peniţa alunecă, o linie neagră, frîntă violează albul virgin al hîrtiei, apoi ambele mîini se ridică în sus, capul se retrage zvîcnit între umeri, ochii ies din orbite, gura se întredeschide gîfîind, un strigăt nearticulat sau o înjurătură rudimentară, provocată de spaimă, ţîşneşte din fundul rărunchilor, inima saltă, apoi pare că se opreşte în loc, un spasm intestinal, sîngele tot invadat de hormonii groazei ! Priveşte cu înmărmurită nedumerire la cioburile de sticlă de pe covorul moale, sub draperii. De undeva, din interiorul casei, un glas ascuţit de femeie strigă : „Ce-a fost asta ?" El se ridică greoi, alb la faţă, leoarcă de sudoare...

Metroul se opri într-o stație. Omul din fața lui închise gura cu un plescăit, punînd capăt monologului, și se ridică, iar în locul lui se așeză o femeie care mormăi o scuză fără cuvinte cînd îl lovi pe Harold cu sacoșa. El îi zîmbi mecanic. Din nou îl cuprinse o morbidă senzație de zădărnicie, care-l zvîrli îndărăt în realitate după intensa experiență a visului său cu ochii deschiși. Numai imaginația lui putea construi asemenea scenă ; s-ar fi putut întîmpla așa cum și-a închipuit el — asta era tot. Chiar dacă, din simplu hazard, și-a imaginat detaliile reale — Greensmith singur, Greensmith așezat la biroul lui — cum se putea gîndi că un incident atît de mărunt ca un geam spart ar fi putut produce efectele de groază pe care le plăsmuise atît de copilărește mintea lui ?

Coborî la stația următoare. Urcînd pe scara rulantă, privi fără să vadă șirul de afișe de pe zid, care păreau să coboare pe măsură ce el suia ; se ocărî singur pentru micimea lui, pentru lipsa de simț al proporțiilor și de bărbăție. În comparație cu neputința lui, Greensmith i se nălucea uriaș și formidabil. Și, cu toate acestea, ce știa despre el, ce știa despre acest dușman pe care — abia acum își dădu brusc seama, cu uimire — nu-l văzuse decît de trei ori pînă atunci ?

Harold își rupse biletul în două jumătăți și, fără să se uite, îi întinse controlorului de la ieșire porțiunea corectă.

Se trezi în strada zgomotoasă, traversă între două mase de autobuze, mașini, camioane, oprite de luminile semaforului. Ploaia încă nu se pornise, dar cerul era și mai greu, striat cu galben, ca o vînătaie urîtă și imensă. Mirosurile de benzină îi strînseră gîtlejul făcîndu-l să tușească puternic. Coti într-o stradă mai strîmtă și mai puțin congestionată, pe trotuarele căreia erau aliniați saci de gunoi burduhănoși, și intră în mica tutungerie unde arboră un adecvat zîmbet stoic, în timp ce femeia dindărătul tejghelii servea un alt client.

— Încă o dimineață superbă !

— Bună să-ți bați copiii, răspunse femeia. Îi întinse pachetul de țigări fără ca el să i-l mai fi cerut. Așa ne trebuie, dacă noi sîntem gata s-o suportăm, nu ?

Harold îi mulțumi, dîndu-i banii.

— Cel puțin bine că nu plouă. Cum se mai simte fiica dumneavoastră, doamnă Clark ?

— Merge spre bine, domnule Makepiece. Mi s-a spus că săptămîna viitoare o să poată să se întoarcă la lucru. Femeia clipi îndărătul lentilelor groase. Sper să fie așa. Nu că n-o să-mi lipsească...

— Foarte bine, foarte bine, o asigură Harold, vag. Apoi răspunse peste umăr la „bună ziua" pe care i-o ură femeia, dar zîmbetul care-i însoțea salutul i-l adresă străzii.

Încă din prag, se aflase la o depărtare kilometrică. Cît stătuse în dugheană, făcînd gesturile potrivite și remarcile potrivite, deodată, fără voie îl *văzuse* pe Greensmith, îl văzuse nu ca pe figura imaginară care stătea la birou, ci așa cum îl întîlnise în realitate, nu prima și nu

ultima oară, ci între aceste două date, cu vreo trei săptămîni în urmă cînd, ieșind neștiutor, ca și acum, dintr-o prăvălie, a fost nevoit să se oprească pentru a se feri de un cîine purtat în lesă și, aruncînd o privire întîmplătoare însoțitorului cîinelui, a simțit că i se oprește inima în loc.

Harold se găsea acum la cîteva minute de biroul unde lucra, dar în tot acest timp retrăia intens fiecare moment ce urmase acelei întîlniri, pînă în clipa cînd Greensmith îi scăpase — vremelnic.

Omul cu cîinele — un spaniel mic, roșcat — a trecut fără să-l vadă. Harold s-a clătinat în pragul prăvăliei, incapabil să identifice vîlvătaia de emoții care părea să-l fi electrizat, transformîndu-i întregul chimism al trupului, din creștet pînă-n tălpi. Dintr-o instinctivă duplicitate, se prefăcu a se uita cu interes la vitrina prăvăliei. Deoarece cîinele se oprea să adulmece toți stîlpii și toate zidurile, omul care-l ducea înainta foarte încet, oprindu-se mereu, plin de îngăduință. Era un bărbat solid, mai masiv decît și-l amintea Harold, și pășea cu încrederea celui care nu se așteaptă să fie filat, plantîndu-și picioarele cu fermitate, ținîndu-și capul zvîrlit îndărăt și stomacul confortabil proiectat înainte. Purta o pereche de pantaloni cafenii și o jachetă cadrilată, cu pătrate mari, evident uniforma extraprofesională, pentru că era o dimineață de sîmbătă. Harold îi lăsă un avans de vreo treizeci de metri, înainte de a-și părăsi adăpostul din pragul prăvăliei. Apoi se strecură pe lîngă vitrinele magazinelor, ascunzîndu-se îndărătul cîte unui pieton, ori de cîte ori Greensmith se întorcea îngăduitor după cîinele care rămînea în urmă. Harold încerca o satisfacție obscură urmărind contrastul dintre înaintarea arogantă a lui Greensmith — de fiecare dată cînd se oprea cu cîinele, toți trecătorii trebuiau să se dea la o parte, ocolindu-l — și tainica dependență a propriilor sale mișcări. N-ar fi putut spune de ce îl urmărea, știa doar că ascultă de un imperativ interior. Spanielul se opri la un moment dat încăierîndu-se cu o corcitură neagră, gușată. Harold trebui să se pitească după două femei încărcate cu sacoșe, cînd prada pe care o hăituia se întoarse ca să despartă cîinii. Mutra lui Greensmith, cînd îi despărți, spunea limpede că deși, teoretic, subscrie la principiile democrației și egalitarismului, totuși, în practică, toate au o limită. Proprietarul corciturii, un bătrîn fără guler, își recunoscu greșeala muștruluindu-și cîinele și trăgîndu-l violent de lesă.

Acesta a fost momentul cînd Harold și-a dat seama că ceea ce simțea era ură. Își întîmpină ura fără nici o rezervă — ca pe o forță nu destructivă ci creatoare.

Greensmith își luă cîinele în brațe ca să intre într-o agenție de presă, iar Harold profită de ocazie ca să treacă mai departe, aflîndu-și o nouă ascunzătoare îndărătul căruței unui fructar, unde-l așteptă pe celălalt să-și facă apariția. (Acum, cînd retrăia scena, în timp ce răs-

pundea la bună dimineața unui funcționar care lucra în aceeași clădire, simțea încă în nări aroma proaspătă și pătrunzătoare a portocalelor stivuite).

Cînd Greensmith ieși, trecu, în profil, atît de aproape de el, încît Harold îi putu distinge firele de păr din nări.

Nu știa ce avea să facă mai departe și nici nu-și puse întrebarea ; deocamdată atîta îi era de ajuns — să observe fără să fie observat însemna un fel de victorie pentru el și o inconștientă umilință pentru celălalt.

Rămase vreo douăzeci de metri în urmă. Greensmith mergea cu aerul omului care are înaintea lui tot timpul : se opri să se uite în vitrina unui magazin cu televizoare, apoi se opri iar ca să citească niște afișe de cinema. Se uita lung — observă Harold — la fetele care treceau ; ba chiar, la un moment dat, întorcîndu-se ca să urmărească mersul unei tinere cu o fustă izbitor de scurtă, de pe trotuarul de vizavi, îl determină pe Harold să se ascundă după o furgonetă parcată. Gestul acesta a avut, poate, un element teatral, pentru că strada era aglomerată și n-ar fi fost posibil ca Greensmith să-și zărească urmăritorul.

Dar, deodată, prada sa coti din strada principală într-o străduță mai strîmtă și mai liniștită, care nu-i prea oferea acoperire lui Harold. Rămase nemișcat la colț. Dar Greensmith coti din nou pe o altă stradă, și Harold, îngrijorat, o porni zorit pe urmele lui. Cînd ajunse la celălalt colț, avu un șoc : Greensmith stătea locului, pe un trotuar pustiu, la vreo cinci metri depărtare de el. O frîntură de secundă, în ciuda oricărei rațiuni evidente, Harold gîndi că fusese detectat ; dar Greensmith nu se uita în direcția lui și Harold își continuă drumul, trecînd pe lîngă el. Nu îndrăzni să arunce o privire îndărăt pînă nu traversă, lăsînd vreo cincizeci de metri distanță între el și Greensmith ; atunci îl văzu, stînd cu un aer patronal lîngă un automobil parcat. Era un autoturism spațios, verde închis, un model ieșit din comun, dar nu de fabricație străină. Nu, nu era același automobil, își aminti Harold.

Se adăposti sub portalul unei clădiri. Strada, fiind lipsită de magazine, era puțin populată. Greensmith își aprinse o țigară, și Harold îl imită.

Creierul îi era vid sau, mai curînd, vălmășagul de imagini și senzații care-i dădea asalt era prea haotic pentru a putea fi numit gîndire. Avea convingerea că ajunsese la o răscruce care-i așteptase de mult sosirea, fără ca el să fi știut. Stînd acolo, fără să clintească, fără să gîndească, intens concentrat, se simțea mai plin de vitalitate ca oricînd, — îi venea să urle ca să poată dovedi clocotul de viață din el. Amîndoi rămaseră locului o bucată de timp. La un moment dat, Greensmith își privi ceasul și, ca într-o scenă regizată, în aceeași secundă apăru de după colț o femeie încărcată cu pachete. Cîinele trase de lesă, dînd să alerge spre ea. După salutul indiferent al lui Greensmith îți dădeai seama că femeia nu-i putea fi decît soție.

Totuşi, îi luă din mînă cîteva pachete şi-i deschise portiera maşinii. Era o femeie între două vîrste, poate ceva mai tînără decît soţul ei, îmbrăcată cu lucruri costisitoare dar lipsite de eleganţă ; cel puţin din cîte putea vedea Harold.

Se urcară amîndoi în maşina, care dădu puţin înapoi, se îndepărtă de marginea trotuarului şi apoi o porni în viteză, trecînd pe lîngă el. Harold stătu nemişcat pînă cînd maşina se făcu nevăzută. Îşi notă numărul în minte, fără să se ostenească să-l scrie, convins în sinea lui că, acum că îl găsise pe Greensmith, nu-i mai putea scăpa. O luă la fugă în direcţia opusă celei în care dispăruse maşina.

Liftul, scîrţîind din încheieturi, îl duse pe Harold sus. Lucra la un etaj superior al unui auster bloc rectangular, afectat numai pentru birouri. Îndelunga folosinţă maculase şi umanizase aspectele aseptice ale clădirii şi, împresurat de ambianţa familiară şi dezordonată a locului, Harold îşi şi asumase „identitatea de birou“, care nu era doar masca celuilalt eu al său, ci o creaţie cu totul separată.

Îşi agăţă pardesiul şi pălăria în cuierul de la garderobă. După ce-şi netezi părul, intră cu un vioi „bună dimineaţa“.

— Bună, Harold !

Mănoasa şi lăptoasa Mary Pollard îl salută cu un zîmbet luminos, de parcă apariţia lui ar fi fost o surpriză, şi încă una foarte plăcută pentru ea.

— Bună dimineaţa, colega, răspunse Stanley Greaves cu invariabila lui frază.

Logan, scoţianul sentenţios, şi Clive Saddler aveau în faţă, pe birou, ziarele larg desfăcute. Saddler, cu care Harold era în raporturi mai vecine cu prietenia decît cu oricare dintre ceilalţi, schiţă o mişcare din mînă. Harold îşi desfăcu la rîndul lui ziarul, de astă dată absorbind cu interes importul de ştiri.

Cele două dactilografe, Stella şi Viv, sosiră împreună, pălăvrăgind de zor. Nici una dintre ele nu era realmente drăguţă, dar în timp ce Viv arăta şleampătă şi clorotică, sinuozităţile şi rotunjimile tubulare ale Stellei sugerau o senzualitate latentă care, fie că se manifesta sau nu, era binevenită pentru bărbaţii plictisiţi.

— Oh, Doamne, ce rău mi-a fost azi dimineaţă ! gemu ea, aşezîndu-se cu o scăpărare de genunchi şi coapsă în ciorap de mătase şi, încurajată de o întrebare compătimitoare venită de la Greaves, se porni să descrie petrecerea de la jazz-clubul unde fusese cu o seară înainte.

În timp ce povestea, intră şi domnul Jackson, şeful secţiei, şi se duse direct în firida de la capătul încăperii, unde era biroul lui. Sosirea lui nu impulsionase personalul să se apuce de lucru. Fost ofiţer „deblocat“, posac şi rezervat, conducea secţia cu o plictiseală plină de dispreţ, întreruptă cînd şi cînd de izbucniri de furie picată din senin.

— Makepiece îşi face de cap în timpul liber, rosti Logan cu accentul lui scoţian, gutu-

ral, ca şi cum ar fi citit ştirea în pagina de sport a ziarului.

— Te pricepi la agăţat, nu-i aşa, Harold, puişorule ? întrebă Mary, iar Viv chicoti.

— Dar n-o fac numai în timpul liber, răspunse Harold în doi peri.

Mary : — Eşti incorigibil !

Colegii îl considerau pe Harold uşuratec şi băiat de viaţă, luîndu-i rezerva drept o sofisticată deghizare a unei înclinaţii spre libertinaj. Lipsindu-i acea aură domestică a bărbaţilor căsătoriţi, între două vîrste, era clasificat laolaltă cu burlacii mai tineri cu zece ani decît dînsul.

Reputaţia veselă i se trăgea, paradoxal, tocmai din mortala lui durere psihică, pentru că atunci cînd luase în primire această nouă slujbă, adoptase o atitudine foarte degajată şi o superficialitate eliptică, menite tocmai să-i protejeze rana încă proaspătă, sîngerîndă. Şi ajunsese să-şi fabrice pentru birou o identitate conformă cu omul care se presupunea că ar fi.

— Incorigibil ! încuviinţă el, dezgolindu-şi dinţii într-un rînjet de satir.

După scurt timp, îşi lăsă ziarul deoparte şi se apucă de lucru. Era angajat la o întreprindere care construia poduri, baraje, rezervoare, pe spaţiul a patru continente, dar isprăvile astea păreau să se petreacă la depărtări infinite, iar munca secţiei din care făcea el parte îi apărea ca o hîrţogărie abstractă şi lipsită de sens. Secţia lui, alcătuită din opt inşi, se ocupa cu anumite înregistrări de documente şi cu statistici

lipsite de importanţă. În această dimineaţă, el trebuia să controleze nişte registre vechi, pentru a le descongestiona de corespondenţa ce-şi pierduse actualitatea, urmînd să fie distrusă, sarcină care nu-i solicita prea multă asiduitate; totuşi reuşi să se lase absorbit pînă uită cu totul de Greensmith, de azvîrlirea cărămizii, de sîmburele incandescent al urii lui.

La ora unsprezece, Stella şi Viv se duseră să aducă de la bufet cafelele şi, la întoarcerea lor, toată lumea lăsă lucrul pentru pauza de bîrfă. În sfîrşit, ploaia îşi dăduse drumul şi biciuia ferestrele. Cineva aprinse lumina de neon, rece şi nudă.

— Ţară blestemată, cu climă blestemată ! se văită Logan. Gîndiţi-vă numai ce-o să fie diseară în metrouri ! Striviţi ca-ntr-o cutie de sardele ! Da' aşteptaţi numai pînă-mi cumpăr eu maşinuţa şi jur că Societatea de Transporturi Londoneze nu mai pupă un bănuţ de la mine !

De săptămîni întregi tot vorbea de maşina pe care avea de gînd să şi-o cumpere ; acum se întoarse spre Saddler şi-l întrebă din nou, pentru nu ştiu a cîtea oară, despre virtuţile comparative ale diverselor modele de maşini.

Între timp, Harold se afla la periferia unor schimburi de tachinerii între Greaves şi Stella.

— Voi, fetele, în realitate nici nu vă sinchisiţi de jazz.

— Atunci de ce mă duc la club ? Poţi să-mi spui ?

— Păi tocmai asta și spun. Toată noaptea vă pipăiți prin colțuri. Asta vă atrage. Nu muzica.

— Ba se și dansează, știi. Se dansează.

— Vă aduceți și așternuturile cu voi, o apostrofă Greaves, prefăcîndu-se scandalizat. Sacii de dormit! Nu-i decît o imoralitate brevetată.

— Mai bine decît o moralitate nebrevetată, interveni Harold.

— Ah, voi bărbații...

— Și mai bine decît...

— Sînteți dezgustători! strigă Stella ațîțată.

— ...decît sacii de nedormit, așa cred.

— Harold! îl strigă Mary, din cealaltă parte a biroului. Clive zice că tu aveai mașină. Nu știam.

— Da, răspunse Harold.

— Și ce s-a întîmplat? Ți-au luat permisul pe viață? întrebă Logan.

— Nu, nu chiar atît de rău, răspunse Harold cu un zîmbet deschis.

— Bineînțeles, e natural să fi avut mașină, vreau să spun că în cealaltă slujbă a ta, ca reprezentant comercial...

— Era prea scumpă, explică Harold. Costă prea mult s-o întreții.

— Da, dar cred că firma pentru care lucrai...

— Eu cred că, ținînd seama de ce economisesc la transportul public, și de sărbători, și toate alelalte, am s-o scot la capăt, zise Logan; chiar cu devalorizarea lirei...

La acest punct, Harold se ridică, neobservat, și se duse la toaletă. Cînd se întoarse, ceștile de

cafea fuseseră golite și lumea reîncepuse lucrul. Nu mai surveni nimic menit să întrerupă rutina zilei, cu excepția unui porumbel care, orbit de ploaie, se izbi puternic de fereastră și își frînse gîtul.

Harold se duse să ia prînzul cu Saddler; din cauza ploii, mîncară la cantina instituției. Saddler, un om dotat cu oarecare simț al umorului și cu o minte dacă nu foarte pătrunzătoare, oricum bine mobilată, susținu conversația la un nivel impersonal pînă cînd, învîrtindu-și ceașca de cafea între palme, se uită la Harold pe sub pleoapele coborîte și-i spuse cu sfială:

— Am o problemă.

— Dă-i drumu'!

Saddler urmă:

— Am avut vedenii.

Sprîncenele înălțate ale lui Harold îi transmiteau o încurajare, probabil superfluă, întrucît, lăsîndu-și jos ceașca, Saddler începu să vorbească repede, de parcă debita un text învățat în prealabil pe de rost.

— Vedenii — nu știu dacă ăsta-i cuvîntul potrivit. Înălță din umeri cu indiferență. Știi că mă interesează foarte mult astronomia — mi-ai văzut telescopul. În ciuda părerilor curente, eu înclin să cred că există viață pe alți aștri și planete, chiar dacă această viață îmbracă o formă incomprehensibilă pentru noi. Toate astea mi se par perfect raționale, o teorie pe care o poți susține în termenii rațiunii. Nu mă înțelege greșit: eu nu vorbesc despre monștrii din literatura științifico-fantastică, ci — mă rog — pur

şi simplu de viaţă, chiar dacă nu există oxigen în aer, şi aşa mai departe ; în orice caz, nu poate fi vorba de o viaţă în formele cunoscute nouă.

Saddler făcu o pauză, trăgîndu-şi scaunul ca să facă loc unui om cu o tavă în mînă.

— Asta nu are nimic de-a face cu astrologia, continuă el cu fermitate. Sînt sigur că nu-i nevoie să-ţi mai spun. Îi aruncă lui Harold o privire deschisă, lucidă. Dar de la un timp, cînd mă uit la stele, nu numai cînd mă uit dar chiar numai cînd mă gîndesc la ele, *văd*, îţi spun că văd, nu că-mi imaginez, văd...

— Ce ?

— Creaturi. Privirea lui Saddler îşi menţinea netăgăduita luciditate. Asta nu-i un cuvînt adecvat ca să le descriu, dar e singurul pe care-l găsesc. Creaturi, creaturi diferite.

Harold, puţin buimăcit, întrebă :

— Cum adică „vezi“ ?

— Nu pot să-ţi explic exact. O parte din mintea mea îmi spune că nu-i decît o halucinaţie, o autosugestie. Dar cealaltă parte refuză să creadă. Da, le *văd*. Nu există cuvinte care să le poată descrie, pentru că aceste vieţuitoare nu pot fi imaginate în termenii noştri, dar le văd — pro... proliferînd.

— Proliferînd ? repetă Harold. Se întreba vag de ce l-o fi ales Saddler pe el pentru această confidenţă. El nu prea avea simţul senzaţionalului. Totuşi, e un soi de halucinaţie, încercă să-i sugereze, mintea ta îţi joacă feste.

— Nu pot să-mi scot din cap că n-ar fi reale, urmă Saddler mai curînd ca o continuare decît ca un răspuns la explicaţia lui Harold. Ce mă intrigă însă cel mai mult este următorul lucru : oare şi alţi oameni văd aceste... aceste organisme vii ? Şi dacă da, atunci de ce tac ?

— Poate că nu e un subiect... începu Harold.

— Dar dacă le văd numai eu, atunci de ce tocmai eu ? Şi ce-ar trebui să fac ?

Timp de o clipă, valurile de sunet alcătuite din zăngănitul veselei, şuieratul şi bîzîitul aparatului de cafea, scîrţîitul troleibuzelor, polifonia zumzăitoare a vreo două sute de voci părură să amuţească şi, pe aripile acalmiei, pluti nonşalant o creatură dintr-un alt element.

— Poate, urmă Saddler pierzîndu-şi brusc fermitatea, mă scrîntesc la minte.

Se întoarseră la birou separat. Harold trebui să alcătuiască o listă lungă de referinţe la dosare. Ar fi putut-o da unei dactilografe să i-o copieze, dar prefera să i-o dicteze Stellei, cocoţat pe biroul de lîngă ea, încercînd o vagă senzaţie de plăcere în vecinătatea ei, a gîtului alb, a sînilor bombaţi, a mirosului ei dulce-acrişor.

În timpul pauzei de ceai, domnul Jackson veni să-i anunţe că peste puţin timp personalul secţiei va creşte cu încă un salariat, un tînăr transferat din alt departament.

— El a dorit să vină la noi. Nu-mi închipui că-i ceva de capul lui, altfel l-ar fi reţinut acolo. Oricum, va trebui să-i găsim un loc.

Logan voi să-i afle numele. Viv avea impresia că-l cunoaşte din vedere :

— E unul cu părul tăiat rotund, italieneşte.

Harold terminase de dictat. Tot restul după-amiezii și-l petrecu la birou, spre sfîrșitul orelor de lucru prefăcîndu-se doar că muncește.

La plecare reuși să se descotorosească de ceilalți. Afară, ploaia se mai rărise ; de fapt, se transformase într-o burniță rece și subțire, ca o rețea udă aplicată pe piele. Aglomerația zgomotoasă și neplăcută a străzilor îl lăsa indiferent. Greensmith ! Reluă subiectul obsesiei de acolo de unde-l abandonase cu opt ceasuri în urmă. Dar acum — poate că era puțin obosit, sau poate contururile dure schițate de mintea lui se mai estompaseră în contactul cu ceilalți oameni — cert este că evenimentele petrecute cu o seară înainte își pierduseră poetica validitate ; zborul larg al imaginației era frînat de o sîcîitoare necesitate de precizie.

În stațiile de autobuz, lungi cozi de oameni cu umbrele. Își tîrî mecanic pașii spre stația de metro. Plonjonul lent pe scara rulantă. Pe peron, poziția strategică, în fața instalației împotriva incendiilor, peste drum de reclama școlii de dans de pe zidul celuilalt peron. În vagon, stîlcit între fulgarine ude, cu miros acrui ; privirile îl evitau. Pe la mijlocul drumului reuși să se așeze, se scotoci cu degete avide prin buzunare și își aprinse o țigară. Greensmith ! N-avea nevoie să controleze dacă se apropie stația la care cobora : ziarele împăturite, mănușile trase pe mîini de către alți pasageri, pe care-i recunoștea dar nu-i cunoștea, îi indicau că urmează stația lui. Scoase jumătatea de bilet din buzunărașul pentru ceas.

Din nou în stradă, trebui să-și croiască drum printre șirurile de taxiuri în viteză, pentru care ploaia e o mană cerească. Un puști în capul gol, murat de ploaie, privea batalionul de ecrane de televizor din vitrina unui magazin. În ușa cîrciumii, doi bărbați se ciondăneau în dialectul periferiilor din Dublin. Necazul e că Greensmith habar n-are... geamurile se pot sparge și întîmplător... chiar și un porumbel ar putea... pietroaie mai scapă și din mîna vreunui ștrengar care-și închipuie că joacă popice-n stradă... un simplu accident, nedeliberat, fără să poarte în el vreo amenințare...

Acasă, toate ferestrele întunecate și perdelele netrase. Tricicleta încă mai zăcea în grădiniță. În cutia poștală un plic, conținînd doar o chitanță.

Pustietatea casei stîrni în Harold un impuls de energie pe care nu l-ar fi încercat dacă Margaret ar fi fost acolo, ocupînd spațiu ; acum, exista un vid ce se cerea umplut. Margaret lăsase coșurile cu cumpărături nedesfăcute, pe masa din bucătărie, și pantofii ei uzi pe podea, în mijlocul camerei. Harold desfăcu pachetele, depozitînd unele dintre articole în cămară, altele în frigider — șterse de noroi pantofii și-i așeză într-un colț. Înteți focul muribund din soba cu gaz. Își turnă o băutură și, în timp ce stătea cu paharul în mînă și cu gustul diluat al alcoolului pe limbă, luă hotărîrea — sau mai exact ajunse la punctul de identificare a unei intenții care se copsese mai demult în mintea lui — anume să se reîntoarcă la Greensmith în acea noapte,

pentru a-l face să înţeleagă, dincolo de orice îndoială, că plana o ameninţare asupră-i.

În timp ce mînca, sosi şi Margaret. Harold se hrănea fără chef, dar cum intra în rutina zilei ca la această oră să mănînce, îşi deschisese o cutie de sardele şi-şi prăjise cîteva feliuţe de pîine.

— Vai, dragă ! strigă Margaret exagerîndu-şi dezamăgirea. Ai şi început să mănînci ! Şi eu care m-am întors acasă special pentru tine. N-aş fi crezut să te găsesc la masă ! Erai chiar atît de flămînd ? Îţi cumpărasem un antricot. Ar fi trebuit să-ţi las un bileţel, desigur.

Margaret nu-şi dezbrăcase paltonul ; îşi scoase doar mănuşile şi începu să strîngă, fără rost, lucrurile de pe masă.

— E în ordine, o linişti Harold. S-ar putea să ies în oraş ceva mai tîrziu, aşa încît mi-am spus că e mai bine să mănînc acum...

— Îi repetam tot timpul lui Eileen că trebuie să plec ca să-ţi servesc masa de seară. Să nu crezi c-am uitat. Numai că nu m-am gîndit că vei dori să mănînci atît de devreme.

— Nu iei şi tu ceva ? o întrebă Harold.

— O, am luat prînzul foarte tîrziu. Nu mi-e foame.

Cum nu mai avea ce strînge de pe masă, Margaret îşi scoase paltonul lăsîndu-l să cadă pe un scaun.

— Mai doreşti ceva ? Pot să deschid o cutie de compot ?

Ochii îi erau apoşi, dar vorbirea clară. Numai exagerata ei solicitudine îl făcu pe Harold să-şi spună că a băut : de cîte ori bea, se manifesta plină de grijă şi de bunăvoinţă faţă de el, cu rarele excepţii cînd amabilitatea îi era copleşită de mila faţă de ea însăşi.

— Nu, mulţumesc, o să iau un măr.

— Eşti sigur că nu mai doreşti altceva ?

După ce se mai foi un timp fără rost, Margaret ieşi din cameră, dar un moment mai tîrziu îşi vîrî din nou capul pe uşă ca să-i spună :

— Lasă vasele, nu le atinge, le spăl eu.

— Mulţumesc.

Cînd Harold intră în dormitor, Margaret era aşezată pe taburetul din faţa toaletei ; părea să nu aibă altă preocupare decît să se privească în oglindă. Se întoarse precipitat spre el :

— Ai terminat ? Vrei o cafea ?

Harold începu să-şi dezbrace costumul de birou.

— Ieşi în oraş ?

— Da, ţi-am spus doar.

— A, da. Începu să se joace cu nişte borcănaşe de fard. Eileen m-a rugat să-ţi transmit că i-ar face plăcere dacă ai veni şi tu. Eu mă întorc la ea. Mi-am întrerupt vizita numai ca să-ţi servesc masa de seară — sau, cel puţin, asta mi-a fost intenţia.

— Nu cred să te pot însoţi.

Îmbrăcat doar în vestă, Harold se duse în baie.

— Niciodată nu mai ieşim şi noi împreună, îl întîmpină Margaret deîndată ce se întoarse

în dormitor. Stătea în picioare fără să-l privească. Nu mai mergem nicăieri. Dacă n-ar fi Eileen, ar însemna să zac toată ziua în casă și să... vegetez. Și, de fapt, ce ai împotriva ei ? De ce nu-ți place ?

Furia îi subțiase trăsăturile și-i îmbujorase pielea obosită, restituindu-i pentru o clipă, în mod ironic, coloritul și însuflețirea din anii cînd era mai tînără, mai drăguță, iubită.

— N-am nimic împotriva lui Eileen, spuse Harold. Mă bucur pentru tine că ți-e prietenă.

— Te bucuri pentru că te mai scapă de prezența mea, asta vrei să spui.

Margaret rosti aceste cuvinte cu résemnare, de parcă enunța un adevăr evident.

— Altădată, reluă ea, Eileen îți plăcea foarte mult, pe urmă s-a întîmplat ceva, nu-i așa ? A intervenit ceva între tine și ea.

— E absolut lipsit de importanță, răspunse Harold aplecîndu-se să-și schimbe pantofii. N-are nici un sens să discutăm despre asta.

— Nu, n-are nici un sens să mai discutăm despre nimic, noi doi.

Harold răspunse doar printr-un oftat.

— Foarte bine, oricum n-am s-o întreb pe Eileen ce s-a întîmplat. Atîta mîndrie mai am și eu.

— Margaret... începu Harold.

Ea își flutură brațele, bătînd aerul.

— Și unde mă rog o pornești acum din nou?

— Pur și simplu în oraș.

— Niciodată nu-mi spui. Niciodată nu stăm de vorbă.

Harold isprăvise să-și lege șireturile. Își scoase o cămașă curată din sertarul unui scrin. În timp ce și-o trăgea, încheiată, peste cap, Margaret ieși din odaie. El își termină toaleta, și se gîndi că n-ar strica să mai dea pe gît o băutură, dar prilejul nu era prea nimerit. În timp ce-și îmbrăca fulgarinul, în hol, Margaret ieși din sala de baie.

— Harold, îmi pare rău.

El își forță un zîmbet.

— Nu face nimic.

— Mă rog, îmi pare rău. Dar știi, uneori am impresia... că nu mă pot împiedica.

— N-o să întîrziu mult, o asigură Harold. Cred că o să mă întorc acasă mult înaintea ta.

— O, poate c-o să ies cu Eileen în oraș.

— Bine. Petrecere frumoasă.

— Mulțumesc.

Harold își ridică mîna într-un vag gest de salut ; își simțea fața țeapănă din pricina sforțării de a-și menține zîmbetul.

— La revedere.

Cînd deschise ușa din față, Margaret îi strigă cu o voce care se voia veselă :

— Petrecere frumoasă, și ție !

Se afla din nou în fața casei lui Greensmith, mergînd cu pași foarte ușori. Cuteză să arunce o privire în treacăt : ardea o lumină, la aceeași fereastră de la parter ; draperiile erau bine trase, astfel încît nu-și putea da seama dacă geamul fusese înlocuit. Tocmai cînd trecea prin fața porții, se aprinse o lumină și la o fereastră

de la etaj, revărsîndu-se în stradă, astfel încît Harold trecu prin raza ei şi zări, o clipă, o femeie într-o rochie sau un pulover negru. Nu era aceeaşi femeie care se urcase în maşină alături de Greensmith.

Trecu de casă. Traversă ceva mai departe, unde se deschidea o alee ce ducea în parc. Ploaia încetase cam de vreun ceas, dar de pe coroanele boltite ale copacilor picurau stropi reci. Doi îndrăgostiţi foarte tineri şedeau îmbrăţişaţi pe o bancă udă leoarcă.

Deşi nu se îndepărtase mult de şosea, zgomotul circulaţiei răzbea surprinzător de vătuit. Luna se învelise în nori.

Nu trebui să înainteze prea departe. La capătul aleii străjuite de copaci, era o mică grădiniţă aranjată pe stînci. Îi dădu ocol cu un aer foarte firesc. Nu se vedea ţipenie de om ; se aplecă şi, cu mîna înmănuşată, smulse din pămînt o bucată de granit cam de mărimea unei cutii de ţigări. O scutură şi o frecă de iarba udă ca s-o cureţe puţin de noroi, apoi o vîrî în buzunarul impermeabilului. Dădu să plece dar, mînat de un impuls brusc, smulse o a doua piatră, ceva mai mică, pe care o vîrî în celălalt buzunar.

Ieşi din parc pe alt drum, de astă dată întîlnind un singur om — un individ cu barbă şi o coamă de păr alb, care, în ciuda umezelii şi a frigului, se plimba în cămaşă şi sandale.

Şi din nou se ghemui lîngă gardul viu ; lumina de la etaj se stinsese ; întocmai ca şi data trecută — o singură fereastră iluminată, draperiile împreunate. Acum îşi putu da seama că geamul fusese înlocuit. Aşteptă nu mai mult de o clipă. Mult mai puţină emoţie de astă dată, mai puţină emoţie şi mai puţină teamă. Cîte un pietroi în fiecare mînă. Zvîrli primul în aceeaşi fereastră ca şi data trecută şi, chiar în timp ce sticla zăngănea, transferă piatra din mîna stîngă în dreapta, îşi luă puţin vînt şi-o proiectă direct în fereastra de la etaj, unde apăruse femeia în negru.

Numai cît auzi zgomotul loviturii şi o luă la goană, de astă dată în direcţia opusă, în sus, alergînd însă cu mai puţină repeziciune, mai puţină panică, fără să-i pese de un automobil care se apropia, alergînd doar în virtutea faptului că plănuise să fugă... pînă cînd traversă drumul — aruncă o privire furişă care nu-i dezvălui nici un urmăritor — şi se înfundă în parcul muiat de ploaie şi bîntuit de smintiţi.

3

— ŞI CUM MAI STAI cu vieţuitoarele de pe alte planete ?

Saddler înălţă din umeri şi făcu o mutră acră :

— La fel.

— Vrei să spui că le vezi, literalmente, sau încerci să exprimi în felul ăsta o experienţă a imaginaţiei ?

Saddler îşi goli cana de bere.

— Eu cred că le văd — sau, cel puţin, o parte din mine aşa crede.

— Şi ce-ai de gînd să faci ?

— Constat că pot trăi foarte bine şi aşa, răspunse Saddler cu glas ferm. Privi la cadranul ceasului de deasupra barului şi adăugă: Cred că-i timpul să ne întoarcem.

Reintrară în birou, în timp ce Harold medita la natura feluritelor obsesii.

— Roata de moară îşi aşteaptă sclavii, enunţă Greaves.

Noul venit în secţie îşi începuse munca în acea dimineaţă. Se numea Peter Miller. Era un tînăr sub douăzeci şi cinci de ani, brunet, plăcut la înfăţişare, cu o croială a hainelor şi cu o tunsoare în stil continental. Dădea impresia unei remarcabile stăpîniri de sine. Fetele, pînă şi Mary Pollard, erau încîntate de el.

Prezenţa lui şi reacţiile celorlalţi dăduseră puţină savoare rutinei post-meridiane. Din nefericire însă, domnul Jackson se afla într-una din zilele lui cu toane rele. Năvăli în timpul pauzei de ceai ; nici unul dintre ei nu scăpă şfichiuirilor sale, şi numai absurditatea reproşurilor le mai neutraliza agresivitatea. Harold, jucîndu-şi rolul asumat, de tip nepăsător, scăpă ceva mai ieftin. Noul venit nu oferise încă nici un temei de critică şi părea impasibil. În cele din urmă, Jackson plecă fără măcar un „bună seara", cu douăzeci de minute înainte de încheierea programului, şi toţi ceilalţi încetară lucrul.

Izbucnire de indignări, scandalizări, exclamaţii intrigate şi ameninţări de revoltă în care nimeni nu credea.

— Aşa-i întotdeauna ? întrebă Peter Miller.

— Numai din cînd în cînd ; îşi iese din ţîţîni fără nici un motiv, îl lămuri Logan. Se vede că suferă de ulcer, sau îi face scandal nevastă-sa.

— Dacă-i aşa, cum dracu nu i-a dat încă nimeni brînci în gaura liftului ? spuse Miller fără să facă haz.

Simţămîntul persecuţiei comune le crease o neobişnuită solidaritate. Cineva dădu ideea să meargă cu toţii la o băutură. Mary Pollard şi Logan se scuzară că nu pot participa : Miller acceptă, anunţîndu-i, însă că nu poate rămîne mult.

În cîrciumă, atmosferă plicticoasă. Greaves era jovial, volubil şi pisălog. Stella se ţinea de noul venit care o cam repezea. Harold se simţea împărţit în două : participa la o festivitate „de birou", deci îşi păstra manierele „de birou", pe de altă parte era timpul lui liber, cînd îşi îngăduia satisfacerea fanteziilor. Simţea cum îl părăseşte energia. În jurul lor, grupuri la fel de prost asortate se străduiau să realizeze o imposibilă fuziune.

— Mi-e dor să mai văd soarele, îi declara Stella lui Miller cu o voce care părea afectată în comparaţie cu cea pe care o folosea la birou. Am impresia că plouă de săptămîni întregi. Îţi vine să te spînzuri, zău aşa.

— După cîte ştiu eu, spuse Harold luîndu-şi avînt ca să se lanseze într-o banalitate, s-a constatat, statistic, că cele mai multe sinucideri au loc în zilele frumoase, pentru că...

— O, nu ! strigă Stella.

— ...pentru că priveliştea celorlalţi oameni bine dispuşi îl face pe virtualul sinucigaş să realizeze imposibilitatea situaţiei sale.

— Asta-i o chestie prea subtilă pentru mine, decretă Greaves.

— Aşa se spune. Eu n-am făcut decît să citez. Sau poate că nu priveliştea bucuriei altora îi îndeamnă la sinucidere ci faptul că, pe o zi frumoasă, îşi dau seama că dacă pentru el sau ea viaţa pare de nesuportat, aceasta se datorează unor factori inalterabili adînc sădiţi în ei şi nu unor condiţii exterioare care s-ar putea îmbunătăţi.

În timp ce vorbea, Harold îşi dădu seama că îi stîrnise oarecare interes lui Miller. Tînărul îl privea cu un fel de curiozitate în ochii luminoşi, neclintiţi. Şi Harold se ruşină în sinea lui de puerilul impuls pe care-l încerca vanitatea lui măgulită.

— Nu că aşa ceva s-ar întîmpla des — vorbesc de îmbunătăţirea condiţiilor, adăugă el cu voce moale.

Miller îşi supse obrajii şi rosti tărăgănat :

— Ca atunci cînd eşti foarte singur în mijlocul unei mulţimi, asta vrei să spui ?

Avea un fel anume de a vorbi, pe care Harold îl remarcase în timpul gîlcevii cu Jackson, un obicei de a întinde unele fraze, încît nu ştiai dacă trebuie să le iei ca atare sau să le interpretezi ca o ironie.

Harold ridică din umeri :

— Cam aşa ceva.

Aceasta a fost, mai mult sau mai puţin, ultima sa contribuţie la discuţia comună. Puţin după aceea, Miller plecă, părăsind încăperea cu iuţeala şi naturaleţea unei pisici care iese dintr-o cameră. Deşi vorbise foarte puţin, plecarea lui determină o bruscă scădere a interesului celor rămaşi. Se cunoşteau prea bine unii pe ceilalţi. De îndată ce-şi goli paharul, Harold îi anunţă că pleacă şi el, iar Saddler şi cele două fete îl întovărăşiră.

În stradă, se simţi brusc asaltat de un simţămînt de nerăbdare. Se despărţi pe loc de ceilalţi, scuzîndu-se că nu-i însoţeşte pînă la staţie.

— Lasă, lasă, că nu te spunem la nimeni, glumi Stella. Viaţa ta secretă !

O bucată de timp rătăci fără nici un ţel, neştiind măcar pe unde se află, cu mintea golită de orice gînd în afară de înţepăturile neliniştii ; un neastîmpăr fizic, sîcîitor ca un călcîi dureros. În timpul cît stătuse în cîrciumă, cea mai mare parte a fluxului de funcţionari ieşiţi de la slujbe se resorbise, şi străzile păreau acum stranii în pustietatea lor. Mai trecu o bucată de timp pînă să reînceapă a se gîndi la Greensmith.

În cele zece zile scurse de la azvîrlirea pietrelor, intensitatea obsesiei lui se mai domolise. Parcursese o perioadă aproape de saţietate, ca şi cum ura lui, asemenea dorinţei sexuale, era ciclică şi putea fi potolită. Fusese în stare să-şi reprezinte cu calm imaginea duşmanului său. În tot acest timp, nu simţise nevoia vreunei

inițiative ; așteptase, fatalist, să survină ceva din afară.

Și nu survenise nimic. Acum, ațîțată poate de aerul străin al locurilor pe unde rătăcea, neliniștea stîrnită în el de sosirea lui Miller și de izbucnirea domnului Jackson începuse să-l muște, și se pomeni pradă unor impulsuri care-i tulburau mintea și nervii.

Din locul unde se afla și pînă la casa lui Greensmith era un drum complicat cu autobuzul și cu metroul. Harold nu-și făurise nici un plan : nu făcea decît să asculte de un instinct care-l mîna inexorabil într-acolo, așa cum înfometatul de plăceri trupești se simte uneori împins, fără voie, către străzile rău famate.

Dar suburbia în care locuia Greensmith n-avea nimic dintr-un cartier rău famat. Strada lungă, curbîndu-se în dreptul parcului, își desfășura opulența fără jenă. În vizitele lui anterioare, vizite de explorare, nu venise niciodată atît de devreme : îl surprinse acum aerul și agitația aproape festivă a străzii, luminile sclipind din ferestre cu draperiile încă despărțite, automobile sosind sau pornind pe măsură ce oamenii se lansau spre atracțiile vieții de noapte. În acest vîrtej de activitate mondenă, Harold simți cu intensitate că era un intrus.

Îndreptîndu-se spre locuința lui Greensmith și auzind bocănitul propriilor lui pantofi pe caldarîm, își dădu seama că nu-și făcuse pregătirile necesare, așa ca în celelalte ocazii ; mai bine zis, nu se pregătise sufletește. Nu putea fi

vorba să repete aceeași formă de asalt : asemenea act ar fi fost periculos (de bună seamă că Greensmith și-o fi luat unele măsuri de apărare și urmărire) și, în orice caz, acel anume impuls se consumase. Indiferent în ce direcție vor fi îndreptate acțiunile lui viitoare, acestea vor trebui să îmbrace altă formă.

Mergea pe partea caselor. În pofida trepidației din jur, se simțea bizar împresurat de tăcere. Pe partea cealaltă, parcul se proiecta, îndărătul primilor copaci iluminați, ca o pădure tropicală, misterioasă și impenetrabilă.

Din pricina curburii străzii și a gardurilor vii, numai cînd ajunse lîngă locuința lui Greensmith își putu da seama că în această seară era cu totul cufundată în întuneric. Trecu de poartă și numai după aceea, fără să se oprească din mers, întoarse capul pentru a constata dacă nu e aprinsă lumina în vreo încăpere laterală, dar sclipirile galbene din geam erau doar reflexul lămpilor din casa de alături.

La poalele pantei, Harold se opri, scoase o țigară și aprinse un chibrit frecîndu-l de colțul unui zid. Își îndreptă spinarea, și traversă drumul, urcînd povîrnișul. La marginea parcului, cu fața spre locuința care, acum cînd era închisă, părea să-și fi pierdut misterul și să fi devenit un simplu adăpost, Harold rămase în contemplarea mută a pustietății și vulnerabilității casei, pînă cînd țigara îi fripse degetele ; zdrobi mucul sub călcîi.

De astă dată s-a mulțumit cu atît. Își consumase neastîmpărul în mers, își potolise foamea.

încă nu simţea îndemn spre acţiune. Acţiunea fusese înlocuită de simpla constatare a existenţei fizice a casei vrăjmaşului său, existenţă fizică expusă, implicit, distrugerii.

La întoarcerea acasă, îl întîmpinară voci care se auzeau din sufragerie. Bănui că venise Eileen în vizită, dar cînd intră, pregătit pentru acea formă specială de duel verbal care avea loc între el şi prietena soţiei sale, descoperi că musafirul era soacra lui. O sărută pe obraji, exprimînd o bucurie nu întru totul prefăcută.

— Te aşteptam mai devreme, dragă, i se adresă Margaret. Credeam că vii direct acasă. Ai nimerit în vreo încurcătură de circulaţie ?

Exista o conspiraţie ca, în prezenţa mamei lui Margaret, să ascundă ruina căsniciei lor. Dar nu prea era de crezut că bătrîna se lăsa înşelată. O femeie trăită la ţară, bătută de toate vînturile, ţinîndu-se bine pentru cei aproape şaptezeci de ani ai ei, doamna Deakins avea simţuri foarte ascuţite şi, sub o faţadă de duritate şi agresivă lipsă de sentimentalism, ascundea o tandră sensibilitate faţă de relaţiile omeneşti.

— Încurcătură de circulaţie ! repetă ea. Las' că ştiu eu pe unde s-a încurcat. I-am mirosit încurcătura în respiraţie.

Harold le lămuri că sosise un angajat nou în secţia lui şi că se duseseră cu toţii la o băutură.

— Şi, nu ştiu cum, o băutură s-a transformat în două, trei.

— Sau patru, cinci, preciză doamna Deakins. După o zi lungă de lucru, e greu să le mai ţii socoteala.

— Dacă ne-ai fi anunţat că soseşti, Maud, aş fi lăsat totul baltă.

Margaret, simulînd interes, întrebă :

— Ăsta-i tînărul despre care mi-ai vorbit ?

— Da.

Harold se porni să-l descrie pe Peter Miller.

— Cum merge slujba nouă, Harold ? întrebă soacră-sa după ce isprăvi el de vorbit. Te-ai adaptat ? Nu te plictiseşte munca statică de birou, după viaţa ta nomadă ?

Întrebarea însemna o periculoasă apropiere de terenul interzis, şi bătrîna păru să-şi dea seama, aşa încît, de îndată ce Harold îi răspunse „E în regulă !", se întoarse către fiică-sa spunîndu-i :

— Ei, acum că s-a întors acasă cel care cîştigă pîinea cea de toate zilele, cred că putem merge la masă.

În timpul cinei, doamna Deakins descrise o excursie cu autocarul pe care o făcuse în acea toamnă pe Valea Rinului. De cînd rămăsese văduvă, cu şase ani în urmă, devenise, în raport cu vîrsta ei şi cu circumstanţele, o adevărată aventurieră, călătorind mult şi ducînd pretutindeni cu ea o receptivitate surprinzător dezbărată de prejudecăţile insularilor.

— Şi unde ai de gînd să faci următoarea escapadă ? o întrebă Harold. Ce-ai zice de Uniunea Sovietică ?

— Mi-ar plăcea foarte mult, răspunse bătrîna. Sînt sigură că-i foarte interesantă, dar mi-e teamă de frig. Nu. Am eu alt plan. Scutură din cap ; cele cîteva șuvițe încă negre se detașau puternic în părul argintiu. Făcu o pauză, ca să sublinieze efectul dramatic. Mă bate gîndul să plec în America.

— Mamă ! exclamă Margaret.

— Și, mă rog, de ce nu ? Ce rost are, chiar dacă ești bătrînă, să șezi locului așteptînd să mori ? Institutul organizează niște zboruri charter. Materialicește pot să-mi permit.

— Da, dar...

Harold interveni :

— E o idee minunată. Te invidiez și te admir, Maud.

Vorbiră un timp despre America, apoi doamna Deakins întrebă :

— Și voi, unde aveți de gînd să vă petreceți anul ăsta concediul ?

Harold și Margaret schimbară o privire.

— Încă nu ne-am făcut nici un plan. La urma urmei, sîntem încă în plină iarnă, răspunse Margaret.

— Dar în ziua de azi, dacă vreți să faceți ceva ce merită făcut, trebuie pornit din timp la proiecte. Doamna Deakins pocni din dinții îngălbeniți dar întregi. De o călătorie ați avea voi nevoie, puturoși de lasă-mă să te las ce sînteți ! V-ar face teribil de bine.

— Da, spuse Harold. Bănuiesc că așa e.

— Nu mai bănui nimic ! E foarte plăcut că veniți să vă petreceți concediul cu bătrîna voastră mamă, și știți prea bine că sînteți oricînd bineveniți. Dar ați avea nevoie de o vacanță adevărată, petrecută împreună, și asta cît mai repede !

— Vacanțele adevărate sînt cele petrecute la vilișoara dumitale. Știi bine cît de mult îmi plac.

Doamna Deakins era măgulită, dar Harold nu vorbise din simplă politețe. Căsuța ei din piatră cenușie, cu grădina îngrijită, crescătoria de păsări, instalația de apă cam defectă, gospodăria ei izolată printre cîmpurile de cartofi din Anglia de răsărit, îi devenise, cu anii, tot mai dragă ; era o imagine pe care și-o rechema în minte, ca pe un talisman, în clipele de deznădejde sau de spaimă.

— Foarte bine, atunci de ce nu v-ați întoarce acum cu mine, să vă petreceți sfîrșitul de săptămînă ?

— Splendid, mamă, izbucni Margaret. Ar fi grozav să evadăm pentru o zi, două. Putem pleca toți trei mîine seara.

— E-o vreme infectă, spuse Harold.

Doamna Deakins îl privi lung, înălțîndu-și sprîncenele stufoase.

— Dar la Londra e și mai infectă.

— Da, desigur, dar...

Și Margaret îl privea surprinsă.

— Eu nu cred să pot pleca, adăugă Harold încet. În nici un caz săptămîna asta.

De ce refuzase ? N-ar fi putut spune. Nu avea nici un plan, doar că simțea o teribilă împotrivire lăuntrică la ideea de a pleca ; avea

senzaţia unei fatalităţi superstiţioase — asemenea tînărului îndrăgostit nebuneşte care, în lipsa oricărui indiciu, simte că dacă stă locului, o va zări poate, din întîmplare, pe aleasa inimii lui între milioanele de locuitori ai oraşului.

— Dar bine, Harold... începu Margaret, apoi se întrerupse.

— E un ghinion. Se întîmplă o dată la o sută de ani, dar am promis să mă duc sîmbătă la birou. Improviză la repezeală : Avem de întocmit nişte rapoarte speciale. Nu văd cum aş putea acum să mai scap. Şi la ora cînd termin, nu mai merită să plec.

Margaret, răsucind inelul şervetului, spuse:

— A, da, îmi amintesc, mi-ai vorbit despre rapoartele alea. Dar nu mi-am dat seama că-i vorba de sîmbăta asta.

— Dar de ce să nu pleci tu ? Harold îşi dezveli dinţii într-un rînjet binevoitor. Mă pot apăra singur. Apoi, adresîndu-se doamnei Deakins : Ia-o pe Margaret cu dumneata, o să-i prindă bine o schimbare de aer.

— Dacă doreşte să vină...

— O să vin, spuse Margaret.

Discuţia se opri aici. Doamna Deakins se simţea contrariată şi nu era ea persoana care să ascundă aşa ceva. În tot restul serii, glasul ei păstră o notă de răceală, buzele-i subţiri şi zbîrcite i se ţuguiară, şi se enerva pe fiică-sa ori de cîte ori aceasta încerca s-o îmbune.

Cînd se duseră la culcare, Margaret nu-i suflă nici un cuvînt în legătură cu subterfugiile lui, şi se mărgini să discute despre ora plecării şi a sosirii şi despre aranjamentele culinare, pentru a-i lăsa mîncare.

Acestea se petreceau joi noaptea. Dimineaţa nu avură prea mult timp la dispoziţie pentru a-şi lua rămas bun. Doamna Deakins, înfăşurată într-un capot vechi de lînă cenuşie, ca o pătură cazonă, continua să se arate îndărătnic de ofensată dar, fragilă după periculoasa călătorie a somnului, se îmblînzi în cele din urmă şi, cînd Harold se aplecă să-i sărute obrazul ce păstra încă aroma pernei, îi cuprinse gîtul cu braţul şi-l ţinu strîns lipit de faţa ei, o clipă lungă. De hatîrul bătrînei, Harold şi Margaret se sărutară.

Vremea se înseninase subit. Bătea un vînt puternic dar călduţ, care îmbrîncea norii cu atîta vigoare încît din cînd în cînd se destrămau, dezgolind fîşii şi petice de cer albastru şi licăriri de soare răzleţe.

La birou, înseninarea vremii se reflecta printr-o înviorare a spiritelor — datorată şi faptului că era ultima zi de lucru, înainte de weekend. Domnul Jackson, prins într-o serie de şedinţe, se arătă prea puţin. În timpul pauzei de după-masă, Miller veni în colţul unde lucrau Harold şi Saddler şi, ghemuindu-se pe vine, se amestecă în discuţiile lor. La sfîrşitul zilei, şi el şi Stella plecară fără un cuvînt, în acelaşi timp, ca în urma unui aranjament prealabil.

Harold se duse de-a dreptul acasă.

Margaret îi lăsase un bilet cu instrucţiuni în ce priveşte mîncarea. Începu prin a-şi turna o băutură generoasă, acum cînd nu se mai temea

că exemplul lui i-ar putea trezi lui Margaret cheful de a bea. Își citi ziarul de seară, își reumplu paharul și, timp de o jumătate de oră urmări la televizor un film cu *cowboys* — filmele *western* făceau parte dintre puținele programe care n-o atrăgeau pe Margaret. Camera era luminată doar de o lămpiță de masă ; barele radiatorului electric irizau o plăcută incandescență rubinie ; aerul mirosea a fum de țigară, a băutură și a el însuși. Se cufundă într-un soi de tihnă plăcută, ca într-o baie cu apă călduță. În el era însă treaz simțămîntul că în curînd se va întîmpla ceva, că i se va solicita o anumită formă de acțiune, dar inspirația acestei acțiuni îi va veni de la sine, născută din măruntа lui pace domestică.

Își pregăti cina, urmînd instrucțiunile lăsate de Margaret și aflînd satisfacție în migăloasele treburi de bucătărie. Savură mîncarea, și apoi spălă vasele cu aceeași grijă ceremonioasă cu care-și preparase bucatele.

Trecuse de orele nouă. Reveni la televizor să asculte știrile, dar după jurnal urmă o piesă de teatru și, curînd, își simți atenția solicitată, suferi acel impact pe care viețile personajelor, oricît de istrionic ar fi ele concepute (cu excepția filmelor *western* în care totul este mitologic de previzibil) îl exercită asupra propriilor tale visuri. Și pe celălalt canal se reprezenta tot o piesă, așa încît închise aparatul, urmărind cum pătratul de lumină al ecranului se îngustează la o bară, apoi la un punct luminos, și moare.

Acum, deși încă liniștit din punct de vedere emoțional, puse stăpînire pe el un neastîmpăr fizic, care-l mîna dintr-o cameră într-alta, făcîndu-l să îndrepte cîte un obiect, să ia de aici o carte, de dincolo o revistă, să deschidă și să închidă sertare — în tot acest timp așteptînd inspirația, sau așteptînd să acționeze conform inspirației a cărei ivire era unica rațiune ce putea da, retrospectiv, un sens tihnei acestei seri.

În odaia de zi puse la punct și învîrti ceasul de pe consola căminului și, după ce-l așeză la loc, se îndreptă spre măsuța pe care era telefonul, cu cărțile de telefon tescuite în raftul de dedesubt. Volumul roz : E—K. În picioare, rezemînd cartea de zid, în echilibru nestabil, răsfoi iute paginile, și urmări cu degetul de-a lungul numelor : GREENSMITH. N.N.T. Își repetă numărul în gînd. Puse cartea la loc, îndreptînd cotoarele celorlalte volume.

Respira puțin mai greu decît de obicei. Mîna, deși nu-i tremura, zăbovi puțin înainte de a apuca receptorul. Formă numărul, stînd aplecat asupra aparatului, apoi își îndreptă spinarea cînd auzi soneria la celălalt capăt al firului. O clipă, în urechea lui răsună ecoul vocii lui Greensmith așa cum o auzise o dată : declamatoare, plină de încredere și odios de virtuoasă.

— Alo !

Cu toate corzile întinse, gata să audă vocea lui Greensmith, își pierdu cumpătul cînd îi răspunse un glas tînăr de femeie.

— Alo ! repetă glasul impacientat.

Harold își ținu răsuflarea. Putea desluși respirația femeii la celălalt capăt al firului.

— De ce nu apeși pe butonul A ? Tonul era condescendent.

Harold șovăi, își îndepărtă puțin receptorul de ureche dar, fascinat, nu se putea hotărî să-l pună la loc. Din fericire, fu cruțat de luarea acestei decizii.

— Pentru numele lui Dumnezeu !

Exclamația iritată a femeii fu urmată pe loc de păcănitul receptorului trîntit în furcă. Harold îl mai ținu o clipă pe al lui în mînă, apoi îl depuse cu extremă suavitate, ca și cum ar fi fost încă viu.

La început simți că s-a purtat ca un prostănac, dar impresia se risipi repede, fiind înlocuită de o emoție foarte plăcută. Retrăi clipa apelului telefonic, văzînd-o în fața ochilor pe femeia căreia îi aparținea vocea — nu soția lui Greensmith ci cealaltă, mai tînără, purtînd o rochie neagră.

Harold se pomeni fredonînd melodia unei reclame de la televizior. Așadar telefonul fusese inspirația pe care o așteptase, inspirația care urma să dea sens și realitate placidității lui de pînă atunci. Sau poate că, asemenea unei ispite abil puse la cale, inspirația îl așteptase pe *el ?* Avu previziunea unui lung șir de asemenea inspirații, fiecare dintre ele împingîndu-l inexorabil către cealaltă, în timp ce el se amăgea că-și făurește singur propriul destin !

Dar n-avea importanță ! Important era că apelul telefonic își slujise scopul ; așa avortată

și plăpîndă cum fusese încercarea, îi liniștise mintea și nervii, creindu-i o condiție în care din nou, cel puțin deocamdată, nu i se mai cerea nimic.

Își mai turnă o băutură — una mică. După ce o dădu pe gît, își pregăti o baie fierbinte. Gustă intimitatea dormitorului în această seară, cu celălalt pat nedesfăcut, cu tăcerea neamenințată să fie știrbită. Citi un timp în pat, destul de liniștit pentru a urmări destinele personajelor cărții.

Înainte de a stinge lumina, aruncă o privire scurtă spre fotografia băiețașului care zîmbea.

Dormi adînc. Cînd se trezi, nu-și putu aminti amănuntele viselor care-i străbătuseră somnul, știa doar atît că în vis se simțise puternic și iubit, iar Margaret, alături de el, era fericită și drăguță ca în anii tinereții.

Se sculă cu conștiința clară a ceea ce urma să facă, astfel încît nu-l presa nerăbdarea : își pregăti pe îndelete micul dejun și își acordă timp suficient ca să facă curățenie în apartament.

Cînd ieși din casă, îl întîmpină o dimineață însorită — o sîmbătă ca aceea în care îl întîlnise pe Greensmith, cu o lună în urmă : autobuzul ticsit, pe străzi furnicar de oameni care-și făceau cumpărături, în parc elevi de școală care se jucau în grupuri gălăgioase și oameni între două vîrste care-și plimbau cîinii.

Nu mai venise niciodată în cartierul lui Greensmith pe lumină de zi. Casa, deși solidă și elegantă, părea mai puțin impunătoare. Era

clădită în stil neo-georgian, proaspăt vopsită în gălbui cu lemnăria în negru şi, în această dimineaţă, soarele de iarnă arunca sclipiri jucăuşe în geamuri. Din singurul colţ al parcului în care putea observa clădirea fără să fie văzut, priveliştea parterului îi era împiedicată de gardul viu de mălin, foarte compact. Rămase locului vreo zece minute, fumînd, întorcîndu-se din cînd în cînd şi privindu-şi ceasul pentru a crea impresia, oricui l-ar fi urmărit, că aşteaptă pe cineva care întîrzie.

O minge rătăcită ateriză la picioarele lui ; îi dădu un şut în direcţia unui puşti în pantaloni scurţi, cu o eşarfă care-i flutura pe spate. Melodia reclamei de televiziune din noaptea trecută îi cînta mut în creier. Fără nici un fel de legătură, Harold se revăzu ca prin vis, aşteptînd tot aşa, cu mulţi ani în urmă, o fetişcană ce urma să apară pe o alee pietruită, venind spre el cu paşi dansanţi.

Peste marginea gardului viu, reuşea să zărească doar uşa de la parter, deschisă. Nu desluşea nimic în plus, şi la poartă nu apăru nimeni.

Zvîrli mucul ţigării şi, învăluit încă în ceaţa binefăcătoare a visurilor, traversă drumul, cu pasul omului care se plimbă.

Le auzi glasurile, zgomotoase şi vesele, înainte de a-i fi văzut : două fete şi un tînăr, adunaţi lîngă un automobil sport vişiniu parcat pe alee, în faţa garajului deschis, şi un căţel cu blană roşcată zbenguindu-se în jurul maşinii. Ceva din compoziţia tabloului, culorile vii, eleganţa atitudinilor, sugera o reclamă pe hîrtie lăcuită, din revistele ilustrate şi, printr-o reacţie subconştientă, Harold se gîndi la aspectul relativ jerpelit al hainelor lui. Conştient însă, îşi dădea seama de absenţa lui Greensmith din scenă, şi că celălalt automobil — de culoare întunecată, poate verde închis — se afla în garajul dublu.

Una dintre fetele în pantaloni (să fi fost cea care îi răspunsese la telefon ?) păru dintr-o dată să-i surîdă generos, parcă invitîndu-l, şi Harold rămase năuc pînă cînd îşi dădu seama că între surîsul ei şi privirea întîmplător fixată asupra unui trecător nu exista nici o legătură. Cu toate acestea, rîsetele lor îl urmăriră de-a lungul străzii, în timp ce-şi iuţea paşii, părînd să-şi bată joc de timiditatea lui.

Cabina telefonică era ocupată. Orbeşte, îşi separă fisele în buzunarul pantalonilor. Să aştepte sau să pornească în sus, pe şosea, spre cealaltă cabină telefonică ? În timp ce şovăia, femeia ieşi din cabină. Casca receptorului era caldă încă de la atingerea urechii femeii, iar microfonul aburit de respiraţia ei. Introduse monezile şi formă numărul.

Îi răspunse o voce de bărbat repetînd numărul pe care-l formase. Harold apăsă pe butonul A.

— Domnul Greensmith ?

— Greensmith la aparat.

— Vreau să-ţi vorbesc.

— Cine e ?

— Vreau să-ţi spun că...

— Cine e la telefon ?

— ... să-ţi spun că...

— Cine-i ?... De astă dată întrebarea răsună ca un strigăt.

— ... că ai să suferi, ai să suferi ca un cîine. Ascultă, ascultă-mă...

Harold începu să vorbească rar, cu glas liniştit, ţinînd receptorul lipit de gură. Vorbea cu o voce care nu era a lui, parte din nevoia conştientă de a-şi camufla identitatea, parte din pricina realizării instinctive că un ton mai grosolan, mai vulgar, agrava ameninţarea cuprinsă în avertismentele şi înjurăturile lui ; acelaşi instinct îl făcea să folosească epitete mult mai triviale decît cele care intrau obişnuit în vocabularul său, la început deliberat, pe urmă fără voie, scuipîndu-le, ejaculînd un jet spurcat dintr-un şuvoi fără sfîrşit.

N-a ştiut cît timp a continuat aşa — un minut, trei, şase — cu receptorul la buze şi ochii strîns lipiţi. Era poate ciudat că Greensmith nu închisese telefonul, că după primele sale exclamaţii de uimire şi indignare a rămas ascultînd, ascultînd parcă încremenit de groază.

Harold redeschise ochii, agăţă receptorul în furcă. Cînd ieşi din cabină, era scăldat de sudoare.

La început se simţi vlăguit, secătuit — nu atîta şocat de ceea ce făcuse, cît uluit. După aceea, însă, urmă simţămîntul de eliberare, senzaţia aproape de imponderabilitate fizică, în timp ce tot ceea ce-l înconjura, fiecare obiect material, fiecare sursă de potenţială rezistenţă

se volatilizau, aeriene şi nebuloase. Starea de totală irealitate cedă la rîndul ei locul sentimentului — tot ireal dar în mai mică măsură — de triumf, de putere, amestecat totuşi cu o vagă teamă, ca şi cum făcuse primul pas, izbutit însă ireversibil, într-o primejdioasă aventură erotică.

Şi, într-adevăr, toate simţurile îi erau aţîţate. Îşi dădu seama de acest lucru cînd, după ce rătăcise un timp fără nici o ţintă, intră într-o cîrciumă înţesată de lume, şi se pomeni aşezat lîngă două femei tinere, care puteau să fie surori, cocoţate pe scaunele de la bar în mijlocul unui grup de bărbaţi. Pînă în momentul acela, întreaga atenţie şi toate gîndurile i se îndreptaseră convergent spre el însuşi, dar acum, de parcă un soi de satir ar fi operat independent în făptura lui, deveni conştient, cu o lascivă detaşare, de prezenţa fetelor.

Nu aveau mai mult de douăzeci şi ceva de ani ; cea care părea mai tînără era blondă, cealaltă brunetă, dar amîndouă înălţau spre el feţe impertinente, lipsite de expresie, cu ochi reci, alungiţi de fard ; îmbrăcămintea şi felul în care-şi mişcau membrele erau menite să pună în valoare liniile vag feminine ale trupurilor slabe, aproape androgine. Fata brunetă avea braţele goale ; îşi ducea întruna mîna la ceafă, dezgolind intimitatea unei subţiori nerase.

Harold le urmări cu un fel de abstractă dorinţă conştientă, la care însă nu participa şi imaginaţia, amplificînd şi precizînd contururi ; se mulţumea doar să recepteze linia coapsei

lăţită pe scaun, mecanismul complicat al genunchiului, braţe albe, vîrful trandafiriu al limbii îmbobocind între dinţi, lăcomia reţinută a buzelor şi a ochilor fardaţi. Dar se petrecu un lucru straniu : fata brună deveni conştientă de interesul lui Harold şi, în loc să-l ignoreze sau să-l respingă, îi transmise — în timp ce flirta cu partenerii ei scăpărîndu-şi dinţii — o tacită acceptare care se manifesta prin exagerarea etalării farmecelor şi prin cîte o ocheadă cu tîlc. De multă, multă vreme nu se mai întîmplase ca o femeie necunoscută să fie receptivă la virilitatea lui Harold.

Cînd plecă împreună cu prietenii ei, zăbovi puţin la uşă pentru a-i arunca o ultimă privire devoratoare, cu ochii ei distanţi dar luminaţi de oarecare interes.

Puţin după aceea plecă şi el. Dimineaţa îşi păstra încă reflexele primăvăratice, şi aglomeraţia zilelor de sîmbătă era în toi. Se gîndi să se întoarcă acasă pentru a-şi prepara masa de prînz, dar pe urmă se răzgîndi, luînd hotărîrea să mănînce într-un restaurant. Îşi comandă un meniu costisitor, *à la carte,* şi dădu chelnerului un bacşiş gras. Cînd ieşi din nou în stradă, soarele se topise şi cerul se încărcase de nori.

Nu avea nimic de făcut şi nicăieri unde să se poată duce. Orice activitate, orice încercare de distracţie ar fi însemnat un teribil consum sufletesc pentru o banalitate. Prînzul bogat îi provocase o oarecare îngreunare şi, din cauza mersului îndelungat, îşi simţea picioarele ca de plumb. Se îndreptă spre casă.

În petecul de grădină neîngrijită se jucau doi copilaşi din vecini. Harold ar fi vrut să le dea nişte bomboane, ar fi vrut să le dea bani să-şi cumpere acadele, dar se temu că asemenea gest ar fi fost jignitor pentru părinţi.

Confundă balonarea şi jena care-l apăsau cu oboseala fizică ; se dezbrăcă rapid şi se vîrî sub plapumă. Nu putea să doarmă, somnul părea a fi la depărtări de mile, gîndurile i se învîrtejeau în minte, dar fără rost, fără legătură logică, fără măcar un subiect de care să se agaţe, asemenea unui motor ce continuă să funcţioneze deconectat de aparatul pe care trebuie să-l pună în mişcare. Din apartamentul de dedesubt se auzea transmisia unui meci de fotbal la radio sau la televizor, glasul comentatorului înălţîndu-se în ţipete isterice la momentele de vîrf.

După o jumătate de oră se dădu jos din pat, şi-şi trase cămaşa şi pantalonii. Avea o senzaţie de mîncărime şi de jeg chiar după ce făcu o baie bună. Acum, pustietatea şi tăcerea din apartament, care cu o seară înainte îi păruseră atît de reconfortante, erau pline de ostilitate. Odată cu absenţa lui Margaret, se retrăsese parcă şi viaţa : mobilele, obiectele domestice, familiare, deveniseră nişte neînsufleţite unelte de opresiune. Sentimentul de ireal pe care-l încercase şi înainte era acum mai puternic ca oricînd : identitatea lui umană părea să se fi dizolvat.

Un timp, Harold nu făcu nimic, toropit de o suferinţă pasivă. Se învîrtea de colo-colo, ca

un animal înnebunit în cușcă, sau se lăsa să cadă pe cîte un scaun, fixînd un punct în gol. Era cu totul pierdut într-o prăpastie de vid. Dar ceea ce era mai rău urma abia să vină : în cele din urmă, începu să se gîndească la actul comis în acea dimineață și groaza îi năpădi fibră cu fibră. Ce făcuse el nu putea fi fapta unui om în toate mințile. Gemu cu glas tare, împletindu-și degetele, încleștîndu-și dinții, copleșit de rușine și de frică — frică atît de consecințele pe care le putea determina actul său, cît și de tulburarea mintală pe care o implica.

Încercă să țină piept valului de panică. Era doar limpede că avea cele mai întemeiate motive să-l urască pe Greensmith și să-i dorească răul ; telefonul era o armă acceptată a secolului douăzeci ; cît despre cuvintele pe care le folosise, înjurăturile acelea izvorîte din măruntaiele sufletului său, fuseseră alese conștient, fiind menite să taie cît mai adînc. Prin asemenea raționamente reuși să-și alunge teama că-și pierduse mințile, dar încă se simțea pustiit și muncit de îngrijorare.

Cînd telefonul începu să sune, tresări ca întrerupt din săvîrșirea unui omor. Se apropie de aparat în vîrful picioarelor. Fiecare țîrîit strident al soneriei declanșa cîte o nouă alarmă în mintea lui și cînd, în cele din urmă, ridică receptorul, o făcu pentru că avea impresia că nimic altceva n-ar fi putut opri vreodată sunetul acela înnebunitor.

— O, Harold ! Ce mai faci ? Pot să vorbesc un minut cu Margaret ?

— Nu, nu poți.

Urmă un moment de tăcere.

— Mă rog, dacă-i ocupată pentru moment, am să revin ceva mai tîrziu.

Harold începu să-și revină din tumultul de ușurare care-l covîrșise. Își recăpătă stăpînirea de sine.

— Îmi pare rău, Eileen, n-am fost clar.

— Te-am trezit din somn ?

— Nu, nu, nici vorbă. Nu prea-i vremea de sieste. Însă Margaret a plecat din Londra pentru *week-end*. A plecat ieri la maică-sa, în Suffolk. Se întoarce luni. Vrei să-i lași vreun mesaj ?

Eileen părea să nu fi auzit întrebarea, sau poate că începuse să vorbească înainte ca el să fi isprăvit.

— Așadar ești văduv de pai. Ți-ai adus vreo pipiță acolo, de a durat atîta pînă să răspunzi ? Își polei cuvintele cu un rîs gîlgîit, ca să arate că glumea.

— Nu, tocmai spălam vasele, minți Harold.

— Ei, nu zău ! Ce mai gogoși ! Hai să te cred, sau să pretind că te cred. Îmi aduc aminte că odată, pe cînd trăia Ronnie, l-am lăsat singur într-un sfîrșit de săptămînă și... Eileen continuă să povestească vesel o istorioară despre soțul ei mort.

Harold plasă una sau două replici adecvate.

— Bine, Harold. Ai grijă de tine. Și fii cuminte.

— Desigur. Și tu la fel.

— Ce păcat că Margaret e plecată, adăugă Eileen în pripă. Acuma habar n-am ce să fac.

Contam pe ea să ieșim împreună astă seară. Și încă sîmbătă seara ! Repetă, parodiind accentul scoțian : „Nopte de sîmbătă !“

— Sărmana văduvioară singurică !

— Harold, știi ceva, Harold ! În glas îi răsună nota unei inspirații subite. Oricum aș fi dorit să-ți ofer ceva... vreau să spun, acum cînd ai fost lăsat de capul tău... Dacă n-ai alt program, de ce să nu luăm diseară masa împreună ?

— Știi...

— Nu-ți cer să mă scoți la un restaurant gomos sau mai știu eu ce. Mă gîndeam doar să bem ceva împreună și să luăm o gustare. Plătim juma-juma, nici nu vreau să aud altfel. Bineînțeles, s-ar putea să ai alte planuri...

— Nu, n-am alte planuri, răspunse Harold, rostind cuvintele rar.

— Atunci ?

— Bine, acceptă el. E-n regulă. E o idee bună, îți mulțumesc. Mă simțeam cam cătrănit.

Numai după ce așeză receptorul la loc în furcă, îi veni gîndul că nu se poate ca Margaret să fi plecat din Londra fără să o fi informat pe Eileen.

Harold luă nota de plată, aruncă o privire și își scoase portofelul. Eileen depuse două bancnote pe masa luminată de o lumînare.

— Nu, nu, te rog.

— Nici nu mă gîndesc. Juma-juma !

Cînd ieșiră în noapte, Eileen îl luă de braț, tremurînd :

— Brrr ! Ce frig e !

— Bun, și acum ?

— Dăm o raită prin cîrciumioare ? E încă devreme. Sînt cîteva localuri drăguțe pe aici prin jur.

În barul în care intrară se aflau destule femei, dar Eileen era suficient de frapantă pentru a atrage privirile bărbaților singuri și destul de elegantă pentru ca femeile să o măsoare lung, comparînd-o. Era o femeie înaltă, blondă, cu o față îngustă și o expresie cam rătăcită, totuși buza de sus mai proeminentă și candoarea ochilor îi dădeau un aer de generozitate, chiar de veselie deplasată. Trupul plin și greoi părea disproporționat față de capul strîmt. Purta un mantou verde-smaragd cu un guler bogat de blană, care-i ajungea pînă la urechi. Găsiră o masă liberă și Harold aduse băuturile.

Eileen își scosese mantoul, dezgolind un pătrat de piept alb.

— E plăcut aici, nu-i așa ?

— Da, foarte plăcut.

— Sînt cîteva cîrciumioare drăguțe prin jur, repetă ea. Cînd spuneai că se întoarce Margaret ?

— Luni.

— A, da.

Eileen privea de jur împrejur, în localul ticsit. În timpul serii, păruse din cînd în cînd stăpînită de o stinghereală care nu-i era caracteristică ; de la început, îl întîmpinase pe Harold cu oarecare sfială, parcă jenată că întîlnirea lor se datora unui plan ticluit de ea.

Harold se găsea într-o stare de spirit amestecată : fusese mulțumit să înlăture perspectiva

solitudinii — într-adevăr, îndată după convorbirea lor telefonică, gîndul că în acea seară urma să restabilească un contact uman îi împrăştiase spaimele coşmarului solipsist ; pe de altă parte, sentimentele lui în legătură cu Eileen erau echivoce ; deşi atras de spontaneitatea şi căldura personalităţii ei, îl sîcîia acea permanentă persiflare care era unica lor formă de dialog. Şi apoi mai stăruia amintirea, mocnită dar nu stinsă, a acelei seri cînd, la sfîrşitul unei petreceri, amîndoi, pe jumătate beţi, se treziseră într-un dormitor străin unul în braţele celuilalt, pînă cînd Harold se simţise paralizat de un val de silă : dezgust pentru gura ei mirosind a alcool, pentru lăcomia poftelor ei de văduvă. Nici unul dintre ei nu s-a referit vreodată la acel incident, şi nu a existat vreo repetare ; totuşi, în seara aceasta Harold primise să o întîlnească, nutrind o nedefinită speranţă erotică ; care se volatilizase însă, în faţa rezervei stingherite afişată de Eileen.

Whiskyul nu părea să aibă cine ştie ce efect asupra lor. Localul avea o atmosferă vag boemă şi ei doi stabiliseră o subţiratică intimitate bîrfind despre ciudăţeniile din îmbrăcămintea sau purtările celorlalţi.

— Doreşti să mergem în altă parte ?

— O, sîmbătă seara nu găseşti nicăieri un loc. Eileen adăugă în grabă : Doar dacă tu vrei să plecăm.

— Nu, e grozav aici. Încă un whisky ?

— Da, te rog.

Cînd se întoarse cu paharele, ea îi mulţumi cu un zîmbet, dar privirea îi era îngîndurată şi, de îndată ce el se reaşeză, începu să-l întrebe :

— Harold, spune-mi drept, nu-i aşa că ţie îţi displace prietenia atît de strînsă dintre mine şi Margaret ?

— Ce tot spui ? Doamne păzeşte ! Ce prostii îţi trec prin minte ! Ştiu că tu eşti o văduvă veselă, o femeie cu reputaţie şi aşa mai departe, dar...

— Nu, Harold, zău, vorbesc serios. Eileen îi aruncă o privire, apoi întoarse capul. Vreau să spun că tu gîndeşti, poate, că Margaret iese prea mult, că, mă rog, te neglijează...

— N-am nimic împotrivă să iasă cu tine în oraş. Din contra, sînt bucuros că şi-a găsit un interes, că are ceva de făcut...

— Dar în compania mea ?

— În compania ta ; de ce nu ?

— Nu ştiu. Aveam impresia că tu gîndeşti poate... că ne cam facem de cap... că eu am o influenţă proastă asupra ei.

— Desigur, reluă Harold, nu sînt fericit că Margaret bea atît de mult, dar asta nu are...

— Ce ?

— ...nu are nici o legătură cu influenţa ta. Ce spuneai ?

— Ce tot îndrugi despre băutul ei ?

— Mă rog, desigur, e o chestiune intermitentă.

— Margaret ? Dar... Expresia lui Eileen indica, pînă şi pentru atenţia nu prea stăruitoare

a lui Harold, o neprefăcută mirare. Vorbești de parc-ar fi o alcoolică.

— Nu, nici chiar așa !

— Dar nu e. Dintre noi două eu sînt cea care bea. Margaret îmi atrage întruna atenția că n-ar trebui să beau atîta, și mă refuză mereu cînd îi mai ofer o băutură. Glumești, probabil.

Se priviră unul pe celălalt și între ei miji un soi de înțelegere complementară. Harold avea senzația că dezvăluise o chestiune foarte intimă, o tainică rușine a familiei care, odată expusă, nu mai putea fi acoperită de nici un fel de explicație.

— Bea prea mult numai cînd o apasă singurătatea, explică el (încercînd totuși să o acopere). Știu asta. Așa că, desigur, cînd e în tovărășia ta n-are de ce să bea. Nu-l trăgea inima să mai dea explicații suplimentare, dar se părea că așa era drept. Acasă... prin asta nu vreau să spun că bea în taină, sau că e alcoolică, sau ceva de genul ăsta. Uneori, alcoolul este pentru ea ceea ce sînt barbituricele pentru alții.

Simțind nevoia să fie drept și onest, Harold adăugă :

— Cred că știi că nu e fericită.

Eileen îl privi compătimitor, fața ei devenind dintr-o dată mai blîndă, mai tînără...

— Asta explică... Se aplecă spre el și-și lăsă mîna peste mîna lui, lîngă pahar. Unele căsnicii sînt atît de misterioase. Oricît de bine i-ai cunoaște pe cei în cauză, niciodată nu ajungi să înțelegi ciudățenia acelei încordări intense, nefirești, dintre doi oameni, toate adîncurile și curentele subterane... Te rog, dragă, nu te simți jignit, dar întotdeauna tu și cu Margaret mi-ați părut extrem de bizari... felul în care fiecare dintre voi își vede de drumul lui, își are prietenii lui... dar ea ține foarte mult la tine, să știi, îți este foarte loială, și bănuiesc că și tu, în felul tău...

Harold era impresionat de sinceritatea, de fluența vorbelor ei ; în interesul plin de simpatie cu care-l privea, în apăsarea răcoroasă a mîinii ei pe mîna lui era ceva care începu să-i înmoaie carapacea indiferenței.

Degetele Eileenei se încleștau și se descleștau ușor peste încheieturile lui.

— Presupun că și eu cu Ronnie — nouă ni se părea totul foarte simplu — dar poate că altora li se părea curios faptul că o țineam mereu în petreceri, și că niciodată n-am avut un cămin al nostru, dar orice făceam, știam întotdeauna că Ronnie există, adică îl simțeam aproape. Tu și cu Margaret ați fost întotdeauna așa ca acum, adică de la bun început, sau lucrurile au evoluat în felul ăsta ? Schimbarea s-a produs cumva după... după ce ți-ai pierdut... — Harold își smulse mîna dintr-a ei — după tragedia aceea groaznică, deși eu aș fi crezut că dimpotrivă... Dragul meu, scuză-mă !

Harold întoarse capul și-și duse paharul la buze ca și cum în acest scop își eliberase mîna. Eileen îi zîmbi provocător.

— Nu-i chiar atît de simplu. Glasul lui Harold era încordat şi lipsit de timbru — ca glasul unui om care s-a născut surd. E greu pentru alţii să înţeleagă. Lucrurile astea sînt foarte complexe.

În clipa aceea o voce strigă „Helo !" deasupra capetelor lor şi, înălţîndu-şi ochii, Harold zări faţa indiferentă şi nezîmbitoare şi tunsoarea italienească a noului său coleg de birou, Peter Miller. Miller părea să fi trecut pe lîngă ei din întîmplare, dar Harold îl salută cu un entuziasm superfluu, ridicîndu-se în picioare şi bătîndu-l pe umăr.

— Ia te uită, ia te uită ! Ce surpriză ! Deci ăsta-i unul dintre fiefurile dumitale ! Dă-mi voie să te prezint...

Miller salută din cap şi-i aruncă lui Eileen o privire de apreciere făţişă, dar nu obraznică.

Cum nu mai exista un al treilea scaun, Harold, care se ridicase în picioare, era mai mult sau mai puţin nevoit să rămînă aşa. Nu reuşea să găsească limbajul potrivit pentru această coliziune dintre cele două lumi ale sale.

— Vrei să iei un pahar cu noi ?

— Mulţumesc, tocmai am luat o băutură acolo. Miller indică vag spre capătul mai îndepărtat al barului, unde se afla un grup de tineri şi tinere. Acolo, în colţul acela eterosexual.

— Eşti sigur că nu mai vrei o băutură ?

— Absolut sigur.

— Ce surpriză ! repetă Harold. Nu te întîlneşti des prin cîrciumi cu oameni de la birou.

— Lumea-i mică, replică Miller cu faţa neclintită.

— N-ai ascuns-o cumva şi pe juna Stella printre tinerii ăia, nu-i aşa ?

— Pe cine ? Miller înălţă din sprîncene. A, nu, nu, n-am adus-o.

— Le-a făcut praf pe dactilografele noastre, îi explică Harold, stîngaci, Eileenei.

Nici Eileen nici Miller nu răspunseră. Tînărul aştepta cu o răbdare cuviincioasă, ţinîndu-şi o mînă în buzunarul hainei vărgate, cu umerii lăsaţi.

— Bine, aş insista să rămîi cu noi, urmă Harold, dar îmi închipui că ai alte combinaţii mai atrăgătoare.

— Asta-i un fel de a vorbi. Lungul drum al nopţii către zi. Miller zîmbi neaşteptat, înfăţişînd un şirag de dinţi mici, regulaţi, de un alb strălucitor. Ştii cum se spune, cînd zorile se furişează peste bătrînele acoperişuri, o nouă zi se naşte, omule, miracolul zilnic...: vocea i se pierdu. Mi-a făcut plăcere — îşi înclină din nou capul către Eileen. La revedere — către Harold.

Şi se îndepărtă.

După ce îi părăsi, Harold şi Eileen discutară puţin despre el, aşa cum fac oamenii de obicei, dar Eileen nu părea prea interesată.

— Nu mai îmi plac bărbaţii foarte tineri. Cred că nu-i înţeleg, asta-i probabil explicaţia, sînt altfel decît tinerii de pe vremea mea...

— Şi băieţii, şi fetele, toţi sînt mult mai maturi decît eram noi.
— Par să fie cu totul lipsiţi de sentimente, adăugă Eileen.
Cînd Harold se duse din nou la tejgheaua barului, Miller dispăruse, deşi cîţiva din grup mai erau pe acolo.
Eileen se feri să mai atingă subiecte intime ; îi povesti despre o piesă pe care o văzuse, apoi despre un film, apoi ceva ce citise în ziarele de dimineaţă, despre trei pacienţi fugiţi dintr-un spital de boli mintale, care fuseseră văzuţi păşind încet, ţinîndu-se de mînă, într-un rîu revărsat, pînă cînd apele umflate îi înghiţiseră cu totul.
— Ce grozăvie !
Ca o urmare a whiskyului, Harold se simţea înzestrat cu o optică detaşată, datorită căreia o vedea pe Eileen ca pe o persoană aflată la mare distanţă de el, o străină la care te uiţi întîmplător, în timp ce discută cu un bărbat la o măsuţă dintr-un bar. O femeie atrăgătoare, blondă, bine făcută, ştiind să se pună în valoare, astfel încît aproape că nici nu-i observai ravagiile incipiente ale vîrstei mijlocii. Într-un fel aproape abstract — ca şi în timpul dimineţii, cînd o urmărise pe fata cocoţată pe scaunul de bar — gîndul lui Harold dădea tîrcoale posibilităţilor erotice, şi îşi lăsă mintea s-o ia razna, pînă cînd simţi o căldură şi o moleşeală plăcută inundîndu-i vinele.

Se lăsă o tăcere între ei doi. În jur, îi asalta larma. Harold îşi goli paharul. Îl aplecă spre Eileen cu o privire întrebătoare, dar ea scutură din cap.
— Nu vreau să mai beau.
Afară, se îndreptară spre staţia de autobuz, dar cînd să se apropie, un taxi veni spre ei şi Harold îl opri. Dădu şoferului adresa Eileenei. Nu stăteau lipiţi unul de celălalt dar se pomeniră mînă în mînă. Călătoria nu a durat prea mult, spre sfîrşit, însă, Eileen începu să vorbească cu febrilitate, strîngîndu-i puternic mîna.
Cînd intrară în strada unde locuia, se aplecă înainte, apăsîndu-şi trupul pe coapsa lui, pentru a-i indica şoferului unde să oprească. Harold lăsă lucrurile în voia lor.
— Îţi mulţumesc, dragule. Mulţumesc. A fost o seară încîntătoare.
Îşi petrecu braţul pe după gîtul lui şi-l sărută foarte aproape de gură. Coborî pe trotuar, lăsînd deschisă portiera maşinii.
— Şi-acuma unde, dom'le ? întrebă şoferul.
Eileen răspunse în numele lui şi trînti portiera.
— Noapte bună, dragă.
Taxiul porni, smucindu-l pe Harold îndărăt în colţul lui. Cînd ajunse acasă, trebui să depună un efort ca să-şi poată face preparativele de culcare, ţinînd piept colosalei oboseli care-l doborîse, făcîndu-l să caşte întruna — căscaturi adînci, nervoase, pornite parcă din stomac. Ţevile de la baie duduiră şi gemură în apartamentul pustiu. În oglinda din sala de baie văzu,

neimpresionat, pata de ruj din colțul gurii. Înghiți un pahar de apă și trei aspirine.

Adormise aproape înainte de a se vîrî în pat.

Se trezi, deranjat de o explozie de zgomot din stradă — trîntirea unei portiere de mașină, sau ceva de genul ăsta. Altminteri, pretutindeni în jur nefamiliara liniște de duminică dimineață, cînd pînă și zgomotul de fond al circulației amuțește ; o liniște cu atît mai stranie acum cînd nu era tulburată nici de răsuflarea din patul vecin. O lumină rece, fadă, se prizărea pe la marginile draperiilor, dar Harold știu că e foarte devreme, deși nu putea aduna energia necesară ca să se uite la ceas.

În tăcerea fantomatică și singulară, avea o acută conștiință a propriei sale persoane, începînd de la atingerea deosebit de pregnantă a cearșafurilor pe piele, uscăciunea gîtului și a gurii, suprafața zgrunțuroasă a dinților, transpirația de pe picioare și de la subțiori. Rămase nemișcat. Își spuse că va face o baie prelungită, apoi își va pregăti un mic dejun copios... ziarele de duminică, micile treburi prin casă, lampa care trebuia reparată, scrisorile către societatea de asigurare și către bancă... doar toate aceste hotărîri practice pluteau ca lemnele la suprafața unei bulboane adînci, sălbatice, care-l tîra pe el, zdruncinîndu-l, către locuri ciudate.

Ce căuta el aici ? De ce zăcea aici, în acest ghețar de tăcere singulară, un om gol, care nici măcar nu mirosea a el însuși, dezbărat de uniforma deprinderilor și a îndatoririlor, de ce

zăcea, nu atîta nud cît nul ? Patruzeci și cinci de ani, mult trecut de jumătatea drumului, cu mușchii moi, oasele, încheieturile calcificate, corodat, cu reflexe toropite, întregul mecanism suprauzat, istovit, ruginit, încetinit, uscat, nesigur, o epavă de mîna a doua zăcînd acolo, sub chip de om gol, lipsit — da, dacă s-ar scula, dacă ar trebui să se scoale, rupîndu-se de atingerea și de adăpostul cearșafurilor — lipsit de o identitate pe care s-o îmbrace, s-o încheie, ca să-și ascundă goliciunea ; în vîrstă de patruzeci și cinci de ani, în vîrstă, în vîrstă, în vîrstă, zăcînd epuizat, și totuși biciuit de pofte trupești asemenea unui copilandru virgin care, în zori, cînd soarele pictează o zi nouă, își simte mădularele zvîcnind ; asemenea unui băiețandru crud, unui adolescent dezlănțuit, fercheș, ager, viu, care, în fiecare dimineață creată de soare trebuie să hotărască, neavînd încă o identitate precisă, da, zi de zi trebuie să hotărască ce haină să îmbrace eul lui în ziua aceea, ce vis sau ce fantezie să aleagă, cu ce model să se întreacă, ce artificiu să construiască ; *cine urmează să fie ?*

Și dacă vastitatea acestei perspective îl sperie și-l descurajează chiar pe adolescentul cu mușchi tari și articulații flexibile, cu pulsații vioaie în sîngele tînăr, cu peisaje în față încă neîntinate de noroiul ratărilor, rușinilor, înfrîngerilor trecute și de cunoașterea friabilității pojghiței ce acopere golul, atunci cu cît e mai înfricoșătoare și mai descurajantă pentru cel în vîrstă de patruzeci și cinci de ani, cel speriat,

vlăguit, împovărat de amintiri și conștient de toate primejdiile atroce ; „cu cît mai înspăimîntător e pentru mine !“ — gîndi Harold.

„Cine urmează să fiu ?“

Și dorința trupească îi zvîcnește în mădulare. Ultimul văl mătăsos foșnește ca un șarpe în părul ei, lunecînd pe pămîntul înflorat, tălpi goale cu degete trandafirii plutesc peste pietre, și femeia, nemaiîntîlnit de albă, uriașă ca un imens panaș de pene, se prăbușește pe spate, cu coapsele încordate, contraforturi albe susținînd tunelul negru, adînc... Nu, nu, sexualitatea nu e o necesitate, își spuse Harold ; preceptele postfreudiene care cer să dai frîu liber instinctelor și să accepți imperativele iubirii pot fi la fel de primejdioase ca și preceptele opuse ale renunțării creștine — în condițiile diversității de gusturi și de împrejurări — sau, cel puțin, cînd ești în vîrstă de patruzeci și cinci de ani.

Îl usturau ochii. Îi închise ușor, de parcă o mișcare mai puternică ar fi putut sparge pleoapele fragile ; un ciudat caleidoscop, asemănător cu jocurile de umbre dintr-o radiografie, începu să-i danseze pe retină. Avea senzația că-i ard creierii — o encefalită psihică.

Pîrjolit, chircit, prefăcut în cenușă rece și pale de fum, în afară de acea limbă de flacără incandescentă, care încă mai găsea din ce să se alimenteze : „Cine sînt, cine urmează să fiu ?“ Gîndul infantil, misterul primar : „De ce aștea toate sînt tocmai eu ?“ — misterul care doar cît prinde contur și-ți stîrnește panică. „Cum, striga Harold, cum să devin eu însumi ?“

Adormi ușor, purtat de visuri prea embrionare pentru a căpăta sens. Fu deșteptat de ceea ce părea a fi trei sfîșietoare urlete de durere (așa răsunaseră în ultimul dintre visurile lui), și cînd cele trei avioane cu reacție, dispuse în șir indian, trecură, toți cîinii din vecinătate se porniră să latre și toți bebelușii să plîngă.

Gata cu trîndăvia stupidă ! Se dădu jos din pat. Își urmări programul punct cu punct, făcînd o baie prelungită, pregătindu-și un mic dejun din ouă cu șuncă și roșii, pe care-l devoră în timp ce parcurgea ziarul proptit pe masă. Dar după ce isprăvi de mîncat și spălă vasele, se pomeni din nou pierdut. Simțea un profund dezgust pentru toate micile treburi și plăceri pe care-și propusese să și le ofere.

Diminețile de duminică au întotdeauna un gust special. Altădată — o amintire trecu în zbor de pasăre prin mintea lui — altădată diminețile de duminică erau dimineți de iubire : el și Margaret leneveau tîrziu în pat, pe urmă se urca și Steve în patul lor ; cînd se sculau, pînă și pereții și mobilele din casă păreau impregnate de căldură, de trăinicie, ca urmare a acelei comuniuni familiale. Acum, nu era decît golul din el care se extindea pretutindeni, în afară, dînd inconsistență și zădărnicie la tot ce-l înconjura. Pînă și Greensmith, chiar și evocarea lui Greensmith nu mai avea puterea să-l ațîțe.

Era o dimineață înnorată, cu burniță, și înăuntru, în apartament, plutea o lumină spălăcită, leșioasă. Își tîrșea pașii, ca un om bătrîn,

într-o pereche de papuci cu călcîie scîlciate, niște pantaloni vechi și un pulover găurit și soios.

Apartamentul avea două sonerii : una la intrarea de jos a blocului, deasupra peticului de hîrtie boțită care purta numele lui ; cealaltă, mult mai stridentă, chiar la ușa de pe palier. Cum arareori aveau invitați, aceasta din urmă nu prea era folosită ; cînd, puțin înainte de amiază, zbîrnîitul soneriei de la ușa de sus sfîrtecă tăcerea apartamentului, Harold bănui că trebuie să fie un vecin care dorea să împrumute vreo unealtă sau vreun condiment pe care uitase să-l cumpere pentru prînzul de duminică.

Eileen intră în hol, trecînd pe lîngă el, chiar înainte de a fi avut timp să o poftească.

— O, Harold dragă, intenționam să-ți spun încă de aseară, dar am uitat, că mă doare inima să te știu aici, părăsit în voia soartei, pregătindu-ți singur dejunul, deretic̆înd prin casă, strîngînd paturile. Las' că știu eu ce neajutorați sînteți voi bărbații. Singur singurel, și încă pe o zi mizerabilă ca asta ! Nu știu ce ți-a lăsat Margaret de mîncare, dar am cumpărat și eu cîteva lucruri pe care oricum trebuia să le cumpăr și, unde mănîncă unul, pot mînca și doi. Știi cum se spune. Puteam să te chem la mine, dar mi-am zis că dacă gătesc aici, pot să-ți fac și curățenie și să-ți spăl vasele.

În timp ce-i debita toate acestea, își atîrnă în hol fulgarinul și baticul cu care-și legase părul. Se aplecă să ridice sacoșele pe care le lăsase pe jos. Purta o rochie simplă, bej, cu

mîneci scurte, și fața îi era mai puțin fardată decît cu o seară înainte, avînd un aer casnic.

— Eileen, ce drăguț din partea ta !

Fără ca măcar să-și aranjeze părul aplatizat de batic și stropit pe frunte cu bobițe de ploaie, se duse direct la bucătărie, Harold urmînd-o docil.

— Am luat niște cotlete de porc, ceapă, ciuperci și un ardei. Mi-am spus că, probabil, ai cartofi în casă sau, dacă preferi, pot să fierb niște orez. Scotea lucrurile din sacoșă, unul cîte unul, și le așeza pe masa din bucătărie. Am mai luat și niște fructe ca desert, struguri. Nu cred că merită să punem ceva în frigider, pentru că mă apuc îndată de gătit, cum aranjez puțin prin casă. O, ai spălat singur vasele, ce băiat bun !

Se întoarse spre el și, într-o secundă, erau unul în brațele celuilalt. După ce se sărutară lung, ea îl privi cu un zîmbet abia mijit pe gura mînjită de ruj și scoțînd un ușor „ah !" de satisfacție. Se îndreptară, mînă în mînă, spre dormitor. Văzînd patul desfăcut, Eileen luă cuverturile și le aruncă pe celălalt pat, netezind apoi cearșaful de dedesubt și pernele. Luă plapuma, o împături, și o aranjă la picioare. Harold îi urmărea mișcările de la cîțiva metri depărtare.

Pe urmă Eileen își îndreptă spatele și se uită la el. Ceea ce văzu, păru s-o satisfacă : își scoase rochia, trăgînd-o peste cap, apoi o întoarse pe față și o așeză cu grijă, dar fără să piardă timp, pe speteaza unui scaun. Continuă să se dez-

brace cu același calm, fără sfială, aruncîndu-i din cînd în cînd lui Harold cîte o privire ; mișcările îi erau grațioase, dar nu frivole. În chip straniu, nici unul dintre ei nu scotea vreo vorbă. Harold rămase nemișcat pînă cînd Eileen își scoase și ultimul veșmînt — sutienul — descătușîndu-și sînii grei. Două dungi roșii tăiau albeața umerilor, acolo unde bretelele îi intraseră în carne. Cînd se sărutară din nou, îi simți buzele țepene și dinții strînși.

Începu și el să se dezbrace, cu încetineală. Eileen stătea alături, imensă ca un continent, în timp ce, cu degete tremurătoare, Harold își scotea veșmintele. Se lăsă în genunchi și își îngropă fața în trupul ei, orbit de albul cărnii cu miros de săpun.

Cînd se prăbușiră pe pat, un surîs blînd adia pe fața ei ciudat schimbată, înseninată, cu pielea translucidă.

— E rece !

Eileen se ridică și trase plapuma peste trupurile lor. Surîsul i se topise într-o expresie de extaz, de totală absorbire.

De trei ani, Harold nu mai avusese o femeie, ceea ce-l făcea să se apropie de ea cu o stîngace lipsă de încredere în propriile-i forțe. Dar, curînd, își redobîndi încrederea.

Lumini îi licăreau în minte și se lăsa purtat, vibrînd în toate fibrele alcătuirii lui, către o nouă dimensiune. Undeva, o femeie striga. Bezna care urmă luminilor cuprindea în miezul ei germenii perfecțiunii. Cînd își recăpătă luciditatea, erau încă strîns îmbrățișați. Dar curînd, Eileen se desfăcu de el spunîndu-i cu un surîs :

— Haide, haide !

Harold dormi. Nu-și dădu seama decît că Eileen trăsese din nou peste ei plapuma care alunecase și, mai tîrziu, cînd o auzi coborînd din pat și părăsindu-l, se foi în așternut, fără să deschidă ochii.

Mîna ei îi scutură umărul gol.

— Haide, trezește-te, nu se poate să dormi întruna !

Ședea pe marginea patului, complet îmbrăcată.

— Cît e ceasul ?

— Am pregătit prînzul. Trei fără ceva.

— Eileen !

— Gata, gata ! Acuma scoală-te ! Peste cîteva minute te așteaptă masa. Se ridică în picioare. La urma urmelor, pentru asta am venit, nu ?

Petrecură o după-amiază ciudată. După masa de prînz, la care Harold dădu dovadă de o poftă de lup, o ajută să spele vasele. Apoi Eileen îi ceru s-o lase singură în timp ce făcu curățenie în bucătărie și în dormitor. Cînd termină, reveni în sufragerie, unde el își citea ziarele.

— Vrei să bei ceva ?

— Nu, mulțumesc.

— Ce-ai vrea să faci, ți-ar plăcea să ieșim undeva ?

Eileen scutură din cap.

— Nu-i nevoie să-ți dai osteneala să mă distrezi, știi.

Se înarmă și ea cu un ziar.

Un prînz luat la o oră tîrzie, răsturnînd ritmurile normale ale zilei, crează în sine un efect bizar ; dar în afară de aceasta, adevărata ciudățenie consta în faptul că totul era atît de obișnuit. Nu exista între ei nici un fel de magie, nici o intimitate amoroasă : intimitatea existentă avea trăsături negative — consta doar într-o absență de formalitate, de tensiune și efort.

Cu ferestrele închise și ambele bare ale radiatorului electric aprinse, aerul se deshidratase ; își simțeau gura uscată și obrajii le luceau.

Harold nutrea un sentiment de gratitudine față de Eileen pentru căldura și afecțiunea pe care le infiltrase în atmosfera casei, dar nu izbutea să facă să încolțească și în el o undă de tandrețe ; se simțea despersonalizat : de parcă flacăra care-i pîrjolise trupul i-ar fi mistuit și sufletul, reducîndu-l la o crustă carbonizată. Și totuși, și totuși... privind peste marginea ziarului și văzînd-o așezată în fața lui, casnică și relaxată, avu prefigurarea unei tihne, a unei liniști posibile, care nu era direct legată de ea, sau nu neapărat legată de ea, dar care i se oferea ca o opțiune, ca o virtualitate, numai dacă ar fi putut-o accepta.

Încercă să schițeze o mișcare : Eileen își înălță capul și, prinzîndu-i privirea, îi zîmbi.

Își vorbeau, la întîmplare, din cînd în cînd : despre ce citeau în ziar, mici bîrfeli ocazionale, dar nimic cu caracter personal. Doar o singură dată se referi Eileen la ceea ce se petrecuse între ei. Lăsînd ziarul să-i cadă din mîini și privindu-l atentă înainte de a i se adresa, îi spuse :

— Știi, e nostim, am vrut și ieri seară, am vrut să te invit la mine. Dar, nu știu cum... vocea i se stinse.

— Și eu am vrut, răspunse Harold.

— Zău ? Mă îndoiam. Îmi spuneam că dacă ai fi dorit-o într-adevăr, te-ai fi trădat prin vreun semn, ai fi făcut ceva...

— Și n-am făcut ?

— N-ai făcut. Eileen se aplecă în față, astfel încît, dacă și Harold ar fi făcut aceeași mișcare, s-ar fi putut atinge. Dar azi dimineață am hotărît să vin și, mă rog, să văd ce se întîmplă. Te bucuri c-am venit ?

Fața ei era fardată ca de obicei, dar împlinirea îi îndulcise trăsăturile ; zîmbea liniștit sub fața lui, astfel încît putea desluși linia unde rujul se întîlnea cu rozul umed al interiorului buzei de jos.

— Spune-mi, a fost o idee bună ?

— O idee foarte bună ! Harold, continuînd să stea rezemat de speteaza fotoliului, se strădui să dea glasului său o notă de entuziasm. Cred că ți-am dovedit.

— A, da.

Eileen îi susținu o clipă privirea, apoi se ridică din fotoliu, cu oarecare nerăbdare.

— Mă duc să prepar un ceai.

— A, nu te deranja. N-ai prefera o băutură ?

— Vreau puțin ceai.

Ieșirea ei tulbură apele liniștite ale încăperii.

Seara se desfășură în același fel. Mai tîrziu, luară cîte un whisky ; la cererea lui Eileen urmăriră programul de la televizor : un film — lucrat cu brutală onestitate — despre acea țară nouă în care violența și jovialitatea par să fie inseparabile și interdependente. Harold acordă filmului întreaga lui atenție și, cînd îi urmă un spectacol comic și gălăgios, îl urmări cu aceeași apatică absorbire pînă cînd Eileen, ridicîndu-se în picioare, îi spuse :

— De fapt, nu dorim să vedem asta, nu-i așa ? și închise televizorul.

Adevărul este că Harold nu mai avea capacitate de discernămînt ; în starea de receptivitate pasivă în care ajunsese, tot ce survenea însemna pentru el la fel de mult sau la fel de puțin. Era total neintrospectiv, nereflexiv, trăind doar momentul prezent.

— Cînd spuneai că se întoarce Margaret ?

— Mîine la ora prînzului, așa cred.

— A, da.

Harold își dădu seama că Eileen aștepta din partea lui sugestia de a rămîne peste noapte dar, cu toate că n-ar fi avut nimic împotrivă, nu se simțea în stare să ia inițiativa.

Pe la zece, Eileen spuse :

— Cred c-ar fi mai bine să plec.

Harold nu încercă s-o oprească.

— Te conduc acasă, bineînțeles.

— O, nu, nu-i nevoie.

— Nici vorbă că te conduc. Plouă ? Dacă da, o să chem un taxi.

— Cred că aerul nopții o să ne facă bine la amîndoi.

— Cum dorești.

În hol, Eileen îi spuse cu un rînjet :

— Nu cred c-am lăsat vreo urmă. N-a fost prea ușor să înlătur totul...

Harold simți vaga furnicare a unei emoții care putea fi luată drept dorință sau amintirea unei dorințe. O sărută cu blîndețe, murmurîndu-i cuvinte de recunoștință.

Ea se desfăcu din îmbrățișare.

— Ești un om ciudat, Harold, îi spuse, întorcîndu-și fața de la el ; apoi continuă cu un glas atît de scăzut, încît Harold nu era sigur dacă o auzise bine : A fost minunat, dar nu cred că mi-ar plăcea să am o legătură permanentă cu tine... totuși.

Se răsuci din nou spre el, privindu-l în ochi :

— E prea tîrziu, nu-i așa ?

— Nu... nu știu ce vrei să spui.

— Eu știu.

Siguranța ei îl făcu să se cutremure pe dinăuntru.

Eileen făcu o strîmbătură, încrețindu-și nasul, sugîndu-și buzele și apoi țuguindu-le :

— Să mergem, amantul meu !

Ultimele cuvinte aveau o rezonanță de batjocoritoare parodie.

O conduse acasă pe jos și, cînd ajunseră în preajma blocului unde locuia ea, Eileen îl sărută pe obraz :

— Noapte bună, dragule.

Se întoarse în grabă și alergă cîțiva pași, tocurile țăcănindu-i pe trotuar. La ușă, profilată cu dramatică eleganță pe fundalul luminii din interior, își înălță mîna cu palma întinsă, gest la care Harold răspunse cu un salut similar, dar mult mai schițat.

4

MARGARET SE ÎNTOARSE a doua zi, după cum fusese stabilit. Petrecură seara acasă, împreună, pentru că, deși Margaret îl anunțase că o să se ducă la Eileen, aceasta îi răspunsese la telefon că nu e liberă.

Margaret îl întrebase pe Harold cum i-a mers cît timp a fost ea plecată, iar el o asigurase că s-a descurat foarte bine, iar sîmbătă, întrucît fusese o vreme cîinoasă, zăcuse toată ziua în casă.

— Nu prea te-ai atins de mîncarea pe care ți-am lăsat-o.

— Nu mi-a fost foame. Mai curînd m-am făcut că mănînc.

Margaret îi povesti despre gospodăria maică-si, că se instalase o sobă nouă, că omul care-i îngrijea grădina trebuise să renunțe pentru că-și găsise o slujbă la oraș ; bătrîna angajase un altul care părea însă cam sărac cu duhul dar, oricum, treaba grea tot avea s-o facă. Harold cerea amănunte, interesîndu-se de femeia care avea grijă de doamna Deakins, întrebînd de pui

și de pisică. Îi făcea plăcere să i se povestească despre viața de acolo.

Se culcară devreme.

În seara celei de a doua zile, cînd Harold se întoarse acasă, găsi ușa apartamentului deschisă. Margaret o închise în grabă în urma lui, cu o expresie și cu mișcări agitate.

— Te așteaptă doi domni, i-am dus în odaia de zi. Continuă apoi în șoaptă : Sînt de la poliție.

— Și ce vor ?

— Au refuzat să-mi spună. Nu vor să vorbească decît cu tine.

Harold își agăță în cui pălăria și pardesiul.

— Au venit de mult ?

— De vreo jumătate de oră. Le-am spus că trebuie să te întorci dintr-un minut în altul și-au zis că vor să te aștepte.

— Și n-au spus despre ce-i vorba ?

— Nu, nici un cuvînt.

— Bine, mă duc să-i văd.

Cînd intră, cei doi bărbați se ridicară în picioare. Erau îmbrăcați în haine civile, unul dintre ei purta un costum cafeniu cu dungi subțiri, celălalt o jachetă sport și pantaloni de flanelă. Se prezentară, dar Harold, deși își strunea cu tărie neliniștea și nu se trăda prin nici un semn, nu izbuti să le deslușească numele.

— Ei bine, cu ce vă pot fi de folos ?

Nu păreau grăbiți să ajungă la subiect. Cu excepția unui fel oarecum aparte de a-l măsura — cu priviri lungi, fixe — întîlnirea aceasta nu se deosebea cu nimic de una obișnuită, amicală.

Harold le făcu semn să ia loc şi cei doi se executară, unul aşezîndu-se pe canapea, celălalt pe fotoliul de alături. Se aşeza şi Harold pe un scaun în faţa lor, încrucişîndu-şi picioarele.

— Din nou i-o vreme păcătoasă afară, începu omul în haine maron. Nu vrem să vă reţinem, bănuiesc că soţia v-a şi pregătit cina. Se scotoci într-un buzunar interior, de unde scoase un carneţel negru. Avem sarcina de a face unele cercetări printre persoanele care cunosc... — privi în carneţel dar nu s-ar fi spus că îşi culegea de acolo referinţele —... pe un oarecare domn Neil Greensmith. Înălţă ochii spre Harold. Domnule Makepiece, îl cunoaşteţi pe domnul Greensmith ?

Harold răspunse rar, susţinînd privirea celuilalt :

— Cunosc numele. Apoi, injectîndu-şi oarecare duritate în glas : N-aş putea spune că îl cunosc pe el.

— Domnul Neil Greensmith, consilier la un Serviciu de Protocol, în vîrstă de cincizeci de ani. Poliţistul privi din nou în carnet şi adăugă şi adresa. Aceasta e persoana pe care o cunoaşteţi domnule Makepiece ?

— Nu ştiu, replică Harold. Pe acel Greensmith pe care-l cunosc eu, sau mai bine zis pe care l-am cunoscut, nu l-am mai văzut de patru ani. Vîrsta ar corespunde. Adresa nu i-o ştiu.

Pentru prima dată vorbi şi celălalt poliţist. În timp ce primul, care îi putea fi considerat superior pentru că era mai în vîrstă şi conducea discuţia, vorbea cu un accent îngrijit, neutru, cel de-al doilea îşi dădu drumul într-un dialect nordic, lesne detectabil şi oarecum dezarmant :

— S-ar zice că-i tocma' individu' în cauză.

— Vrei să spui adevăratul Greensmith, preciză celălalt, grijuliu să evite orice afront adus lui Harold.

— Da, da, asta vreau să spun. Continuă bine dispus, de parcă problema identificării fusese soluţionată. Sigur că n-o să ne apucăm să-i cercetăm pe toţi care-l cunosc pe domnu' Greensmith — cînd lucrezi ca el, pe linie de protocol, desigur că întîlneşti o puzderie de oameni — procedăm şi noi, cum s-ar zice, selectiv.

— Selectiv ! îi reteză celălalt vorba. Adică stăm de vorbă cu o serie de oameni care... o scurtă pauză la fel de îngrijit aleasă ca şi accentul său... care s-ar putea să aibă ceva împotriva domnului Greensmith.

Poliţistul avea o faţă puternic ridată, ca de buldog, cu şanţuri adînci în jurul gurii şi a bărbiei şi cu porii dilataţi ; dar într-un anumit fel, impasibilitatea pe care-o sugera era contracarată de o mobilitate nervoasă a înfăţişării, care s-ar fi potrivit mai curînd cu un obraz subţire. Ochii îi erau de o culoare spălăcită, cu gene rare, nisipii. Părul rărit lăsa să se întrevadă petece de piele iritată şi uşor inflamată. Acum, privirea întrebătoare pe care i-o aruncă lui Harold îi văluri fruntea în brazde adînci, paralele.

Harold rămase în aşteptare.

Oarecum în silă, foindu-se de parcă s-ar fi simţit stingherit în faţa tăcerii lui Harold, poliţistul i se adresă celuilalt :

— Şi ne-am gîndit că domnul Makepiece ar intra în această categorie, nu-i aşa, Jim ?

— Aşa-i, aşa-i. Ne-am gîndit ca măcar să controlăm.

— Ca să nu-l nedreptăţim.

— Aşa-i, ca să nu-l nedreptăţim.

Harold li se adresă pe un ton iritat, sîcîit parcă de faptul că-l excludeau din dialogul lor:

— N-aţi vrea să aveţi amabilitatea de a mă informa şi pe mine despre ce-i vorba ?

Fără îndoială, îşi juca rolul : se încorda, se oţelea... ştiind că vor merge îndărăt, dincoace de telefon, dincoace de geamurile sparte, vor trebui să ajungă la sursă, şi atunci, va fi oare în stare să-şi păstreze stăpînirea de sine ? Se temea să nu-l copleşească iarăşi greaţa, valul acela familiar de greaţă.

— Altfel nu văd cum vă pot fi de folos.

— Da, căutăm persoane care ar putea avea ceva împotriva domnului Greensmith. Poliţistul în haine cafenii îşi plimbă privirea, la întîmplare, prin cameră. Ne-am gîndit... mă rog, ne-am gîndit că dumneavoastră, domnule Makepiece... Ochii i se întoarseră spre Harold, fixîndu-l... Pentru că el se afla la volan cînd fiul dumneavoastră — Stephen, nu-i aşa ? — a fost omorît...

Harold îşi contempla propriul calm.

Răspunse :

— Asta s-a întîmplat în urmă cu patru ani. Verdictul procuraturii a fost : accident.

— Da, ştiu.

— Procurorul a declarat că nu s-a întîmplat din vina conducătorului automobilului.

— Da, reluă poliţistul, dar, cum să spun, ar fi de înţeles dacă tatăl copilului ar gîndi altminteri. Era unicul dumneavoastră copil, nu-i aşa ?

— Dar asta a fost în urmă cu patru ani, repetă Harold.

Ştiuse sigur că lucrurile aveau să fie rostite: dar acum că fuseseră într-adevăr rostite, se mira cît de slab era ecoul, se mira că glasul şi mîinile nu-i tremurau, că nu-i năvălise valul de greaţă în gîtlej.

Sergentul se întoarse către celălalt :

— Jim, crezi că ar fi drept să-i dezvăluim domnului Makepiece de ce facem aceste cercetări ?

Al doilea poliţist manifestă îngrijorarea de rigoare :

— Mă tem că în stadiul ăsta n-ar fi prea reglementar, nu-i aşa ?

— Da, dar date fiind împrejurările...

— Date fiind împrejurările, poate că da. Să-nchidem şi noi ochii !

Fiecare dintre ei părea să încuviinţeze cu încîntare bunăvoinţa celuilalt.

— Domnul Greensmith a fost în ultimele cîteva săptămîni obiectul unei campanii de persecuţie, începu să povestească poliţistul mai vîrstnic, pe un ton confidenţial, prefăcîn-

du-se că-l include și pe Harold în lanțul de bunăvoințe. S-a aruncat cu pietroaie în ferestrele casei lui și, acum două-trei zile, a primit un telefon injurios și amenințător, un telefon într-un limbaj obscen și dezgustător. Mă rog, toate astea sînt foarte neplăcute pentru dumnealui. Firește că e îngrijorat, dînsul e familist, știți, și nu se gîndește atîta la el cît la soție și la copii.

Harold întrebă :

— Greensmith v-a indicat numele meu ?

Polițistul îl privi dezamăgit : întreruperea era o impolitețe, o nerecunoscătoare încălcare a spiritului de intimitate.

— Domnul Greensmith a fost rugat să ne furnizeze o listă a oamenilor care s-ar putea să-l dușmănească. Glasul polițistului devenise rece. Oricît de neîntemeiate sau chiar de stupide ar putea fi motivele acestor dușmănii.

— Și eu figuram pe listă ?

— Altfel nu văd de ce ne-am afla noi aici ! Intervenția celui de-al doilea polițist răsună mînioasă, pe un ton amenințător. Ba erați chiar la loc de frunte, aș spune.

— Jim ! îl potoli cel mai vîrstnic. Apoi i se adresă lui Harold cu franchețea omului rezonabil : Dar se pare că domnul Greensmith nu-i atîta interesat cine este autorul. Eu înțeleg — deși problema e delicată, pentru că, fără îndoială, s-au comis abuzuri, încălcări ale legii — dar, cum ziceam, înțeleg că dumnealui e mai interesat să pună capăt întregii povești, decît să-l descopere pe făptaș. Pricepeți ce

vreau să spun ? Asta în cazul cînd individul își bagă mințile în cap, și înțelege să ne sprijine.

— Pricep ce vreți să spuneți, răspunse Harold.

Ceea ce fusese mai greu trecuse (și nici urmă de greață în gîtlej), așa încît acum era liber să guste stimulentul subtil derivat din situația de a fi obiectul unui interogatoriu ; amenințările și lingușelile constituiau o afirmare a singularității lui, reflectînd o îngrijorare care dădea formă și sens obiectiv unor acțiuni care pînă atunci fuseseră amorfe și subiective. Tentația de a-l înfrunta mai departe pe polițist era irezistibilă.

— Vreți să spuneți că mergeți la fiecare dintre persoanele de pe lista lui Greensmith și-i transmiteți acest avertisment. E lungă lista ?

Polițistul îi aruncă o privire dură ; Harold observă că marginile pleoapelor îi erau tivite cu roșu. Începu din nou să se joace cu carnețelul :

— Am notat aici datele cînd s-au petrecut incidentele în chestiune. Presupun, domnule Makepiece, că ne-ați putea spune unde v-ați aflat la datele respective. Doar așa, ca o formalitate, adăugă el ironic.

— Presupunerile dumneavoastră sînt greșite — tonul lui Harold reflecta satisfacția provocată de promptitudinea răspunsului. Eu nu țin un jurnal intim. Nu prea cred să fiu în

stare să-mi amintesc ce-am făcut în cutare sau cutare zi.

Poliţistul scoase un oftat.

— Mă rog, să zicem sîmbătă, chiar sîmbăta trecută, eu cred că, dacă v-aţi da osteneala, aţi fi în stare să ne spuneţi ce-aţi făcut acum trei zile. Tu ce părere ai, Jim ?

— Eu zic că foarte mulţi oameni ar fi în stare să-şi amintească.

— Da, zise Harold, dacă-i vorba de o dată atît de recentă. Ia să vedem, dimineaţa am...

— E-n ordine, îl întrerupse poliţistul în costum maron uitîndu-se la ceas. E-n ordine, n-are nici o importanţă, domnule Makepiece. V-am spus doar că nu-i decît o simplă formalitate. Cred că am obţinut toate informaţiile dorite. Se ridică în picioare. Înţeleg deci — asta-i tot o formalitate — că negaţi că aţi fi aruncat cu pietre în ferestrele casei domnului Greensmith, sau că aţi adresat un apel telefonic injurios.

Harold, descumpănit de felul în care i se retezase vorba, mormăi :

— Bineînţeles.

— Da, bănuiam că o să negaţi.

— Şi eu bănuiam, îl îngînă celălalt.

— Foarte bine. Cred că soţia dumneavoastră a avut amabilitatea de a ne duce pardesiile afară.

În pragul camerei, poliţistul se întoarse din nou spre Harold :

— Vreau să vă dau o mică informaţie : în zilele noastre, apelurile telefonice pot fi detectate cu mare uşurinţă şi, cînd primim plîngeri de genul ăsta, obişnuim să ţinem casa respectivă sub observaţie.

Poliţistul era de aceeaşi înălţime ca şi Harold, dar îi vorbea ca de pe piscul unui munte, atît de mult creştea sub autoritatea uniformei pe care n-o purta.

Harold nu făcu nici un comentariu.

— Bine, domnule, vă mulţumim. Sper că nu v-am răpit prea mult timp.

Cel de-al doilea poliţist îi adresă lui Harold un „bună seara" cînd trecu pe lîngă el, izbutind să înregistreze o privire de dispreţ.

Harold închise uşa în urma lor. Margaret veni într-un suflet.

— Ce-a fost ? Ce-au vrut ?

— Nimic. N-a fost nimic.

Margaret insistă.

Harold îşi aprinse o ţigară, trăgînd adînc fumul în piept. Îşi simţea mîinile nesigure — mai curînd de emoţie decît de teamă.

— De astă dată şi-a făcut-o singur, spuse el, cuvintele scăpîndu-i de pe buze odată cu fumul. Acum chiar că va trebui să fie cu ochii-n patru.

Uitase de prezenţa lui Margaret, dar văzînd-o acolo, cuprinsă de îngrijorare, încercă s-o liniştească :

— N-a fost realmente nimic important. Fac nişte cercetări. N-au de gînd să mă spînzure. Nu era ceva în legătură cu mine.

Spaima ei nu putea fi însă atît de repede potolită.

— Cînd au venit, nu ţi-au spus nimic ?

Margaret scutură din cap.

— Mi-au pus vreo două întrebări. Nu înţelegeam ce vor.

— Bine, bine !

Harold nu mai putea suporta, faţa ei înspăimîntată părea un vampir devorator care-i sugea bărbăţia.

— O să-ţi povestesc totul cînd mă întorc. Vreau să ies puţin la aer, nu stau mult.

— Şi nu mănînci ?

— Trebuie să ies. Mă întorc repede.

Mergea cu paşi repezi, smuciţi, legănîndu-şi braţele, inhalînd aerul rece al nopţii. Frînturi din discuţia cu poliţiştii îi brăzdau mintea, ca o bandă de magnetofon tăiată în bucăţi şi reconstituită apoi la întîmplare. Încerca din nou plăcerea de a fi interogat ; faptul că biografia lui *interesa* şi pe altcineva în afară de el însuşi îl stimula de parcă ar fi descoperit un zeu personal. Plăcerea îi era adumbrită doar de amintirea acelor schimburi de replici în care nu reuşise să se achite cu demnitate şi agerime ; dar amărăciunea îi provenea numai din orgoliu, pentru că nu se simţea nici alarmat, nici intimidat. Dacă obiectivul vizitei pe care i-o făcuseră poliţiştii era, aşa cum se părea, acela de a-i da un avertisment, rezultatul fusese exact invers : acum avea certitudinea că nu se mişcase în vid, acum ştia că acţiunile lui, care uneori păruseră să posede inconsistenţa visului, se ciocniseră realmente de lumea materială şi,

înarmat cu această cunoaştere, se putea lăsa în voia fanteziilor lui de răzbunare, fără teama că-şi pierde minţile.

Ajunse în dreptul unei cabine telefonice şi simţi o tentaţie cumplită să-l cheme pe Greensmith atunci şi acolo ; poate că ar fi făcut-o dacă n-ar fi fost cineva în cabină. Prudenţa precumpăni însă, chiar cînd ocupantul cabinei o părăsi : poate că era supravegheat, urmărit, poate că încercaseră să-l împingă exact într-o asemenea cursă. Nu subestima inteligenţa poliţistului în haine cafenii. Se întoarse şi privi îndărăt, pe jumătate convins că o să zărească o umbră furişîndu-se rapid pe după un gard ; pustietatea străzii îl dezamăgi. Aşadar, se mulţumi doar să-şi imagineze discuţia telefonică — şi vocea îngrijorată a lui Greensmith :

— *Hei, Greensmith, a intrat frica-n tine ?*

— *Cine e, cine vorbeşte ?*

— *Nu te condamn, ai perfectă dreptate să dîrdîi de frică. Asta n-a fost decît începutul, va fi cu urmare.*

— *Cine e la aparat ?*

— *Tare-ai vrea să ştii, nu-i aşa, ticălos împuţit ! Am să te fac să suferi ca un cîine. Toată poliţia din Londra n-o să te poată salva...*

Harold rîse cu glas tare, spunîndu-şi însă că rîde de propria lui imaginaţie copilărească.

Se plimbă vreun ceas, învîrtindu-se prin cartierele rezidenţiale, pustii, unde atenţia nu-i putea fi distrasă. Cînd se reîntoarse acasă, nu putu scăpa de întrebările lui Margaret.

— Au făcut doar un fel de control, puneau nişte întrebări absolut ridicole. Se pare că Greensmith a dat de nişte necazuri, şi vor să stea de vorbă cu oamenii care... care-l cunosc.

Îşi dădea seama că expusese lucrurile într-un mod stupid, totuşi îl exasperă faptul că, pe moment, Margaret păru să nu recunoască numele.

— Greensmith, cel care conducea maşina...

Faţa ei deveni neliniştită, precaută, încercînd într-un fel să reflecte ceea ce ştia el a fi nefireasca împietrire a expresiei lui.

— Dar de ce să te întrebe pe tine ? Tu doar nu l-ai cunoscut ! Numai la...

— De unde vrei să ştiu ? Au spus ceva despre persoanele care ar avea motive să-l duşmănească...

— Bine, dar asta s-a întîmplat acum patru ani, aproape cinci...

— Da, desigur.

— Şi ce i s-a întîmplat lui... ? nu se putea hotărî să rostească numele.

— Greensmith. Nu ştiu. Harold minţea cu sînge rece, tocmai pentru că voia să pună odată capăt discuţiei. Nu mi-au spus. Poliţiştii sînt foarte discreţi, ştii. Şi n-aş putea afirma că mă interesa prea tare.

Asta era o aluzie la adresa ei, dar chipul şi atitudinea lui Margaret continau să păstreze un aer de jenă şi nedumerire aşa încît, ca să sfîrşească odată, Harold se ridică şi, sub un pretext oarecare, ieşi din cameră. Era mare păcat, îşi spuse, că pe viitor va trebui să se supraveghe şi în relaţiile cu Margaret. Gîndul de a i se spovedi, dacă i-ar fi trecut prin minte, i s-ar fi părut la fel de monstruos ca şi confesiunea scandaloasă că s-a culcat cu altă femeie.

Seara se scurse greu ; ca să-i evite întrebările, Harold se hotărî să-şi facă corespondenţa de afaceri, pe care intenţionase s-o termine duminică. Cînd se reîntoarse în cameră, televizorul era deschis.

— Nu-i faci o vizită lui Eileen ?

— I-am telefonat azi după-masă, dar mi-a spus că-i ocupată.

Se duse la culcare înaintea ei şi, cînd o auzi venind, se prefăcu că doarme. După zgomotul mişcărilor ei prin dormitor, după paşii furişaţi şi pauzele lungi pe care le făcea, Harold îşi dădu seama că încă era apăsată de noua pricină de îngrijorare ; dar cînd, în sfîrşit, o auzi vîrîndu-se în pat şi stingînd lumina, se simţi eliberat.

Încovrigat în întuneric, îşi dezlănţui imaginaţia în viziuni de răzbunare mai crîncene, mai nestăvilite decît toate pe care şi le îngăduise pînă atunci. Imagini ale lui Greensmith înjosit, abrutizat, mutilat, îi hrăneau şi-i alinau spiritul, asemenea unor închipuiri erotice. Cu o inventivitate precisă în detalii, crea, ca un îndrăgostit, scene şi situaţii în care pumnalul se înălţa ameninţător în aer, se împlînta în carne, sîngele ţîşnea ; sub ameninţarea revolverului, duşmanul lui se zvîrcolea, zgîria cu unghiile pietrele caldarîmului, îi implora mila, pînă cînd, cu gura căscată, urla străpuns de primul glonte.

Membrii ai familiei Greensmith, portretizați sub felurite chipuri, își aveau rolul lor, uneori ca spectatori la înjosirea și agonia capului familiei, alteori ei înșiși victime, cu Greensmith înlănțuit și silit să asiste neputincios la chinurile lor.

Cînd, în sfîrșit, Harold obosi și viziunile își pierdură precizia și claritatea, se strădui cu disperare să le reconstituie, pentru că undeva, adînc în el, știa pare-se, că numai ele puteau ține la distanță, sau poate că erau surogatele unei realități pe care nu îndrăznea s-o contemple. Stephen era o parte din această realitate — și, o frîntură de secundă, îl văzu limpede pe băiat alergînd spre dînsul, cu obrajii aprinși de vreo bucurie neașteptată — dar mai era și altceva, și dacă acest altceva ar fi izbucnit la suprafață înainte ca el să adoarmă, l-ar fi distrus.

Somnul veni și Harold visă. Despuiat, cu mîinile și picioarele legate, se găsea întins pe o lespede rece, la discreția necruțătoare a unor inchizitori mieroși și atotștiutori ; în spatele lor, ținîndu-se în rezervă, și alăturîndu-se doar din timp în timp la vorbăria lor incoerentă, stătea călăul albinos, cu pleoapele tivite cu roșu ; era încins cu un șorț stropit cu sînge și ținea un clește într-o mînă și niște fire electrice în alta. Inchizitorii ceilalți, îmbrăcați în negru, se retraseră în cele din urmă *(„Acuma-i rîndul tău, bătrîne !“)*. Șorțul mirosind a sînge se aplecă deasupra capului lui Harold, și trupul lui se închirci, așteptînd durerea... și atunci, într-o clipă de luciditate vizionară, se întrebă : „De ce sînt aici, de ce zac eu aici ?“ Și se ridică de pe lespede, lanțurile desfăcîndu-i-se, și trecu printre cei din jur, de parc-ar fi fost doar niște umbre dintr-un vis.

5

CÎND SE TREZI dimineața, proaspăt și optimist după un somn zdravăn, Harold știa clar care va fi următoarea lui mișcare.

Întărit de această convingere, se simți oarecum în stare să potolească temerile lui Margaret cînd aceasta, la micul dejun, se referi din nou la vizita polițiștilor.

— Nu, nu, nu, nu-i nici un motiv să te neliniștești. Am impresia că cineva îl amenință pe Greensmith, care, pare-se, continuă să locuiască la Londra. Nu se știe cine-i individul și poliția face cercetări, după cum ți-am mai spus, printre cei care au rațiuni să-i poarte pică lui Greensmith.

— Aseară nu mi-ai spus nimic din toate astea.

— M-am gîndit peste noapte. După cum ți-am mai explicat, polițiștii n-au vorbit limpede. Dar eu am impresia că despre asta-i vorba.

Margaret zăbovea la masă, și mișcările ei, ca în fiecare dimineață, erau greoaie și lente de parcă n-o trăgea inima să înceapă o nouă zi.

— Dar la ce te-ai gîndit cînd ai spus că „acum va trebui să fie cu ochii-n patru“ ?

— Cînd am spus asta ?

— Îndată ce-au plecat cei doi.

— Nu mai țin minte. Probabil că m-am referit la individul acela, oricine-ar fi el, care se ține de treburile astea și care și-a luat acum poliția în cap.

Cîteva minute mai tîrziu, pe cînd Harold își sorbea ultimele picături de cafea, Magaret i se adresă, foarte stingherită :

— Harold, săptămîna asta mă duc la cimitir. Vrei să vii și tu ?

În fața acestei incursiuni, Harold se simți totuși în stare să-și păstreze sîngele rece. Încă din primul an, refuzase să se ducă la mormîntul fiului său și cînd, în trecut, Margaret îi cerea s-o însoțească, își ieșea din fire și-i vorbea arțăgos spunîndu-i că toate astea sînt sentimentalisme ieftine și gesturi lipsite de sens.

— Nu știu, Margaret. Îți dai seama ce simt. Am să văd.

Răspunsul păru s-o satisfacă. Despărțirea fu ceva mai cordială ca de obicei.

— Ai vreun program azi ? întrebă Harold din ușă.

— Nimic special. Am încercat din nou să mă văd cu Eileen. E mereu ocupată, nu știu ce-i cu ea. Te pomenești că o fi cunoscut vreun bărbat.

— Cine știe ? Nu-i ardea lui să se gîndească la Eileen. Diseară vin direct acasă.

Pe palierul etajului de dedesubt, doamna Carlotti uda plantele pe care le ținea pe marginea ferestrei de lîngă ușă.

— Bună dimineața, doamnă Carlotti. Cum vă mai simțiți ?

— Tot așa, tot așa, îi răspunse cu un zîmbet lăcuit și strălucitor ca vopseaua proaspătă. E îngrozitor ! Nu știu dac-am închis un ochi toată noaptea. Cumplită belea, insomnia ! Fața ei fardată cu migală radia o vitalitate scăpărătoare. Sînt la pămînt, pur și simplu un cadavru pe picioare. Își duse stropitoarea miniaturală la gît, asemenea unui pumnal. Simt că am devenit insuportabilă.

Era o dimineață opacă, dar în aer se simțea o înviorătoare pișcătură de ger. Evitînd, cu succes, orice tovărășie în drum spre stația de metro, Harold pășea sprinten, adîncit în contemplarea viitoarei sale acțiuni, asemenea artistului care meditează asupra unui subiect în timp ce inspirația îi înmugurește cu primăvăratică vigoare. Într-un fel, făurirea proiectelor lui putea fi asemuită cu creația artistică : aceeași cumpănire a mijloacelor și metodelor, a desfășurării în timp, a crescendo-ului, a efectului... pînă și a problemei de stil.

Hotărîse să-i scrie lui Greensmith o anonimă, o scrisoare în care să reîntărească amenințările, să intensifice insultele proferate la telefon. Doar n-or să poată ține sub observație toate cutiile poștale din Londra, își spuse el cu un rînjet batjocoritor la adresa polițistului în haine maron. Ar putea, desigur, să i se recunoască scrisul de mînă. Dar va folosi una dintre mașinile de scris de la birou, în timpul pauzei de prînz, sau seara, cînd toți ceilalți vor fi plecat. Ba nu, și mașinile de scris pot fi controlate și identificate — oare vor merge chiar pînă la asemenea

măsuri ? Oricum, era mai bine să fie prudent. Exista vreo altă cale ? Cu aceeași senzație de ușurare și elevare spirituală pe care o încearcă artistul cînd rezolvă o crucială problemă tehnică, Harold ajunse la hotărîrea de a-și întocmi scrisoarea din cuvinte tăiate din ziare, și lipite apoi pe o foaie de hîrtie albă. Odată luată decizia (și iarăși s-ar putea aplica paralela cu artistul), soluția nu i se mai păru un simplu tertip, ci o rezolvare menită să conțină acea calitate de justețe și inevitabilitate care generează o serie de avantaje colaterale firești : din însăși alcătuirea ei stîngace și rigidă se va degaja o provocare ; vocabularul limitat se va dovedi eficient prin impactul special pe care-l au frazele rupte din contextul familiar ; inevitabila ambiguitate a scrisorii va sublinia elementul de sinistru ; și, de bună seamă, din scrisoarea finită se va detașa și mai multă amenințare, derivată din însăși varietatea brută a caracterelor de literă.

În metrou, Harold își examină ziarul, cu o emoție stăpînită, căutînd acele pasaje pe care le socotea potrivite să-i servească scopul.

Cînd se opri la tutungerie, doamna Clark îl salută cu :

— Ceva mai suportabilă vremea în dimineața asta, nu ?

— Aproape că miroase a primăvară.

— He, he, mai va pîn' la primăvară ; o să ne mai ningă de-o să ne stingă !

— Poate, cine știe.

— Fiică-mea și-a reluat ieri lucrul, îl informă ea, înmînîndu-i restul. Da' acuma are necazuri cu ajutorul social, pe timpu' cît a fost bolnavă. Nu-i bine completat certificatul sau așa ceva. Cînd nu-i una, îi alta.

— Ei, sper că o să se aranjeze.

— Pe lumea asta nimic nu se aranjează, domnule, și nici pe cealaltă nu cred să fie mai bine.

Fără să știe cum, se pomeni brusc antrenat într-o discuție despre Dumnezeu. Tipul care servea în cafeneaua de alături, prieten vechi cu femeia de la tutungerie, și care se aflase acolo, rezemat de tejghea, se simți dator să intervină:

— Nu-i mare scofală pe lumea ailaltă, dacă și acolo o fi la fel ca pe asta : paguba trage la păguboși și banu' la norocoși.

— Dumneavoastră ce ziceți, domnu' Makepiece ?

— De, știu eu...

— Credeți că se schimbă norocul omului ?

— Presupun că dacă există într-adevăr o lume de apoi, spuse Harold, luptîndu-se să fie politicos, atunci va exista și un soi de justiție care va răsplăti nedreptățile de pe lumea asta.

— Da' o fi existînd ?

— Credeți să existe vreo justiție ?

În cele din urmă, fără să aibă habar cum de se lăsase angajat în discuție, se trezi făcînd următoarea declarație :

— Eu unul nu cred în ceea ce se numește viața de dincolo. În viața asta... aici pe pămînt, trebuie să se facă dreptate. Și de către oameni.

Fiecare trebuie să aibă ce merită, sau ceea ce doreşte cu adevărat.

— Asta să le-o spuneţi răilor platnici.

— Păi, dacă-i aşa, cum stăm cu lagărele de exterminare ?

— Îmi pare rău, se scuză Harold, dar trebuie s-o şterg. Întîrzii la slujbă.

O luă la goană.

La birou, era una dintre dimineţile acelea cînd, fără vreo pricină aparentă, toată lumea e bine dispusă, iar plictisul şi sentimentul de zădărnicie sînt înlocuite de o veselie fragilă, aproape isterică. Pînă şi domnul Jackson îşi îngăduia cîte o glumă sardonică. În această atmosferă, Harold deveni, mai mult ca oricînd, „eul său de birou" — tipul de o ironie sceptică, spectator detaşat.

— V-am povestit de ce-am întîrziat azi dimineaţă ? îi întrebă pe toţi laolaltă. Am fost prins într-o discuţie despre dumnezeire. Le istorisi întîmplarea, adăugînd înflorituri hazlii. Pînă la urmă, adăugă el, a trebuit s-o rup la fugă.

Stella flirta ostentativ cu toţi bărbaţii în afară de Peter Miller. Se cabra, se împieptoşa, şerpuia cu o insinuare şi un abandon ce-ar fi părut excesive la o animatoare dintr-un bar de noapte, dar care, în acest mediu familiar şi asexuat, aveau inocenţa drăgălăşeniilor unei surioare. Oricum, cînd îşi undui trupul sinuos într-un soi de dans solitar în faţa biroului lui Harold, Mary Pollard o dojeni blînd :

— Pe el nu prea cred să-l ispiteşti, drăguţo.

— Of, Doamne, toţi bărbaţii ăştia sînt atît de plicticoşi ! strigă fata privind pe furiş spre Miller.

— Poate că se gîndesc şi ei la ale lor, răspunse Mary.

— Parcă la ce altceva te poţi gîndi ? întrebă Greaves cu un rînjet.

În atmosfera de ilaritate iresponsabilă, Greaves şi Logan deveniseră cam enervanţi cu bancurile lor repetate şi puerile. Saddler era, ca întotdeauna, liniştit şi simpatic. La ora prînzului însă, se scuză că nu-l poate însoţi pe Harold, iar Miller îi propuse acestuia din urmă să ia masa împreună.

— Mă gîndeam să merg undeva să iau o bere şi un sandviş.

— Perfect de acord.

Cînd ieşiră din clădire, Miller îi mărturisi :

— Am vrut să mă descotoresc de fetele astea. Cum le dai puţină atenţie, îţi sar de gît.

Rostite de el, cuvintele nu păreau lăudăroşenie, aşa cum ar fi sunat în gura altui bărbat.

— De ce le-ai dat atenţie ?

Miller îşi desfăcu braţele în lături :

— Nu cred că omul trebuie să fie prea exigent.

La bar, Miller reveni la declaraţia lui anterioară, spunînd :

— Trebuie să culegi ce-ţi pică, nu-i aşa ? Mă rog, nu vreau să spun... chiar totul. Important e să nu te sinchiseşti. Ce vreau să spun eu e că,

într-un fel sau altul, nu contează unde locuiești, cum trăiești, cu cine faci amor, dacă ai bani sau n-ai bani, atîta timp cît tu hotărăști toate astea și nu ești împins de nevoie să le faci.

În dispoziția în care se afla, lui Harold i se păreau interesante afirmațiile lui Miller și-l lăsă să vorbească. Întîlnirea pe care o avuseseră cu cîteva seri înainte, în afara ambianței locului de muncă, părea să fi creat un soi de intimitate între ei. Miller vorbea simplu, renunțase la aforismele afectate și ambigue. Dar de cîte ori Harold încerca să obțină unele informații cu caracter personal, bătea în retragere.

— Nu ești de mult în meseria asta, nu-i așa ? Cu ce te-ai ocupat înainte ?

— O, cu fel de fel de treburi. Îmi place variația.

— Dar ce te-a făcut să vii aici ? Aș fi zis că un tînăr ca dumneata o să aleagă un loc mai vesel. Și cu mai multe perspective de viitor.

— Perspective de viitor ! Miller îl privi pe Harold drept în față, apoi își lăsă în jos pleoapele garnisite cu gene lungi. Dacă-ți dai puțină osteneală, poți să faci abstracție de viitor, așa încît tot timpul să ai în față doar prezentul. Își îngădui un zîmbet vag. E o slujbă bună. Adevărul este că, cu cît o muncă e mai plicticoasă și mai stupidă, cu atît mai mici sînt șansele să devină o capcană. Din momentul în care ți se trezește interesul pentru ceea ce faci, te pîndesc tot felul de capcane. Am trecut eu și prin asta, și m-am lăsat prins. Așa gîndesc eu. Și cred că nu numai eu, trebuie să fie milioane...

Își goli paharul și se îndreptă spre bar de unde se întoarse cu alte două băuturi. Cînd se reașeză, i se adresă lui Harold :

— Dar cu dumneata, ce-i ? Dumneata de ce te-ai lipit de slujba asta ?

Harold înălță din umeri neputincios.

— Presupun că mi se potrivește — din diferite motive.

— Dumneata ce vîrstă ai ?

Întrebarea nu suna impertinent.

— Patruzeci și cinci, răspunse Harold amintindu-și acum cu calm de angoasa acelei dimineți cînd se deșteptase cu senzația că toți anii fuseseră irosiți.

— Și care-i viitorul dumitale ?

— E trecut.

Umorul lui, dacă umor era, trecu neobservat.

— Și ce te-a adus aici ? Știu că înainte lucrai pe cont propriu, așa mi s-a spus, erai comisionar sau așa ceva. E-adevărat ? Aș zice că o duceai mai bine ca acum.

— Eram agent de comerț. Reprezentant al unor firme. Aveam propria mea agenție.

— Și ce s-a întîmplat cu ea ?

Licărul de amuzament din ochii inexpresivi ai lui Miller era la fel de neașteptat ca și cînd un manechin dintr-o vitrină ți-ar face dintr-o dată cu ochiul.

— Te-ai săturat de bani ? adăugă el. Sau aveai prea multă libertate pentru gustul dumitale ? Tînjeai după comoditatea lanțurilor ?

— Nimic din toate astea. Pe Harold îl usturau înțepăturile tînărului. Îmi plăcea munca

mea. Era plăcut să fiu propriul meu stăpîn. Şi-mi plăceau şi banii.

Făcu o pauză : atenţia lui Miller părea atrasă de ceva ce se petrecea în spatele lui Harold.

— Dar trebuia să conduc maşina, urmă el. Şi a avut loc un accident. Eu, personal, n-am fost implicat în accident, dar după aceea, nu am mai putut să conduc o maşină.

Harold tăcu din nou, aşteptînd o întrebare. În secunda aceea de gol, îi apăru pentru o clipă în minte emoţia vibrantă cu care Saddler îi vorbise (oare tot pentru prima dată ?) de existenţa acelor făpturi create de fantezia lui. Oricum, însă, de astă dată simţea nevoia să povestească. Întrebarea veni :

— Ţi s-a luat permisul ?

— Cum ?

— După accident ; de asta ai renunţat ?

Harold înghiţi în sec.

— Ţi-am spus doar că nu eu...

Un imens hohot de rîs explodă în spatele lui; buzele lui Miller se încreţiră fără voie într-un surîs, ca un vag ecou al glumei spuse de ceilalţi. Se uită din nou la Harold.

— Din punctul ăsta de vedere n-ai pierdut mare lucru. Eu unul nu mi-aş lua maşină, să mă plăteşti. E o adevărată servitute să fii proprietar de maşină.

Cu toate că tentativa lui de a se spovedi eşuase, Harold simţi totuşi senzaţia de uşurare pe care ţi-o dă apropierea de o anumită încercare mult temută şi care, pînă la urmă, se dovedeşte a fi inofensivă.

— Poate că ai dreptate, încuviinţă el.

Miller îi trezea un viu interes.

După-masă, dispoziţia colegilor de birou se schimbase şi, cu cît fuseseră mai joviali dimineaţa, cu atît erau acum mai posaci. Harold încercă să-şi vadă de treabă dar, aţîţate probabil de discuţia avută cu Miller, anxietăţile şi obsesiile celuilalt eu al său invadară neutrul şi placidul teritoriu al biroului. Se pomeni că, stăpînit de un amestec de îngrijorare şi plăcere vinovată, detaşa în gînd fraze din scrisorile cu care lucra, de parcă ar fi putut să le incorporeze în anonima pe care avea de gînd s-o scrie în noaptea aceea. Se prefăcu faţă de el însuşi a se împotrivi la asemenea practică dar, pînă la urmă, tentaţia a fost prea puternică şi s-a transformat într-un mic joc secret.

Domnul Jackson împărtăşea posomorala generală, sîcîindu-şi subalternii pentru diverse mărunţişuri. Avea un fel de a le vorbi care sugera că greşelile lor îi stîrneau dispreţ şi enervare doar faţă de propriile lor persoane, întrucît munca pe care o depuneau era atît de insignifiantă, încît nici cele mai grosolane erori n-ar fi putut-o afecta. Cînd veni rîndul lui Harold — şi, într-adevăr, de astă dată domnul Jackson avu prilejul să-i atragă atenţia asupra unor inadvertenţe pe care, în mod curent, Harold nu le-ar fi comis — acesta lăsă furtuna să se abată asupră-i fără a opune cea mai mică rezistenţă, satisfăcut doar să supravieţuiască fără a apela la slugărnicia lui Greaves sau la logica bîlbîită a lui Logan.

Jackson se aplecă asupra biroului lui Miller, ţinînd un dosar în mînă. Amîndoi se aflau cu spatele spre Harold, care nu putea desluşi glasul lui Jackson, acoperit de ţăcănitul maşinilor de scris pe care pianotau cu înverşunare Stella şi Viv. Miller îşi întorsese capul spre el şi-i vorbea încet. Jackson trînti dosarul pe birou, cu un dispreţ uriaş. Din întîmplare, ambele dactilografe se opriră din lucru în acelaşi moment.

— Ai face mai bine să te întorci la cazarma de unde-ai venit, amice, se auzi vocea calmă a lui Miller. Acolo ai să fii mai în siguranţă. Pentru că, te avertizez, dacă mă mai plictiseşti o dată cu hachiţe din astea idioate, te fac piftie, şi nu te mai scoli o lună din pat.

Jackson, roşu ca racul la faţă, deschidea şi închidea gura fără să scoată un sunet, în timp ce mărul lui Adam îi sălta în sus şi-n jos ; apoi, fără o vorbă, se retrase în firida lui. Nu-şi mai arătă mutra întreaga după-masă.

Deşi s-ar fi crezut de dezumflarea lui Jackson va fi primită de personal cu satisfacţie, reacţia generală era de dezaprobare ; poate că oamenii se simţeau ruşinaţi de sfidarea lui Miller, sau poate că-i purtau pică noului venit fiindcă spărsese tiparul familiar al existenţei lor. Oricare era cauza, încolţise un curent subteran de antagonism faţă de Miller. Dar Harold făcea excepţie de la această atitudine generală : era impresionat, în parte de curajul lui Miller, dar mai mult de efectul acestei cutezanţe : aşa ca în visul lui, cînd îşi anihilase opresorii pur şi

simplu desprinzîndu-se de pe lespedea de care îl legaseră.

Mai tîrziu, cînd urma să aibă nevoie de ajutor, avea să-şi amintească de agresiva temeritate a lui Miller.

În seara aceea, cînd plecă de la birou, Harold luă cu el un borcan cu pastă de lipit şi cîteva foi de hîrtie fără emblemă filigranată.

Condiţiile au fost mai prielnice decît s-a aşteptat. Margaret reuşise în sfîrşit să aranjeze o vizită la Eileen. Cînd i-a anunţat aceasta, Harold s-a gîndit o clipă la eventualitatea unei situaţii stînjenitoare, dar temerea i-a fost înăbuşită sub copleşitoarea bucurie că avea să rămînă singur.

Îşi sortă materialele pe îndelete, cu o grijă de îndrăgostit : pasta de lipit şi hîrtia, foarfecele, coşul de hîrtii, teancul de ziare vechi scoase din adăpostul lor din cămară. Aduse din dormitor lampa de noapte şi o aşeză pe birou, unde arunca un cerc de lumină calmă, aurie, peste pielea maron. Îşi turnă un whisky diluat cu apă.

La început, mişcările îi erau foarte stîngace, din cauza mănuşilor de cauciuc de la bucătărie, pe care le îmbrăcase pentru a evita amprentele datorită cărora criminalii sînt atît de frecvent detectaţi. Curînd însă, căpătă mai multă dexteritate şi, totodată, depăşi încetineala cu care descoperea cuvintele şi frazele ce-i puteau fi de folos : toată arta era să tai aproape fără discernămînt. Părea uimitor cum un vocabular atît de limitat putea fi manevrat în fraze de o formă atît de variată şi de complexă ! Încerca o satis-

facţie pur estetică construind pasaje întregi din cele mai incoerente şi mai dificile elemente, sau realizînd efectele cele mai tari prin mijloacele cele mai rudimentare. Un timp, aproape că se lăsă tîrît în capcana artei de dragul artei dar, în general, reuşi să menţină echilibrul egal între inspiraţie şi tehnică, ceea ce constituie marca operei de autentică creaţie.

Încăperea deveni înceţoşată din pricina fumului de ţigară, arabescuri violacee se împleteau, se despleteau, spiralau în fasciculul de lumină. Dar în pofida elementului teatral al acţiunii sale, în pofida atmosferei intime care-l înconjura, fierul roşu al obsesiei îşi menţinea incandescenţa. Mîna înmănuşată care netezea fîşiuţele de ziar ce se încolăceau era aceeaşi care zvîrlise pietroaiele ; din cînd în cînd, Harold era cuprins de cîte un acces de ură ce-l făcea să tremure şi-i tăia respiraţia, lăsîndu-l după aceea epuizat dar, în acelaşi timp, exaltat. În afară de Greensmith, în gîndul lui era prezent şi poliţistul în haine maron şi, fiecare adaos la scrisoare devenea o mică victorie asupra acestuia, precum şi un nou pas spre distrugerea duşmanului său.

Îşi privi ceasul şi constată surprins că lucra de mai bine de două ore. Scrisoarea ieşise mult mai lungă decît prevăzuse şi totuşi ar fi dorit încă să facă unele adaosuri ; oricum, însă, prudenţa îi cerea să o termine înainte de a se întoarce Margaret acasă. Adună toate bucăţile de ziar, cu gîndul să le ardă în sobă. Puse foarfecele la loc în sertar şi borcanul cu lipici în servietă, ca să-l ducă a doua zi înapoi la birou. N-avea decît să vină copoiul în haine maron să adulmece — nimic n-o să găsească !

Harold ţinu în mînă foile de hîrtie cu lipituri : talmeş-balmeşul de caractere tipografice crea un efect curios, iritant ; ţepene şi greoaie din cauza lipiturilor, paginile se lăsau împăturite cu mare dificultate. Le îndoi egal. Brusc, îi scăpă de pe buze un strigăt, ceva între rîs şi un urlet de durere care i se adunase în gîtlej. Uitase de adresa de pe plic. Medită la diferitele posibilităţi de a o scrie. O caligrafie deghizată (litere de tipar, scrise cu mîna stîngă) — dar după toată osteneala pe care şi-o dăduse, aşa ceva ar fi fost nu numai periculos dar şi stupid. Aceleaşi obiecţii se ridicau şi la ideea de a bate adresa la una dintre maşinile de la birou. Şi mai absurd să spere că, oricît de minuţios ar fi cercetat ziarele, ar fi putut găsi cuvintele potrivite pentru a alcătui adresa. Şi atunci nu-i rămînea decît să taie literă cu literă. Se înfioră în faţa unui asemenea calvar. Ce altceva putea face ? Să ducă scrisoarea el însuşi nici nu putea fi vorba, doar poliţistul însuşi îi spusese că ţine casa sub supraveghere. Să găsească vreun puşti şi să-i dea un bacşiş ca să ducă plicul ? Şi asta putea fi periculos.

În timp ce i se perindau toate aceste gînduri prin minte, Harold încerca un sentiment amestecat : groază dar şi nevoia de a chicoti, conştient de absurditatea întregii situaţii. Nu avea încotro, trebuia să se apuce să decupeze literă cu literă.

Luă unul dintre ziarele ciopîrţite. Mîinile îi tremurau din pricina frustrării, astfel încît primele eforturi eşuară. În cele din urmă reuşi să detaşeze trei litere izolate... dar, cînd răsuflă uşurat, literele zburară pe covor. Începu să scotocească pe sub birou, înjurînd de mama focului. Apoi, deodată, fu străluminat de o inspiraţie, uluitoare prin însăşi simplitatea ei, aşa cum se întîmplă de obicei. Exista un loc unde se găsea adresa completă, acelaşi loc în care o găsise prima dată, cînd, transpirat şi cu respiraţia tăiată, venise într-un suflet acasă după neaşteptata întîlnire cu Greensmith din acea dimineaţă de sîmbătă (toate cabinele telefonice întîlnite în drum fiind ocupate) şi cînd, fără să-şi dezbrace măcar pardesiul şi pălăria, smulsese cartea de telefon roz „de la E la K" din teanc şi, cu inima bătîndu-i gata să-i sară din piept de emoţie, deşi adînc în el simţea o ciudată siguranţă, urmărise cu degetul şirul de nume pînă cînd cel căutat îi explodase drept în faţă.

Se duse şi acum la măsuţă şi extrase volumul din teancul cărţilor de telefon. Cu mîinile înmănuşate, ferme, dar cu infinită grijă, tăie numele şi adresa şi lipi apoi fîşia pe plicul ieftin, neştampilat, pe care şi-l luase cu el. Lipi apoi timbrele şi vîrî plicul în portvizit. Se lăsă pe speteaza scaunului şi respiră adînc. O făcuse şi pe asta !

Îşi scoase mănuşile de cauciuc. Aşeză ziarul din care începuse să taie adresa peste celelalte ce urmau să fie arse, pe urmă, zărind cartea de telefon deschisă pe birou, smulse pagina mutilată şi o adăugă la mormanul de hîrtii de pus pe foc. Vîrî apoi anuarul telefonic la locul lui.

Munca de înlăturare a oricărei urme s-a terminat la ţanc. Cum se depărtă de sobă, o şi auzi pe Margaret intrînd. Arăta obosită dar avea un vag aer de însufleţire.

— Credeam că te-ai culcat.

— Tocmai mă pregăteam de culcare.

Cumpănea dacă să mai ticluiască vreo minciună despre cum îşi petrecuse vremea, dar Margaret îl scuti de osteneală pornindu-se să-i descrie seara ei cu Eileen.

La sfîrşit, adăugă :

— Totul a fost foarte plăcut, foarte reuşit, dar nu ştiu ce-i cu Eileen, mă rog, avea o expresie stranie în seara asta.

— Ce înţelegi prin „stranie" ?

— Era altfel ca de obicei. Parcă o muncea un anume gînd, uneori ai fi zis că-i cu totul absentă. Margaret zîmbi cu tîlc. Mă întreb dacă nu şi-o fi găsit vreun amant.

Harold căscă.

— Şi n-ai întrebat-o ?

— Ei, cum s-o întreb aşa ceva ? Doar nu sîntem două fete de şcoală.

— Asemenea diferenţieri subtile mă depăşesc.

Fusese o remarcă nefericită, pentru că Margaret se simţi obligată să-i explice. Harold căscă din nou, retezînd discuţia cît de repede putu.

— Mă bucur că ai avut o seară plăcută. Ai încuiat tu uşa, sau s-o încui eu ?

Se îndepărtă, privindu-şi soţia de plăcerea explicaţiilor.

6

TOATE ACŢIUNILE de pînă acum întreprinse împotriva lui Greensmith fuseseră urmate de satisfacţia împlinirii, dar expedierea scrisorii anonime îi lăsă o bizară senzaţie de nelinişte. Odată împinsă în şanţul cutiei poştale, scrisoarea căzuse parcă într-un puţ fără fund. La vremea sosirii curierului, încercă să se autostimuleze imaginîndu-şi reacţiile vrăjmaşului său, dar, împotriva oricărei raţiuni, îl stăpînea convingerea neclintită că scrisoarea încă nu fusese predată, altminteri spaima şi oroarea lui Greensmith s-ar fi transmis în nervii lui.

Golul de senzaţii pe care-l încerca fu urmat de gustul amar al inutilităţii, asemănător celui ce te munceşte în visurile absurde în care ţi-ai asumat o misiune fantastică, de pildă să goleşti oceanul cu o lingură.

Necazul era că de astă dată nu putea exista nimic care să-i confirme împlinirea acţiunii lui: cînd telefonase, auzise vocea indignată a lui Greensmith ; pietrele sfărîmaseră sticla materială. Se vede că cei ce obişnuiesc să scrie anonime au posibilitatea să vadă uneori feţele victimelor lor (să fie oare asta pricina că, de obicei, conflictele izbucnesc în comunităţi mici ?), sau poate că posedă o forţă de imaginaţie mai vie decît a lui.

Harold se trezi sperînd că poliţistul va reveni — dacă nu de altceva măcar ca să-i confirme că scrisoarea fusese predată, că fusese citită. Era posibil să se fi produs un furt în vagonul poştal ? Citeşti mereu despre atacarea vagoanelor poştale ! Sau se poate ca Greensmith să fi fost plecat ? Nu îndrăznea să verifice acest lucru pe nici o cale. De ce oare nu veniseră din nou poliţiştii să-l ancheteze ? Lăsau oare să se adune dovezile împotriva lui, sau îi manevrase el atît de dibaci data trecută, încît îl şterseseră de pe lista suspecţilor ?

Trecură trei zile. Dimineaţa, Margaret îi spuse :

— Harold, te-ai mai gîndit, vrei să vii cu mine la cimitir ? Dacă nu vii şi tu, atunci eu mă duc azi, dar dacă te-ai răzgîndit, aştept pînă la sfîrşitul săptămînii, să mergem împreună.

În chip ciudat, de cîte ori se gîndea la mormîntul mic, cu modesta lui piatră albă, îl vedea neîngrijit, năpădit de ierburi, neglijat, cu toate că ştia prea bine că nu putea fi aşa, întrucît Margaret îl vizita şi-l îngrijea cu regularitate.

Clătină din cap.

— Nu cred să vin. Poate că data viitoare. Vrei să cumperi nişte flori ?

La început, Margaret refuză banii, dar el insistă să-i primească.

— Mă rog, oricum e prea mult. Voiam doar să iau un buchețel de...

De ce se simţea atît de iritat ?

— Ia-i ! Nu izbutise să-şi reţină enervarea din glas. Ai spus că vrei să vezi nu ştiu ce piesă, adăugă pe un ton mai blînd. Bine, îţi plătesc eu biletul.

Îi mulţumi cu o efuziune aproape exagerată.

— Să văd dacă nu cumva vrea şi Eileen să vină diseară la teatru cu mine.

— Asta-i o idee bună.

În timpul după-amiezii, sună telefonul de pe biroul lui Mary Pollard, care-i strigă :

— Harold, e pentru tine, vrei să-ți fac legătura ?

— Nu, vin să vorbesc de la tine.

Luă receptorul, stînd în picioare, lîngă Mary.

— Alo !

— Harold ? Vocea femeii era prudentă, interogativă ; pe moment nu o recunoscu. Eileen la aparat. Sper că nu te deranjez că-ți telefonez la birou, ești cumva ocupat sau mai știu eu ce?

— Nu, nu, e-n ordine.

— Ce mai faci ?

— Bine, mulțumesc.

— Mă întrebam dacă ne-am putea vedea astă seară, continuă Eileen. Tocmai am vorbit cu Margaret care mi-a spus că se duce la teatru, așa că, dacă ești liber, n-ai vrea să treci pe la mine, să luăm masa împreună ? Bineînțeles, numai dacă o dorești.

— Foarte drăguț din partea ta.

— Oricînd îți convine ție, să zicem la șapte și jumătate ?

— Mulțumesc.

— Harold, n-am făcut o greșeală că ți-am telefonat la birou, nu-i așa ? Nu te-am supărat ? Vreau să spun, nu te-am făcut să te simți prost față de colegi ?

— Nu, nu, e în perfectă ordine.

În realitate, era stînjenit : așa cum stătea în mijlocul camerei, se simțea expus, și apoi intruziunea lui Eileen în atmosfera biroului părea

aproape o indecență. Acceptarea invitației era calea cea mai scurtă de a curma toate acestea.

Întors la biroul lui, se gîndi la sila pe care o încerca, la ciudata lui indiferență față de Eileen. Își justifică lui însuși că, pentru moment, era antrenat într-o acțiune care-l solicita pe planuri prea complexe pentru a-și mai putea permite să-și complice existența și în alt chip, sau pentru a-și îngădui distrageri emoționale. Dar trupul lui, fără voie, era străbătut de o undă caldă de cîte ori își amintea de scena dintre ei. Orice relație prelungită cu ea n-ar fi putut însemna altceva decît un capriciu frivol. Și totuși, dacă era atît de lipsită de însemnătate, de ce i se părea a fi o amenințare primejdioasă ?

Cînd sună la ușa Eileenei, era țeapăn și rezervat. Îl bătuse gîndul să-i telefoneze și să-i spună că nu poate veni, dar nu voise să apară timid în ochii ei.

Eileen îl salută cu căldură, prietenoasă, dar lui îi fu cu neputință să-i răspundă firesc : se cunoșteau de prea multă vreme, în cadrul unor relații cu totul diferite, a căror deprindere era mult mai puternică decît amintirea intimității dintre ei și a fervoarei pasiunii lor carnale. Era ca un om care s-a îmbogățit peste noapte, dar care nu se poate dezbăra de obiceiul de a fi calculat și econom.

Eileen aranjase totul ca să-i fie pe plac. Mai fusese și altă dată în apartamentul ei, dar pe atunci i se păruse mai puțin confortabil și mai puțin vesel. Impresia nouă se datora poate jo-

cului de lumini, florilor, sau felului în care aranjase masa. Un disc se învîrtea încet pe pick-up, umplînd camera de o muzică folk, sofisticată, menită să acopere primele goluri de conversație, stîngace. Îi turnă un whisky generos. Harold nu se putea împiedica să observe că totul era mult mai plăcut, mult mai *viu* decît în propriul lui apartament, și gîndul îl deprima. Eileen îl părăsi, refuzînd să-l lase s-o ajute, iar el închise ochii și își goli mintea de gînduri. Mîncarea fusese preparată cu mai multă grijă și dragoste decît cea cu care era el obișnuit. Treptat, deprimarea i se dizolvă, și începu să savureze norocul care dăduse peste el. Mîncă bucatele cu mare poftă.

După aceea însă, trebui să plătească. Dar nu a mai fost ca data trecută: în tot timpul cît simulă tandrețe, cît execută jocul dragostei în patul ei proaspăt înfățat, nu-și pierdu o clipă controlul de sine, nu se eliberă o secundă de conștiința timpului și a locului, de amenințarea singularității sale și, pînă la urmă, amîndoi rămaseră nesatisfăcuți și singuri.

Din pricina relativului eșec, mai tîrziu se simți obligat să-i ofere, în chip de compensație, mai multă căldură decît data trecută, cînd trecuseră dincolo de necesitatea dovedirii afecțiunii. Complet îmbrăcat, ședea într-un fotoliu, în timp ce ea, înfășurată într-un capot, se tolănise pe covorașul de la picioarele lui, cu spatele rezemat de brațul fotoliului; el își odihnea mîna pe umărul ei, mîngîindu-i din cînd în cînd gîtul. Pick-up-ul amuțise.

O asculta în timp ce Eileen îi povestea despre ea, despre trecutul, prezentul, aspirațiile ei de viitor. Vocea ei avea acea rezonanță îndepărtată, vizionară, pe care o adoptă uneori femeile cînd vorbesc despre ele însele, de parcă viețile lor ar fi plăsmuiri aureolate de vis.

— Și acum ai apărut tu, Harold. Te am pe tine. (Degetele lui începură să mîngîie automat). Ce mă fac cu tine? Ce rol ești tu menit să joci în viața mea? Trebuie să fiu foarte atentă, nu-i așa, pentru că de astă dată nu-i vorba de ce vreau eu, ci și de ce vrei tu, și n-are rost să-mi spun că tu ești... că tu ești acel ceva special mult așteptat, cînd de fapt tu gîndești cu totul altfel. De asta a fost atît de minunată viața mea cu Ronnie, continuă Eileen cu vocea ei abstractă, visătoare; amîndoi eram unul și același, voiam unul și același lucru, dădeam unul și același lucru. Într-adevăr fiecare dintre noi îl întregea pe celălalt. Dar așa ceva nu se mai poate repeta, în orice caz nu o să se repete cu tine, nu-i așa, Harold?

Era extraordinar de detașat. Glasul ei suna domol și mîngîios, glasul unei mame care povestește copiilor un basm, sau o istorioară, înainte de culcare, despre niște animale antropomorfe. Degetele lui, împletite în părul ei, aparțineau altcuiva decît lui însuși.

Eileen nu aștepta răspunsuri la întrebările ei.

— Nu-i numai deosebirea de condiții dintre noi, faptul că tu ești legat în timp ce eu sînt liberă, nu e numai asta, sau chiar și celelalte

dificultăți, faptul că eu și Margaret sîntem prietene... asta n-ar conta, doar nu trebuie să ne căsătorim... dacă... dacă sentimentele noastre ar fi aceleași, dacă am dărui și am lua același lucru... n-ar conta chiar dacă ne-am întîlni o dată pe săptămînă, sau o dată pe lună sau... era să spun o dată pe an, dar poate că asta ar însemna prea multă temperanță. Nu, nu-i asta, dar e ceva în tine, dragul meu, în însăși natura ta care — să n-o iei drept un reproș — care mă ține la distanță... care — nu-ți reproșez — mă respinge. Dai impresia că nu ceri altceva decît să fii lăsat în pace, lăsat cu tine însuți. Nu cred că ești omul care să-și ia asupră-și osteneala de a iubi...

Se simțea plutind departe de ea : senzația era stranie și totuși plăcută ; nu numai că mîna altcuiva era cea care se plimba acum pe creștetul ei și cobora explorînd micile văgăuni dindărătul urechilor, dar o persoană cu totul străină se cuibărise confortabil în fotoliul acela, simțind atingerea caldă a piciorului ei întins, în timp ce el, adevăratul el, o luase razna, sau bîntuia în jurul lor, sublimat poate, o existență pur spirituală, un duh suspendat. Simțea toate acestea aproape fizic și, printr-un efort de voință, încerca să-și mențină senzația.

— ...sau osteneala de a fi iubit. Asta nu înseamnă că n-am putea avea o legătură și fără de iubire ; iubirea nu-i strict necesară, desigur, mai ales la vîrsta noastră, și ar putea fi înlocuită de alt sentiment, ba chiar, dacă ținem seama de toate considerentele, ar fi preferabil

să nu existe iubire. Numai că tu... și-ți repet că nu e un reproș... ai un ghețar în tine, o răceală care...

Harold încetă să o mai audă. Reușise, prin voință, să se extragă afară din cameră, undeva dincolo de blocul cu șase etaje, și plutea liber într-o dimensiune imponderabilă, incoloră și cufundată în tăcere.

— ...te rog, dragule, nu lua toate astea ca un reproș, dar așa stau lucrurile și n-avem ce face.

Mîna lui lunecă de pe creștetul Eileenei, care se trase într-o parte. Fața ei, despuiată de fard, albă și lucioasă, îl privea de jos în sus, ca o pată de lumină orbitoare.

— Harold, ce răbdător ai fost cu mine ! Sînt sigură că mori să fumezi o țigară. Își întinse mădularele care scîrțîiră ușor. Nu-i așa ? Și după asta cred că ar fi mai bine să pleci. Îți aprind eu țigara, nu te deranja.

Ploua afară cînd plecă de la Eileen, și ploaia continuă neîntrerupt două zile la șir, adică marți și miercuri.

Miercuri seara, cînd Harold se întoarse de la birou, era evident că Margaret băuse : fața îi era pătată și umflată, ochii apoși, mișcările dezordonate și lălîi. Nici unul nici altul nu făcu vreo mențiune specială la acest fapt, dar întreaga ei atitudine exprima scuză și îngrijorare și, de cum se înseră, declară că nu se simte bine — acesta era un eufemism acceptat de amîndoi — și că se duce la culcare.

Puțin mai tîrziu, cînd trecu prin hol, Harold îi auzi sforăiturile pe deasupra răpăitului ploii și a zgomotului burlanelor. Încercă să se uite la televizor : avea loc o discuție între doi oameni politici, care-și infuzau reciproc argumente de o banalitate găunoasă, rostite însă cu un patos afectat ; aparatul de filmat se roti, și un comentator suav și liberal începu să jongleze, asemenea unui copil înapoiat, cu mici blocuri simbolice care reprezentau, pare-se, state, continente, alianțe, marile forțe ale progresului secolului. Harold închise televizorul și rămase o clipă cu mîna rezemată de cutia caldă încă, și cu inima sfîșiată de îndoieli. Se pomeni strecurîndu-se prin casă tiptil, de parcă ar fi fost copleșit de duioșie pentru persoana adormită, sau de parc-ar fi fost un bolnav de hemofilie care știe prea bine că orice lovitură, absolut inofensivă pentru toți ceilalți, lui i-ar putea fi fatală.

Și se pomeni din nou așezat la birou, înarmat cu foarfecele și teancul de ziare vechi din cămară ; în locul borcanului cu pastă de lipit de la birou, avea acum o sticlă veche și prăfuită cu gumarabică, la gura căreia se depusese o crustă de mucozități uscate, și pe care o găsise într-o cutie cu unelte vechi. De data asta, munca nu-i aduse prea mare plăcere ; era o trudă obositoare, o necesitate fizică de deșertare a preaplinului. (Și, din acest punct de vedere, asemănîndu-se iarăși cu creația artistică).

Întocmi o scrisoare scurtă, lucrînd cu repeziciune, fără să țină seama de cum suna sau de

subtilități de exprimare. O termină în mai puțin de un ceas.

Pe tăcute, își îmbrăcă hainele de stradă, își luă umbrela și închise cu gingășie ușa după el. Se înfioră sub biciuirea ploii care, în ciuda umbrelei, îl șfichiuia din toate direcțiile. O mașină sau două trecură pe lîngă el, dar pe stradă nu se vedea țipenie de om, iar cabina telefonică, din fericire, era goală. Singura clipă de satisfacție pe care i-o dădu întreaga performanță o gustă atunci cînd, învăluindu-și gesturile în cea mai superficială simulare că ar dori într-adevăr să telefoneze, smulse cu o mișcare rapidă pagina din anuarul roz, udînd-o cu umezeala mîinilor, și o vîrî mototolită în buzunarul impermeabilului.

Cînd se întoarse, împiedicat de umbrelă trînti, fără să vrea, ușa de la intrare, și auzi din dormitor un geamăt lung, dureros, urmat de niște horcăieli strangulate, de parcă un bătrîn ar fi încercat să vorbească în timp ce două mîini puternice îl strîngeau de gît. Apoi Margaret se porni să sforăie din nou, în același ritm ca și mai înainte.

Tăie adresa din pagina ruptă și o lipi pe plic.

Polițistul, îmbrăcat în același costum maron, sosi sîmbătă dimineața.

— Azi am venit pe timpul meu liber. Vorbea pe un ton jumătate plîngăreț, jumătate acuzator. Asta nu înseamnă, desigur, că nu sînt gata

la datorie. Noi, într-un fel, sîntem întotdeauna la datorie, dar de data asta n-am venit oficial. După cum vezi și dumneata, sînt singur. Și pe timpul meu, repetă el.

Intră în încăperea goală, privind în jur cu precauție, de parcă s-ar fi aflat în vatra banditilor.

— Colegul meu la ora asta se găsește probabil în trenul care-l duce-n nord. De-acolo e. E holtei și foarte atașat de maică-sa. Tare ar fi vrut s-o aducă să stea cu el aici, mai ales că-i văduvă și nimic n-o oprește, dar bătrîna nici nu vrea să audă. Știi cum sînt bătrînii ăștia cînd au prins rădăcini pe undeva, încăpățînați ca niște catîri.

Tot vorbind, polițistul se așezase pe același loc ca și data trecută.

— Necazul e, cînd nu ești de serviciu sau, mai bine zis, cînd ești în afara serviciului, continuă el cu glas blajin, că nu poți beneficia de o mașină. Sînt ai naibii de stricți la garaj. Și dumneata locuiești destul de departe de stația de autobuz ! Nu ? Noroc că s-a mai îndreptat puțin vremea.

Într-adevăr, dîre subțiratice de soare leșinat se cerneau prin cameră, una dintre ele căzînd chiar pe capul polițistului și făcînd ca petícele de piele uscată de la rădăcina părului să pară inflamate. Se uită la Harold, îngîndurat, cu gura ușor întredeschisă.

— Soția dumitale nu-i acasă, așa-i ?

— Da, e în oraș.

Polițistul zîmbi.

— Mi-am dat eu seama. Dimineața, chiar și în zilele de sărbătoare, soția este cea care deschide cînd suni la ușă, iar seara, întotdeauna bărbatul — n-ai observat ? Nu-i dădu lui Harold timp să răspundă. N-ai mașină, nu-i așa ? Probabil că pe vremea asta infectă care a fost, doamna n-a prea ieșit după cumpărături, și acum trebuie să recupereze. Și nevastă-mea la fel. Ieri seară am stat de vorbă cu domnul Greensmith. Îmi pare rău, dar iar a avut niște necazuri. Ce-ai zis ?

— N-am zis nimic, răspunse Harold.

— A, gîndeam că poate te-ai mirat și dumneata, urmă polițistul. Eu unul am fost tare mirat, la fel și Jim — adică sergentul-detectiv Limmer. Noi ziceam că l-am avertizat destul pe nenorocit, oricine-o fi, dar uite că nu și-a băgat mințile-n cap. Se vede c-am fost noi prea blajini. Și ce crezi că s-a apucat să facă acum ? Se apleacă în față, zîmbind, gata să împărtășească una bună : Să trimită scrisori anonime.

Neputința lui Harold de a sesiza poanta glumei păru să-l dezamăgească.

— Niște scrisori oribile, dar, oricum, e-o practică atît de copilăroasă că-ți vine să rîzi. Să tai fîșii de ziar și tot tacîmul.

Făcu o pauză, uitîndu-se deschis la Harold.

— De asta s-a apucat individul ?

Era o scenă pe care Harold o repetase de nenumărate ori în gînd, dar acum părea să fi pier-

dut firul scenariului, iar partenerul nu-i dădea replicile așteptate.

— Sau individa, urmă polițistul. Am constatat că, în general, scrisorile anonime sînt opera femeilor.

— Dar nu-i o femeie, bîigui Harold fîstîcit. Vreau să spun că au avut loc niște apeluri telefonice, nu-i așa ? Și a fost o voce de bărbat. Parcă așa mi-ai spus ?

— Da, ai dreptate, răspunse polițistul, de parcă acesta ar fi fost un punct de vedere la care nu se gîndise pînă atunci. Se lăsase pe speteaza scaunului, și raza de soare îi cădea acum pe stomac. Da, da, trebuie să fie un bărbat. Brusc, fața lui își schimbă expresia în chip dramatic, o concentrare încordată și vigilentă luînd locul neutralității vagi de pînă atunci. Un lucru e sigur, urmă el rostind cuvintele cu importantă deliberare, omul, oricine ar fi el, suferă de o serioasă tulburare mintală.

Păru să aștepte răspunsul lui Harold ; acesta avu tactul de a nu spune nimic. dar i se păru că roșise și nu se putu împiedica să-și ducă mîna la față, frecîndu-și ochii.

— Asta nu-i o treabă făcută de un om în toate mințile, sublinie polițistul. Fără îndoială că-i bolnav mintal, nu mai încape nici o îndoială. Scrisorile astea, azvîrlirea cu bolovani, porcăriile pe care le-a spus la telefon... — polițistul vorbea cu vehemență de parcă acuza... — un om sănătos la cap n-ar fi în stare de toate astea.

Harold răspunse cu totală detașare :

— Probabil că ai dreptate.

— Bineînțeles că am dreptate.

— Și eu figurez încă pe lista voastră de suspecți ? Harold își spunea că, în sfîrșit, dobîndise oarecare degajare. Probabil că figurez, din moment ce ai venit la mine.

Polițistul trecu cu vederea această intervenție.

— Și domnul Greensmith e conștient de acest lucru, își dă seama că individul e sonat. Și nu cere să fie pedepsit, ba îi este chiar milă de el. Desigur că s-a cam înfuriat de data asta, ne-a muștruluit că nu ne-am făcut bine treaba, și ne-a zis că el ne-a crezut în stare să terminăm odată cu toată povestea asta. Dar mi-a mărturisit în particular că nu-l interesează să-l aducă pe individ în fața tribunalului — doar dacă-i atît de nebun încît să trebuiască închis pentru binele lui și al societății. Asta mi-a spus domnul Greensmith.

Polițistul se uită la Harold, clipind din ochi, preocupat, încercînd chipurile să-și mascheze interesul pentru felul în care reacționa acesta.

Soarele asfințise și camera devenise ceva mai întunecată. În momentul acela, însă, preocuparea de căpetenie a lui Harold era cum să scape de polițist înainte de întoarcerea lui Margaret, ca să evite necesitatea unor noi explicații sîcîitoare. Tăcerea se prelungea, Harold ținîndu-i piept. Scoase un pachet de țigări, oferindu-i și polițistului una, fără un cuvînt.

— Nu, mulțumesc. M-am lăsat de fumat.

Deodată, polițistul sări în picioare, plesnindu-se cu palmele peste coapse, într-o mișcare ce denota o falsă urgență.

— Asta-i, mi-am adus aminte! Pot să dau un telefon de la dumneavoastră, domnule Makepiece?

Se și îndreptase spre măsuța de telefon care, cît timp șezuse, se aflase în spate, deci în afara cîmpului său vizual. Stînd cu spatele la Harold, care se simțea ușurat de ceea ce părea a fi iminența plecării polițistului, se aplecă să ia din raft unul dintre volumele cărții de telefon.

Apoi se întoarse încet cu fața spre Harold, ținînd deschis în mînă volumul roz.

— Se pare că lipsește o pagină, domnule Makepiece, spuse cu mustrare în glas.

Asta a fost tot ce a spus. Nu luă în seamă bolboroseala lui Harold care se prefăcea a nu înțelege. Vîrî cartea de telefon la loc în raft și se îndepărtă de măsuță. Triumfător, arăta acum grijuliu și aproape împăcat. La cîțiva metri de ușă, se întoarse, șovăitor.

— Dorești să spui ceva?

Întrebarea era pusă în felul care impune, practic, un răspuns negativ și, într-adevăr, continuă atît de repede încît Harold nici nu ar fi avut timpul să-i răspundă:

— Știi, eu nu prea credeam că dumneata ești, pur și simplu nu-mi venea a crede.

— Dar nu cred... Harold se oțeli. O pagină care, cine știe cum, lipsește dintr-o carte de telefon... asta nu poate fi o dovadă.

Polițistul își mijise ochii de parcă fixa un punct minuscul, sau de parcă lupta împotriva unei dureri.

— Nu socotesc necesar să-ți dau un avertisment oficial. După cum ți-am mai spus, toată această misiune a mea este semioficială. Cred însă că ar fi trebuit să iau cartea de telefon — constituie o probă.

Se roti, îndepărtîndu-se de Harold și îndreptîndu-se spre ușă, dar se opri brusc; schiță o mișcare cu mîna, conturînd parcă un obiect fără contur.

— Lucrurile astea sînt... cum să spun... se adună, se acumulează. La început totul pare o glumă, dar după un timp te trezești că nu te mai poți opri, că-ți scapă de sub control. Omul care le face, el este adevărata victimă.

Polițistul își plecă ochii, încurcat de propria lui volubilitate.

Harold fu străbătut de un fior: o bizară slăbiciune nervoasă ca atunci cînd, în interiorul întunecos al unui cinematograf, te trezești, luat prin surprindere, cu ochii în lacrimi în fața unui episod de un sentimentalism gros. Cum nu avea nici un prieten, o clipă simți dorința de a-l considera prieten pe polițist.

Sergentul se întoarse din nou, privindu-l pe Harold drept în ochi, de astă dată iritat:

— Va să zică asta-i. Doar dacă mai ai ceva de adăugat. Făcu o pauză infinitezimală. Va trebui să fac un raport.

7

CÎMPUL ERA PUSTIU — munca încetase de mult — astfel încît Harold, potrivindu-și mecanic pașii la drumeagurile brăzdate de hîrtoape și smîrcuri, avea la dispoziția lui întreaga priveliște monocromă. Înainta cu un mers tărăgănat, brațele atîrnîndu-i moi de-a lungul trupului, iar buzele mișcîndu-i-se într-o vorbire mută. Așa s-ar putea să arate unul dintre ultimii supraviețuitori ai omenirii. La capătul potecii se zăreau două căsuțe dărăpănate, înconjurate de un hățiș de ierburi și copaci, și ceva mai departe, de-a lungul drumului pietruit pe care coti, apăreau acoperișurile negre și scunde ale unei ferme de păsări, evocîndu-ți o cazarmă pentru pigmei. O cățelușă corcită ieși pe poartă agitîndu-și coada, și Harold se aplecă să-i mîngîie capul lingușitor înclinat.

Casa, străjuită și împrejmuită de ulmi, se ivea de la depărtare și, pe măsură ce se apropia, Harold se simți năpădit din nou — da, din nou — de căldura și tihna pe care de fiecare dată i le insufla priveliștea ei. Fumul care se înălța pe coșuri se arcuia în două volute molcome, curbate ca și ulmii spre interior.

Sosise acolo vineri noaptea, la o oră tîrzie; acum era luni, și a doua zi trebuia să se întoarcă.

Speriat — în felul cel mai elementar, ca orice răufăcător mărunt și neexperimentat — de ultima vizită a polițistului, Harold și-a petrecut zilele următoare vizitei într-o stare de agitație

acută. Crimele sale fuseseră descoperite; va trebui să înfrunte pedeapsa și dizgrația; și primul său instinct a fost să fugă. Imaginea căsuței tihnite i s-a alcătuit în fața ochilor minții și, deși era conștient că nu-i poate oferi decît un refugiu vremelnic, în imaginația lui casa se înconjura de o aură superstițioasă: sanctuarul care — dacă izbuteai să ajungi pînă la el biruind obstacolele — îți putea oferi de-a pururi ocrotire.

Din cauza gripei care făcuse ravagii la birou, nu-și putuse lua imediat un concediu; avea două zile de recuperare pentru ore prestate suplimentar, dar i s-a spus că și le va putea lua numai după sfîrșitul săptămînii, cînd Greaves și Saddler, victimele gripei, urmau să se întoarcă la lucru. Se gîndise să simuleze și el o boală dar, făcînd abstracție de faptul că asemenea comportare ar fi presupus explicații insuportabile cu Margaret, simțea într-un mod obscur, asemenea unui copil ce încalcă regulile pe care și le-a stabilit singur într-un joc inventat de el însuși, că dacă ar fi recurs la o înșelătorie, sanctuarul și-ar fi pierdut magia și puterea.

Așa încît s-a mai tîrît cîteva zile, clătinîndu-se ca frunza în vînt, și cînd, în cele din urmă, se urcă în tren, ajunsese într-un asemenea hal de nervi, încît nu putu îndura să rămînă în compartimentul posomorît, cu geamurile aburite și încărcătura lui de pasageri care se tot foiau fîșîindu-și pachetele ambalate în

hîrtie, și ieși să caute solitudinea coridorului bătut de curent.

Cînd schimbă trenul, urcîndu-se în cursa locală cu care parcurgea ultima etapă a călătoriei, de-a lungul cîmpului înecat în beznă, agitația i se mai potoli și cînd, în cele din urmă, coborî pe peronul micuței gări luminată de felinare cu gaz și scăldată în mirosurile depozitului de cărbuni din apropiere, a îngrășămintelor și vegetației putrede și a ozonului mării îndepărtate, Harold trase adînc aerul în piept, de parcă ar fi inspirat însăși liniștea, în timp ce un nimb de seninătate îi spulbera toate frămîntările.

În timpul scurtei vizite în casa soacrei lui, se simțise destul de mulțumit ; era vorba de o pace lipsită de ambiguități, gîndită clar, în care nu încercase să-și ignoreze problemele ; dar privite din această perspectivă eliberată de amplificările neurotice, necazurile lui îi apăreau îndepărtate și, totodată, rezolvabile. Seara, cînd se ducea la culcare, dădea la o parte perdelele și deschidea larg ferestrele, scrutînd adîncurile nopții și ale tăcerii înfiorate doar de foșnetul frunzelor, de picurul obsesiv al unor stropi de apă, de strigătul răzleț al vreunei păsări de noapte.

Un întuneric compact, străpuns la intervale rare de raza rotitoare a farului cocoțat pe stînci îndepărtate sau, cînd și cînd, de sulițele luminoase ale farurilor cîte unui automobil ce străbătea șoseaua de dincolo de sat.

Un bărbat de vîrstă mijlocie, în pijama vărgată, aplecat pe fereastră într-o poziție incomodă, cu brațele dureros rezemate de muchia pervazului, stînd neclintit, pînă cînd frigul îl răzbea la os, pătrunzîndu-se de sentimentul tragic și înălțător al propriei sale insignifianțe într-o lume profund adormită, și totodată de insignifianța anxietăților din care se alcătuia identitatea lui cotidiană.

Dar în această după-amiază, pe parcursul plimbării lui solitare, apăsat de inevitabilitatea întoarcerii, ceva din vechile lui temeri îi reîncolțiră în minte. Departe de acest loc, își spuse, nu va mai regăsi tăria de a se „refăuri" așa cum își propusese ; vechile imperative și vechea ură vor începe din nou să-l devoreze, bacilii urii vor mușca din el cu atît mai lihniți cu cît un timp fuseseră lipsiți de hrană. Conștiința acestui fapt îi moleșise mersul spre casă.

Totuși, în timp ce înainta pe drumul pietruit, simțea cum îi revine însuflețirea. O singură încăpere, cu draperiile date la o parte, era puternic iluminată ; în altă cameră, se zărea strălucirea unui foc de cărbuni. De ce oare numai în locul ăsta putea uita de veleitățile sale înmormîntate, de talentele lui irosite ?

Doamna Greetham, menajera soacrei lui, trecu tăcută dar aferată prin hol, în timp ce Harold își atîrna pardesiul în cui. Se salutară. Harold fu informat că doamna Deakins încă nu se întorsese din sat, după care femeia își văzu mai departe de treabă. Deși această femeie de la țară, cu părul albit, locuia împreună

cu doamna Deakins și se afla, probabil, în relații prietenești cu ea, ori de cîte ori veneau musafiri în casă se retrăgea, asumîndu-și impersonalitatea unei servitoare, astfel încît Harold, căruia unul dintre puținele semne de amabilitate ce-i supraviețuiseră era acela de a-i îndrăgi sincer pe bătrîni, nu era niciodată în stare să angajeze o discuție cu ea. Tot ce-i putea oferi era stima pentru rezerva ei demnă. (Dar ceea ce nu știa el, ceea ce nu știa nimeni, era că, înainte de încheierea evenimentelor descrise pe parcursul acestei povestiri, femeia avea să moară, în mari suferințe, de un cancer intestinal).

Doamna Deakins se întoarse în timp ce Harold, care-și turnase o băutură, ședea în fața focului, cu motanul ei pe genunchi, frunzărind un teanc de vechi magazine bisericești și alte embleme ale vieții la țară. Bătrîna era aprinsă la față și ochii ageri, adumbriți de sprîncene stufoase, îi scînteiau.

— Mai, mai să dau în șanț, lîngă Round House. Deșteptu' de Ron Blake cu tractorul lui a ieșit afară din fundătura aleii, fără să se uite nici în dreapta nici în stînga. Cînd am claxonat, am crezut că leșină și cade jos, înghiți-l-ar pămîntul! Scosese din buzunar o punguță de piele neagră și număra pe masă monedele de argint și de aramă. Șase șilingi și patru pence! exclamă cu satisfacție. Două partide de whist cîștigate. Desigur, am jucat cu Susie Waring care trișează. Ți-am povestit vreodată despre Susie? E...

Harold aproape că nici nu asculta, destul de familiarizat cu ritmul și expresiile vorbirii soacrei sale, pentru a putea simula atenție concentrată.

— Și tu ce-ai făcut? Doar n-ai stat toată după-masa gîrbovit și smiorcăit în fața focului?

— Nu, firește că nu — se prefăcu indignat — mi-am oferit o plimbare.

— Ca să-ți faci poftă de mîncare. Era o glumă de familie că Harold, ori de cîte ori venea la soacră-sa, mînca de stingea. Mă rog, să sperăm că o să putem lua o gustărică.

— Doar o îmbucătură. Atîta cît să nu murim de inaniție.

— Bagă de seamă, s-ar putea să te iau în serios.

Doamna Deakins, înfășurată încă în mantaua ei gălbuie și pătată de ulei, largă cît o prelată, îi zîmbi, uitîndu-se în jos, la el; cu obrajii îmbujorați, ochii lăcrimoși, părul răvășit, arăta ca o poză din cărțile pentru copii, reprodusă cam aiurea, și reprezentînd pe bunica îngăduitoare, sau pe zîna deghizată care zădărnicește uneltirile duhului rău.

— Ei, aș face mai bine să mă duc să văd dacă nu cumva cămara s-a golit de tot.

Motanul sări din poala lui Harold și o urmă afară din odaie. Rămas singur, cu limbile de foc lingîndu-i aproape gleznele, Harold simți renăscînd în el o inocență în care regăsi făptura omenească ce fusese înainte ca vraja rea

să-l fi prefăcut într-o creatură cu inima de gheață.

Își zise că exista poate o șansă de a-și recanaliza viața pe vechiul făgaș.

Seara tîrziu, după ce mîncaseră, se așezară din nou împreună în aceași cameră. Harold frunzărea acum alene cîteva cărți pe care le luase la întîmplare de pe un raft — vreo două volume contemporane cu impresii de călătorie, și niște povestiri romantice, apărute cu vreo cincizeci de ani în urmă, cu pagini pătate, îngălbenite, mirosind a mucegai.

Doamna Deakins, cuibărită acum în fotoliul din fața focului, cu pisica în poală, arăta obosită. Parcă se închircise ; roșeața cu care dogoarea focului îi împurpurase obrajii era nefirească asemenea petelor de ruj pe fața unei tinere țărănci și, din cînd în cînd, ochii i se închideau, ca și cum greutatea pleoapelor era prea mare ca s-o poată susține mușchii ei ; dar în tot acest timp, mîinile ei de grădinăriță, bătătorite și cu unghii negre, dezmierdau motanul care torcea.

Tăcerea care domnea între ei nu era încordată dar, deodată, doamna Deakins păru să se împotrivească toropelii cu care o îngreunaseră anii, pentru că se smuci brusc, pufnind ușor, alungă pisica încovrigată în poala ei, înșfăcă vătraiul și începu să asalteze focul, care ardea cu destulă vigoare.

— Ei, lasă-mă pe mine ! Harold dădu să se ridice în picioare.

Drept răspuns, ea luă o bucată mare de cărbune și o zvîrli pe foc, producînd explozia unei jerbe de scîntei. Apoi se îndreptă, gîfîind.

— Asta-i ultima ta seară aici, și zaci cu hîrțoagele astea vechi ! Nu vrei să-ți torni o băutură ?

— Mă simt foarte bine, răspunse Harold.

— Ia-ți o băutură !

Îi aruncă o privire de parcă-l îndemna să îndeplinească o plicticoasă acțiune moralistă.

— Dacă bei și tu cu mine.

— Oh, bine, dar ceva slab, te rog.

— Cine-i slab de înger ?

Harold încerca una dintre glumele copilărești care constituiau de obicei tema discuțiilor dintre ei ca, de pildă, mitul lăcomiei lui. Dar nu faptul că-i ignorase gluma îl neliniști pe Harold, pentru că spiritul lui, într-adevăr, n-ar fi justificat o izbucnire de veselie, ci felul în care i-o ignorase, cu buzele strînse, sugerînd dispreț față de o încercare de evaziune ușuratică în fața a ceva care încă nu se produsese, impunînd o evadare. Zăbovi la bufet. Cînd se întoarse, ea stătea încă în picioare pe covorașul din fața sobei. Pisica, prevăzătoare, se pitise sub un scaun. Harold îi puse paharul în mînă.

— De ce n-a venit și Margaret cu tine ?

— O, își aranjase vreo două vizite pentru sfîrșitul ăsta de săptămînă. Își înălță paharul la buze, dar îl coborî din nou, înainte de a fi sorbit din el, căci îi dăduse prin gînd să adauge: Și apoi știi, ea nu-i atît de îndrăgostită de viața la țară cum sînt eu, oricum, nu iarna. Ei îi

place să vadă merii în floare, sau să se lăfăiască pe plajă.

Doamna Deakins răspunse :

— Margaret s-a născut și a fost crescută la țară.

Ceea ce înțelegea prin aceste cuvinte și ceea ce sesiza Harold era : „Eu sînt mama ei, și ăsta e căminul ei."

Răspunse cuvintelor rostite :

— Poate tocmai de asta. Numai orășenii, ca mine, pot aprecia cu adevărat viața la țară, sau îi pot împrumuta un nimb romantic.

Dădu băutura pe gît.

Doamna Deakins își puse paharul deoparte, neatins. Apoi vorbi, adresîndu-se focului :

— Menajul vostru nu prea merge.

Gata, se lansaseră. Doar o singură dată mai pusese ea întrebări asupra naturii relațiilor dintre fiica și ginerele ei ; asta se întîmplase la un an după moartea lui Steve, și reacția lui Harold fusese abruptă și separatistă. „De ce reîncepe acum ?" se întrebă el cu plictiseală și dezgust și milă.

Îi răspunse :

— Presupun că, într-o anumită măsură, avem obiceiuri diferite. Și asta înseamnă căi diferite de a căuta relaxarea.

Un sofism atît de șubred nu era menit să o abată pe doamna Deakins.

— Nu asta vreau să spun, Harold, și o știi și tu prea bine. Se întoarse cu fața la el. Ce s-a întîmplat cu voi doi ?

El schiță o înălțare din umeri.

— Presupun că ceea ce se întîmplă cu majoritatea căsniciilor.

— Asta ce răspuns mai e ?

Doamna Deakins se scuturase complet de toropeală ; era însă o femeie bătrînă, dar formidabil de bătrînă, adică pregătită să facă uz de armele bătrîneții : lipsă de decență, impertinență, patetism.

— Nu te condamn pe tine mai mult decît pe ea, numai că tu ești bărbat, ești mai puternic.

— Zău așa, Maud. Hai să nu ne prostim ! Mai puternic ! Asta nu-i o chestiune de forță musculară, știi prea bine.

— Tu ești cel care ar trebui să ocrotească. Nu-i la mijloc o altă femeie, nu-i așa ?

— Nu, bineînțeles că nu.

Nu avu conștiința că ar minți.

— Atunci un alt bărbat ?

— Nu-i nici un alt bărbat.

Veni la rînd altă armă din arsenalul bătrîneții — sentimentalismul deșănțat :

— Erați atît de fericiți amîndoi la începutul căsniciei voastre !

— Oamenii se mai înstrăinează unul de celălalt. Glasul lui Harold se înălță cu exasperare. Nu poți trăi toată viața la înaltă tensiune. Și nu poți trăi tot timpul în buzunarul celuilalt. Sau mîncîndu-l de viu pe celălalt. Ascultă-mă, Maud, eu și cu Margaret ne înțelegem unul pe altul. Lucrurile nu stau chiar atît de rău cum îți închipui tu.

Surzenie temporară, altă armă !

— Atît de fericiţi eraţi ! Ea era foarte îndrăgostită de tine, şi credeam că şi tu...

— Poate că ăsta a fost necazul, sau o parte din necaz.

— Ce anume ?

— Ceea ce ai spus tu.

— Ce ?

— Vreau să zic, începu Harold ceva mai calm, că poate am pornit de la o concepţie ultraromantică asupra naturii iubirii, concepţie care nu se potrivea cu realitatea sau, oricum, cu realitatea căsniciei.

Se întîmplă uneori ca printre cioburile de stîncă şi grohotişul izbucnite în urma erupţiei unei certe să se ivească şi cristalul limpede al unei înţelegeri lăuntrice. Harold începea, pentru propria lui satisfacţie, să scormonească mai adînc.

— Şi apoi am descoperit că încercam să clădim ceva pe fundamentul unei iluzii, sau dacă nu era în întregime iluzie, era o...

Dar doamna Deakins nu părea receptivă la elanuri metaforice.

— Ea te iubea cu adevărat. O cunosc bine, îmi cunosc eu fiica.

— Da, da, adevărat, strigă Harold cu disperare. Poate că asta-i racila căsătoriilor din zilele noastre, anume că oamenii se căsătoresc din dragoste, sau din ceea ce cred ei că ar fi dragoste.

Nici generalizările impersonale nu păreau s-o impresioneze.

— Şi uite ce s-a ales de voi — doar n-ai să-mi spui că asta se mai cheamă căsnicie ? Cu ton mai puţin dramatic, adăugă : Departe de mine gîndul de a învinovăţi pe vreunul dintre voi. Dar mă doare inima pentru amîndoi.

Urmă apoi o pauză de tăcere, în timpul căreia doamna Deakins se reaşeză în fotoliu — pisica prevăzătoare îşi păstră însă adăpostul de sub scaun. Harold se cocoţase pe colţul mesei — foarte incomod, dar nu-l trăgea inima să-şi ia o poziţie mai puţin precară, de teamă să nu pară că se pregăteşte pentru un dialog prelungit ; de fapt, pe măsură ce continua, discuţia i se părea tot mai penibilă.

Acum, mai curînd îndurerată decît mînioasă, şi prin aceasta mult mai patetică, doamna Deakins făcea autopsia cadavrului căsniciei copiilor ei, scoţînd la iveală dovezile cu o lipsă de delicateţe pe care nu o putea justifica doar vîrsta ei, ci numai vîrsta îmbinată cu dragostea. Într-un fel dădea impresia că vorbea fără voie, ca şi cum în fragilitatea făpturii ei nu putea găsi forţa de a opri o maşinărie odată declanşată. Vocea ei căpătase un ton plîngăreţ şi artăgos care nu-i era caracteristic. Totuşi, în ciuda necruţătoarei disecţii, pînă acum se ferise să se apropie de zona supremei sensibilităţi. Harold căuta cuvinte consolatoare, atît de dragul ei cît şi pentru a pune odată capăt discuţiei. Dar ceva ce crezuse el că o s-o înmoaie pe bătrînă a fost greşit înţeles şi se dovedi o nouă sursă de îndîrjire.

Se întoarse din nou de la amărăciune la furie.

— Asta crezi tu că simte Margaret, ei nu zău ? Şi atunci de ce bea ? Oare numai pentru că „uneori se simte plictisită ?"

— N-am ştiut...

— N-ai ştiut că ştiu. Minuscula ei licărire de triumf era patetică. Şi o laşi să bea de una singură.

— Maud, Maud, te rog ! Crezi c-ar fi mai bine dacă m-aş apuca şi eu de băut ? Dar, oricum, ceea ce numeşti tu băutul lui Margaret nu e...

— Şi ăsta nu-i singurul lucru pe care-l face de una singură. Bătrîna era acum mult mai vlăguită decît la început : glasul, ochii, atitudinea, toate denotau o primejdioasă istovire. Un cărbune aprins se rostogoli din sobă. Cînd ai fost ultima dată cu ea la mormînt ?

Harold se dădu jos, luă cleştele şi ridică bucata de cărbune de pe covor.

— Margaret are grijă de mormînt, asta-i adevărat. Îl... îl las în grija ei.

Îşi îndreptă spatele şi se uită spre doamna Deakins, care stătea cu faţa încă întoarsă spre petecul de covor pe care căzuse cărbunele şi din care se ridica un firicel de fum.

— Asta nu înseamnă, urmă Harold, că eu nu sufăr, nu înseamnă că l-am uitat. Doar n-ai să gîndeşti că, pentru că nu smulg buruienile şi nu rîcîi pămîntul de pe mormînt... n-ai să gîndeşti că am devenit nepăsător !

— Eu mă gîndeam la Margaret, continuă doamna Deakins cu îndărătnicie. Tu crezi că ea...

— Dumnezeule mare ! strigă Harold. Ascultă, ascultă-mă ! Măcar atîta avem în comun — durerea. Ce-ai vrea, să începem să ne luăm la întrecere care plînge mai tare, care-şi smulge mai mult păr din cap ? Foarte bine, Margaret are grijă de mormînt, şi Margaret bea şi, uneori, sînt zile întregi cînd nu se poate opri din plîns. Dar nu crezi că şi viaţa mea... nu crezi că şi viaţa mea s-a frînt în dimineaţa aceea cînd... Vorbele i se opriră în gît ; adînc ruşinat că se lăsase astfel purtat de cuvinte, făcu cîţiva paşi prin cameră, întorcîndu-se cu spatele spre doamna Deakins.

După un moment, ea îi spuse, compunîndu-şi cel mai dur şi mai indiferent ton cu putinţă :

— Poate că nenorocirea cu voi doi, este tocmai că vă amintiţi prea mult. Odată şi odată ar trebui să începeţi... Harold se întoarse spre ea... să luaţi viaţa de la capăt. Morţile survin, inevitabil. La anii mei, am cunoscut...

— Da, dar nu moartea unui copil, strigă Harold. Nu ţi-l aminteşti pe Steve ? Simţămîntul de frustrare îl înăbuşea. Nu ţi-l aminteşti cînd venea să stea aici ? Leagănul lui, bicicleta, cînd te ajuta la adunatul frunzelor ! Cum, pînă şi pisica asta... rosti cuvintele ca pe un argument superfluu, bătînd aerul cu braţele şi răsucindu-se în direcţia motanului care sta acum la pîndă, gata să-şi ia tălpăşiţa — pînă şi pisica asta îl ţine minte !

— Da, îmi amintesc totul, răspunse bătrîna doamnă. Dar eu nu vorbeam de Steve, ci despre tine şi Margaret. Harold, nu aveam de gînd să

ajung pînă aici, dar acum că am ajuns... După ce s-a întîmplat nenorocirea, ai refuzat să mai pui mîna pe volanul unei mașini, ai renunțat la tot și te-ai îngropat în slujba asta măruntă și sordidă, ai pierdut orice interes pentru viață. Nu cred că asemenea atitudine poate ajuta cuiva și cel mai puțin ție, dar nu te învinovățesc.

Felul în care își enumerase argumentele dovedea că dădea acum grai unor gînduri pe care le clocise de mult.

— Nu, nu te învinovățesc. Tot ce vreau eu să spun este că ar trebui să te gîndești mai mult la Margaret și nu numai la tine și la propria ta durere. Ar fi trebuit să încerci să o ajuți. Eu una aș fi gîndit că veți împărtăși nefericirea împreună, dacă nu de alta, măcar din respect pentru copil.

— Nu, spuse Harold reluîndu-și locul pe muchia mesei, categoric nu ! Nu s-a întîmplat așa. Fermitatea glasului bătrînei avusese un efect calmant asupra lui și acum încerca să-i explice, liniștit, cum stau lucrurile. Poți împărtăși cu cineva amintirile, dar nu nefericirea. Durerea nu unește, ci separă, cel puțin soiul ăsta de durere extremă, care nu-i o duioasă melancolie ci un vast pustiu al disperării. Deși te simți în stare să-ți fie milă de celălalt, într-un fel îi porți și pică — și Margaret trebuie să-mi fi purtat mie pică — pentru că suferința ta e un lucru atît de personal, încît îți spui că nimeni altul nu mai poate simți ceea ce simți tu.

Își vorbea mai mult lui însuși decît bătrînei, jupuind crustele atrofiate care acoperiseră rana.

— Ceilalți nu au dreptul, continuă el, nu au dreptul să ia parte la suferința ta. Nu aveam nevoie de mila pe care mi-o arăta Margaret. Nu voiam s-o văd că se complace — da, asta-i ceea ce gîndeam — că se complace în durerea ei. Harold făcu o mișcare bruscă cu mîna, de parcă și-ar fi dezlipit-o de pe o suprafață vîscoasă. Știi, eu însumi am uitat toate astea. O singură dată, numai o dată, mi-am dat drumul și tot ce simțeam a țîșnit afară din mine. Și asta în fața unui om pe care abia îl cunoscusem — într-un bar. Nu eram beat. O clipă tăcu, reconstituind întîmplarea în gînd. Da, îmi pare rău, dar așa stau lucrurile.

Cum discuția lor căpătase acum un ton mai potolit, pisica își părăsise adăpostul și se instalase, precaută, pe covorașul din fața sobei. Doamna Deakins se plesni cu palma peste genunchi și pisica îi sări în poală. Bătrîna începu iar să-i dezmierde ceafa.

— Să nu-ți închipui că mi-ai spus vreun lucru nou, Harold, vorbi ea. Adică în ceea ce te privește pe tine. Tonul ei nu era deosebit de compătimitor. Dar convingerea mea este că nu așa trebuie să stea lucrurile.

În clipa aceea avu loc un incident penibil : marginea mesei îi intrase lui Harold în carne, făcînd să-i amorțească piciorul și, cînd se ridică, talpa turmentată de furnicături nu-l putu susține, așa încît se împletici, poticnindu-se către reazimul peretelui, în timp ce brațele i se roteau în vînt căutînd să-i restabilească echilibrul ; vîrful unui deget atinse o bombonieră de

porțelan, aflată pe o etajeră ; bomboniera se balansă pe marginea raftului, plonjînd apoi delicat și fără tragere de inimă. Harold aproape că o prinse, atingînd-o în zbor, ceea ce-i devie traiectoria de la aterizarea lentă pe covor către bordura proeminentă a dușumelii. Se făcu țăndări. Pisica și doamna Deakins săriră simultan, foarte agitate, motanul cu un mieunat de alarmă, doamna cu un strigăt înăbușit. Deși bomboniera era, oh ! atît de ireparabil sfărîmată, doamna Deakins se aplecă pe podea încercînd să adune cîteva din cioburile tăioase, în timp ce Harold bîiguia niște scuze sincere și jalnice. Cînd se ridică, fața bătrînei era purpurie din pricina efortului aplecării și ochii i se împăienjeniseră.

Vechea rană zgîndărită fără cruțare, armistițiul anulat, fantoma adormită redeșteptată — și totuși, la început, nu imaginea lui Steve a fost aceea care a plutit peste lanul de cartofi cufundat în noapte, ci imaginea bocitorului său mut, care jelise, și făcuse spume la gură, și-și smulsese părul năclăit și al cărui bocet pentru feciorul mort era un urlet de blestem la adresa întregii omeniri, de hulă a dumnezeirii.

Așezat la fereastra întunecată, cu perdelele date la o parte, Harold încerca să închege imaginea vie a fiului său, dar aceasta era adumbrită de amintirea stăruitoare a lui însuși, așa cum reacționase în clipele de crîncenă agonie, în suferința cosmică a primelor săptămîni de doliu. Fibrele trupului îl dureau iarăși ca biciuite pînă

la sînge ; inima îl împungea cu un vîrf de pumnal la fiecare bătaie ; creierul zdrobit, dar neamorțit, era un tablou de comandă electric mînuit de un nebun, în care fiecare apăsare de buton declanșa noi circuituri de chin ; și acum, ca și atunci, lumea înconjurătoare îi părea un hău de întuneric și de oroare fără margini, încît dibuia, sugrumat, după butonul a cărui apăsare ar fi șters totul, cu desăvîrșire.

Se văzu rătăcind, ieșit din minți, pe străzi necunoscute, urlînd pe sub copacii cu crăci de spînzurătoare din cîmp și, mai cumplit decît toate, se simți trîntit pe masa de tortură a patului răvășit, în care, amețit și istovit de moarte, căutase un refugiu, doar pentru a descoperi că nu mai exista nici o deosebire între coșmarul somnului și grozăviile treziei. Nu, nu acestea au fost clipele cele mai crunte — esența durerii constă în faptul că nu poate avea barieră finală — căci după aceea veniră ceasurile de somn dopat de soporifice, cînd îl visa pe Steve viu și întreg, neciopîrțit, și apoi... apoi trebuia să se trezească...

Toate obiectele nevinovate, neînsuflețite — jucării, cărți, cana lui, cuțitul și lingura — luaseră proporțiile unor instrumente de tortură ; locurile (și spiritul lui era omniprezent) — un anume copac, o anume prăvălioară, podul de pe care se uita la trenuri — toate păreau poluate de o otravă pulverizată ; și copiii ceilalți, cei care trăiau, care jucau jocurile lui, care foloseau același limbaj necioplit, inspirat de formulele-clișeu de la televizor, care purtau cos-

tumașe asemănătoare, copiii care trăiau, care aveau brațe și picioare întregi ce se mișcau, ochi deschiși, capete nezdrobite, copiii care trăiau — și pe care ar fi acceptat să-i vadă prefăcuți în cenușa eternă dacă aceasta ar fi putut readuce la viață pe celălalt copil.

Harold trecu din nou prin toate acestea, și din nou, așezat la fereastra neagră, retrăi propria lui — da, aceasta era realitatea — propria *lui* agonie. Steve nu juca nici un rol în ea, în experiența esențială a suferinței. Cînd se închircește de durere, cine mai poate admira splendoarea curcubeului ?

Afară, în noapte, tăcerea fu spintecată de un strigăt de moarte, ascuțit la început, apoi stins, înecîndu-se într-o tuse fornăită : o făptură a nopții ucisese pe o alta — probabil puiul alteia, pentru că niciodată nu atacă animale de mărimea lor. Harold își lipi fruntea de geam ; nu se putea desluși nimic. Își închipui părintele lipsit de pui, vreo creatură hîdă, o nevăstuică sau o hermelină, tîrîndu-și trupul mîncat de purici departe de scena măcelului.

Și, deodată, îl văzu pe Steve — așa cum arăta cu cîteva luni înainte de a-și fi pierdut viața. Așezat turcește pe podea, ținînd în mîini o jucărie mecanică stricată ; cu degetele lui scurte dar curios de delicate scormonea măruntaiele jucăriei în timp ce fața lui oglindea o expresie de uluire amestecată cu admirație extatică în fața complexităților jucăriei, ale universului.

O clipă mai tîrziu, imaginea se mistui. Steve întorcîndu-se de la școală, șleampăt, mînjit tot, cam bosumflat și nervos ; complet absorbit în fața televizorului ; antrenat într-o activitate încordată — luîndu-se la trîntă cu Harold, cățărîndu-se în copacii din parc, sau călare pe bicicleta nou-nouță, pedalînd furios cu piciorușele-i subțiri, radiind de mîndrie și de conștiința primejdiei.

Steve cu Kathy cea cu ochii cît cepele, fata de peste drum de ei, în chip de victimă supusă dar poznașă a dădăcelii ei pedagogice : „Stevie, nu-i voie să sari pe scaune !“ „Foarte bine, Kathy, atunci sar pe canapea !“ „Stevie, nu, nu-i voie !“ „Foarte bine, nu mai face atîta gălăgie. Voiam numai să te intentez“. Neologismele lui, creații unice — poeme într-un cuvînt, singurele pentru care avea timp.

În întuneric, Steve îi cînta lui Harold : stătea drept, cu brațele lipite de trup, fără să clipească, formulînd cuvintele cu exagerată precizie ; avea o voce foarte plăcută și de mic dăduse dovadă de ureche muzicală.

> Trei corăbii văzut-am plutind
> Plutind pe valuri, pe valuri plutind.
> Trei corăbii văzut-am plutind,
> În zorii zilei Anului cel Nou.

Erau apoi cîntecele lui „de performanță“, cîntate cu o viteză amețitoare.

> Zece copii dormeau într-un pat
> Și cel mai mic i-a îndemnat
> „Hai să ne dăm de-a dura !“
> S-au dat de-a dura și unu-a picat.
> Nouă copii dormeau într-un pat...

Cu ochii umezi, Harold, fără să se mai rușineze de el însuși, descoperi patetica valoare simbolică a cuvintelor : „S-au dat de-a dura și unu-a picat !“ A picat cel mai mic, cel pentru care nu vor mai exista fete frumoase, zile de Anul Nou, nuntă !

Steve furios, roșu la față ca para focului, izbind cu brațele în dreapta și-n stînga, doborînd tot ce-i stătea în drum ; cînd se bosumfla, făcea botișor ca o fetiță răsfățată ; Steve pe patine cu rotile, caraghios ca un pui de animal cu piciorușe plăpînde ; se pricepea la jocurile de cărți ca un cartofor înnăscut ; cînd i se făcea cîte un dar oricît de neînsemnat, îl copleșea pe cel care i-l dăduse cu o gratitudine uimită, care te încălzea pe tot restul zilei ; și era în stare să intre într-o încăpere ticsită de adulți cu siguranța și condescendența unui prinț.

Taică-su avea misiunea specială de a-i citi seara la culcare, cînd motorul din el care-l impulsionase întreaga zi într-o viteză zbîrnîitoare în sfîrșit se relaxase, iar puștiul, cu obrajii aprinși, cu un șăluț vechi pe care-l sugea, somnoros și liniștit — în afară de unele trepidații emoționate la pasajele care-i plăceau în mod deosebit — zăcea pe perne, cu Harold alături, așezat pe marginea patului. Avea gusturi precoce : încă de la șase ani, deși îi plăceau revistele cu poze și, din cînd în cînd, mai cerea poezioarele și basmele din primii lui ani, se dădea în vînt după povestirile de aventuri, considerate, în general, potrivite pentru băieți de zece, doisprezece ani. Era înnebunit în special după povestiri marinărești, cu pirați și comori îngropate și cerea să i se citească pentru a nu știu cîtea oară una care-i plăcea în chip deosebit și din care știa pasaje întregi pe de rost, dar la fiecare nouă lectură tremura cînd Petec Negru era predat, cînd Pew cel Orb era călcat în picioare, cînd se ajungea la butoiul cu mere, la trădarea lui Long John, la lupta cu mîinile a lui Israel și la bietul Ben Gunn, care striga, luîndu-și vocea fantomatică a căpitanului Flint[1] : „Dublonii ! Dublonii !“

„Mi-l amintesc de parc-ar fi fost ieri, cînd a venit șchiopătînd la ușa hanului, trăgînd după el o roabă în care se găsea cufărul lui marinăresc ; un om înalt, voinic, ars de soare ; coada de păr negru ca smoala îi atîrna pe spatele mantalei albastre, soioase...“

Ciudat cît de mult se identifica Steve cu Dick, un personaj minor, cel mai tînăr dintre pirați, primul care se îmbolnăvește de friguri. Nu putea niciodată suferi pasajul în care Dick smulge scoarțele Bibliei pentru a-i da lui Petec Negru arginții : în clipele acelea înceta să-și mai sugă șăluțul, fața lui oglindea tulburare, iar mîna încerca, într-un fel, să-l atingă pe Harold.

„Mi-l amintesc de parc-ar fi fost ieri... și înjurăturile din carte, epurate : *„Mii de trăsnete!“* *„Ei drăcie !“*... care deveniseră pentru Steve

---

[1] Personaje din romanul ***Comoara din insulă*** de Robert Louis Stevenson.

clişee verbale folosite la orice pretext! *Cincisprezece oameni prăbuşiţi peste cufărul celui doborît !*" intonat în gura mare pe stradă, spre amuzamentul trecătorilor. „*Yo-ho pentru un galon de rom !*" trîntită chelnerului de la mare care îi adusese o sticlă cu suc de ananas.

— Tată, ce-i aia coadă de păr negru ca smoală ?

— Tată, astăzi mai există oameni părăsiţi pe insule pustii ?

— Tată, se poate face o barcă dintr-o piele de capră ?

— Tată, dar nu era fantoma căpitanului Flint de-adevăratelea ?

— Doar ştii bine că nu era. De ce mă întrebi mereu ?

— Că-mi place să aud că nu era.

„*Mi-l amintesc de parc-ar fi fost ieri*... şi-i răsună iar în urechi vocea subţire, copilărească, schimonosită ca să imite un strigăt de papagal : „*Dublonii ! Dublonii !*"

Harold constată că nu mai plîngea. Se simţea secătuit şi vlăguit, dar departe de isteria care pusese stăpînire pe el cînd se aşezase la început în faţa ferestrei. Jalea sfîşietoare părea să se fi topit într-o tristeţe nu în întregime neplăcută, o stare mai puţin stridentă şi exacerbată decît tot ce simţise de la prima lui reîntîlnire cu Greensmith. Se pomeni readucîndu-şi în faţa ochilor o amintire de mult înăbuşită : felul în care se despărţise de Steve în dimineaţa cînd copilul fusese omorît : Harold se înfuriase pe

el pentru o poznă măruntă, şi ultima imagine pe care o păstrase era a feţişoarei lui îmbufnate şi bombănitoare, maimuţărind supărarea unui adult în faţa lipsei de înţelegere, iar ultimele cuvinte pe care le adresase fiului său fuseseră pline de arţag şi de ocări.

Acum, această amintire readusă la suprafaţă încă mai durea, dar ca un fel de usturime, nu ca o profundă hemoragie internă, ca sîngerarea lentă a remuşcării. Natura existenţei părea să se fi schimbat, să fi suferit o modificare foarte vagă, totuşi perceptibilă, aşa cum se schimbă calitatea luminii între, să spunem, o oră înainte de amiază şi o oră după ; locul ocupat de el în spaţiu arunca acum o altfel de umbră.

Mînat de un impuls, Harold deschise fereastra : aerul umed al nopţii îi strînse gîtlejul şi-l făcu să tuşească. Chiar şi acum, cînd înlăturase bariera sticlei, întunericul era la fel de compact. Abia după un moment sau două putu să desluşească, să bănuiască mai curînd, contururile aplecate ale ulmilor, după petele de întuneric mai dens ; şi i se păru că în stînga, acolo unde respira marea, cerul era o idee mai luminos, dar s-ar fi putut să fie o iluzie. Tăcerea avea greutate, o prezenţă materială ; activitatea umană nu fusese oprită ci doar înfăşurată în pături — în trupul celui ce dormea, cu o pernă peste cap, aparatura organică îşi continua cu frenezie funcţiunile ; liniştea nu-i decît o zarvă deghizată. În văzduh pluteau tot felul de mirosuri nefamiliare, mai cu seamă mireasma amăruie, descompusă a plantelor agă-

ţătoare din jurul ferestrei. Harold începu din nou să tuşească.

Închise fereastra. În interiorul casei se auzi un scîrţîit, de parcă somnul unuia dintre cei adormiţi fusese tulburat. Îşi duse o batistă la gură, pentru a-şi înăbuşi tusea şi, în întuneric, dibui drumul spre pat, strivindu-şi dureros degetul mare de piciorul unui scaun care, cine ştie cum, îşi schimbase poziţia cît stătuse el de veghe.

Dimineaţa, atît Harold cît şi doamna Deakins arătau oarecum spăsiţi, şi nu făcură nici o aluzie la discuţia lor din ajun. Se părea că ea avea de executat mai multe treburi ca de obicei în jurul casei ; sosiră şi cîteva camioane de marfă, iar telefonul sună de nenumărate ori.

După ce-şi împachetă lucrurile, Harold ieşi să facă o plimbare. Fiind încălţat acum cu pantofii de oraş, trebuia să calce cu grijă printre băltoace, mormane de bălegar, şi capcanele pojghiţelor de noroi îngheţat. Pe cînd se întorcea acasă, începu să burniţeze.

În cameră, se cufundă în valurile căldicele ale ziarului local, sosit în acea dimineaţă, cu relatările sale conştiincioase asupra concursurilor de whist, predicilor, seratelor mondene, şi cu consemnările mai palpitante ale furturilor de biciclete, delictelor de depăşire a vitezei reglementare, a escrocheriilor şi, după cum se părea, a distracţiei predominante de a lega relaţii carnale cu fete aflate sub vîrsta consimţămîntului legal. Din cînd în cînd, doamna Deakins îşi vîra capul pe uşă, pentru ca Harold să nu se simtă prea neglijat. Îi oferi şi o gustare.

Sosi ora plecării. Ceremonia oarecum oficială de rămas bun de la doamna Greetham : un prilej întotdeauna punctat de puţină tristeţe, întrucît marca părăsirea unui loc unde se simţise mulţumit prin tot ce-i amintea de un cămin în care nu se simţea mulţumit... Şi acum, cînd îi ţinea mîna osoasă în mîna lui, strîngîndu-i-o în timp ce-i vorbea, iar ea îşi menţinea pe faţă un surîs cald şi totodată stingherit, rostind banalităţi respectuoase, nu trebuie crezut că acea zvîcnire de afecţiune şi de compasiune care-i muiase sufletul se datora vreunei intuiţii speciale sau vreunei presimţiri că nu avea s-o mai vadă niciodată.

Doamna Deakins îl conduse cu maşina pînă la gara cea mai apropiată. Organiză totul cu vioiciune, dînd drumul la o rafală de instrucţiuni. Maşina porni împroşcînd cu noroi în dreapta şi-n stînga şi ieşi în drumul mare fără să încetinească.

— Într-una din zilele astea trebuie să fac o revizie a frînelor.

Observaţia aceasta a doamnei Deakins avea o notă aproape de regret, de parcă se referea la un animal răsfăţat, dar cam obraznic, ale cărui ghiduşii, totuşi, te fac să-l îndrăgeşti şi mai mult.

Un timp, nici unul dintre ei nu scoase o vorbă, dar cuvintele nerostite bîzîiau în jurul lor cu persistenţa ştergătoarelor de parbriz care pendulau încoace şi-ncolo.

Harold își scormonea mintea ca să găsească un subiect neutru :

— Ei, cum stai cu proiectele călătoriei în America ?

— N-am mai făcut mare lucru. Mi-au trimis niște prospecte.

— Dar pentru cursele astea *charter*, n-ar trebui să te înscrii din timp ?

— Ba da, așa cred. Doamna Deakins claxonă prelung pentru a împrăștia un stol de păsărele care ciuguleau într-o baltă noroioasă. Nu prea știu dacă pînă la urmă o să plec. America e tare departe.

— America e tare departe, o îngînă Harold. Maud, asta nu sună a tine.

— Probabil că am îmbătrînit. Mașina leorcăi printr-o băltoacă și stropii săriră de jur împrejur. Sînt prea bătrînă pentru soiul ăsta de călătorii.

— Prea bătrînă — caraghios!

Glasul lui Harold suna dojenitor. Dar, deodată, gîndul lui zbură de la femeia de lîngă el, care ținea volanul în mîinile îmbrăcate în mănuși îmblănite ; ecoul schimbului lor de replici îi evocase imaginea abstractă a unei Americi a făgăduințelor de spații vaste, de energii dezlănțuite, de eliberări, ideograma impregnată, de-a lungul a ani și ani, în mințile europenilor fără număr, slabi, săraciți și oprimați. Și nu făcea și el parte dintre aceștia ? Să fi fost și el „prea bătrîn ?“ Prea bătrîn pentru viața nouă din lumea nouă care, într-o străfulgerare — în timp ce mașina se hurduca pe podețul

cocoșat, cu parapete albe, de lîngă joagăr — i se revelase ca o perspectivă nu total impracticabilă, nu cu totul de înlăturat prin disprețul scepticului conștient de pericolul autoamăgirilor.

— Aici a avut loc un accident luna trecută, îl informă doamna Deakins, încetinind imperceptibil viteza la semnul de oprire de la intrarea în oraș. Un scuter din alea, jucării foarte primejdioase ! Încă nu m-am hotărît definitiv, dar cred că voi pleca din nou în Italia. Anul ăsta se organizează o excursie pe o rută nouă, mai sudică.

Harold se desprinse din visul lui de libertate și renaștere.

— Măcar acolo o să am parte de soare. După o iarnă ca asta, nici nu mă pot gîndi la altceva.

Începuse o ploaie deasă. Parcă mașina pe platforma udă din fața gării. Doamna Deakins flutură din mînă un salut către șoferul de taxi care rumega un ziar sprijinit pe volan. În afară de șofer, singurele făpturi vii vizibile în acel loc erau un cîrd de găini, care se adăpostiseră sub copertina ghișeului de bilete.

— Am calculat timpul la țanc, zise doamna Deakins, cu mulțumire de sine. Ai biletul de întoarcere, nu-i așa ?

Harold încuviință din cap. O sărută, murmurîndu-i mulțumiri. Mîna ei înmănușată era neplăcută pe ceafa lui.

— Sărut-o pe Margaret. Ambală motorul. Și... Harold...

— Da ?

— Uită ce-am spus aseară. Toate astea nu-s treaba mea. Mormăi ceva, încurcată. Dar...

— Da ?

— Încearcă să trăieşti în prezent — în prezent şi pentru viitor.

— În ordine, Maud. Şi îţi mulţumesc, îţi mulţumesc din nou că mi-ai oferit găzduire în acest *week-end.*

Ieşi din maşină de-andăratelea, trăgîndu-şi valiza, apoi alergă pînă sub adăpostul portalului gării şi-i făcu semn cu mîna de lîngă cotcodăcitorul cîrd de găini.

Se dădu semnalul şi trenul sosi curînd. Intră într-un compartiment gol ; cînd trenul se puse în mişcare, îşi smuci gîtul ca să poată arunca o privire în curtea gării, dar doamna Deakins nu mai aşteptase. Deschise valiza şi scoase o carte pe care o aşeză lîngă el, pe banchetă. Avea să rămînă acolo, nedeschisă, pe tot parcursul călătoriei.

Pe geamul stropit, peisajul monoton, clorotic sub lumina estompată a ploii, luneca îndărăt. Harold, ghemuit în colţul lui, tăcut şi grav, îşi lăsa privirile furate de privelişte. Era un tren direct şi, după întreruperea timpurie a controlorului care-i perforă biletul, fu lăsat în pace.

În pace ! Ciudat cît de deosebită era acum starea lui de spirit faţă de acea iritabilitate, susceptibilitate, acea încordare nervoasă de la sosire. De parcă ar fi păşit, vremelnic, într-un alt plan al realităţii, în comparaţie cu care cealaltă „realitate“ nu era decît o aberaţie monstruoasă. Privind pe fereastră, Harold intui existenţa unei stări de nespaimă, care trebuie să fi fost hărăzită omului înainte de Cădere. Dar temerile lui fuseseră halucinaţiile unui coşmar, ura lui obsesivă, delirul unei demenţe trecătoare, acum depăşită.

Închis în cutia zăngănitoare cu pereţi de sticlă, care-şi tăia drum prin cîmpul incolor, se simţi cuprins de o detaşare ce-i îngăduia să înfrunte dificultăţile reale ale situaţiei lui. Se gîndi la discuţia avută cu Maud, se gîndi la Margaret, la Steve, la Greensmith şi la poliţist.

Dacă te uitai cu atenţie la cîmp, vedeai că pomii, căsuţele izolate, limbile de şosea, buclele de rîu, nu-şi pierduseră cu adevărat culoarea : anihilarea luminii era o iluzie sau poate că era doar un soi de transparenţă diafană prin care culoarea lucrurilor, despuiate de umbre, de distorsionări, apărea mai pură şi mai adevărată, deşi lipsită de strălucire. Harold urmărea cu atenţie încordată decorul neschimbat dar, în acelaşi timp, mintea lui îşi concentra privirea — limpede, neînceţoşată — asupra peisajului propriei lui călătorii emoţionale. Pe măsură ce călătoria lui spirituală se apropia în timp şi spaţiu de punctul actual, se simţea plutind tot mai uşurat, pătrunzîndu-se de tihna pe care acum ajunsese să o cunoască, şi impunînd viitorului claritatea şi simplitatea pe care i le conferea aceasta. Mai erau multe de făcut ca să-şi pună problemele în ordine, dar cu hotărîrea care-l susţinea acum, totul i se părea posibil.

Trenul se opri brusc la un semnal, frînîndu-i fluxul gîndurilor. Își întinse picioarele pe canapeaua din față, șterse geamul care se aburise, își aprinse o nouă țigară. Un ospătar deschise ușa strigînd : „Locuri pentru ceai, cine dorește !" Harold făcu semn că nu-l interesează. Trenul se puse din nou în mișcare.

Peisajul începea să fie tot mai întrerupt de șosele și clădiri. În vagon se aprinseră luminile, și fața care-i apăru în sticla geamului era cea a unui om care s-ar fi putut să pornească în călătorie către o viață nouă, către o Americă a spiritului, însuflețit de un optimism nešovăitor și prudent. Harold zîmbi, nu fără admirație, propriului său chip reflectat.

Chiar cînd trenul ajunse la terasamentele gălbui, la jungla de fiare vechi, de coșuri de fabrici și — mai rău ca toate — la acel parc asemănător cu grădina guvernatorului unei închisori, care marchează apropierea Londrei — și care îl deprima întotdeauna — hotărîrea lui se menținu neclintită. Da, un nou start ! Cu Margaret avea să stabilească un nou gen de relații. Eventual s-ar putea muta într-un cartier mai vesel. Și de ce nu și-ar căuta o altă slujbă, mai puțin abrutizantă ? Totul era posibil acum cînd se eliberase de obsesie, acum cînd putea viețui în pace cu amintirea lui Steve, acum cînd Greensmith fusese exorcizat. Cercetă din nou această decizie, o examină atent și o găsi reală și aplicabilă fără condiții.

Trenul hurui pe un pod deasupra unei șosele lungi, drepte, anemic iluminate, și trecu prin-

tr-o gară de metrouri, în care un vagon zăcea fără curent, cu pasagerii pe veci îngropați. Harold își dădu jos picioarele de pe banchetă. Subit, cu o zvîcnire de dorință — poate din pricina efectului afrodisiac al mișcării ritmice a trenului — își aminti de Eileen. Își va găsi și ea loc în noul tipar de viață ? Totul era posibil.

Oamenii porniseră cu valizele în mînă de-a lungul coridoarelor.

„O să mă duc cu Margaret la cimitir, își spuse Harold. Și trebuie să-i cumpăr lui Maud un porțelan. Oare mai plouă ? La sfîrșitul săptămînii o chem la telefon pe Eileen. Și trebuie numaidecît să mă tund. Oh, fiul meu, de te-aș avea pe tine ! Iau un taxi pînă acasă."

Cînd trenul încetini viteza, își coborî valiza din plasă, și vîrî la loc cartea nedeschisă. Apoi ieși din compartiment și ținu deschisă portiera coridorului ca să treacă două doamne bătrîne ; răspunse cu un zîmbet blînd mulțumirilor lor. Era ora de seară de vîrf și gara părea microcosmul unui infern de trepidații asurzitoare. Dar nervii lui se ținură tari.

În stația de taxiuri era o mică coadă și Harold se așeză la rînd. Se simțea nerăbdător să-și termine călătoria pentru a-și confirma definitiv tăria hotărîrii, chiar pe fundalul familiar al apartamentului său.

Mașina părea să măture tot ce-i sta în cale, menținînd o viteză care făcea ca vitrinele pe lîngă care treceau, pietonii cu capetele ascunse de umbrele, afișele, masele roșii ale autobuze-

lor, semafoarele și luminile străzii să se deruleze rapid ca într-un film ; spinteca semiobscuritatea străduțelor laterale cu farurile ei puternice și cu uruitul motorului. Harold se aplecă în față și, prin geamul despărțitor, dădu șoferului ultimele instrucțiuni.

Oferi un bacșiș gras, pentru care primi un „sir" morocănos. De jos din stradă, nu-și putea da seama dacă arde vreo lumină sus. Pe la mijlocul scării, o întîlni pe doamna Carlotti care cobora și care, zărindu-i valiza, observă cu perspicacitate :

— Ai fost plecat, domnule Makepiece !

— Pelerinul istovit se întoarnă acasă. Și ce mai faceți dumneavoastră, doamnă Carlotti ?

Încurajată poate de jovialitatea lui, îi luă întrebarea *ad litteram* și se porni să-și descrie necazurile. Cînd lumina de pe scări se stinse cu un țăcănit și rămaseră doar două voci în întuneric, ea îi atinse brațul și-i spuse :

— Ne compromitem dacă rămînem așa. N-aș vrea să-ți stric reputația, chiar pe scară.

Îl părăsi cu un chicotit nervos.

— Atunci unde? strigă Harold după ea. Unde, doamnă Carlotti ?

Probabil că apăsase pe buton, pentru că lumina se reaprinse tocmai cînd el se scotocea după chei. Apartamentul era cufundat în întuneric. Mirosea a ceară de parchet, a slănină prăjită și a lipsă de copii. Intră fără să-și scoată pardesiul, aprinzînd luminile pe oriunde trecea.

Își menținea hotărîrea, în ciuda mirosului familiar, a zidurilor familiare, a mobilei ponosite, și constată că decizia i se păstrase fermă, necontaminată, ba chiar întărită. Nu-l dezorienta absența lui Margaret. Biletul ei, la care se așteptase, zăcea pe birou, alături de un mic teanc de scrisori, pe care le stivuise cu grijă.

„Dragă H. Sper că ai călătorit bine. A trebuit să ies în oraș, dar voi fi înapoi pe la opt. Dacă ești leșinat de foame, găsești două cotlete în frigider — am curățat legumele, nu trebuie decît să le pui la fiert. Dacă mai rabzi, așteaptă-mă și prepar eu totul. Pe curînd,

M.

Frunzări plicurile — toate aveau adresele bătute la mașină ; păreau să fie note de plată sau chitanțe. După ce-și atîrnă pardesiul în cuier și se clăti de murdăria de pe drum, compară în gînd asprimea apei de la robinet cu apa catifelată ca spuma din casa soacrei lui. Aparatul digestiv al țevăriei ghiorăi din adîncuri. Din oglinda de peste chiuvetă, fața lui îl privea cu îngăduința înțelegătoare a unui complice. Se crispă puțin cînd își smulse un fir dintr-o nară.

Să dea drumul la televizor ? Cît era ceasul ? Trei și zece. Trei și zece ? Margaret uitase să-l întoarcă. Își privi ceasul de mînă — la ora asta nu putea fi nimic interesant la televizor. Dacă în absența lui s-ar fi întîmplat ceva rău, tonul biletului lui Margaret ar fi lăsat să se înțeleagă. Îl citi din nou. *Pe curînd.* Aceste

două cuvinte dădeau biletului o tonalitate optimistă, o notă de bunăvoință. Să fi fost oare prea tîrziu pentru iubire — sau măcar pentru un simulacru de iubire ? Trase din țigara care, fără să-și dea seama cum, apăruse aprinsă între buzele lui în intervalul dintre sala de baie și recitirea biletului. Nici o scrumieră în jur. Scutură scrumul pe covor, întinzîndu-l apoi cu piciorul.

Șase scrisori. Cinci dintre ele, vădit comerciale ; una, cea care ieșea în evidență, era un plic obișnuit de birou, cu numele și adresa lui îngrijit bătute la mașină. Își vîrî degetul arătător sub clapa plicului. Și scrisoarea era dactilografiată. Ca de obicei în asemenea circumstanțe, privirea îi zbură direct la semnătura scrisă de mînă, citeț și cutezător.

Plicul îi scăpă pe jos. Ochii i se dilatară, mîna liberă — cea care nu ținea scrisoarea — se înălță automat la gură. Ceasul încremenit continua să arate trei și zece.

Analogii posibile : starea unui îndrăgostit care, convins că e total vindecat, își simte inima sărindu-i din piept cînd zărește profilul incandescent al iubitei într-o sală înțesată de necunoscuți ; presentimentul animalului care o ia la goană, cuprins de panică, înainte de o catastrofă seismică ce va răscoli și răsturna măruntaiele pămîntului.

Al dumitale
N. N. T. Greensmith

Harold simțea cum își pierde cumpătul ; cuprins și el de panică, anticipa anihilarea hotărîrii lui, sfărîmarea acelei liniști greu dobîndite ; presimți toate acestea chiar înainte de a-și convinge ochii să se ridice de la iscălitură, spre a citi mesajul scrisorii, care era scurtă și la obiect :

Dragă domnule Makepiece,

Ținînd seama de anumite întîmplări petrecute recent și pe baza unui raport care mi-a fost înaintat, socotesc că ar fi de dorit să avem o întrevedere. Drept care, v-aș fi îndatorat dacă ați lua legătura cu mine spre a stabili data și locul întîlnirii.

PARTEA A DOUA

I

DATA ÎNTÎLNIRII : o seară de vineri, spre sfîrşitul lunii martie, la ora opt ; locul : o cameră, destinată a fi biroul de lucru, în locuinţa lui N. N. T. Greensmith.

Harold, invitat — fără nici un semn cu mîna — să ia loc, se aşezase într-un fotoliu atît de jos şi de adînc, încît pentru a nu se răsturna de tot (neajutorat, cu burta în sus şi cu picioarele răşchirate) trebuia să şadă chiar pe margine, cu genunchii la gură, privind de jos în sus la gazda lui, care trona pe un scaun cu speteaza lungă şi dreaptă, tras ceva mai departe de biroul care domina întreaga cameră şi a cărui suprafaţă lăcuită decanta lumina unei lămpi-tip, înalte, creînd un iaz scînteietor care, văzut din unghiul lui Harold, orbea ca o flacără reflectată în oglindă.

Încăperea era foarte liniştită : draperii de catifea, căzînd în falduri pe întreg peretele de geam, vătuiau zgomotele de afară ; în casă domnea o tăcere aproape tangibilă, care nu sugera însă vid de ocupanţi (deşi Harold fusese

întîmpinat la uşă de Greensmith în persoană şi nu mai văzuse pe nimeni altcineva), ci oameni în aşteptare, pîndind încordaţi.

Greensmith nu părea grăbit să înceapă. Purta un costum cu carouri mari, de culoare deschisă, peste o cămaşă gălbuie şi o cravată de mătase, uni, al cărei capăt îl tot freca între degetul mare şi arătător, cu mişcarea omului care-şi şterge lentilele ochelarilor. Celălalt braţ se odihnea pe suprafaţa lucioasă a biroului. Era un bărbat fălcos, cu trăsături care, luate separat, păreau să depăşească mărimea naturală, de parc-ar fi fost reflectate într-o oglindă de bărbierit convexă. Privirile îi rătăceau, dar zăboveau mereu asupra lui Harold, atrase parcă de o mirare plină de dispreţ. Îi separa o distanţă de vreo trei metri.

Înainte de a începe să vorbească, Greensmith îşi lăsă în pace vîrful cravatei, îşi lipi şi palma celeilalte mîini pe birou, trase adînc aer în piept, şi îşi ajustă trăsăturile groase într-o expresie de îngăduinţă care — dat fiind că masca un dezgust ţinut în frîu — îi făcea mare cinste.

— Cred că amîndoi ştim foarte bine despre ce este vorba, nu-i aşa, domnule Makepiece ? Vocea îi era sonoră şi profesorală. După cum am menţionat în scrisoarea mea, mi s-a înaintat un anumit raport care — spre părerea mea de rău, şi te rog să crezi că realmente îmi pare rău — te incriminează pe dumneata.

Toate acestea fură rostite rapid, constituind, evident, începutul unui pasaj care fusese repetat cu grijă.

— Desigur, continuă el, era de datoria mea să acționez în urma acestui raport ; aveam de ales între o serie de măsuri posibile, și am chibzuit serios asupra chestiunii înainte de a fi hotărît să am această întrevedere cu dumneata. Pot să spun că s-au făcut de-a dreptul presiuni asupra mea să recurg la o cale cu totul diferită, mult mai drastică.

Pauză.

— Totuși, nu am vrut să procedez astfel deși, trebuie să-ți spun, am fost foarte furios și, mă rog, scîrbit de cele ce s-au întîmplat. Porcăriile, porcăriile de-a dreptul obscene de la telefon !

Fraza aceasta din urmă părea să se fi strecurat nepregătită dinainte : vocea i se înălță și obrajii i se roșiră ușor.

— Deși presupun că nu asta a fost partea cea mai rea a lucrurilor, continuă Greensmith. Ori chestia cu spargerea geamurilor ; cineva ar fi putut să fie rănit, chiar rănit grav. În împrejurări obișnuite, aș fi reacționat extrem de drastic la așa ceva, te rog să nu te îndoiești.

Își ridică mîna și o trînti apoi din nou, cu o bufnitură puternică, pe suprafața lichidă și scînteietoare a biroului.

— Foarte drastic ! Aș fi știut cum să-l tratez pe individ și, trebuie să spun, ar fi meritat din plin toate cîte i s-ar fi tras din asta. Mă rog, nu ajută să afirmi că omul nu-i... — faptul că vorbea la persoana a treia părea să fie rodul unei dezbateri lăuntrice — că nu-i în toate mințile. Asta-i un fapt clar și nu-l mai pun în discuție. Totuși, există o limită și la ceea ce se

poate justifica prin asemenea argument. Altminteri, oricine s-ar putea preta, nepedepsit, la orice fărădelege. Fie și așa — trebuie totuși să-ți spun că unii mă consideră ridicol de îngăduitor...

Greensmith, care pînă în acel moment își ținuse privirea fixată oarecum în direcția lui Harold, la acest punct își roti capul și se adresă peretului din dreapta, pe care atîrnau două coloane simetrice de fotografii de grupuri școlare, în rame identice și montate în același fel, imortalizînd, fără îndoială, pe toți Greensmithii în diferite stadii ale copilăriei, vîrstei școlare și adolescenței. Vocea lui căpătă o rezonanță răuprevestitoare : Greensmith cel desăvîrșit de corect luptînd împotriva propriei sale bunătăți, în numele triumfului dreptății.

— Mi s-a atras chiar atenția că nu-mi fac datoria de cetățean. Totuși, împrejurările în care ne-am întîlnit ultima oară — știu, știu, asta s-a întîmplat cu patru ani în urmă — au fost foarte triste. Așa cum am spus, asta s-a întîmplat în urmă cu patru ani și — după cum știi și dumneata foarte bine, cel puțin în momentele dumitale de luciditate, presupun — eu nu am avut nici o vină pentru cele petrecute atunci. Asupra acestui fapt au căzut de acord poliția, procurorul, toți cei interesați. Oricum, te-am compătimit și te compătimesc din toată inima pentru pierderea pe care ai suferit-o. Și eu sînt tată de familie. Îți pot înțelege mîhnirea, chiar dacă nu pot înțelege — și, pentru numele lui Dumnezeu, cine ar putea să înțeleagă — forma pe care a luat-o acum !

Privirea lui Greensmith abandonă fotografiile, întorcîndu-se la priveliştea mult mai puţin atrăgătoare a ostilului său musafir.

— Deci, aşa cum îţi spuneam, am rezistat presiunilor făcute asupra mea de a te da în judecată. (Nu reieşea limpede dacă trecerea de la persoana a treia la a doua era deliberată.) M-am gîndit să-ţi mai ofer o şansă de reabilitare, lăsînd ca totul să rămînă între noi.

Se înclină în faţă ; expresia îngrijit compusă a trăsăturilor lui era ceva mai strîmbă acum, fruntea umedă, iar vinişoarele din jurul nasului tumefiate, inflamate.

— O discuţie de la om la om. Dar să nu înţelegi greşit ! Sînt gata să ascult tot ce ai de zis, de asta te-am adus aici. Însă de tîrguit nu mă tîrguiesc. Nu-ţi face idei greşite ! Cer să pui capăt odată pentru totdeauna acestor aberaţii criminale. Sau dacă nu...

În tot timpul peroraţiei lui Greensmith, Harold stătuse mut, şi mut rămase şi acum. Dar dacă la început tăcerea lui crease impresia unei cuvenite atenţii, plină de deferenţă, acum părea să adopte un aer intransigent.

În realitate, îi venea greu să se concentreze, atenţia îi era amorţită de ritmurile false ale vorbirii lui Greensmith, distrasă de iluminaţia melodramatică a încăperii, de calitatea nefirească a tăcerii din jur şi, mai presus de toate, de poziţia lui atît de incomodă fizic — în afară de faptul că stătea cinchit, îi era şi extrem de cald. Îşi mişcă puţin şezutul, pentru a-şi aranja fundul pantalonilor, ale căror cute i se lipeau de piele.

— Sau dacă nu... repetă Greensmith aplecîndu-se în faţă şi dominîndu-l ameninţător de la o distanţă de la care l-ar fi putut scuipa.

Mişcarea pe care o făcu Harold i se transmise în întreg trupul ; îşi scutură umerii, îşi roti capul de parcă l-ar fi strîns gulerul ; o expresie iritată îi comprimă trăsăturile, ceva ce semăna a dispreţ.

— Sau dacă nu, dacă nu... numai Dumnezeu te mai poate apăra.

Undeva în casă un cîine începu să latre, dar lătrăturile îi fură curmate la iuţeală. Tăcerea prelungită a lui Harold stîrnea furia lui Greensmith.

— Auzi sau nu ce-ţi vorbesc ? Asta-i singurul avertisment pe care ţi-l dau. O să-ţi muşti degetele dacă mai continui cu prostiile alea. Atîta-ţi spun. Vorbele i se rostogoleau şi se izbeau de pereţii camerei cu furia păsărilor prinse în capcană. Ce ai de spus în apărarea dumitale? Vorbeşte ! Nu sta aşa, omule, mut ca un...

În cele din urmă, Harold se simţi îndemnat să răspundă :

— Nu am de gînd să recunosc nimic, se auzi spunînd. Şi nici să neg nu am de gînd. Ameninţările dumitale mă lasă rece. Îşi trimitea frazele scurte, una cîte una, ca pe nişte daruri preambalate. Am venit aici să aud ce ai de spus dumneata. Nu eu am cerut această întrevedere. Eu n-am nimic de spus.

Greensmith îşi clătină capul dintr-o parte într-alta cu o dezamăgire comică.

— Ce-ai de gînd să faci ? Ce-ţi închipui c-ai să reuşeşti ? Am încercat să las ca totul să treacă de la mine. Dar eşti nebun !

— Doar n-ai fi vrînd să-mi fie milă de dumneata ?

— Campania de persecuţie a nebunului.

— Din partea mea, poţi să te duci dracului, atîta timp cît...

Indignarea lui Harold era controlată şi numai pe jumătate sinceră. Îşi impusese de la bun început să nu recunoască nimic şi răspunsurile lui echivoce îi neutralizau furia. Avea senzaţia că duce o bătălie-fantomă împotriva unor ameninţări fictive.

Agitaţia lui Greensmith îl făcu pe acesta să se ridice în picioare, cu spatele la peretele cu fotografii de şcoală. Vînturîndu-şi braţele, îi strigă lui Harold să rămînă aşezat. În făptura lui Greensmith era ceva de o irealitate fundamentală, ceva care-l împiedica pe Harold să-l identifice cu monstrul obsesiei lui ; incapabil pentru moment să-l urască, îl observa cu o atenţie detaşată, acumulînd impresii lăsate de prezenţa lui fizică, astfel încît să-şi poată hrăni imaginaţia mai tîrziu cînd, purificată de distanţă, ura va deveni din nou posibilă. Mascîndu-şi un căscat, se desprinse, în spirit, din această confruntare grotescă şi începu să-l vadă pe duşmanul lui cîndva în viitor, lovit, rănit, sîngerînd, cu groaza în ochi, supunîndu-i-se înjosit. Harold îşi şterse cu podul palmei fruntea transpirată.

Greensmith se aşezase din nou — gîrbovit şi vlăguit ca după o furtunoasă conferinţă de afaceri la care nu s-a putut ajunge la rezultate unanime — şi, deodată, Harold se pomeni privind peste marginea unui hău fără fund la mormîntul pe care şi-l săpa singur. Ce spunea Greensmith ?

— Nu mă tem eu de jalnicele dumitale isprăvi. Dar cu unul ca dumneata nu poţi şti niciodată cînd o să se termine. S-ar putea să continue la nesfîrşire. Dar o să le pun eu capăt, de asta poţi fi sigur.

„S-ar putea să continue la nesfîrşire !" Dintr-o dată avu senzaţia distanţelor intolerabile, a unei eternităţi în care niciodată nu avea să se mai elibereze de ura lui, de pustiirea din care încolţise ura şi de spaima care era rodul ei.

— De asta poţi fi sigur ! repetă Greensmith. S-ar putea să-mi fie milă de dumneata, dar eu trebuie să am grijă de mine şi de familia mea. Se uită la Harold mijindu-şi ochii ; calm, părea mai ameninţător. Să ştii că pot fi necruţător. Data viitoare te vîr la închisoare, dacă va mai exista o dată viitoare, sau...

Harold, ale cărui percepţii se ascuţiseră brusc, văzu colţurile gurii lui Greensmith zvîcnind în sus, în timp ce buza de jos devenea tot mai proeminentă, pe măsură ce se pregătea să-i dea lovitura de graţie.

— ...sau, dacă se va considera că eşti iresponsabil, atunci voi avea grijă să fii închis într-un loc de unde să nu mai poţi face rău nimănui. Înţelegi ?

Păru să-şi dea seama de tulburarea lui Harold ; ţesătura vocii lui deveni mătăsoasă.

— N-am de gînd să permit nimănui, nici unui smintit care fîlfîie o ură imaginară, veche de patru ani, să mi se vîre...

Harold clipi.

— Să nu pomeneşti despre ce s-a întîmplat acum patru ani ! Era rîndul lui să-l domine pe Greensmith. Ticălosule ! Asasin cu automobilul ! Ucigaş de copii !

O clipă se înfruntară cu o ură nudă. Lui Harold i se păru că-l vede pe Greensmith, că se vede pe sine însuşi şi situaţia care îi adusese la acest punct culminant, aşa cum ar fi putut exista într-un plan de obiectivitate ideală, neumbrit de temeri sau de dorinţe ; la fel ar fi putut să se uite la un cadavru ciopîrţit, asupra căruia şi-ar fi cheltuit ultimul dram de violenţă din el.

Dar nu s-a terminat aici. Fie că mîndria lui Greensmith nu suporta ca Harold să aibă ultimul cuvînt, fie că nu dispunea de resursele necesare pentru a pune capăt unei întrevederi atît de stranii. Îndărătul repetirilor lui sterile părea să se ascundă o adînc înrădăcinată neîncredere în sine.

Harold, la rîndul lui, ar fi vrut să se termine totul ; după scurta lui izbucnire nu mai adăugă mare lucru ; îl privea pe Greensmith cu o atenţie gravă, acum relaxată, ce pornea parcă de dincolo de priviri. Simţea mirosul propriei lui transpiraţii şi încă un miros, pe care îl identifică în cele din urmă ca fiind al transpiraţiei lui Greensmith. Ar fi vrut să fumeze, dar asemenea gest ar fi apărut ca o slăbiciune. Iazul de lumină de pe suprafaţa biroului părea să se fi împăienjenit.

În sfîrşit Greensmith se ridică. Arăta urît şi primejdios, dar îşi recăpătase siguranţa de sine.

— Nu cred că aş mai avea ceva de spus. Ţi-am dat ultimul meu avertisment. Ai face bine să ţii seama de el.

Cînd trecu pe lîngă Harold, îndreptîndu-se spre uşă, acesta îi simţi mirosul puternic.

— Şi acum îţi cer să părăseşti această casă.

Harold ieşi în urma lui. Greensmith se oprise lîngă un cuier, în hol, unde Harold îşi agăţase pardesiul şi pălăria. Harold traversa cu paşi rari holul lung, scăldat într-o lumină albă, cînd o uşă de la capătul cel mai îndepărtat se deschise şi îşi făcură apariţia, în grup, două femei şi un cîine ; ambele femei discutau vesel ; cîinele — un spaniel scund, roşcat — lătra.

Era o scenă care nu se lipea : asistenţii prestidigitatorului intraseră în arenă la semnalul bătăii tobelor, aşa cum se stabilise la repetiţie, doar pentru a descoperi că şeful lor trebuise să schimbe performanţa (trucul prin care se cere colaborarea unui membru din public e întotdeauna o şmecherie aranjată) şi că ei îşi făcuseră apariţia într-un spectacol în care nu aveau nici un rol.

Cîinele, inconştient de contratimpuri, veni săltînd vioi pe parchetul lunecos drept la picioarele lui Harold, adulmecîndu-i gleznele cu un aer de vechi ataşament.

— Rusty, vino-ncoa ! Rusty, nu ! Vino aici !

Cele două femei încremeniră la jumătatea drumului dintre uşa pe care ieşiseră şi locul unde se oprise Harold, împiedicat de căţel, la cîţiva metri de cuier. Greensmith le făcea semne, dînd din mîini şi clătinînd negativ din cap, dar femeile erau, evident, descumpănite. Putea oare spectacolul să fie astfel cîrpăcit încît să le justifice prezenţa, sau cum altfel ar putea ieşi din scenă fără să provoace ilaritatea spectatorilor ?

— Rusty, vin' aici ! În glasul femeii mai vîrstnice răsuna o notă de isterie. Rusty, nu mă auzi ?

Cîinele, cu un chelălăit de rămas bun adresat lui Harold, se întoarse agale către stăpîna lui. Harold îl urmări din priviri şi dădu cu ochii de cele două femei, în timp ce pe faţă i se fixase un zîmbet tîmp. Le recunoscu pe amîndouă : cea mai vîrstnică era doamna pe care o văzuse, încărcată de pachete, cînd îl urmărise prima oară pe Greensmith ; fata, deşi acum apărea doar ca o copie oarecum mai ştearsă şi mai scundă a mamei, era aceeaşi cu tînăra frumuşică şi modernă, în pantaloni, ai cărei ochi îl urmăriseră cu indiferenţă cînd trecuse chipurile întîmplător prin faţa casei, şi — acum Harold ştiu cu siguranţă — silueta în negru care apăruse în cadrul unei ferestre iluminate, precum şi cea care trîntise telefonul, enervată de un interlocutor prea idiot ca să ştie pe care buton trebuia să apese.

Toate acestea îi trecură prin minte într-o clipită. Doamna Greensmith se aplecă mustrînd cîinele lipsit de tact ; fata îşi întredeschise buzele într-un stînjenit zîmbet convenţional, care era un reflex al zîmbetului lui Harold ; şi, în cadrul uşii din spatele lor, aproape în întregime mascat de uşă, se ivi un tînăr care se rezuma să contempleze.

Harold îşi desprinse din cui pardesiul şi pălăria. Greensmith îl precedă pînă la uşa din faţă, deschizînd-o larg, şi aprinse afară o lumină care arunca un covoraş de argint pe alee. Apoi se ţinu deoparte.

Harold, luptîndu-se cu mînecile pardesiului, ieşi în curte, pentru a-şi întîlni grotesca lui umbră de liliac, fîlfîindu-şi aripile pe aleea aşternută cu covor de argint.

2

IARNA PĂCĂTOASĂ se apropia de sfîrşit. Harold stătea în faţa mormîntului micuţ : o siluetă cu umerii gîrboviţi, şi capul înclinat, deşi nu se ruga. Faţa îi era crispată, încordată, iar ochii i se plimbau pe dreptunghiul de pămînt presărat cu cioburi de cremene, şi înconjurat de un parapet jos din piatră albă, pe care ploile şi gerurile iernii îl pătaseră din loc în loc şi-l marmoraseră cu crăpături subţiri ca firul de păr. Cioburile de cremene fuseseră de curînd răzuite şi aveau o înfăţişare lustruită, artificială, ca peticele de nisip sau scoicile care sînt uneori încorporate în aranjamentele vitrinelor. Peste modesta piatră de granit de la căpătîi vremea lăsase urme mai naturale ; un găinaţ de pasăre,

închegat, unduia în jos, pînă la placa de marmură lucioasă pe care era săpat — *Stephen William, fiul iubit al...*

De o parte și de alta a pietrei erau două vase de metal, ca două stamine, acum goale și aplecate, iar Harold, îndoindu-se ca să le îndrepte, fu luat prin surprindere de mireasma, de aroma reavănă a pămîntului în plină efervescență, străbătut de șuvoaiele invizibile, dospind în impulsurile creșterii. Un melc cleios făcea o ascensiune periculoasă pe un fir de iarbă.

Harold își îndreptă umerii. În lumina soarelui colțos, galben, lipsit de căldură, șirurile de pietre mortuare, cu contururi nete, păreau să onduleze domol pe distanțe vaste, asemenea perspectivelor stilizate, bidimensionale, realizate de scenografi cu ajutorul cartoanelor, oglinzilor și ușilor. Ciripitul păsărilor răzlețe părea de asemenea un efect scenic. Pe cerul spălăcit întîrziau dîrele de fum alb lăsate în urmă de un avion.

Harold ar fi dat orice să fi putut încerca ușurarea lacrimilor, acea senzație de lichefiere care își are izvorul duios și cald în chiar măruntaiele trupului ; dar el însuși nu era altceva decît una dintre micile coloane de piatră, aruncînd umbre alungite, aliniate cu meșteșug în decorul scenografului, astfel încît să dea iluzia descreșterii în perspectivă. Rosti cu glas tare numele fiului său ; silabele căzură într-un gol lipsit de ecou, asemenea unui strigăt de ajutor rămas fără răspuns.

Un grup de îndoliați, reprezentînd trei generații, îmbrăcați după cuviință și încărcați cu buchete de flori în celofan foșnitor, înconjură un mormînt învecinat, la căpătîiul căruia trona un înger impunător. Harold se aplecă din nou și șterse cu mîneca pardesiului găinațul uscat de pe placă. Apoi se întoarse și plecă.

Cînd ieși din cimitir, așteptă la colț să se schimbe culorile semaforului. O mașină venea în viteză pe partea pe care se afla el, mai apropiată de culoarul din mijloc decît de bordura trotuarului. Semaforul se schimbă pe verde și Harold dădu să traverseze.

Mașina care se apropia își încetinise viteza dar nu se oprise, ci înainta lent spre partea zebrată, destinată trecerii pietonilor. Harold se afla pe la mijlocul traversării, și mașina continua să înainteze, blocînd trecerea, în timp ce conducătorul, unicul ei ocupant, urmărea atent jocul luminilor semaforului.

Un subit val de furie îl orbi pe Harold. Încleștîndu-și pumnii, începu să izbească în capota mașinii : șoferul opri brusc și Harold, trecînd în stînga automobilului își repetă asaltul cu pumnii asupra parbrizului. Întrezări ca prin vis o față albă și înmărmurită, un cap ce se ferea și niște ochi ce se holbau cu expresia omului care, în timp de pace, se pomenește brusc că locuința i se prăbușește, bucăți, bucăți.

Furia i se stinse la fel de repede cum i se aprinsese, și Harold traversă drumul prin fața mașinii.

Cînd ajunse acasă, fetița care locuia în apartamentul de la parter se juca în grădină. Alergă spre el cu brațele întinse.

— Domnu' Makepiece, ia uitați ce-am găsit !

Își desfăcu încet palmele mînjite de noroi.

— Bună, Sally, ce-ai acolo ?

— O emblemă, nu vedeți ?

— Ce-i aia ?

— Mama o folosește cînd coase.

Doamna Carlotti se afla pe scări.

— Ia te uită, săptămîni întregi nu te vezi cu cineva, și pe urmă îți iese întruna în cale. Gîndesc că-i destinul sau... își înmuie glasul și-și deschise ochii mari... sîntem manevrați de mîini invizibile.

Și astfel, Harold se pomeni din nou în fața casei vrăjmașului său. Nu făcu nici o încercare de a se ascunde ; depășise acest stadiu. Acum, dimpotrivă, era necesar să fie văzut, era necesar ca neînduplecarea și necruțarea lui să fie clar remarcate, era necesar ca prezența lui pasivă să facă amenințarea și mai sumbră.

Dar în această seară se părea că în casă nu e nimeni care să-l observe. Așteptă cu ceva din nostalgia unui fiu izgonit ; și totuși încerca o senzație de ușurare spirituală, care prevala asupra dezamăgirii și nereușitei demersului din seara asta : ajunsese la un punct în care însăși natura lui îi îndruma calea și-i indica adevărata lui menire.

Se întoarse în același loc trei seri la rînd, așteptînd clipa cînd avea să vadă o perdea tresărind într-o încăpere întunecată, sau pata albă a unei fețe la un colț de fereastră, confirmîndu-i că veghea lui nu fusese zădarnică. Acum, cînd serile deveniseră mai luminoase, parcul era populat și unii trecători îi aruncau priviri curioase văzîndu-l cum sta nemișcat, cu spatele sprijinit de trunchiul unui copac de la marginea trotuarului, sau cum străbătea cu pași mari, în sus și-n jos, fîșia de stradă care devenise a lui. Ar fi putut ca de acum încolo să-și petreacă în acest chip întreaga viață, pînă-ntr-atît veghea devenise parte integrantă din ființa lui, o condiție atît de dominantă încît nu-și putea imagina cum de izbutise să viețuiască înainte, după cum un om grav mutilat nu-și poate reconstitui senzațiile de pe vremea cînd avea toate mădularele întregi.

În cea de-a patra seară, se afla la postul său doar de cîteva minute cînd ușa din față a casei se deschise și se auzi zgomot de pași grăbiți pe alee. Harold ieși din umbra copacului în clipa cînd pe trotuar apăru un tînăr care nu putea fi altul decît fiul lui Greensmith și același care privise tăcut, din cadrul ușii, în seara cînd Harold părăsise locuința tatălui său. Tînărul era doar în haină și ținea în mînă niște scrisori. Cînd coborî panta străzii, Harold o porni în urma lui, încet, pe partea de vizavi.

Evenimentele se desfășuraseră prea precipitat ca să-și fi putut schița un plan de acțiune dar, la un moment dat, tînărul se opri în apropierea unei cutii poștale, exact cînd Harold se

afla în raza de lumină a unui felinar ; băiatul se întoarse cu fața, părul blond scînteindu-i în irizările mătăsoase ale amurgului, și fluieră strident. În aceeași clipă, Harold auzi tropăitul ușor al labelor cîinelui care, văzîndu-l în plină lumină, traversă din cîteva salturi drumul și veni drept la el, sforăind vesel și — ar însemna oare să presupunem prea mult ? — recunoscîndu-l.

— Rusty, Rusty ! Vin' aici !

Vocea tînărului era iritată, avînd ceva din aroganța nesigură a unui subaltern nou în fața celui care-i dă dispoziții.

— Rusty, vino-ncoa !

Cîinele continua să țopăie la picioarele lui Harold, scoțînd o serie de chelălăituri vesele.

Fără voie, Harold se aplecă :

— Du-te, du-te. Hai, șterge-o !

Îi vorbea în șoaptă pentru că, strada fiind foarte liniștită, cuvintele lui puteau fi auzite peste drum.

Cîinele o luă la fugă îndărăt, cu o ultimă pufnitură de bun-rămas și cu coada între picioare, de parcă se aștepta la o bruftuială. Harold își îndreptă spatele și-l văzu pe fiul lui Greensmith, dincolo de drumul stropit de lumini și umbre, aruncîndu-i o privire care, chiar în secunda cînd Harold se înălță, își schimbă expresia de la îndoială la uimire și apoi la un fel de furie plină de îngrijorare. Un moment lung se priviră unul pe celălalt, se pîndiră unul pe celălalt...

— Vino aici, Rusty !

Tînărul aruncă scrisorile în cutia poștală fără să se mai uite în jur. Apoi întorcîndu-se, începu

să fluiere printre dinți o melodie nedefinită, dar se întrerupse pentru a dojeni cîinele, care pășea acum docil lîngă piciorul lui.

Oricum, nu-și putu menține atitudinea de nepăsare. Harold rămăsese neclintit sub felinar, umbra lungindu-i-se turtită pe trotuar. Pașii tînărului deveniră șovăielnici cînd ajunse în dreptul lui, și apoi cînd Harold, bocănind apăsat cu tocurile pantofilor, începu să-l urmărească în sus pe panta străzii, mersul celuilalt căpătă o sprinteneală nefirească, ceva care nu se sincroniza deloc cu felul în care-și legăna brațele. În fața porții se întoarse și furișă o privire scurtă îndărăt, înainte de a se zori să intre, strigînd cîinele cu un glas din care alarma gonise autoritatea.

Harold își reluă locul de peste drum, acum pe bordura străzii, în plin văz. Foarte curînd fu răsplătit printr-o perdea trasă rapid într-o parte, o ușă care se deschise, licăriri de lumini în locuri neașteptate, un freamăt de dialoguri și, în sfîrșit, apariția lui Greensmith și a soției sale, ascunși cu stîngăcie, capetele ivindu-li-se comic, cu un efect de fotografie de bîlci, peste linia porții scunde a garajului.

După aceasta totul se cufundă iarăși în liniște, dar Harold continuă un timp să aștepte, încercînd să-și imagineze groaza care domnea în casă, și savurînd bucuria împlinirii, care-i biciuia simțurile asemenea unui drog stimulator.

În cele din urmă, deși nu-l trăgea inima să părăsească scena triumfului său, presiunea interioară îl sili să recurgă la relaxarea mișcării.

Fluierînd printre dinţi, într-o inconştientă imitaţie a fiului lui Greensmith, o porni spre casă, dar amintindu-şi de efectul anihilant pe care-l avusese prima sa întoarcere în decorul familiar, după azvîrlirea cărămizii, şi pentru a evita o dezumflare similară, făcu cale întoarsă.

Fireşte, nu putea fi sigur dacă o va găsi pe Eileen acasă şi, aşteptînd în faţa uşii, după ce apăsase pe butonul soneriei, Harold se pomeni sperînd că nu-i va răspunde nimeni. Pînă la urmă, Eileen se arătă, aranjîndu-şi părul cu o mînă, şi cu cealaltă încheindu-şi ultimul nasture al capotului. Încîntarea ei în faţa apariţiei lui neaşteptate îl amăgi un timp, dîndu-i impresia că gusta şi el aceeaşi bucurie.

Căzură pe canapea, unul în braţele celuilalt. Eileen se eliberă după puţin timp şi sări în picioare ca să-i ofere o băutură.

În timp ce Harold sorbea băutura, ea stătea aplecată asupră-i cu faţa împurpurată şi radiind de fericire.

— De ce-ai picat aşa, ca din senin, fără să mă previi ?

— O, mi-am spus că...

— S-ar fi putut să nu fiu acasă. Puteam să mă fi dus oriunde. Sau ai fi putut să mă găseşti cu un alt amant.

— Îmi pare rău... Am...

— N-are de ce să-ţi pară rău, prostule !

Îşi termină băutura, dar în timp ce discutau, înţelese limpede că Eileen îşi făcuse o părere falsă în legătură cu tensiunea pe care o simţea vibrînd în el, şi că interpretase cu totul greşit

pricina care-l mînase spre ea. Eileen îi luă paharul din mînă şi sorbi ultimii stropi rămaşi pe fund.

— Ce mai pierdem vremea ? Vino în pat.

O urmă cu o supunere bine dispusă, dar chiar în timpul dezmierdărilor preliminare, Harold simţi cum se îndepărtează spiritualiceşte de ea, iar trupul ei arzător era un obiect străin care-i distrăgea atenţia. Eileen ardea ca o văpaie, în timp ce el rămînea căldicel.

— Ce-i cu tine iubitule ? M-ai dorit prea mult ?

Harold mîrîi.

— Haide, haide !

Eileen îşi exageră plăcerea şi se prefăcu a nu-şi da seama că ceva nu era în regulă cu el. În faţa tandreţei cu care încercă ea să-l consoleze, Harold întoarse un spate de arici ţepos, închircindu-se tot într-un ghem de eu iritat. Cînd, în cele din urmă, Eileen îl lăsă în pace, pironindu-şi ochii goi de expresie în adîncurile infinite ale tavanului, spiritul lui Harold strigă în el cu o fervoare disperată : „Gata, nu se va mai repeta !"

3

LA ÎNCEPUT, lui Harold îi era de ajuns să se asigure că prezenţa lui fusese observată de unul sau de mai mulţi dintre cei din casă, indiferent cît de controlate le erau reacţiile. Imaginaţia lui îi furniza amănuntele derutei lor :

„Ce-o fi vrînd ?“ „Mai e acolo ?“ „Ce face acum ?“

În timp ce li se înfățișa privirilor, cu discreție și uneori chiar cu umor, descoperea o imensă capacitate de a-i intimida, de parcă, așa cum urmărește inculpatul expresia de pe chipul judecătorului, ar fi fost și el privit cu atîta teamă încît o simplă mișcare a mîinii, sau o încruntare a trăsăturilor sale puteau stîrni un fior de spaimă ; și acest lucru îi dădea, în felul lui, mai multă satisfacție chiar decît acțiunile de ostilitate fățișă la care fusese silit să renunțe.

Își făcuse un punct de glorie din aparițiile lui seara, la ore neregulate — datorită, desigur, posibilităților — dar în zilele de sfîrșit de săptămînă se ivea la cele mai neașteptate ore și, în două sau trei ocazii, plecînd de acasă cu noaptea în cap, apăruse și dimineața, înainte de începerea programului de lucru, pentru a le reîmprospăta memoria în cazul cînd răgazul nopții îi făcuse să-l mai uite și pentru a arunca o umbră neagră peste ziua care se deschidea în fața lor.

Ba mai inventă și un nou rafinament : în afară de intermitența vizitelor sale, începu să varieze ostentația și durata aparițiilor, uneori mulțumindu-se cu o simplă insinuare a prezenței lui, adică ivindu-se de sub adăpost și apoi pierind subit, astfel ca ei să se întrebe, munciți de nesiguranță: „Ești sigur că a fost el?“ „Poate c-o fi fost vreun trecător oarecare“, și, în felul acesta, coarda să se întindă și mai puternic, să ajungă să se teamă și *în absența lui*, confundînd

o umbră cu materialitatea, un pieton nevinovat cu inamicul lor : „L-am văzut !“ „Nu, n-a fost el.“ „Ba el era, sînt sigură !“ „Ai vedenii. Poate c-o fi fost un trecător oarecare.“ „Aș fi putut jura că era el.“

Toate acestea pe parcursul cîtorva săptămîni. Încă nu începuse să-i urmărească. Cînd vreunul dintre ei ieșea din casă, Harold o pornea în direcția opusă, sau se retrăgea în parc sau, cel mult, făcea cîțiva pași în urma lor, astfel încît dac-ar fi întors capul și s-ar fi uitat îndărăt, ar fi putut să creadă, sub imperiul fricii, că se ține după ei.

Obiceiurile lor îi deveniră familiare. Cu excepția unei luminoase dimineți de duminică, în care Greensmith își scoase cîinele la plimbare în parc, bătrînul nu pleca niciodată pe jos, ci numai în automobilul luxos, verde-închis. Mai exista și un al doilea automobil, sport, vișiniu, cel pe care Harold îl mai văzuse o dată ; acesta părea să-i aparțină fiului.

În zilele obișnuite, atît tatăl cît și fiul plecau la ore fixe, fiul cu un sfert de oră înaintea tatălui. De întors nu se întorceau însă cu aceeași regularitate, fiul nearătîndu-se uneori deloc în timpul cît Harold stătea la postul său de pîndă, iar Greensmith, care de obicei revenea acasă la șase și jumătate, cîteodată nu-și făcea apariția decît mult mai tîrziu.

Nici mama, nici fiica (dacă era într-adevăr fiică) nu conduceau vreunul dintre automobile. Pe Harold îl cam nedumerea fata, pe care n-o

vedea decît foarte rar, ceea ce-l făcu să tragă concluzia că nu locuia permanent cu părinții. Reacțiile ei la prezența lui vădeau o curiozitate fățișă, care-i dădeau oarecum un aer de detașare — dar abia mai tîrziu avea să afle pricina acesteia.

Prin contrast, însă, doamna Greensmith părea cea mai alarmată de prezența lui ; fața ei palidă era cea care se ivea mai des la fereastră și mîna ei era aceea (bănuia Harold), care trăgea la o parte, cu nervozitate, cîte un colț de perdea. Cînd ieșea din casă și dădea cu ochii de el se întorcea repede înapoi, iar mersul ei dovedea o stinghereală acută. O dată, cînd se ivi el, doamna Greensmith se afla în grădină, ghemuită pe vine, cu mîinile în mănuși de grădinărit, ocupîndu-se aferată de niște tufe de șofran, pete de soare în pămîntul care-și fredona frăgezimea, iar naturalețea și chibzuiala acestei îndeletniciri se reflectau în mișcările ei îndemînatice ; dar cînd Harold îi atrase atenția printr-un simulat acces de tuse bronhică, mișcările îi deveniră brusc crispate, spasmodice și, după cîteva clipe, își scoase mănușile mînjite de pămînt, le zvîrli pe jos și intră în casă. Perdeaua începu să zvîcnească...

Alte observații : familia Greensmith nu primea prea des musafiri ; în fiecare zi, venea o femeie de serviciu, și în fiecare joi, un grădinar ; locul predilect de scormonit pămîntul al cîinelui era sub o tufă de rododendron ; relațiile familiei Greensmith cu vecinii lor din

stînga erau glaciale. În fiecare dimineață cumpărau un litru și jumătate de lapte și șase ouă; iaurt și smîntînă numai din cînd în cînd ; nu se duceau la biserică ; lăzile de gunoi erau golite marțea.

Treptat, fără voie, Harold se deprinse cu ritmurile străzii : orele cînd era aglomerată de vehicule și pietoni, și cele cînd era aproape pustie și relaxată. Știa și felul în care bătea vîntul printre copacii străzii. Urmărea înmugurirea înceată a grădinilor, cunoștea arborii care bordau trotuarele. Ajunse să recunoască locatarii străzii, negustorii, comisionarii, pe cei care intrau sau ieșeau din parc pe această parte, mai cu seamă copiii, față de care nici nu era nevoie să încerce a-și disimula prezența. Uneori îl zărea pe fanaticul cu barbă pe care-l întîlnise într-o seară rece și ploioasă, cu multă vreme în urmă. Erau cîteva doamne bătrîne care își plimbau regulat cățeii, cîteva fete *au pair*[1] care alergau, țăcănind din tocurile înalte, la cutiile poștale, și apoi îndrăgostiții — în special o pereche care, în fiecare seară, la aceeași oră, petreceau fix un ceas într-un automobil parcat întotdeauna în același loc ferit, și care nu păreau nici măcar să se sărute, ci doar să stea lipiți, ea cu capul pe umărul lui și el cuprinzîndu-i mijlocul cu brațul, în timp ce țigările scînteiau rubiniu prin parbrizul încețoșat.

---

[1] Sistem prin care unele tinere, pentru a învăța temeinic o limbă străină, locuiesc un timp cu pensiune completă la familii din alte țări, prestînd în schimb ajutor gospodăresc.

4

LA MICUL DEJUN, Margaret citi o scrisoare primită de la maică-sa.

— În sfîrşit şi-a dus maşina la revizie. Omul de la garaj s-a crucit că a putut să mai ţie atîta în halul în care era. Frînele nu mai funcţionau aproape deloc.

— Alte noutăţi ?

— Într-o noapte au avut o furtună cumplită. Le-a smuls ţiglele de pe acoperiş. S-a hotărît definitiv pentru excursia în Italia. Oh — doamna Greetham nu se simte bine deloc. Trebuie să se interneze în spital pentru un tratament cu raze Roentgen.

— Vai de mine !

În dimineaţa aceea, Harold născoci un pretext ca să plece de la birou pentru a-i cumpăra doamnei Deakins un porţelan în locul celui spart de el. Cheltui o grămadă de timp şi de energie nervoasă pentru a descoperi o copie exactă. În sfîrşit, în cea de-a patra prăvălie, cînd i se arătă — mai curînd din întîmplare decît dintr-un impuls de empatie din partea vînzătoarei arogante — o bombonieră care semăna ca două picături de apă cu cea spartă, uşurarea şi încîntarea lui nu mai cunoscură margini.

Dar să fi fost chiar aceeaşi ? Brusc încolţi îndoiala. Avea aproximativ aceeaşi mărime, formă şi culoare ; dar se uitase el vreodată cu atenţie la bomboniera doamnei Deakins pe vremea cînd era întreagă ? Oare şi aceea avusese margini aurite ? Şi să fi fost aceeaşi nuanţă de albastru ? Chiar mărimea şi forma erau într-adevăr aceleaşi ?

Cînd vînzătoarea se pregătea să i-o împachetez, Harold îi smulse bomboniera din mîinile cu unghii sidefate, gata să o scape a doua oară pe jos. O puse repede pe tejgheaua de sticlă şi, bîlbîind cîteva scuze către fata de gheaţă, plecă grăbit din prăvălie.

Renunţă la investigaţii şi, în următorul magazin, aranjă expedierea unui porţelan de Sèvres, foarte scump, care nu avea nimic comun cu bomboniera.

Unele zile par încărcate de prevestiri rele — sau poate că prevestirile sînt mereu prezente, aşteptînd doar confirmările ? Cînd se întoarse la slujbă în timpul pauzei de prînz, Harold dădu peste Peter Miller, cocoţat pe un birou, cu o mînă adînc plonjată în bluza descheiată a Stellei care, în genunchi, stătea lipită de picioarele lui. Cu obrajii ca para focului, Stella fugi din cameră.

Harold se simţea jenat ; dar nu la fel şi Miller, care-şi înălţă, cu un gest firesc, mîna caldă încă (probabil) de atingerea sînilor grei ai Stellei, pentru a-şi îndrepta cravata.

— Ai întrerupt o idilă de prînz. Nu e nici o supărare.

— Stella părea tare necăjită.

— O, Stella-i fată bună, replică Miller nepăsător. Cealaltă, Viv, e mai focoasă. Aia-i în stare de orice.

Mai tîrziu, în cursul după-amiezii, Harold se surprinse aruncîndu-i lui Viv priviri de scandalizată incredulitate — gîndul că fata asta urîtă, stîngace, șleampătă, era în stare „să facă amor" părea o răsturnare a ordinii naturii.

În seara aceea cînd plecară de la birou, Harold, fără nici o intenție specială, îi propuse lui Miller să ia împreună o băutură. Tînărul acceptă fără entuziasm. În bar, păru mai distant ca oricînd, arboră chiar un aer sardonic, o expresie de dispreț general.

— Societatea ! răspunse, referindu-se la o frază anterioară. Ori de cîte ori auzi pe vreunul vorbindu-ți despre „Societate" să știi că mănîncă rahat, vrînd să se pună pe el în valoare. „O amenințare pentru Societate" — echivalează cu „bagă-l la șapte ani de muncă grea!" „Valorile culturale ale Societății" sau alte trăsnăi de felul ăsta se traduc prin : „trimiteți oamenii să vadă piesele scrise de mine !" „Societatea e scandalizată" înseamnă : „Întrucît noi nu mai putem face amor, să nu mai facă nici alții !"

Cei doi — indiferent de iluziile pe care și le făcea Harold — aveau foarte puține în comun ; așadar, conversația lor gravita inevitabil în jurul biroului și colegilor. Vrînd să-i fie agreabil, Harold aduse vorba despre Viv... pentru a se trezi supus unei diatribe plină de ostilitate.

— O cunoștință de-a mea a adoptat unul din țîncii ăia chinezi care crăpau de foame prin șanțurile din Hong Kong, începu Miller cu aparentă inconsecvență. Cînd copilul ăsta se

apropie de mîncare încep să-i curgă balele și înșfacă bucatele cu amîndouă mîinile, îndesîndu-și-le în gură, pînă se îneacă și nu mai poate înghiți. Dădu pe gît o dușcă. A fost lipsit de hrană la timpul potrivit. La fel e și cu tărăboiul ăsta împuțit pe care-l faceți voi în jurul chestiunilor sexuale ! Necazul provine din faptul că oamenii de vîrsta dumitale nu le-au cunoscut la vîrsta potrivită. Și acum le curg balele numai cît se gîndesc la ele, și îmbracă lucrul cel mai elementar în tot felul de aiureli și de sofisticării, iar cînd li se ivește vreun prilej să treacă la faptă, habar n-au cum să se folosească de el.

Miller își goli paharul. Harold se cutremură. Totuși, indignarea pe care i-o stîrnea grosolănia tînărului era oarecum temperată de faptul că teza acestuia corespundea într-un fel cu crezul actual al lui Harold : un om ajuns la maturitate poate sacrifica dizgrațioasele exerciții ale plăcerilor fizice pe altarul unor preocupări mai acaparante.

— Vrei să spui că atunci cînd un bărbat...

Harold se trezi vorbind în fața atenției rătăcitoare a lui Miller. Nu-și dădea seama cum, dar paharul dispăruse din mîna acestuia. Tînărul îl atinse pe Harold pe umăr.

— ...e în căutarea vieții, în ansamblu, Viața cu *V* mare... își începu Harold exegeza.

— Vreau să spun la revedere.

Harold clipi din ochi ; Miller dispăru din bar parcă prin prelungirea aceluiași truc de scamator care-i volatilizase și paharul din mînă.

Cînd, puțin mai tîrziu, își prelua postul în fața casei, Harold, din pricina semnelor rele care păruseră să se acumuleze în acea zi, se aștepta să se întîmple ceva. Și, într-adevăr, se întîmplă în acel moment al înserării cînd, înainte de a se lăsa întunericul, văzduhul pare deodată să iradieze o sclipire metalică, de o luminozitate pură.

Fiul lui Greensmith ieși repede pe poartă. Era fără pălărie, și purta o scurtă de vînt, cu guler de blană. Privirea lui absorbi prezența lui Harold, apoi tînărul dădu să coboare panta. După vreo doisprezece pași se opri brusc, se roti pe loc — ca și cum un arc din el vibrase reacționînd la fluxul magnetic al așteptărilor lui Harold — și, după o secundă de ezitare, traversă drumul.

Pentru prima dată, Harold se găsea în fața unei provocări. Nu avu timp să se simtă surprins sau alarmat ; tînărul, încruntat, cu fălcile încleștate, se afla în fața lui. Sub gulerul de blană purta un fular cafeniu de mătase și o cravată vărgată, emblema de membru al vreunui club sau asociații. Chiar sub buza de jos, îi înflorise un coș cu un vîrf alb, copt, gata să crape, în jurul căruia nu se bărbierise.

— Ei bine, începu el, ce dorești? Ce naiba tot dai tîrcoale pe aici ca un, ca un...

Evident, scena nu fusese pregătită ; ajuns la punctul culminant, nu știa ce să mai spună.

— Lasă-ne în pace, auzi ? Încetează odată cu jocul ăsta ! Lasă-ne în pace !

Descleștîndu-și maxilarele ca să vorbească, își pierduse aerul de furie îndîrjită ; mînia rămăsese, exprimată prin ochii îngustați și mișcarea dezordonată a buzelor, dar acum părea speriat și exasperat. Respirația lui avea un ușor iz de gin.

— Nemernic idiot ce ești ! Ce-ți închipui că faci ? Ce încerci să dovedești, nemernic idiot ?

Dacă te luai numai după expresia lui, ai fi zis că e gata să izbucnească în plîns.

Muțenia lui Harold nu era deliberată. Și el, ca și celălalt, nu reușea să găsească cuvintele potrivite. Inconștient, își scosese mîinile din buzunare și acum stătea gîrbovit, cu capul întors spre adversarul său, dar privindu-l dintr-o parte, pentru a da impresia, oricui i-ar fi observat, că nu-l cunoaște pe tînăr.

Urmă un absurd moment de tăcere, în timpul căruia o mașină trecu atît de razant pe lîngă trotuar, încît amîndoi se dădură, instinctiv, într-o parte.

— Oricum, să nu zici că nu te-am prevenit, urmă tînărul, acum ceva mai stăpîn pe sine. M-am săturat pînă peste cap de toate aiurelile astea. Te avertizez ! Ai mai fost avertizat o dată. Dar știu eu ce le trebuie indivizilor de teapa ta. Voi ăștia nu înțelegeți decît de un singur lucru. Și eu știu foarte bine care-i ăla și te asigur c-o să ai parte de el : o chelfăneală de o să-ți culegi oasele de pe jos.

Harold nu se simțea intimidat ; în fond era încă lumină, oameni în jur, și tinerelul ăsta puțintel la trup, cu trăsături molatice (trăsături

care, își dădu seama Harold, le reproduceau pe ale lui taică-su dar într-o versiune subțiată, îndulcită, și cu oarecari devieri de parcă s-ar fi împotrivit unei copieri prea fidele), nu era un adversar de temut.

Ghicindu-i parcă gîndurile, băiatul adăugă :

— Și n-avea grijă, că n-o să fie mereu lume pe aici. Într-o noapte cînd te mai prind că dai tîrcoale casei, ai să te pomenești cu o bandă de prieteni de ai mei în spinare... — își coborî glasul — și dimineața te scoli mort într-un tufiș.

Harold simțea cum începe să i se solidifice mînia dar undeva foarte adînc în el, bine strunită de voință, gata să se dezlănțuie sau să se lase frînată după voie. Cumpănea în gînd diferite riposte : „Nu înțeleg ce tot spui acolo. Asta-i o stradă publică. Cine ești dumneata ?“ Atenția îi fu brusc atrasă de o mișcare — o schimbare de poziție, un freamăt — în casă. Își întoarse privirea într-acolo: perdeaua unui dormitor părea ținută țeapăn de o mînă.

Ochii tînărului Greensmith îi urmăriră privirea. Ca și cum ar fi putut să fie auzit dinăuntru, adăugă cu o demnitate scrobită :

— Asta a fost tot ce-am avut de spus. Te sfătuiesc să ții seama de avertismentul meu.

Perdeaua se mișcă vizibil.

— Nu înțeleg ce tot spui acolo, începu Harold pe un ton profund ofensat. Ce trăsnăi îndrugi ? Și, mă rog, cine ești dumneata ? Asta-i o stradă publică. Oricine are dreptul să staționeze pe ea. Dreptul să staționeze fără să-i pice un țicnit pe cap și să-l...

Zîmbea, inconștient, în timp ce-l privea pe tînăr în ochi. Băiatul roși.

— Bine, ține minte ce ți-am spus !

Harold îi îngădui să aibă ultimul cuvînt. Tînărul coborî dealul în fugă, fără să mai arunce vreo privire îndărăt.

Îndată ce socoti că-i momentul potrivit, plecă și Harold.

Dar încercările acelei zile încă nu se isprăviseră. Contrar deprinderilor sale, Harold se duse direct acasă.

Eileen îi zîmbi dulce de pe canapea. În timp ce-și turna o băutură, stînd cu spatele la ele, Margaret îl lămuri că fuseseră împreună la cinema și pe urmă o invitase pe Eileen la ei, convinsă că Harold va întîrzia. În mod ciudat, dintre ele două Margaret părea cea mai descumpănită. Dădea impresia că vrea cu orice preț să realizeze o împăcare între soțul și prietena ei, de parcă antipatia lor reciprocă era de asemenea natură încît exista pericolul să-și sară unul altuia în spate. Eileen, în afară de faptul că afișa o veselie cam forțată, părea să se simtă la largul ei. La început Harold s-a arătat taciturn, apoi s-a trezit vorbind țîfnos și sarcastic, agasat și de agitația nevesti-si și de aerele Eileenei de a se simți ca la ea acasă.

Terminaseră cu discuțiile despre film ; dar reveniră la el cînd Margaret, grăbindu-se să spargă un interval de tăcere, repetă :

— Da, fata era minunată. E-o actriță nouă. E la primul ei film. A fost o scenă... — îi explică ea lui Harold — cînd fotbalistul încearcă s-o

facă să înțeleagă ce înseamnă fotbalul pentru el, iar ea abia așteaptă să-l vadă terminînd...

— O înțeleg perfect, întrerupse Harold.

— ...pentru că s-a hotărît să-i spună că așteaptă un copil. Și poți citi pe fața ei că știe foarte bine că va trebui să-l părăsească, fiindcă în viața lui nu există nimic altceva decît fotbalul.

— Chiar poți citi toate astea pe fața ei ? întrebă Harold.

— Mă rog, au fost o serie de *flash-back*-uri și chestii din astea. Margaret își reluă rolul de negociatoare : Eileen a găsit scena asta cam brutală. Ea-i ca tine. Harold... acum se întorsese spre Eileen... Harold nu-i deloc amator de genul ăsta nou de filme englezești, găsește că au subiecte sordide.

Harold îi aruncă o căutătură fioroasă.

— Ba nu găsește deloc așa ceva. Pur și simplu mi se par plicticoase și nerealiste. Și sînt plicticoase și nerealiste pe subiecte diferite.

— Nu-ți plac filmele despre viața de zi cu zi ? întrebă Eileen.

— Nu despre asta-i vorba. E tocmai ceea ce încerc să explic. Harold simțea că se înăbușă. Ce-mi displace mie, adică obiecțiile pe care le ridic eu... — era iritat pe el însuși că se străduia să-și demonstreze un punct de vedere care nu-l interesa cîtuși de puțin — se referă la felul în care falsifică ceea ce numești „viața de zi cu zi", minciuna pe care o propagă și — dacă vrei — ignoranța lor. Era surprins de propria-i vehemență : Orbirea lor.

— Harold e un om extrem de exigent, spuse Eileen rîzînd zgomotos.

— Și mă enervează superficialitatea concepției care nu poate discerne acest lucru, adăugă Harold în chip de încheiere.

— În toate e atît de conservator ? întrebă Eileen, cu ton retoric. Se aplecă într-o parte și-l ciocăni pe Harold pe genunchi, continuînd să rîdă. Nu știi că lucrurile cu cît se schimbă cu atît rămîn aceleași ? Vin nou în sticle vechi, sau așa ceva. Ochii îi sclipiră, lansînd scîntei albastre spre Harold. Îmi face impresia că tu ești genul de om care nu apreciază nimic din ce-i nou. Deși s-ar putea ca uneori, din plictiseală, să încerci să guști noul, pînă la urmă te întorci tot la comodele căi bătătorite.

Se lăsă pe spate și-i aruncă lui Margaret un zîmbet de complicitate poznașă, juvenilă.

— Vai, Eileen, nu-i chiar așa, încercă să-l apere Margaret.

— Mă rog, tu știi mai bine, dragă. E un om atît de neașteptat !

— În felul lui, Harold are un temperament plin de neastîmpăr. Margaret vorbea cu importanță, ca și cum conversația se ducea numai între ele două. E ultima persoană care să nu aprobe ceva numai pentru că e nou. Desigur că sînt și unele lucruri noi care... vreau să spun că...

Harold se foia enervat, dar Eileen fu aceea care puse capăt discuției.

— Firește, dragă, știu foarte bine. Am glumit, voiam numai să-l tachinez. Își luă o expresie

de modestie convențională. Știi, bărbaților le prinde bine din cînd în cînd să le mai dezumfli teribilul lor orgoliu masculin.

— Da, știu, dar...

Simțind că surîsul pe care-l arborase suna ca o monedă falsă, Harold interveni plin de ardoare :

— Ce-ar fi să mai isprăvim cu trăncăneala asta „între noi femeile" ?

Margaret ieși din cameră ca să aducă o revistă pe care i-o promisese lui Eileen. Lăsîndu-și capul pe spate și încordîndu-și gîtul pudrat, Eileen scoase un suspin dramatic. Se uită la Harold și făcu o strîmbătură comică, înălțîndu-și sprîncenele, deschizînd larg ochii, căscînd gura și scoțînd limba pe care o arcui spre nas, dezvelindu-i dedesubtul mucilaginos.

Harold se înfioră.

Brusc, Eileen zvîcni înspre el.

— Să știi că nu eu am aranjat venirea aici, îi șopti ea. N-a fost ideea mea. Margaret mi-a spus că ești în oraș. Dar, de fapt, trebuie să-ți vorbesc. Pe fața ei nu mai era acum nici urmă de veselie. Trebuie...

Harold o privi de la depărtări înghețate, parcă fără s-o recunoască.

— Ce articol vrea să-ți arate Margaret ? Vorbea cu glas tare și impersonal. Parcă a pomenit ceva despre plante în ghivece ? N-am știut că și pe tine te pasionează.

Eileen îi aruncă o privire în care licărul de uimire de la început se prefăcu pe dată în dezgust profund.

— Margaret n-a prea avut succes cînd a încercat să le cultive. Mai devreme sau mai tîrziu, toate s-au ofilit.

— Cine ? întrebă Margaret reintrînd în cameră.

— Plantele în ghivece pe care ți le-a dat doamna Carlotti. Îi povesteam lui Eileen.

— Ah, alea ! Margaret rîse vesel ; apoi, pentru o frîntură de secundă, surprinse privirea lui Eileen fixată încă asupra lui Harold, și rîsul i se stinse pe buze. Le-am pus prea multă apă... Sau poate prea puțină.

Eileen sărise în picioare și lua acum revista din mîna lui Margaret, manifestînd o exagerată recunoștință.

5

HAROLD ÎȘI ÎNCEPU urmăririle curînd după scena petrecută între el și fiul lui Greensmith. Era o experiență nouă, care se deosebea nu numai în intensitate dar și în calitate față de cele trăite pînă atunci ; descoperise că, legîndu-și mișcările de ale altuia, se eliberase de propriile-i limitări și dobîndise o paradoxală libertate. Prilejurile de urmărire care i se ofereau erau puține și uneori nici nu profita de ele ; părea să fie o chestiune de capriciu, sau poate că depindeau de un factor nedefinit, de ceva din înfățișarea celui ce părăsea casa.

Prima urmărită a fost fiica. Era într-o duminică după-amiază și Harold, obosit de aș-

teptare, își abandonase postul de observație și se așezase pe o bancă în parc. Fata ieși din casă prea repede pentru ca el să-și poată relua locul obișnuit, dar traversă drumul și, apucînd pe aleea ce ducea în parc, trecu chiar pe lîngă el. O clipă Harold gîndi că-l zărise din casă și că venea spre el, ca și frate-său, cu intenția de a-i vorbi ; fata trecu însă mai departe, cu pasul sprinten, iar privirea în care-l învălui — aceeași ca de fiecare dată cînd îl întîlnea — exprima o nedumerire neutră, surprinsă, dar care nu condamna.

Niciodată nu se mai aflase atît de aproape de ea. Poate că tocmai privirea ei înviorătoare, chiar caritabilă, îl determină să o urmărească, nu atît din curiozitate, cît din mirarea stîrnită de impermeabilitatea ei.

Deși parcul roia de lume, nu-i venea greu să se țină după ea, pentru că purta o beretă albă, croșetată, cu un pompon în creștet, și asupra acesteia își fixă el privirea, urmărind-o cum apare și dispare pe după diferite colțuri, cum urcă și coboară alei povîrnite, cînd făcîndu-se nevăzută pe după copaci și tufișuri și grupuri de oameni, cînd luîndu-și din nou un alb avînt, ca un balon sau o pasăre dintr-un basm pentru copii, ori dintr-un film cu trucuri spectaculoase. Harold păstra o distanță bunicică între ei, și fata nu întoarse niciodată capul, înaintînd cu pași mari, neîmpiedicată de vreo poșetă, legănîndu-și liber brațele și răspîndind o vigoare tinerească ce contrasta cu nepăsarea lenevoasă a celor mai mulți dintre plimbăreții

de duminică. Purta, în afară de bereta călăuzitoare, un pulover gros, maron-roșcat și o pereche de pantaloni fără formă. Harold, urmărind-o dintr-un capriciu năuc și iresponsabil, nu izbutea s-o identifice cu acea tînără zărită cu alte prilejuri — fata, tot în pantaloni, care, alături de mașina sport vișinie, îi crease impresia unei reclame dintr-o revistă de lux, sau fata tăcută, copia mai scundă a mamei, care i se arătase în holul casei Greensmith, sau chiar cu silueta elegantă, stăpînă pe sine, neavînd nimic din elanul adolescenței, pe care o văzuse de atîtea ori de la postul său de observație intrînd sau ieșind din casă. Părea să fie una dintre acele persoane care-și schimbă înfățișarea în raport cu acțiunile de moment.

Ajunse la capătul cel mai îndepărtat al parcului și ieși pe poartă, înfundîndu-se în păduricea domesticită care-l prelungea. Aci trecătorii erau mult mai rari și, la început, datorită copacilor și șerpuirilor potecii, Harold putu să-și continue urmărirea de la aceeași depărtare, fără teama de a fi descoperit. Dar bereta albă, steaua lui călăuzitoare, începuse acum să atragă și altora atenția. Un tînăr care venea din direcția opusă, își încetini mult mersul cînd se apropie de ea, și-i făcu loc să treacă, cu o voită curtoazie pe care fata n-o băgă în seamă. Apoi întoarse capul după ea și, cînd Harold se apropie de tînăr, acesta îi aruncă o privire piezișă, de rivalitate sau de complicitate. Deodată, între Harold și bereta albă apăru un alt bărbat : mai vîrstnic decît cel dinainte,

o urmărea stăruitor, fluierînd cîteva măsuri dintr-o melodie săltăreață, ca să atragă atenția fetei asupra prezenței sale. Ba își iuțea, ba își încetinea pașii, așa încît uneori se găsea foarte aproape de ea. Tînăra nu trădă că ar fi fost conștientă de prezența lui decît printr-un mers ceva mai țeapăn, dar Harold socoti prudent să se țină mai la distanță.

Cum poteca urca, bereta albă se ivi o clipă printre copacii înmuguriți, apoi Harold o pierdu din priviri. Șovăi un timp, gata să se întoarcă din drum, dar perspectiva de a-și relua pînda în fața casei i se păru subit nespus de searbădă. Își puse deschis întrebarea de ce se ținea după fată, ce pofte ascunse îi stimulase această urmărire, dar neizbutind să-și dea nici un răspuns, renunță să se mai întrebe.

Gîfîind ușor, tăie drumul, luînd-o prin pădurea cîntătoare spre șoseaua care o despărțea de poieni. Pe șosea nu se zărea nici o beretă albă. Porni la întîmplare de-a lungul șoselei, spre locul de unde încolțea poteca. N-o văzu nici pe potecă. O pierduse.

De partea cealaltă a șoselei, îl zări așezat pe parapet pe omul care o urmărise fluierînd ; avea o mutră acră. Harold traversă. Jos, se așterneau poienile : valea cobora abrupt din acest punct, iar în dreapta licărea lacul, înconjurat de oameni ; în stînga, un pîlc des de brazi întunecați. Harold se strecură pe sub rampa parapetului și o luă spre stînga, alergînd împleticit în josul povîrnișului. Ajuns în vale, se îndreptă spre capătul mai îndepărtat al crîngului de brazi. Nu era conștient de ridicolul comportării lui.

Se orientase bine și, cum nu-i mai despărțeau decît cîțiva metri, fata ar fi dat cu ochii de el cînd ieși dintre copaci, dacă n-ar fi privit absorbită la fața partenerului ei.

Harold prinse chiar cîteva frînturi din vorbele fetei : „...tînd și dansînd în ascensor și în — ...unde promenada se îmbul..." cel puțin asta i se păru că auzise : cuvinte cumplit de misterioase, al căror tîlc n-avea să-i fie niciodată revelat.

Fata avea o voce plăcută, curgătoare, și pronunța cuvintele voit prescurtat, dar clar.

Harold, încetinindu-și pe loc pașii, o porni în spatele lor cu încîntarea colecționarului de fluturi convins că exemplarul cel mai rar avea să iasă în curînd la lumină, dintre copaci.

Le oferi un avans bun, lăsîndu-i să înainteze prin iarba elastică, parfumată, verde ca mărul necopt, și apoi își reluă urmărirea. Umbrele celor doi se așterneau lungi în urmă-le, mai clar conturate decît siluetele lor. Harold nu putuse desluși la partenerul fetei decît că era tînăr și negru.

Cei doi continuau să se plimbe mînă în mînă, legănîndu-și brațele, dar cînd vreun obstacol neprevăzut al terenului îi făcea să se apropie unul de altul, își reluau pe dată distanța dintre ei. Cu percepțiile-i ascuțite de atîta concentrare, Harold simțea cu certitudine că tinerii se aflau în stadiul incipient al unei idile, dar îmbinarea neștirbită a degetelor împletite prezicea o propășire rapidă.

Ținîndu-se la o depărtare bună, astfel încît fata, dacă ar fi întors capul, ar fi zărit doar o siluetă care i-ar fi sugerat ceva vag familiar, le urmărea umbrele afundîndu-se în lumina soarelui pur ce se rumenise ușor, și-și simțea parcă și el pașii mai sprinteni, brațele mai avîntate. Era necesar să-și repete mereu ce scop avea urmărirea lui, pentru a contracara cu greutatea dușmăniei senzația de bucurie și de inocență pe care i-o inspira priveliștea celor doi îndrăgostiți.

Echilibrul balanței a fost răsturnat de un incident care s-a petrecut în momentul cînd fata lui Greensmith și partenerul ei treceau peste un podeț care traversa un pîrîu. Două cucoane cu doi cîini veneau din direcția opusă. Tinerii se lipiră de parapetul podețului ca să le facă loc să treacă. După ce trecură cele două doamne, fata își roti iute privirea în jur, îl cuprinse brusc pe băiat în brațe, îi dezmierdă fața cu mîna și rămase o clipă lipită de el.

Aflat departe, pe culmea măgurii din spatele lor, Harold știu ce s-a întîmplat, cu certitudinea pe care ar fi avut-o dacă s-ar fi găsit, invizibil, chiar lîngă ei : cele două cucoane își exprimaseră, fie printr-o remarcă, fie printr-o privire ironică, dezgustul rasial, iar fata își îmbrățișase iubitul pentru a-i alina mîndria rănită și pentru a-i cere scuze în numele rasei ei.

Se dezlipiră și porniră mai departe, mînă în mînă, ca și pînă atunci, dar Harold, cînd traversă la rîndul lui podețul acoperit de mușchi, redevenise spionul calculat și răuvoitor din momentele de pîndă de pe trotuar.

Deci fiica lui Greensmith avea un iubit negru. Și de ce s-au întîlnit în taină, la marginea crîngului ? Simți cu convingere că Greensmith nu numai că n-avea habar de legătura fiicei lui, dar că dacă ar fi aflat, ar fi reacționat cu aceeași ură instinctivă ca și cele două cucoane moraliste cu căței, ba chiar ura lui ar fi fost intensificată și complicată de simțul patern.

Urmărirea îl condusese pe Harold la descoperirea unei noi arme pe care o putea folosi împotriva dușmanului său. Ura lui pîrjolea iarba mătăsoasă, caria pomii îmbobociți, iar fata și băiatul, văzuți acum prin ochii lui Greensmith, deveneau grotești, obsceni în comuniunea lor. Brusca răsturnare a opticii lui Harold nu era forțată ; își trăgea seva — oricît părea de ilogică, oricît de contrarie concepției lui generale, total antirasiste — dintr-o subită identificare cu Greensmith. Deși aceasta îl reducea la o condiție de hidoșenie și de suferință, o accepta. Ura lui, necruțătoare, era gata să aprobe orice enormitate : asta era desăvîrșita lui libertate.

Se simțea îndemnat să alerge după cei doi tineri, împroșcîndu-i cu murdării și insulte. Dar nu ! Răbdare ! Viclenie ! Folosește arma împotriva aceluia pe care o să-l rănească mai adînc ! Acolo unde rana poate fi mortală. Așteaptă ! Chibzuiește !

Harold se poticnea din pricina oboselii, conștient că i se muiaseră picioarele. Creierul

părea să-i fi devenit greu şi palpabil, îl simţea atîrnîndu-i în cutia craniană, de parcă îşi revenea după o lovitură în moalele capului. Nu mai avea nici un sens să-i urmărească pe tineri.

Pe drumul de întoarcere, fu surprins să constate cît de mulţi dintre cei care se plimbau în parc erau singuri, hăituind sau hăituiţi.

Celelalte prilejuri nu se dovediră la fel de rodnice. Următoarea ocazie care-l ispiti să-şi părăsească postul de observaţie se ivi într-o seară din cea de-a doua săptămînă, cînd o văzu pe doamna Greensmith ieşind singură din casă. Abia se instalase la pînda lui ; întîrziase din pricina unei ciondăneli cu Margaret care, deşi la momentul cînd se produsese nu-l afectase deloc, acum îi distrăgea atenţia, împiedicîndu-l să se concentreze ca de obicei — ajunsese să creadă că acea concentrare a lui, cu nervii întinşi la maximum, îi dădea posibilitatea să infuenţeze, prin telepatie, cele ce se petreceau în interiorul casei. De astă dată, apariţia doamnei Greensmith îl luă prin surprindere ; surpriza dublată brusc de o curiozitate fantezistă — s-ar putea, oare, să aibă şi ea vreun secret de-o asemenea potenţială nocivitate ca şi al fiică-si? — îl făcu să o urmărească.

Doamna Greensmith privise lung spre poartă şi Harold nu era sigur dacă îl văzuse sau nu. Lăsă oarecare distanţă între ei. Acum, pe întuneric, mergea mai repede decît obişnuia să meargă ziua, şi la un moment dat — cînd Harold trecea pe lîngă maşina parcată în locul

ferit, prin geamul căreia se vedeau capetele rubinii ale celor două ţigări aprinse — doamna aruncă o privire peste umăr, dar îşi întoarse atît de repede capul încît Harold avu impresia că o aude dojenindu-se singură pentru timiditatea ei.

Şi asta a fost tot ce s-a întîmplat. Doamna Greensmith coti pe strada îngustă pe unde o luase la fugă Harold după ce aruncase prima dată cărămida şi, cînd ieşi la rîndul lui din străduţă, avu timp doar s-o vadă intrînd pe aleea unei vile de la capătul pantei. Încercă să identifice de la distanţă casa, raportîndu-i poziţia la vilele de peste drum, dar cînd ajunse în dreptul ei efortul i se dovedi zădarnic, pentru că văzu o mică reclamă luminoasă roz, care indica : CLUBUL DE BRIDGE KENLEY şi, fără îndoială, aici intrase doamna Greensmith.

Oarecum mîhnit de scurtimea şi eşecul urmăririi sale, Harold îşi abandonă planul de bătaie pentru acea seară. Coborînd strada în continuare, încercă senzaţia bizară că în toate acele vile închise se desfăşura o viaţă deosebit de însufleţită şi plină de satisfacţii, o viaţă de la care el era exclus, la fel de irevocabil ca şi cum ar fi fost un membru al unei detestate armate de ocupaţie.

Pe fiu îl urmări două seri la rînd. Prima oară, băiatul coborî panta în goană, apoi, ajuns jos, o luă la fugă şi Harold, aflat la cincizeci de metri depărtare, îl văzu sărind pe platforma unui autobuz care trecea în viteză pe la deschiderea străzii.

A doua seară, reluîndu-şi postul de observaţie, Harold se întrebă de ce n-o fi plecat tînărul cu maşina sport vişinie, şi îşi răspunse că, probabil, se defectase. De îndată ce ajunse la această concluzie, auzi uşa de la intrarea casei deschizîndu-se, apoi paşi pe alee, şi scîrţîitul porţii ; pe dată începu să se plimbe agale pe bordura trotuarului, ferindu-se să privească peste drum ; simţea aţintită asupră-i o privire care-l frigea, şi căpătă certitudinea că-i aparţinea tînărului Greensmith ; i se transmiteau parcă şi undele mîniei acestuia, şi ale şovăielilor lui. Încordarea momentului atinsese culmea, gura lui Harold se ţuguiase într-un şuierat mut, picioarele i se mişcau mecanic.

Auzi poarta trîntindu-se şi paşii apăsaţi ai băiatului, emiţînd aceleaşi unde de vehemenţă ; dar, pe neaşteptate, paşii se retraseră, adică o porniră în sus pe deal, direcţie foarte rar luată de cei din casa Greensmith.

Să fi fost o cursă ? Harold tresări auzind un foşnet în tufişurile din jur, amintindu-şi de ameninţarea băiatului că va veni cu o „bandă de prieteni“. Dar foşnetul se dovedi a fi fost produs de aripile unei păsări. Paşii apăsaţi, mînioşi, continuau să urce dealul. Harold îi lăsă să se depărteze, înainte de a se lua după ei.

Drumul se răsucea în jurul lizierei poienilor. Ca în numeroase alte prilejuri de la începutul întregii poveşti, Harold se simţi năpădit de o bună dispoziţie poznaşă, aşa încît înainta cu salturi şi elanuri inutile, azvîrlindu-se în porţi şi ascunzîndu-se pe după copaci sau felinare.

Un timp îşi pierdu prada din ochi şi, cînd îl redescoperi, Greensmith era însoţit de alţi doi tineri. Foarte curînd, toţi trei intrară în barul unui local care, ciudat, se întîmplă să fie acelaşi pe care-l vizitase Harold în dimineaţa de duminică, după primul telefon dat lui Greensmith. Trecînd mai departe, se strădui să-şi amintească topografia barului, dar memoria lui nu reţinuse decît imaginea celor două fete căţărate pe scaunele de lîngă el. Pînă la urmă, întorcîndu-se din drum, intră, şovăind, pe o altă uşă.

Se aşeză într-un loc din care, printr-o ferestruică pe care se serveau băuturile, putea să se uite în camera cealaltă, dar priveliştea îi era obturată de stomacurile şi piepturile celor ce se postau în faţa ei. Din cîte putea vedea şi după larma de glasuri tinere care se auzea îşi spuse că Greensmith se găsea probabil acolo, aşa încît se retrase cu paharul lui pe un scaun aflat ceva mai departe, şi de unde erau vizibile şi feţele celor ce veneau la ferestruică.

Curînd, se ivi şi chipul lui Greensmith în cadrul deschizăturii, apoi dispăru. Grupul lui de prieteni părea să fi crescut : li se mai adăugaseră cîţiva tineri şi o fată. Din ungherul îndepărtat în care se afla, Harold nu putea desluşi nimic din ce vorbeau ; răzbeau pînă la el numai hohote de rîs satisfăcut de sine şi brutal. Îşi mai comandă o băutură şi rămase la bar, de unde nu-i mai putea vedea dar prindea, în schimb, frînturi de conversaţie. Nici acestea nu-l mulţumeau pentru că nu putea discerne

care-i vocea lui Greensmith. O mare parte din vorbăria lor era lăudăroşenie juvenilă — relatări ale unor aventuri şi păţanii cu fete, cu şefii respectivi, cu funcţionari publici, isprăvi pe terenul de rugby, poveşti despre chefuri şi maşini.

Într-un interval de tăcere, Harold auzi :

— Cred că l-am pus cu botul pe labe. Arăta complet dărîmat. Vai de capul lui tîmpit !

Să fi fost vocea lui Greensmith ? Şi despre cine vorbea oare ?

Barul deveni brusc mai populat şi mai zgomotos, aşa încît Harold nu mai putea prinde decît cuvinte răzleţe, răzbind de după peretele de scîndură despărţitor, şi batjocura inconştientă a rîsetelor tinereşti. Se simţi iarăşi exilat, exclus, ca atunci cînd trecuse prin dreptul vilelor cu vieţi interioare trepidante, de lîngă clubul de bridge. Senzaţia de putere şi de libertate pe care i-o insuflaseră pînda şi urmăririle lui se alterase total ; ştia că încetase să mai constituie o primejdie pentru cei pe care-i pîndea şi-i urmărea, nu mai era primejdios acum decît pentru el însuşi, căzuse în propria lui cursă. Simţi o nevoie imperioasă să acţioneze, să facă un gest prin care să-şi reimpună autoritatea.

Rîsetele din încăperea cealaltă deveniseră asurzitoare. Harold îşi goli paharul, înconjură paravanul despărţitor şi intră dincolo ; dimensiunile salonului îi erau surprinzător de familiare, ca într-un vis *déjà vu.* Păşi încet, cu capul sus şi cu privirea aţintită asupra grupului de la ferestruica pe care se dădeau băuturile. Unul dintre tineri vorbea ; Greensmith stătea rezemat de perete, cu o halbă de bere la gură. Cînd Harold se apropie de ei, Greensmith lăsă halba jos şi începu să vorbească, în timp ce ochii i se întoarseră, neintenţionat, în direcţia lui Harold. Harold îşi încleştă dinţii pentru a-şi putea menţine atitudinea de sobră impasibilitate ; îşi ţinea încă privirea pironită asupra lui Greensmith aşteptînd să-l vadă că se îngălbeneşte, că se bîlbîie.

Dar nu s-a întîmplat nimic din toate acestea ; ochii tînărului se îndreptară către cel căruia îi vorbea, iar trăsăturile grosolane i se arcuiră într-un zîmbet obscen, pentru că tocmai povestea poanta unui banc.

Apoi Harold trecu de ei, păşind pe un covor care părea în acelaşi timp că se afundă şi că i se lipeşte de tălpi. Continuă să străbată încăperea (ignorînd total, la rîndul lui, licărul de recunoaştere care se aprinse în ochii unei tinere brune, căţărate pe un scaun de bar), şi ieşi în stradă.

Ce trebuia să creadă ? Nu putea gîndi nici că acestui tînăr şovăielnic îi era atît de indiferentă existenţa lui, încît nu izbutea să-l recunoască pe inamicul familiei şi nici că avea o asemenea stăpînire de sine încît putea simula o nepăsare totală. Şi Harold era totuşi sigur că, o frîntură de secundă, tînărul îl privise drept în faţă. Ce-i rămînea să creadă ? Că el, Harold, era total lipsit de identitate, o formă vidă, care exista doar prin ea însăşi.

Traversă strada, gol pe dinăuntru ca un strigoi, ca să caute în vitrina unui croitor de mîna a şaptea o reflexie care să-i confirme că exista într-adevăr. Faţa care-l privi de sub borul pleoştit al pălăriei avea aceeaşi irealitate glasată, aceeaşi imprecizie ca şi chipurile manechinelor neînsufleţite printre care apărea suspendată.

6

INTIMITATEA CĂSNICIEI. Cînd Margaret intră în dormitor, dimineaţa, în timp ce el se îmbrăca, Harold remarcă pe un ton de conversaţie :

— Ţi-a fost rău azi noapte ? Ai vorbit în somn.

— Zău ? Şi ce-am spus ?

— Nu mai ţin minte. Cred că bolboroseai ceva nedesluşit.

Margaret luă obiectul după care venise.

— Şi tu vorbeşti în somn, răspunse ea. Strigi aproape în fiecare noapte.

După care, Harold începu să se asculte în somn, şi adeseori se trezea în toiul nopţii cu ecoul propriilor sale strigăte de ajutor răsunîndu-i în urechi.

O gripă l-a doborît la pat : timp de patru zile, capul şi gîtul îi plutiră dezintegrate într-un soi de terci, iar mădularele i se mişcau greoi, într-un permanent vîjîit de febră : „Faceţi să înceteze odată lătratul cîinelui ăluia blestemat !"

Margaret îl îngriji cu solicitudine şi pricepere, îmbinînd îngăduinţa faţă de toanele lui cu grija severă pentru sănătate. În neputinţa lui lăcrimoasă, viitorul îi apărea ca un coridor lung, prăfos, cu calorifere îngheţate, anunţuri învechite, strîmbe, fluturînd dezlipite pe pereţi pătaţi de igrasie, şi cu toate uşile ferecate.

Îndată ce începu să se simtă mai bine, îl cuprinse neastîmpărul, avea senzaţia acută că zace închis cu forţa, în timp ce afară se petreceau o sumedenie de evenimente importante, care se întreceau în a-i atrage atenţia. În cea de a doua zi de convalescenţă, pe o vreme blîndă şi strălucitoare, încercă să iasă din casă, dar Margaret se împotrivi cu o autoritate plină de voie bună. În cele din urmă, cînd începu să se lase înserarea, cu cerul încă lustruit şi aerul mîngîios, se arătă de acord cu propunerea lui de a face o mică plimbare împreună.

Îl luă de braţ cînd traversară strada. Conversaţia lor era intermitentă şi întîmplătoare, dar avea o notă prietenoasă. După perioada lui de detenţie, seara îi părea cu atît mai senină şi mai binefăcătoare.

Pe drumul de întoarcere se aşezară pe o bancă, lîngă un eleşteu micuţ pe care copiii lansau corăbii. Surprinzător, amîndoi începură să-şi vorbească cu interes şi însufleţire.

În memoria lui Harold pluti amintirea unei alte asemenea seri, într-un alt asemenea loc, cu ani în urmă, cînd unul dintre copii era Steve

(acolo nu era un eleşteu, ci un teren nisipos de „joacă pentru copii"), iar el, Harold, cu soţia alături şi cu fiul său jucîndu-se sub ochii lui, simţise deodată o plenitudine atît de intensă, aproape mistică, a bucuriilor vieţii de familie şi certitudinea că în sfîrşit găsise adevăratul făgaş de existenţă pentru sufletul lui neliniştit. Năpădit de un val de recunoştinţă, o cuprinsese pe Margaret în braţe, iar Steve, văzîndu-i, veni în fugă de la groapa cu nisip şi se aruncă peste ei, participînd şi el la bucuria reciprocă. Harold îşi cuprinsese cu un braţ soţia şi cu celălalt fiul, o trinitate strîns închegată.

Se întoarse acum spre Margaret, care îi zîmbi îmbietor, lăsînd să-i scape un suspin de mulţumire şi şoptind :

— E plăcut aici, nu ? Atîta linişte !

Briza uşoară a serii mînă corăbiile pe suprafaţa vălurită a lacului.

Şi apoi, după cîteva minute, totul se schimbă brusc : stătuseră prea mult, acum nu mai găseau nimic să-şi spună, zidul invizibil se ridicase iarăşi între ei ; îngheţaseră în atitudinile familiare de indiferenţă şi ostilitate înăbuşită.

A doua zi, Harold se duse la birou, trecînd peste obiecţiile ridicate de Margaret cu jumătate de gură.

— Pramatie ! Făţarnicule ! îl întîmpinară colegii. Măcar te-ai distrat bine ?

Singură Mary Pollard, care îi spuse că încă arăta rău şi-l întrebă cu sinceră îngrijorare dacă nu se grăbise să se reîntoarcă la muncă, îi mai domoli mila de sine însuşi.

— Prietena ta te-a căutat de zor în timp ce tu umblai brambura în crailîc, îi spuse Greaves.

— De mai multe ori, întări Logan.

— Cred că în tot acest timp dumnealui se amuza cu alta la Brighton, interveni şi Stella, privindu-l cu ochi mari.

— Te-a căutat de vreo două ori o voce de femeie, explică Greaves. I-am spus că eşti bolnav şi că ar fi mai bine să-ţi telefoneze acasă. Dar probabil că n-a vrut să te tulbure. E discretă.

— Da, da. Îţi mulţumesc, răspunse Harold în silă, regretînd de astă dată reputaţia lui de crai.

Eileen îl sună din nou pe la jumătatea dimineţii.

— Se ţine scai de tine, îi şopti Greaves, în timp ce Harold traversa încăperea, îndreptîndu-se spre telefon. Îi sfîrîie călcîiele. Îţi dai seama numai după felul cum respiră în telefon.

— Da, am avut o gripă, răspunse Harold în receptor. Mai mult sau mai puţin, cam fragil încă.

Avea impresia că toţi ascultau cu urechile ciulite.

— Da, mi s-a spus că m-ai căutat.

Vorbea cu glas scăzut.

— Da, spuse din nou. Apoi încă un „Da". Foarte bine, şi ce propui ?

Se roti pe loc, astfel ca să stea cu spatele spre ceilalţi.

— Dar n-am decît o oră liberă. E atît de urgent ? Nu s-ar putea diseară ?

În împrejurările date, era imposibil să încerce s-o convingă.

— Da. Foarte bine. Da. Unu şi un sfert.

Cînd se întoarse la locul lui, fu scutit de comentariile celorlalţi.

Eileen stătea la intrarea parcului, lîngă o gheretă de îngheţată, proaspăt zugrăvită şi vopsită, în faţa căreia se formase o coadă dezordonată de bărbaţi în haine de lucru, de fete guralive şi puşti de diferite vîrste. Se îndreptă spre ea cu un zîmbet plin de afabilitate.

— Unde vrei să luăm masa ? Cunoşti vreun restaurant prin apropiere ?

— Hai să facem cîţiva paşi. Eileen îl măsură cu o privire rapidă, nepăsătoare. Te simţi bine ? Arăţi cam şubred.

— Mă dreg eu. Porni alături de ea. Ţi-am spus că nu dispun decît de o singură oră liberă. S-ar putea ca restaurantele să fie arhipline.

— Ce zici ce dimineaţă încîntătoare ?

Umbrele copacilor pictau pe alee arabescuri muiate în verdele crud al frunzelor tinere. Soarele emaila oglinda lacului. Băncile luceau proaspăt vopsite. Pretutindeni funcţionari în pauza de prînz, înfulecînd sandvişuri, sau tolăniţi pe iarbă, la soare. Vuietul circulaţiei era străpuns de cîte un frenetic cînt de pasăre.

Eileen purta un taior de in, albastru deschis, şi pantofi albastru închis, care păreau noi.

— Eşti foarte elegantă, i se adresă Harold. O combinaţie foarte frumoasă şi primăvăratică.

Două raţe, cu spinări verde uleios, le tăiară calea, clătinîndu-se ca bete.

— Ei bine... începu Harold întorcîndu-se spre ea şi răsucindu-şi capul ca s-o privească în faţă. Ce trebuia să-mi comunici atît de urgent ?

Eileen îşi întoarse privirile.

— Îmi pare rău că te-am pus pe drumuri şi îmi pare rău de tot deranjul, dar...

— Nu, nu. N-are nici o importanţă. Aşteptă o clipă ca ea să înceapă, apoi adăugă : N-ai vrea să ne aşezăm, dacă găsim vreun loc pe o bancă ?

— Harold. Eileen se opri locului, întoarsă pe jumătate spre el şi privindu-l.

Harold se strădui să-şi compună o mină încurajatoare ; nu-l muncea însă nici cea mai vagă curiozitate.

— Am vrut să-ţi spun şi mai înainte. Eileen porni din nou. Ţii minte, în ziua aceea la voi acasă... cînd Margaret a ieşit din cameră. Dar era încă prematur, nu aveam totală certitudine ci numai o bănuială, şi apoi tu nu te-ai arătat... mă rog... prea receptiv, aşa că am hotărît să mai aştept. Să aştept pînă voi fi absolut sigură.

Eileen făcu o pauză, ca să-i dea lui prilejul să vorbească, dar gîndurile lui Harold încă nu o ajunseseră din urmă.

— Harold, tu nu înțelegi ce încerc să-ți spun ?
— Ba da. Vrei să spui că...
— Da. Sînt însărcinată. Eileen făcu un mic gest disprețuitor. Mă tem că asta-i.
Instinctiv, Harold se uită la trupul ei și adăugă pe un ton de scuză nearticulată :
— Biată Eileen !
— Nu te uita la mine în felul ăsta ! Încă nu se vede. Mă mai încap rochiile, adăugă ea cu o notă aspră în glas.
— Ce belea ! exclamă Harold. Ce... Își dădea seama, îngrețoșat, cît de nepotrivit sunau cuvintele lui. O, Eileen, îmi pare rău !
— Las' că nu-i sfîrșitul pămîntului. În mod surprinzător, îl înghionti prietenește cu cotul. N-au sunat încă trîmbițele judecății de apoi. S-a mai întîmplat și altor femei, știi ? Pot să jur că, chiar în această clipă, alte fete, în alte parcuri, mărturisesc cîte unui bărbat căsătorit că le-a lăsat însărcinate.
În timp ce rostea aceste cuvinte, trecură pe lîngă două doamne în vîrstă, care nu renunțaseră încă la paltoanele de culoare închisă, și Eileen le rîse în față. Apoi adăugă, cu mai mult calm :
— Toată povestea datează doar de cîteva săptămîni. Și apoi, la vîrsta mea eliminarea sarcinii nu e interzisă. Am un medic foarte bun. Nu-i vorba de o treabă făcută pe sub mînă, înfruntînd pericolele legii și ale igienei. Totul va decurge normal și legal.
— Înțeleg, înțeleg.

Harold era oripilat, dar numai la un nivel superficial al ființei lui, la acel strat aflat în stricta vecinătate a întîmplărilor lumii din afară, și nu în adîncurile vieții lui lăuntrice.
— Așadar, vezi bine că asta era urgența. De asta țineam să-ți vorbesc. Și tocmai acum ți-ai găsit tu să faci o gripă !
— Eileen, ești sigură că poți... ești sigură că... Harold se strădui să-și adune gîndurile. Probabil că tu știi mai bine ce trebuie să faci. O, Dumnezeule, ce rău îmi pare ! Afurisita mea nepăsare, blestemată iresponsabilitate ! Lovi cu vîrful pantofului într-o piatră. E foarte complicat. Și-apoi banii. Vreau să spun, bineînțeles, că...
Eileen înălță din umeri :
— Dacă ții. Dacă crezi că împărțind cheltuielile cu mine o să-ți ușurezi conștiința...
Pentru a doua oară îi vorbise cu asprime și Harold avu bunul simț de a păstra tăcerea. Făcuseră înconjurul lacului acum încrețit de briză ; un băiețaș cu un zmeu mergea de-a-ndăratelea ; două fete cu ochelari negri, piratерești, împrăștiau firimituri de pîine pentru porumbei ; un aparat de radio cu tranzistori urla o melodie la trompetă.
Toți cei patru ocupanți ai unei bănci din fața lor se ridicară odată.
— N-ai vrea să te așezi ?
— Termină cu solicitudinea asta ridicolă ! îl repezi Eileen îndepărtîndu-se puțin de el, cu oarecare aversiune parcă. Apoi adăugă : E vina mea în aceeași măsură ca și a ta. Ba chiar,

dintre noi doi, tu ești mai puțin vinovat. Nu te condamn deloc.

— Cînd ? întrebă Harold. Știi cînd... ?

— Ultima oară, cînd ai venit la mine. Îți aduci aminte ?

— Ah, da.

Eileen își întoarse capul, urmărind o mișcare pe apă.

— Cu Ronnie, nu am putut avea copii... Și m-am gîndit... în glasul ei vibra o notă de iritare... Știi, în toată povestea asta eu mă puteam descurca foarte bine și singură... N-aveam nevoie de ajutorul tău. Te rog să nu mă înțelegi greșit. Dar mi-am zis că trebuie să te consult înainte... altminteri mi s-ar fi părut neonest. Pentru că în cazul cînd tu ai dori-o...

— Ce anume ? întrebă Harold, încă neînțelegînd limpede aluziile ei.

— Dacă ai dori să păstrez copilul...

Un aparat de fotografiat făcu „clic" și fata rezemată de trunchiul copacului, netezindu-și cu mîna părul blond, sări în sus cu un mic strigăt de protest („De ce-ai declanșat ? Încă nu eram gata !"). Un minuscul muc de țigară ateriză pe alee la picioarele lor : un muc fumat cu intensitate pînă la limita extremă. Timp de o clipă, Harold își simți șira spinării străbătută de un fior care semăna cu tentația. („Fă-mi încă o poză ! Dar așteaptă pînă-mi aranjez părul !"). Încerca atracția ispitei, acea senzație în stomac, de repulsie dar și de ațîțare în același timp. Strivi sub talpa pantofului mucul țigării suprafumate.

— Dar cum ar fi posibil ? Vreau să spun, tu, în situația ta de văduvă... ?

— Ei, astăzi lumea nu mai e chiar atît de puritană... Eileen își debită puțin enervată răspunsul dinainte pregătit. Harold, m-am gîndit că poate tu ai dori...

— Chiar dac-ar fi așa, nu te gîndești la toate greutățile...

— ...m-am gîndit că poate tu ai dori un alt copil. M-am gîndit la Steve, urmă ea. Știu tot ce a însemnat Steve pentru tine. Și m-am întrebat dacă, chiar în aceste circumstanțe, adică un copil nelegitim și așa mai departe... m-am întrebat dacă n-ai dori... pentru că iubești atît de mult copiii, pentru că ai fost un părinte atit de devotat... dacă n-ai dori să...

Eileen îl privi pentru prima dată în față de cînd porniseră să înconjoare pentru a doua oară lacul.

Harold nu răspunse. Sentința de moarte fu rostită prin tăcere.

— Foarte bine, zise Eileen. Eu am socotit de datoria mea să-ți ofer această posibilitate.

Chiar în timp ce-i vorbea cu toată blîndețea și considerația pe care fusese în stare să le adune, Harold nu-și putea frîna resentimentul față de Eileen. Nu-și analiza simțămintele ; știa numai că faptul de a-l fi introdus pe Steve în meschina lor discuție îi rănise sensibilitatea, ca o lipsă de bun-simț, o infatuare, o impertinență fără de margini din partea lui Eileen.

Încheiară cel de-al doilea ocol al lacului. Harold îi ceru să-i îngăduie să suporte el în

întregime costul intervenției chirurgicale. Coada din fața gheretei cu înghețată se risipise. Îi mulțumi formal pentru onestitatea, pentru curajul și înțelegerea ei. Își notă adresa și numărul de telefon al clinicii unde avea să se interneze peste cîteva zile. Dacă ea îi îngăduia, o să-i telefoneze. Oricum, o rugă ca de îndată ce avea să iasă din clinică, să-l înștiințeze. Se declară gata să facă orice pentru ea, nu numai pentru partea lui de responsabilitate, ci din afecțiune și adîncă prețuire.

Și acum, ce dorea ea să facă ? El întîrziase enorm la birou. Va trebui să ia un taxi. Putea s-o lase și pe ea undeva pe parcurs ?

— Nu vrei ? Bine, Eileen, atunci nu mai avem altceva să ne spunem. Ai grijă de tine, draga mea. O sărută pe obraz, în timp ce ea își ținea capul țeapăn. Și, încă o dată, iartă-mă, te rog.

Se uită în jur după un taxi liber.

— N-am de ce să te iert, răspunse ea. Nu mai fă atîta tragedie ! Peste patru zile se termină toată povestea.

Eileen se întoarse în parc.

Taxiul lui Harold rămase imobilizat într-o imensă și, aparent, nerezolvabilă încurcătură de circulație. Autoturismele împrăștiate, furgonetele, camioanele, autobuzele stăteau încremenite ca pilitura de fier la capetele unui magnet uriaș. Funcțiile lor naturale fiind frînate, emiteau cu toatele urlete continue de protest și de frustrare, fiecare claxon de vehicul contaminîndu-l pe cel de lîngă el, într-o isterie

colectivă, pînă cînd întreaga stradă îngustă, transformată în pîntecele unui înghițitor de mașini, se cutremură de larmă. Aerul devenise irespirabil din pricina gazelor lansate de eșapamente, care-ți uscau și-ți rîcîiau gîtlejul.

Șoferul lui Harold coborîse din taxi (așa cum procedaseră și mulți alții) și, din unghiul razei vizuale a lui Harold, apăreau cu toții decapitați, capetele fiindu-le probabil servite pe tăvile capotelor de mașină. Șoferul stătea în drum, zgîindu-se în van, în timp ce cu un braț vîrît pe geamul mașinii continua să apese pe claxon, într-un ritm regulat, emițînd parcă un semnal individual de disperare. În cele din urmă, șoferul lui Harold, profesionist experimentat, se lăsă să cadă pe banchetă, pradă deznădejdii, și-și rășchiră brațele și picioarele într-o exagerată atitudine de neputință : împușcat, înjunghiat, otrăvit, mort.

La un moment dat, după o oarecare forfotă, se transmise brusc un curent de frenetică acțiune : șoferii care coborîseră săriră înapoi în mașini ; o generală ambalare de motoare, un proaspăt crescendo de claxoane, de răcnete ; volanele demențial răsucite se străduiau să cîștige cîte o palmă de loc, și o clipă se creă iluzia eliberării, vehiculele înlănțuite se tîrîră un pas înainte ; dar curînd se vădi că întreaga lor trudă nu servise decît să strîngă și mai aprig nodurile și că acum erau mai disperat încîlcite ca oricînd.

Taxiul lui Harold se apropiase razant de un grup de lucrători care reparau trotuarul. Aceș-

ția aleseră chiar acest moment pentru a-și pune în funcțiune burghiurile și perforatoarele mecanice. Simțindu-și creierii striviți într-un clește gigantic, Harold, cu mîini care-i tremurau violent, își aprinse o țigară. De cealaltă parte a taxiului, se apropiase acum un autobuz ; privi într-acolo și văzu, lipită de geam, o față de copil care plîngea în hohote.

Deodată, fără nici o rațiune, i se năzări imaginea acestei străzi, așa cum o fi arătînd cîndva, înainte de zidirea orașului, pe cînd nici nu era măcar stradă — o cărare, poate, unduind odată cu ondulațiile gliei, strecurîndu-se printre gardurile vii cu miresme proaspete, și printre plaiurile verzi legănate de vînt, pînă departe, către sprînceana dealului dincolo de care își purta molcom apele fluviul încă nepoluat.

7

PE HAROLD ÎL SÎCÎIA faptul că Greensmith personal scăpa urmăririlor lui. Plecînd de acasă numai cu mașina, nu-i oferea nici un prilej de urmărire.

De astă dată își preluase postul de observație mai tîrziu ca de obicei, pentru că fusese la Eileen, ca să-i ofere anemicul său tribut de simpatie și respect. La plecare, narcisele pe care i le adusese pentru a-i îndulci convalescența, zăceau în același loc unde le pusese la venire, nedespachetate, neluate în seamă, ne-

dorite. Stînd la pîndă în fața casei lui Greensmith, se simțea încă iritat de priveliștea căpșoarelor galbene, atîrnînd fără rost peste marginea mesei.

Îl trezi zăngănitul ușilor garajului, care lunecau în lături, și mașina strălucitoare, reflectînd lumina propriilor ei faruri, cu silueta lui Greensmith conturată la volan. În timp ce mașina înainta de-a-ndăratelea pe alee, Harold putu să deslușească fața lui Greensmith la lumina tabloului de bord ; poate că era o iluzie optică, dar i se păru că fața aceea zîmbea. Greensmith aruncă o privire scurtă peste umăr, doar atît cît să se asigure că strada e liberă, și apoi porni în viteză.

„Urmărește mașina aceea !“ Nu era pentru prima oară cînd Harold se lăsa legănat de fantezia de a-l aștepta pe Greensmith într-un taxi închiriat cu ora — prefăcîndu-se față de șofer că ar fi un detectiv particular sau un agent secret. „Așteptarea îți va fi răsplătită cum se cuvine, n-avea grijă !“ Taxiul, atît de familiar oricui încît n-ar fi bătut la ochi, s-ar fi ținut pe urmele automobilului verde („Nici o grijă, conașule !“) pînă cînd mașina lui Greensmith ar fi început să încetinească. Atunci Harold s-ar fi aplecat în față și ar fi ciocănit energic în geamul despărțitor...

— Continuă drumul. Nu opri aici, ci la colțul următor !

Trecînd pe lîngă automobilul lui Greensmith, și-ar fi tras capul între umeri, ferindu-se să fie

văzut („Mulțumesc, conașule. Oricînd la dispoziția dumneavoastră. Oricînd mai aveți nevoie de mine, vă stau la dispoziție.") Cînd Greensmith, buhăit și radiind de plăcere, ar fi ieșit din casa sau clubul sau barul sau restaurantul pe care le alegea imaginația lui Harold pentru el, s-ar fi făcut brusc alb ca varul și s-ar fi închircit tot dînd cu ochii de silueta familiară a dușmanului său, rezemată *neglijent* de un felinar.

Dar de ce să ia un taxi — oricît de binevoitor și stăpîn pe sine ar fi fost șoferul? O să conducă el însuși — o să închirieze sau o să fure o mașină. Poate că, în cazul cînd Greensmith mergea undeva departe, va observa la un moment dat farurile neclintite reflectate stăruitor în oglinda mașinii lui; va încetini viteza și va coti ca să pună la încercare intențiile celui din spate, dar farurile îl vor urmări neîncetat, constant ca o umbră; atunci va încerca să-l facă să-i piardă urma prin devieri neașteptate, accelerări, ocoluri; panica îl va face să conducă din ce în ce mai sălbatic, pînă cînd, în șosea deschisă de astă dată, necruțătoarele faruri din spate vor crește din ce în ce, umplîndu-i oglinda cu lumina lor, orbindu-l, Harold ținîndu-se tot mai aproape pe urmele automobilului din față, și apoi — acul vitezometrului jucîndu-i pe cadran ca ieșit din minți — roțile din față ajungînd din urmă mașina... la o lungime de cap... la jumătate lungime de cap... la același nivel... gata să depășească... (Greensmith

întorcînd capul să vadă cine-i nebunul care-l urmărește și dînd cu ochii de el, lăsînd să-i scape un strigăt înecat de uruitul celor două motoare, de scrîșnetul frînelor, de vîjîitul vîntului)... depășindu-l... o ușoară atingere a barelor de direcție și apoi, în timp ce Harold gonea înainte, teribila explozie în spatele lui, imensa vîlvătaie iluminînd tot cîmpul, prefăcînd noaptea în zi.

Harold își aprinse o țigară. Descoperi că în tot acest timp își ținuse respirația, de parcă uitase ce trebuie să facă cu aerul din plămîni. Se mustră aspru că-și îngăduise o asemenea extravaganță a fanteziei, visînd la o răzbunare imposibilă. Era o dovadă de slăbiciune, o diluare a forței. Dar, de bună seamă, trebuia să existe o cale de a-l urmări pe Greensmith, de a descoperi unde se ducea în serile cînd pleca singur în automobil. Sau — te pomenești că se ducea la lucru? Harold își mai pusese și altă dată această întrebare, dar acum, împins de gustul amar pe care i-l lăsase visarea lui sterilă, întrebarea i se părea mai presantă. De-ar putea descoperi acest lucru, i s-ar deschide un nou cîmp de exploatare; Greensmith și-ar pierde imunitatea pe care i-o conferea automobilul verde și ar deveni vulnerabil în ceea ce socotise el pînă atunci inatacabil.

Harold își imagină un bloc înalt, cu birouri, asemănător cu acela în care lucra el, vast și impersonal, în care o figură străină abia de-ar

putea fi remarcată — cu excepția cazului cînd Greensmith ar zări umbra unei siluete familiare profilată pe sticla mată a ușii biroului său, sau un contur pe care l-ar recunoaște, proiectat la capătul unui coridor lung, sau fața implacabilă a opresorului său, ivindu-i-se prin grilajul unui ascensor în trecere rapidă. Zvîrlindu-și țigara neterminată, Harold începu să se plimbe pe trotuar în sus și-n jos, frămîntînd furios în minte problema care-l preocupa. Cînd descoperi soluția, aceasta i se păru atît de simplă încît, de bună seamă, gîndurile lui o copseseră de mult, fără ca el să-și fi dat seama ; faptul că nu o pusese în aplicare pînă atunci denota că *acum* era momentul potrivit. Simțea acea încredere crescîndă a jucătorului care descoperă subit combinația menită să-i asigure cîștigul, și care-și interpretează încetineala cu care a ghicit-o drept o mărturie că soluția a fost sanctificată de soartă.

Aruncînd o ultimă privire către locuința liniștită a lui Greensmith, Harold porni să coboare cu pas ușor panta. Perechea din mașina parcată în colțul ferit își stinsese țigările și siluetele celor doi păreau contopite într-o singură umbră imobilă. Din tufișurile de dincolo de mașină se desprinse o altă umbră, proiectîndu-se pe trotuar. Cînd Harold trecu pe lîngă automobil, zări cu colțul ochiului capul femeii dezlipindu-se de pe umărul bărbatului, ca deșteptată dintr-un vis adînc și liniștit. Umbra de pe trotuar se materializă.

— Bună seara, domnule Makepiece, răsună glasul polițistului. S-ar zice că-ți petreci o grămadă de timp prin locurile astea.

— Mă rog, nu încalc nici un fel de lege, nu ? își repetă Harold întrebarea.

Ședeau în cîrciumioara de peste drum de stația autobuzului, acolo unde intrase Harold în prima seară, după azvîrlirea cărămizii. În fața lor, pe măsuța joasă acoperită cu cristal, două halbe de bere ; deși Harold ar fi preferat o băutură mai tare, comandase bere gîndindu-se la finanțele, probabil limitate, ale polițistului.

La prima replică de protest a lui Harold, rostită îndată după ce fusese acostat de polițist, acesta îi răspunsese răstit :

— Am zis eu una ca asta, domnule ?

Acum, aplecîndu-se să-și ia halba, răspunse aceleiași întrebări cu un hohot scurt de rîs și adăugă :

— În locul dumitale n-aș fi chiar atît de sigur. Cine vrea, poate să descopere cîte o lege împotriva oricărui lucru.

Îi aruncă lui Harold o privire rapidă și, neobservînd la acesta nici un licăr de amuzament, adăugă cu importanță :

— S-ar putea ca domnul Greensmith, ținînd seama de toate celelalte considerente, să obțină un soi de ordonanță judecătorească prin care să-ți interzică apropierea de locuința lui. Trase o dușcă de bere. Asta dacă te-ar chema în fața tribunalului. Dar cum eu nu sînt avocatul lui, n-am căderea să-i dau asemenea sfat.

Cînd ajunseseră la capătul pantei, schimbaseră doar cîteva remarci laconice, iar polițistul, încetinindu-și pașii, își potrivise mersul după al lui Harold.

— Frumos cartierul ăsta! Pun rămășag că nu-i unul de pe-aici care să cîștige mai puțin de zece mii pe an. Ehei, salariile din poliție nu ajung nici pe departe la asemenea nivel.

Harold nu răspunsese nimic.

— Ei, ăștia de pe aici au în apropiere parcul și poienile și pentru așa ceva trebuie să plătești. Unde ar ajunge ei fără titlurile de rentă?

— Greensmith ți-a cerut să mă urmărești? El ți-a spus că...

— Hai să nu intrăm în chestiile astea. Ți-am mai spus o dată că prezența mea nu are nimic oficial.

Acesta a fost momentul cînd polițistul i-a propus să bea ceva împreună.

— Ei, ce zici?

Harold înălțase din umeri:

— Foarte bine; n-am nimic împotrivă.

Era conștient de nepotrivirea asocierii lor, de înțelegerea fără cuvinte dintre ei, ca dintre doi prieteni care aproape că n-au nevoie să-și vorbească, de armonizarea pașilor lor. Și acest simțămînt, mai curînd decît previziunea vreunui pericol, îl făcea pe Harold nervos și încordat.

Și acum, continuînd aceeași rudimentară sincronizare cu partenerul său, Harold își ridică halba la buze, ignorînd ultima remarcă a polițistului. Berea, pe care nu o dorise, avea un gust sălciu, parcă rînced.

Polițistul îl măsură din nou.

— Tot ce mă privește pe mine este să împiedic, din punct de vedere tehnic, comiterea vreunui act de violență. Prevenirea crimei; la poliție ne împuiază urechile cu treaba asta, continuă el cu chef de vorbă. Ni se repetă întruna că asta-i jumătate din munca pentru care sîntem plătiți. Dar e o treabă care nu prea merge cînd ești în haine civile. De regulă, detectivii nu apar la fața locului decît după comiterea faptei. Doar dacă nu ciripește careva, informîndu-te din timp, și atunci îi poți prinde asupra faptului.

Harold aproape că nici nu-l asculta. Privind în jur la barul împodobit cu covoare, oglinzi, și bine iluminat, își amintea de prima lui vizită aici, după azvîrlirea cărămizii, și aproape că simțea gustul coniacului pe limbă.

— Dar mai e și o altă chestie, continuă polițistul. Știi, pînă și noi copoii sîntem oameni. Cîteodată ți se trezește interesul omenesc din tine — nu vorbesc de pungașii sau de vagabonzii fluieră-vînt cu care avem noi de-a face — dar cînd dai peste un om cumsecade care s-a vîrît într-o belea... Îți trezește compătimirea, încerci să-l ajuți dacă poți, chiar dacă asta se cam bate cap în cap cu datoria. Mai închizi ochii puțin — dar numai puțin, nu prea mult, bagă de seamă!

Harold tresări violent, ca un om stăpînit de un tic nervos. Amintindu-și de azvîrlirea cără-

mizii, se gîndise din nou la reacțiile celor dinăuntru, văzîndu-l în minte pe Greensmith așezat la biroul lui, stiloul care o ia razna pe hîrtie, înjurătura stîrnită de panică. Dar în clipa aceea avusese revelația că nu se întîmplase așa, pentru că biroul nu se afla în camera al cărei geam îl spărsese. Înregistrase acest lucru chiar din clipa cînd intrase în casa lui Greensmith și totuși pînă în secunda asta nu îngăduise cunoașterii să-i tulbure viziunea interioară. Era o aberație atît de stranie încît pentru moment avu senzația că trăiește în vis, barul cu oglinzi, măsuța pătată, polițistul de lîngă el, toate i se părură produse ale fanteziei.

— Jim, ăsta-i băiatul cu care lucrez eu, l-ai cunoscut și dumneata — ei bine, mă cert întruna cu Jim pe chestia asta, continuă polițistul. El e un tip cu picioarele pe pămînt, și-mi spune mereu că în meseria noastră mila n-are ce căuta. „Ține-te de litera legii, îmi spune el, ține-te de regulament, asta-i singura cale!“ Da' eu îi zic că chiar dacă te-ai făcut polițist, n-ai încetat să fii om. Ce părere ai?

— Cum? întrebă Harold. Cum? Nu știu. Cred că ai dreptate.

Se scotoci prin buzunare, și-i oferi cutia cu țigări.

— Nu, mulțumesc. M-am lăsat de fumat.

Polițistul părea puțin plictisit de această întrerupere a prelegerii sale, și șanțurile fălcilor de buldog i se adînciră. Din capătul mai îndepărtat al încăperii, unde doi domni mai în vîrstă discutau cu fata de la bar, izbucni un

hohot puternic de rîs. Și Harold și polițistul întoarseră capetele. Cîndva, într-un alt bar, un hohot de rîs al altcuiva stăvilise, rupsese o discuție importantă. Unde, cînd? Chipul disprețuitor al lui Peter Miller pluti în fața ochilor lui Harold.

— Și ce faci, întrebă el cu un dispreț care chiar în timp ce vorbea părea deplasat, ce faci cînd așa-zisa dumitale compătimire vine în conflict cu datoria? Ai să-mi spui că-ți lași victimele să-ți scape numai pentru că-ți place culoarea ochilor lor?

— Culoarea ochilor n-are nici un amestec în treaba asta, răspunse polițistul cu o interpretare strict literală. Vorbesc despre simpatia care se naște cînd cunoști toate faptele, fapte care n-ar avea nici o valoare dacă le-aș trece în raportul meu, și nici o valoare în fața tribunalului. Să luăm spre exemplu un accident de circulație — își înălță capul, de parcă-și culegea exemplul de pe tejgheaua barului — polițistul care investighează știe prea bine că, adeseori, șoferul vinovat din punct de vedere tehnic nu are de fapt nici o vină.

— De cînd se ocupă detectivii de accidentele de circulație? observă Harold.

— A fost numai un exemplu. Și-apoi, eu n-am fost întotdeauna detectiv în haine civile. Am lucrat un timp și la Departamentul Circulației. Așa ajungi să cunoști lucrurile. Cînd dai peste un accident grav, tu, în sinea ta, știi întotdeauna cine-i adevăratul vinovat, chiar dacă nu poți să-i agăți tinicheaua de coadă,

chiar dacă uneori ești nevoit să arunci vina în spinarea celuilalt. Își ridică paharul, învîrtindu-i ușurel conținutul. E întotdeauna un anumit soi de persoană. Asta n-are nimic de-a face cu îndemînarea tehnică, cu viteza, cu reflexele și așa mai departe. Vinovatul e întotdeauna același soi de persoană, fie că-i beat sau treaz. E greu să spui cum anume sînt, dar întotdeauna se cred mai cu moț decît alții. Lichele — polițistul rosti cuvîntul cu neașteptată vehemență — asta sînt. Lichele cu un venit, poate, de cel puțin cinci mii pe an, dar tot lichele.

Își goli paharul și-l așeză pe masa cu un pocnet. Harold se uită la el: ochii decolorați păreau să fixeze, cu inocență, un punct îndepărtat în spațiu, dar buzele i se mișcau cu nervozitate, cea de jos înălțîndu-se ca să sugă o invizibilă mustață.

În timp ce Harold, reancorat în prezent, șovăia, polițistul îi spuse:

— Scuză-mă, nu mi-am dat seama. Știu că ăsta e un subiect dureros pentru dumneata.

— Hai să mai luăm o băutură, îi propuse Harold. Aceeași?

— Dar am fost sincer, să știi. N-am avut nici un gînd ascuns.

— Bere amară, nu?

Cînd Harold se întoarse cu paharele, polițistul încuviință din cap, trase o dușcă zdravănă de plebeu robust, apoi se întoarse spre el.

— Dar în felul ăsta nu poate să meargă mai departe, să știi. Ți-o spun din nou. Dacă

nu încetezi de bunăvoie, ai s-o faci de nevoie. Există căi și mijloace care să te oprească. Nu vreau să fiu aspru cu dumneata — decît dacă mă obligi. De asta te-am invitat prietenește la un pahar. Ți-am mai spus-o și înainte: personal, am toată înțelegerea pentru dumneata. Dacă vrei, ia-o în felul ăsta: tocmai pentru că îți port simpatie încerc să te opresc — înainte de a săvîrși ceva pentru care ai să regreți.

Pînă atunci vorbise liniștit însă, deodată, ridică glasul:

— Dar de terminat trebuie dracului să se termine odată!

Unul sau două capete se întoarseră spre ei. Harold rămase puțin fîstîcit de această bruscă schimbare de atitudine, cu atît mai mult cu cît polițistul, reîntorcîndu-se la tonul blînd, îi zîmbi cu buzele subțiate, spunîndu-i:

— Îți vorbesc ca un prieten. Dacă sînt de partea cuiva, apoi să știi că de partea dumitale sînt. Îți spun între patru ochi că pe Greensmith nu prea îl am la stomac. Genele rare, nisipii, îi fluturară deasupra ochilor ca degetele iluzionistului care încearcă să camufleze un truc. Dar asta rămîne între noi doi. Strict confidențial. Se lăsă pe speteaza scaunului, părînd să se relaxeze. Și acum, domnule Makepiece, trebuie să fii rezonabil. Știi foarte bine că am dreptate în ceea ce-ți spun.

Trucurile unui iluzionist te pot încînta, fără să te facă însă să-ți pierzi scepticismul. La un anumit nivel al ființei lui, Harold recunoștea

dibăcia cu care polițistul își alterna lingușelile și amenințările dar, la un nivel mai profund, îi ceda cu bună știință, redus la o stare de dependență în care îi era necesară buna părere a celuilalt.

— Știu că ar fi foarte greu să explic cuiva atitudinea mea, începu el cu glas șovăielnic. Greutatea provine din faptul că ceilalți — dumneata de pildă — mă vedeți pe mine, și acțiunile mele, doar din afară. Aveți o imagine a mea care se limitează la prezent. Nu știți ce s-a petrecut înainte, ce m-a făcut...

Polițistul îl întrerupse în mod surprinzător :

— N-ai avut întotdeauna slujba asta de funcționar, nu-i așa ? Înainte te descurcai destul de bine, aș zice. Tonul lui era blînd și respectuos. Cîștigai frumușel și erai propriul dumitale stăpîn. Aveai și casă proprie. Ca să fim deschiși, aparțineai altei categorii sociale — în comparație cu cea căreia îi aparții acum.

— Numește-o așa, dacă vrei.

Doamne Dumnezeule, acum se simțea recunoscător polițistului pentru că-i aprecia măcar poziția socială din trecut.

— Și ai renunțat la toate astea ?

— Da, cînd... După accident, toate mi s-au părut lipsite de sens. Am vrut să-mi schimb total viața.

— Dar pentru asta nu-l poți condamna pe Greensmith.

— Cum adică ? strigă Harold.

— Pentru faptul că ai renunțat la afacere și la casă. Asta ți-ai făcut-o cu mîna dumitale.

— Cu mîna mea !

Tot atît de rapid cum se simțise măgulit, puțin mai înainte, de respectul polițistului, se simțea acum jignit de obtuzitatea lui.

— Nu-l poți învinovăți pe Greensmith pentru toate astea. Disprețul din cuvintele lui nu era egalat decît de brutalitatea tonului. Acuma vrei să-l scoți pe el țap ispășitor ! Îi arunci lui în spinare propriile dumitale...

— Dar ce-a făcut el n-a fost de ajuns ?

— ...propriile dumitale greșeli și eșecuri.

— Dar ce-a făcut el n-a fost de ajuns ?

— Făcînd abstracție de asta, să încercăm să judecăm lucrurile drept.

Barul se umpluse de oameni — poate pentru că vreo instituție vecină își isprăvise orele de program, sau vreun cinematograf se golise — dar Harold nici nu-și dădea seama. Era muncit acum de o ură arzătoare față de polițist, a cărui duritate i se părea o injurie în plus, adăugată la trupul ciopîrțit al copilului său ucis. Înghiți în sec ; își înfipse unghiile în carnea coapselor și se înclină în față, încovoindu-și umerii de parcă măruntaiele i-ar fi fost cuprinse de un spasm. Atenție ! Atenție !

— Făcînd abstracție de asta ! Harold îngînă cuvintele polițistului, dar pe un ton astringent. Își îndreptă umerii. Da, să facem abstracție de asta. Nu vreau să-ți vorbesc despre Steve. El n-are nici o legătură cu prezența dumitale.

Oricum, el nu mai există, nu-i aşa? Nu-i posibil ca tot ce fac eu să fie pentru el, de dragul lui. Pentru că el nu mai există.

Fetişoara încrezătoare a lui Steve îi apăru în faţa ochilor, reproşîndu-i parcă această renegare. Harold clipi.

— Eu sînt cel care l-am pierdut. Deci eu sînt cel care trebuie să sufere. Tot ce fac, fac numai de dragul meu.

Într-un fel curios, părea că ascultă pe altcineva vorbind, o voce interioară îndrumată de un spirit independent. O ceaţă confuză îi împîclise creierul, dar această altă voce continua, clar şi uimitor:

— Ai dreptate: urmăresc doar propria mea satisfacţie. Odată ce-ai depăşit patruzeci de ani, totul în jur începe să se usuce. Odată ce-ai depăşit patruzeci de ani într-o lume atît de odioasă, atît de urîtă şi de mizerabilă ca asta pe care am făurit-o noi, îţi trebuie un copil ca să-ţi poţi menţine mintea teafără. Orice altceva nu-i decît teatru, nu-i decît un surogat degradant. Poate că noi n-am fost făcuţi să trăim atît de mult, poate că trupurile şi spiritele noastre nu s-au adaptat încă la ideea longevităţii — la urma urmelor, de-a lungul istoriei, pretutindeni, o mulţime de oameni se aşteptau să moară înainte de a fi împlinit patruzeci de ani. Şi acum, nici măcar nu trăim în Evul Mediu. Încordarea noastră e prea intensă. Nu-i putem face faţă. Nu putem supravieţui decît proiectaţi într-un copil, şi

dacă nu ai un copil prin care să poţi supravieţui, sau dacă ai un copil şi nu recunoşti faptul că el are menirea de a prelua semnificaţia vieţii, atunci nu eşti bun de altceva decît să faci rău altora — nu eşti bun decît să urăşti şi să distrugi.

Vocea încetă. Creierul i se limpezi, în timp ce în faţa ochilor îi apăru, cu o claritate supranaturală, fata rezemată de trunchi, sub baldachinul teiului, fata care-şi netezea cu mîna părul blond, surîzînd în obiectivul aparatului de fotografiat. *(„Încă nu eram gata!")*; şi apoi, culoarea galbenă rămînînd aceeaşi, capetele încovoiate ale narciselor, care zăceau nemişcate, nemişcate încă şi acum (o ştia prea bine), în hîrtia lor mototolită, pe masa din hol. Simţi că i se face greaţă de atîta irosire, de atîta ruşine.

— Ai spus ceva?

— Mă întrebam dacă eşti un om religios. Expresia feţei poliţistului reflecta acea aprobare stingherită a omului care gustă pentru prima oară o delicatesă exotică, pretinzînd că-i este binecunoscută. Înghiţi cu zgomot: Vreau să spun, ce părere ai despre o viaţă de apoi? Unii cred că ar exista aşa ceva.

Harold se uită la el cu o privire tîmpă.

— Dumneata eşti fără îndoială un om care se gîndeşte la toate astea, urmă poliţistul. Ce gîndeşte omul e treaba lui, desigur, dar mă întrebam...

Harold remarcă din nou peticele de piele iritată de la rădăcina părului: virulenţa iritaţiei

părea să fie intermitentă, depinzînd parcă de fluxul emoţiilor lăuntrice.

— Fireşte că asta nu mă priveşte pe mine.

— O, n-am nimic împotrivă să-ţi răspund. Harold se simţi brusc cuprins de o şăgălnicie vecină cu isteria : o să-şi bată joc de interlocutorul lui mimînd seriozitatea, aşa cum osînditul la moarte care aşteaptă execuţia (cu mintea perfect limpede) întîi îl amăgeşte şi apoi îl dărîmă cu propriile-i argumente pe preotul ignorant care vine să-l împărtăşească.

— Îmi dau seama de toată importanţa acestui lucru. Aşa cum îţi imaginezi, e o chestiune care m-a preocupat foarte mult. Dacă într-adevăr spiritul individual supravieţuieşte trupului, atunci, pe undeva, fiul meu... vorbea cu o rezonabilă seninătate. Dar eu unul nu-mi pot îngădui să cred în aşa ceva. Nu simt lucrul ăsta, înţelegi — nici măcar pentru copilul meu. Tot ce pot simţi însă este că eu unul îi supravieţuiesc. Aşadar, am datoria să-l răzbun.

Simţul logic al poliţistului fusese răsturnat :

— Dar asta n-are nici cap nici coadă, e lipsit de sens. Dacă există o viaţă de apoi, atunci...

— Atunci, eu voi fi absolut singur în ea, răspunse Harold.

Îşi împinse paharul în lături şi se ridică în picioare, izgonindu-l pe preot din celula lui şi reîntorcîndu-se la scîndura ce-i slujea drept pat şi la pătura aspră de pe care, în ultima vreme, învăţase adevărata — şi, fireşte, în opoziţie cu falsa — semnificaţie a vieţii.

8

A DOUA SEARĂ îşi reluă din nou postul de observaţie în faţa casei, dintr-un simţ de obligaţie morală ; nu numai pentru ca poliţistul, în caz că l-ar fi urmărit, să nu creadă cumva că ameninţările lui avuseseră vreun efect, ci şi pentru a-şi păstra respectul de sine. Dar veghea lui s-a dovedit sterilă : în casă nu era nici o activitate vizibilă, nimeni nu a intrat, nimeni nu a ieşit pe uşă.

După aceasta, Harold acordă urii lui o vacanţă de vreo trei săptămîni. Deveni în gînd şi în faptă (şi în orice altceva ar putea fi considerat drept esenţa unui om) un funcţionar placid, supus, cu preocupări casnice (deşi fără copii) şi un cetăţean rezonabil, iar creaturile sălbatice ale fanteziei lui zăcură ferecate în cuştile lor. Se simţea ca şi cum ar fi trăit într-o lume nounouţă, igienică, ordonată, paşnică şi stearpă.

În timpul acestor trei săptămîni citi un puhoi de romane poliţiste şi de senzaţie, sau alte romane mai serioase dar cu elemente de suspense ; cumpăra ediţii ieftine de buzunar la chioşcul din staţia de metrou, şi lua cîte douătrei odată, apelînd la următorii autori : Simenon, Patricia Highsmith, Lionel White, Colin Watson, Hillary Waugh, Julian Symons, Nicholas Freeling, Maurice Procter, Ross Macdonald şi Friedrich Dürrenmatt. (Înşelat de prezentarea de pe clapă, cumpără şi un exemplar din *Eu şi Victor şi Doamna Blanchard* de Derek Ingrey, dar după lectura a treizeci de pagini renunţă la

ea, neavînd energia și spiritul solicitate de o capodoperă cu care nu ești familiarizat).

Cînd perioada de acalmie s-a sfîrșit, a renunțat cu totul la asemenea lecturi — cel puțin în intervalul pe care se derulează evenimentele acestei cronici. Altă îngăduință similară și la fel de vremelnică : în fiecare seară ronțăia cîte un pachet de ciocolată : simplă sau cu alune.

În două rînduri o vizită pe Eileen, mînat de o plicticoasă și stînjenitoare îmbinare de simț al culpabilității și al datoriei. Ei părea să-i facă plăcere tovărășia lui ; amîndoi jucau o veselă comedie a nevinovăției — ca doi bandiți care au organizat un *hold-up*, iar a doua zi ard ziarele în care se relatează moartea casierului căruia i-au zdrobit țeasta.

Din fericire, tandra considerație față de starea ei servea drept pretext pentru a nu face dragoste.

Relațiile cu Margaret erau fluctuante. La început, păru să întîmpine cu bucurie reîntoarcerea lui la viața domestică și își juca rolul la rîndul ei, stînd mai mult pe acasă, alături de el, sacrificîndu-și programele de televiziune favorite, și reducîndu-și porțiile de băutură. S-au dus împreună la un cinema, alegînd, în chip de compromis, un film pe care nici unul dintre ei nu dorea să-l vadă ; dar după aceea amîndoi se prefăcură că le-a plăcut. Pe urmă, timp de cîteva zile se arătă morocănoasă, de parcă o irita prezența lui, faptul că ocupa o parte din spațiul casei. Trecu și această stare de spirit, urmată fiind de o acceptare neutră și binevoitoare.

Cam așa stăteau, aparent, lucrurile, cînd într-o seară Margaret îi vorbi de două ori pînă ca el să o audă. Harold își înălță capul, smulgîndu-se din lectura romanului, și-i ceru să-i repete încă o dată ce-i spusese.

— Ce-i cu tine ? Acum nici nu mă mai auzi ?

— Îmi pare rău, replică Harold. Despre ce era vorba ?

— Nu mai are importanță. Margaret se ridică în picioare, lăsînd să lunece pe podea o rochie verde, de mătase, pe care o repara. Nu era nimic important.

Ajunsă la ușă, se întoarse spre el :

— Și n-a fost prima oară. Înfățișarea ei trăda o sălbatică reavoință, care o făcea aproape de nerecunoscut. Aș putea la fel de bine să nu-ți mai adresez vreodată un cuvînt. S-ar zice că nici nu mai exist. Cel puțin din punctul tău de vedere.

Apoi, fața ei își schimbă expresia. Se uită la Harold cu o intensitate sumbră :

— Dar poate că asta nu se întîmplă numai cu mine. Harold, nu știu ce-i cu tine, dar ești... vocea i se frînse și apoi, ca un motor aproape stins care revine brusc la viață, se înălță din nou dar cu un ton fals și rău-prevestitor : uneori am impresia că nici nu mai ești aici, cu mine, că nu mai ești cu nimeni și cu nimic, parcă nu mai simți, nu mai...

Fața ei părea împroșcată cu pete roșii-cărămizii și arăta triunghiulară, cu pomeții umflați sub ochi ; urmă și ultima tuse a motorului, care scuipă :

— Parcă... parcă nu mai trăiești. Ai putea tot atît de bine să fii și mort.

Îl mai privi lung o clipă, apoi, cu un gest de totală anulare, se strecură pe ușă, închizînd-o cu gingășie în urma ei. Harold se afundă din nou în lectura lui Ross Macdonald.

A doua zi dimineața însă, Margaret părea destul de bine dispusă. Era una din diminețile acelea strălucitoare, a căror vitalitate pătrunde pînă și în aerul vîscos al Londrei și trezește la viață lutul uman vlăguit și acrit. Ca s-o împace, Harold îi propuse să iasă împreună seara, la întoarcerea lui, să ia o băutură. Rămaseră înțeleși că or să vadă diseară dacă mai au chef sau nu.

Cînd intră în birou, Logan, aflat în mijlocul încăperii, își învîrtea brațele ca aripile unei mori de vînt ; lansă mingea imaginară, și Greaves, cu mîinile împreunate pe o crosă imaginară, o trimise, cu un avînt exagerat, spre rafturile cu dosare.

— Copii, copii ! strigă Mary Pollard, cu indulgența surorii mai mari.

Pe geam, soarele era o mandarină răscoaptă care explodase pe o mare de cerneală. O secundă, Harold simți împunsătura dezolării inefabile pe care ți-o dă senzația că nu ai dreptul de a te afla acolo unde te afli. Acela a fost momentul deciziei că sosise timpul de a-și pune în aplicare planul prin care urma să afle locul unde lucra Greensmith.

Clive Saddler era aliatul cel mai firesc. Îl luă cu el la cantină în timpul pauzei de cafea. De mult nu mai ieșiseră împreună.

Și Saddler fu primul care deschise vorba :

— Cei mai mulți dintre noi au, cred, cîte o manie ascunsă pe care o cocoloșesc. Vezi tu, într-un fel n-ar vrea pentru nimic în lume să se despartă de ea. Uite, de pildă, în cazul meu...

Și astfel, obsesia *lui* fu scoasă la aer, în aburul și duhoarea cantinei.

De aceea fu nevoit să apeleze la Miller. Harold îl anunță că ar dori să-i ceară ceva — asta în timpul pauzei de prînz cînd, amestecați în șuvoiul de funcționari amețiți, buimăciți, în unele cazuri chiar chinuiți de triumfala splendoare a zilei, făcură împreună cîțiva pași prin miniaturalul scuar cu răzoare de flori, plasat printre ordonatele și metodicele blocuri comerciale, ca o concesie făcută dezordinei.

— Cere-mi, răspunse Miller amabil, drept răspuns la solicitarea lui Harold. Te voi refuza numai dacă presupune un efort prea mare sau dacă n-o să-mi miroase a bine.

— Vreau să aflu unde lucrează o anumită persoană. Din anumite motive pe care n-aș dori să le discut, nu pot face eu însumi investigația. Dar toată problema se reduce la un telefon : îi dai un telefon acasă, urgent — sub un pretext valabil — o necesitate imediată de a lua contact cu el, și atunci ți se va da numărul de la birou. După asta, totul se rezumă la a telefona la acel număr.

Pusă în felul acesta, chestiunea părea absurd de simplă, total lipsită de importanţă ; subtila apoftegmă metafizică, născută în chinurile meditaţiilor nocturne, se transforma în lumina lucidă a zorilor într-un truism sentimental.

— Ei, ce părere ai ? întrebă Harold.

Miller își întorsese capul în direcţia unei bănci ocupate de un șirag de fete tinere, strălucitoare. Păreau să se desfete cu faptul că-şi lepădaseră pardesiile, revelînd omenirii în ce măsură li se pîrguiseră trupurile în răstimpul întunecat al lunilor de iarnă.

— Ce părere ai ?

— O. K. Tonul lui Miller era de o indiferenţă jignitoare. Pare foarte simplu. E de mare urgenţă ? Azi ? Mîine ?

— Mîine ar fi foarte bine.

— Şi care-i numele misterioasei persoane ?

Harold i-l spuse şi Miller mîzgăli numele şi numărul de telefon pe dosul unui plic. Gesturile lui erau de o nepăsare atît de firească încît Harold își frînă orice alte explicaţii suplimentare pe care intenţionase să i le dea.

— Îţi sînt foarte recunoscător, îi spuse el ţeapăn.

— În regulă. Atîta timp cît nu sînt folosit ca unealtă premergătoare faptului.

— Cum ?

— A fost o glumă, îl lămuri Miller. Am vrut să spun că atîta timp cît n-ai de gînd să-i faci omului de petrecanie.

Își ridică mîna dreaptă, cu două degete ghemuite sub degetul mare şi cu primele două îndreptate în direcţia unui stol de porumbei care ciuguleau ; plescăindu-şi de două ori limba pe cerul gurii, simulă două împuşcături de pistol.

În ciuda faptului că-şi reluase campania, Harold își aminti în acea seară de propunerea pe care i-o făcuse lui Margaret, şi-şi repetă invitaţia.

— Sau, dacă n-ai chef de-o băutură, ne putem plimba pînă la lac, aşa ca în seara aceea.

Cînd ea îl refuză, Harold se simţi jignit, deşi nu-l prea entuziasmase ideea unei seri petrecute împreună în oraş.

— Mă rog, mai avem timp să prindem şi un film. E ceva de văzut prin cartier ?

— Nu cred. Şi apoi ar însemna să ne scoatem sufletul, plus că e ceva drăguţ la televizor, puţin mai tîrziu.

Harold se uită la ea, urmărind-o cum își vedea, domol, de o stupidă treabă casnică.

— Poate că mergem în altă seară, îl consolă Margaret. Dacă vrei. O să luăm masa ceva mai devreme, aşa că nu va fi nevoie să facem totul pe fugă.

— N-are nici o importanţă.

Era mirat de intensitatea propriei lui enervări. Trecu în altă cameră, ca să nu trebuiască să-i suporte compania. Îţi porţi crîncenele lupte sufleteşti în cea mai curajoasă solitudine şi apoi, cînd dintr-un impuls generos îţi oferi tovărăşia, eşti respins cu totală insensibilitate ! Oare nimeni n-o să-l înţeleagă, niciodată ?

Se reîntoarse în cameră, hotărît să se arate îngăduitor și tandru. Margaret ședea pe un scaun vechi de răchită, al cărui lăcaș era la bucătărie, dar pe care îl aducea mereu în casă susținînd că e cel mai confortabil loc cînd ai de cusut sau de cîrpit ; pentru Harold însă, apariția acestui scaun părea să se asocieze cu o anumită stare de spirit a ei : o neglijență apatică, o renunțare totală. Cînd Harold deschise ușa, scaunul scîrții antipatic. Margaret ținea o rufă în poală, și un ac cu ață în mînă ; fusta ei, neglijent aranjată, dezvelea ochiului o porțiune de coapsă goală, turtită pe scaun. Îi aruncă lui Harold un zîmbet scurt, automat.

Așezîndu-se pe un scaun alăturat, aflat în spatele ei, astfel încît să nu fie obligat să i se uite în ochi, Harold începu să vorbească. Îi explică faptul că în ultima vreme a trecut printr-o stare de depresiune psihică, însoțită de anumite supărări și griji personale, cu care n-avea rost s-o mai împovăreze și pe ea, și al căror efect asupra lui, își dădea bine seama, a fost acela de a-l face să pară distant și inabordabil, ba chiar ostil. Nu se eliberase încă de aceste pricini de îngrijorare, și socotea de datoria lui să o informeze, în linii generale, de existența lor, pentru ca ea să nu interpreteze greșit natura aparentei lui îndepărtări și, eventual, ostilități. Spunîndu-i toate acestea nu urmărea decît să evite o greșită înțelegere din partea ei. Dorea să-i spună că el aprecia mult răbdarea cu care îl suportase pînă acum ; și mai dorea să se asigure că dacă, în viitorul imediat, situația nu

se va remedia cu totul, ea va ști să-l înțeleagă și să-l tolereze în continuare așa cum este.

Recitalul susținut de Harold fusese punctat din loc în loc de scurte scîrțîituri ale scaunului de răchită. După ce isprăvi, Margaret murmură cîteva vagi, incomprehensibile cuvinte de compătimire și încurajare. Arunca mereu priviri furișe spre ceasul de pe consola căminului.

— La ce oră e programul pe care vrei să-l vezi la televizor ? întrebă Harold cu glas stins.

— O, n-are nici o importanță.

Își schimbă poziția și scaunul scoase o serie de scîrțîieli de ușurare.

— Nu cred că mă atrage să-l văd, spuse Harold, ridicîndu-se în picioare. O să ies puțin în oraș. Dacă n-ai nimic împotrivă. Pentru scurt timp. La urma urmei, ție ți-e totuna.

Deschise televizorul și ieși din cameră.

Era o noapte cu lună plină, la lumina căreia cineva care ar fi ținut cu adevărat la el — dacă ar fi existat asemenea persoană — ar fi putut observa o schimbare infinitezimală în expresia lui : o ascuțire a trăsăturilor, oarecum asemănătoare cu cea care urmase bolii și accesului său de febră. Ochii îi păreau ceva mai dilatați și mai adînci și, cu toate că mușchii feței îi cădeau moi, nările îi fremătau, încordate. Cu acea forță de introspecție și analiză a rațiunilor propriului său comportament, pe care în ultima vreme o părăsise, Harold recunoscu în apelul adresat lui Margaret o admitere a nebuniei sale, un strigăt de ajutor.

Se simțea insuportabil de singur, solitudinea lui fiind cu atît mai dureroasă cu cît își luase asupră-și o sarcină imposibilă. Pînă la urmă, singurătatea sa se reducea la o iremediabilă neputință. Cum poate un singur om să facă să rodească în el întreaga ură sterilă a omenirii ? Cum poate, fără să eșueze în nebunie ?

Dar poate că nu era nebun — sau nu mai nebun decît alții, și că suferința și ura lui, individuale doar în forma lor aparentă, nu se deosebeau în esență de nefericirea tuturor oamenilor pe care împrejurările, mașinismul, substitutele, frustările, transplantările îi prefăcuseră din promotori ai iubirii în promotori ai urii.

În lumina lucidă, deși onctuoasă și insinuantă, a lunii umflate, asemenea gînduri îi apăreau perfect raționale și coerente.

Stătea cu degetul pe butonul soneriei lui Eileen, apăsîndu-l mai îndelung decît ar fi fost nevoie. Ușa se deschise lăsînd să răzbească un vălmășag de glasuri — același idiot program de televiziune pe care-l urmărea și nevastă-sa ?

— O, ce surpriză !

Îl pofti înăuntru, închizînd televizorul cînd trecu pe lîngă el. Camera nu aștepta musafiri : nu vădea o dezordine izbitoare, dar pernele de pe canapea erau mototolite, ziare și reviste presărate pe jos, iar pe masă, lîngă o forfecuță și o sticlă de ojă, zăcea o ceașcă murdară și o farfurioară așezată peste ea, la marginea tăviței ivindu-se o bucată de zgîrci scuipat. Ca și încăperea, Eileen arăta șleampătă, cu fața pătată și lucioasă de cremă, părul dezordonat, iar în

picioare purta o pereche de papuci fără tocuri, vechi și scîlciați, cu o crăpătură în vîrful unuia dintre ei, prin care degetul mare ieșea ca o excrescență.

Eileen luă tava de pe masă.

— Să mă descotorosesc de asta. Ia loc.

Harold mătură cu mîna cîteva ustensile de manichiură, lăsîndu-le să cadă pe covor. Afară, cineva se străduia să ambaleze un motor care-i făcea greutăți ; pocnetele și sforăiturile intermitente și repetate ale motorului făceau să zăngănească geamurile. Harold se așeză pe canapea.

Cînd Eileen se reîntoarse, părea să se fi aranjat un pic, arătînd mai îngrijită și mai bucuroasă de oaspeți.

— Asta zic și eu surpriză, repetă ea.

Zîmbi cu toți dinții, luă o scrumieră pe jumătate plină de pe brațul unui fotoliu și o împinse într-un raft.

— Of, termină, termină odată ! strigă cu exasperare către motorul păcănitor al automobilului.

În afară de o ușoară paloare și de cearcănele de sub ochi, nu arăta alte semne ale operației prin care trecuse. Își zvîrli papucii din picioare și se cuibări pe canapea, în colțul opus celui unde se așezase Harold, adunîndu-și picioarele sub ea. Un petec de piele albă strălucea printr-o gaură a ciorapului, la genunchi.

— Cu ce vă pot fi de folos, domnul meu ?

— Pur și simplu m-am gîndit că mi-ar face plăcere să te văd.

— Pur și simplu ?

— Pur şi simplu. Şi să stau de vorbă cu tine.

— S-ar fi putut foarte bine să nu fiu acasă. Nu zac toată ziua să aştept favorurile domnului şi stăpînului meu, cînd îi vine acestuia cheful.

— Ştiu acest lucru, bineînţeles.

— Aşadar nu-ţi închipui că zac aşteptînd favorurile domnului şi stăpînului meu ?

— Nu, răspunse Harold pierdut în tristeţe.

— N-aş vrea să crezi asemenea lucru. Pentru că nu e adevărat. Eileen se săltă uşor. În sfîrşit ! Slavă Domnului !

— Poftim ?

— Maşina aia !

Ascultară împreună zgomotul motorului îmblînzit acum într-un tors lin şi apoi fîşîitul roţilor pe asfalt.

— Ei bine, aştept să aflu care-i voia domnului şi stăpînului meu.

Eileen îşi lăsă capul pe rezemătoarea canapelei, îşi înălţă braţele şi-şi bombă pieptul parodiind o atitudine de voluptuos abandon. Materialul zmeuriu al rochiei de casă era decolorat la subţiori în două semicercuri roz pal.

— Roaba voastră aşteaptă porunca, Sultane ! Capriciul vostru e dorinţa mea !

Pe Harold îl enerva prelungirea acestei glume artificiale. Strigătele ce ţîşneau din adîncurile lui aveau să rămînă din nou neauzite ? Îşi lăsă mîna inertă pe glezna ei.

— Eileen, nu te juca. N-am venit pentru asta.

Ea îşi îndreptă spatele. În ochi îi juca un licăr de furie, dar reuşi să se stăpînească.

— Atunci pentru ce-ai venit ?

— Ţi-am mai spus, vreau să-ţi vorbesc.

Privirile ei îi cercetară faţa.

— Atunci vorbeşte naibii odată !

Harold deschise gura ; nu ştia ce are de gînd să-i spună.

— Eileen, îmi dau seama că mă folosesc de tine în interesul meu. Nu în sensul că-mi eşti amantă, deşi şi asta înseamnă poate că profit ; dar mă folosesc de tine aici şi acum, ca să-mi revărs amărăciunea. E un lucru vrednic de dispreţ, dar ajungi la un moment dat la un punct în care eşti pur şi simplu împins afară din tine însuţi.

Cuvintele îi curgeau lipsite de rezonanţă ; declaraţiile lui solemne păreau să nu trezească nici un ecou. În încercarea de a le da mai multă substanţă, plonjă adînc în el însuşi, dragînd reziduuri nefiltrate, nebănuite :

— Sînt un om mort, un om total pustiit pe dinăuntru. Ori sînt eu mort, ori dacă se numeşte că-s viu, atunci tot ce mă înconjoară e mort şi pustiit.

Îşi ascultă cuvintele, retrospectiv, şi rămase nesatisfăcut.

— Ceea ce spun sună pretenţios şi melodramatic. Dar ceea ce vreau să înţelegi este că am ajuns într-o condiţie în care nimic, absolut nimic nu mai are importanţă. Nu pot să mai simt nimic pentru nimeni, am pierdut orice interes, în afară de unul singur, da, asta e cert.

— Şi care e acesta ? întrebă Eileen, poate cu o scînteie de speranţă în ciuda ei însăşi, în ciuda fetusului ei incinerat.

— L-am regăsit pe omul care l-a ucis pe Steve, răspunse Harold.

Eileen își mișcă picioarele, întrucît mîna lui Harold îi încleștase incomod glezna.

Harold se lăsă pe spate, cu o expresie de incredulitate, ca după extracția, fără dureri, a unui dinte infectat.

— Și ce înseamnă asta ? Îi pusese întrebarea pe un ton agresiv, dar adăugă apoi ceva mai blînd : Adică ce legătură are cu cele ce-mi spuneai, mă rog, cu faptul că ai devenit insensibil și așa mai departe ?

— Omul care se găsea la volan, se corectă Harold cu grijă. L-am întîlnit absolut din întîmplare, pe stradă.

— Dar îl cunoscuseși și mai înainte. Vreau să spun că avusese doar loc o anchetă și...

— Ce-ți povestesc eu s-a întîmplat recent. L-am reîntîlnit. Și atunci am avut impresia...

— Cînd a fost asta ? Foarte recent ? Adică acum cîteva săptămîni ? Sau înainte de prima noastră...

— L-am urmărit, continuă Harold. Nu vreau să intru în amănunte. La început totul părea, cum să spun, un fel de joc. Se opri din vorbă, surprins singur de cele ce se auzise rostind. În această pauză, își aduse aminte de întrebarea ei și-i răspunse : Da, s-a întîmplat înainte de a fi început legătura noastră. N-au nimic de-a face una cu alta... cred sincer că nu există nici o relație între aceste două fapte. Și acum, urmă el reîntorcîndu-se la tema majoră, a încetat de a mai fi un joc. Departe de așa ceva. După cum ți-am spus, nimic altceva nu mai există pentru mine, nimic altceva nu mai are importanță. Ceas de ceas, minut de minut, nu mai există nimic altceva.

— Dar de ce ?

— Steve a însemnat pentru mine toată rațiunea de a fi, răspunse Harold cu simplitate. Nu e o simplă vorbă : chiar pe cînd trăia, începusem... să mă reînnoiesc prin el. Căci și pe atunci eram îngrețoșat de mine și de felul meu de viață ; așa cred.

Chibzuia încă asupra implicațiilor acestei afirmații, cînd Eileen vorbi din nou, înclinîndu-se brusc spre el, ca și cum ar fi vrut să-i împungă pieptul cu un deget acuzator :

— Altceva am întrebat. De ce faci ceea ce faci ? De fapt ce faci ?

— Îl urmăresc, îi fac viața iad. Îl fac să sufere... Harold trecu repede peste aceste amănunte neinteresante. E o obsesie în toată puterea cuvîntului. Toată viața mea gravitează în jurul lui Greensmith — așa-l cheamă, Greensmith — exact cum gravita în jurul lui Steve pe cînd trăia. Dar nu-i același lucru, e reversul...

— Și poliția... ? îl întrerupse Eileen.

— Mimez gesturile și mișcările vieții obișnuite, dar nu poți să-ți imaginezi... vidul acestei vieți. Înțelegi ? Se uită fix la ea, dar fără s-o vadă. Poliția nu contează. Cu o simplă fluturare a mîinii, îndepărtă întreaga forță polițienească a metropolei. Nu-ți poți imagina vidul din viața mea, cu excepția lui Greensmith.

Poate de asta copilașul tău... de asta nu te-am oprit.... Vidul, lipsa totală de gust — ca și cum ai avea nevoie de sare în toate mîncărurile și sarea a dispărut de pe fața pămîntului. Ce-ai spus ? Eileen articulase un sunet din gîtlej. Ce-ai spus ?

— N-am știut că ești atît de nefericit.

— Fericirea n-are nici o legătură cu toate astea. Își trecu mîna peste frunte. Cum te pot face să înțelegi ? Am depășit de mult faza în care o mai așteptam, în care mai aveam nevoie de ea — de fericire. Poți îndura foarte bine viața și fără fericire. Fiecare face acest lucru, aproape fiecare dintre noi. Dar e vorba de... de...

Cuvîntul refuza să-i vină pe buze ; îi scăpase fără nădejde ; vorbea, își dădu el brusc seama, asemenea cuiva care zăcuse întemnițat o lungă bucată de vreme, fără să schimbe vreun cuvînt cu cineva, în afară de mormăielile pe jumătate demente, de bombănelile solipsiste pe care nu le auzeau decît propriile sale urechi.

— Să-ți istorisesc o întîmplare, o simplă întîmplare.

Acum Eileen îi apărea la mare depărtare, micșorată, ca și cum canapeaua pe care ședeau căpătase dimensiunile unui tunel.

— Cînd am fost în Orientul Mijlociu, în timpul războiului — pe fața lui adie un zîmbet de scuză pentru banalitatea acestui început — cîțiva dintre noi, care zăcusem foarte mult timp în deșert, am plecat împreună să ne petrecem

o permisie la Bagdad. Urma să locuim într-un hotel costisitor, care era însă, practic, o casă de toleranță. Știam toate acestea de la alți militari care fuseseră pe acolo. Eram și eu la fel de nerăbdător ca toți ceilalți, și săptămîni întregi nu-mi putusem lua gîndul de la plăcerile care ne așteptau.

Cînd am sosit acolo, hotelul — în chip surprinzător, pentru că de obicei asemenea așteptări se reduc la dezamăgiri — se dovedi la înălțimea reputației sale. Era luxos, cel puțin în comparație cu mizeria în care trăisem noi, și pretutindeni roiau femei aproape goale... pe coridoare, în sălile de restaurant... Și femei bine făcute — nu numai tinere arabe, ci și franțuzoaice, italience, grecoaice, unele dintre ele chiar foarte frumoase.

Ne înțelesesem între noi să nu dăm iama în ele. Am sosit la hotel dimineața, după mai bine de un an petrecut în deșert, și fiecare dintre noi — da — fiecare dintre noi în vîrstă de douăzeci și ceva de ani. Ne înțelesesem ca mai întîi să facem cîte o baie bună, apoi să vizităm orașul, să ne ospătăm precum Califul din Bagdad, și pe urmă să vedem despre ce e vorba...

Harold făcu o pauză, fie cuprins de o nostalgică reverie, fie ca să reînnoade firele povestirii.

— Mă rog, totul s-a desfășurat conform planului, în afară de ultima parte, în ceea ce mă privea pe mine. Cînd am ajuns la capitolul amor, am pierdut orice interes. Nu era vorba de o rezistență morală, sau de teama de boli, sau de prejudecăți estetice — ți-am mai spus,

unele dintre fete erau de o frumusețe rară. Și nici nu fusesem lovit de o subită neputință. Pur și simplu fetele nu mă mai interesau : orice legătură cu ele mi se părea lipsită de sens, de noimă. Așa s-au petrecut lucrurile pe parcursul celor două săptămîni de vacanță. De vreo două ori am încercat și eu să mimez amorul, dar sentimentele mi-au rămas aceleași. În aceste două săptămîni, camarazii mei se scufundaseră cu toții pînă la gît în oceanul voluptății. Făcu o nouă pauză, mai scurtă. Dar mie totul îmi părea extrem de searbăd. Zilele se scurgeau nespus de încet. Aveam senzația că tot ce se petrece în jurul meu — și te asigur că nimeni nu dovedea reticență — n-are nici în clin nici în mînecă cu mine. Aparținea altei sfere de realitate. Nu mă îndoiam că aceea era sfera reală, că aceasta e lumea reală, și că în mine exista o deficiență care mă împiedica să particip la ea. Nu mă simțeam dezgustat sau ultragiat. Nici nu-i admiram, nici nu-i dezaprobam. Eram pur și simplu plictisit, plictisit. După atîta și atîta așteptare ! Și n-aș fi răbdat situația atîta vreme — cred că aș fi renunțat la hotel și aș fi pornit să mă cațăr pe munți, sau așa ceva, dacă nu m-ar fi reținut un lucru...

O obsesie pentru una dintre fete. Era o creatură urîtă, cu pielea ca tovalul, slabă, cu niște sîni care-i atîrnau molateci, și cu o față ca de maimuță. Ceea ce o caracteriza însă era faptul că părea a fi cea mai carnală, cea mai primitivă dintre toate femeile de acolo, cea mai lacomă și mai animalică — și asta nu înseamnă

puțin lucru. Și avea întotdeauna un rînjet imbecil pe buze.

Ei bine, începusem să o urăsc, continuă Harold, vorbind acum cu un calm aproape nepotrivit. O uram fie pentru că reprezenta, în mai mare măsură decît toate celelalte, lucrul pe care eu eram incapabil să-l gust, fie pentru că aveam impresia că ea personal ucisese în mine ceea ce-mi era necesar pentru a putea să fiu ca toți ceilalți.

Dar ura mea nu se manifesta fățiș, așa cred. Obișnuiam s-o urmăresc, s-o observ. La început a crezut că o fac de plăcere, și poate că așa și era, dar nu plăcerea la care se gîndea ea, singura pe care o cunoștea. Obișnuia să se preteze la fel de fel de exhibiții pentru mine, și întotdeauna cu rînjetul tîmp nedezlipit de pe buze... Pe urmă a început să se simtă stînjenită și se ascundea de mine. Cred că începuse să-i fie teamă.

În ultima noapte m-am dus și am căutat-o. Nu cred că voia să vină cu mine, dar niciodată în viața ei nu fusese pusă în situația de a spune nu unui bărbat și nu putea concepe nici germenele unei asemenea idei. Ba chiar, în timp ce mă însoțea de-a lungul coridorului, simula nerăbdarea.

— Și ce s-a întîmplat ? Glasul lui Eileen sună ca din depărtări, în intervalul de tăcere pe care de astă dată Harold îl prelungise peste măsură.

— Am dus-o în camera mea și i-am ars două perechi de palme. Nu cred că a durut-o prea

tare, nici n-aş fi vrut să-i fac vreun rău. Oricum, era ea în stare să se apere pentru că seară de seară izbucneau acolo tot felul de încăierări şi de bătăi. Dar vezi tu, părea a fi unicul mod în care mă puteam răzbuna pe toată degradarea umană simbolizată de femeia aceea.

— Şi ce-a urmat? Tonul lui Eileen era aproape somnoros.

— A început să urle ca din gură de şarpe. Doi dintre camarazii mei au năvălit în cameră. Au crezut fie că sînt beat, fie că ne ciondăneam pe chestia banilor. Oricum erau prea chercheliţi şi năuciţi de cele două săptămîni de orgie pentru a-şi da seama de adevăratul sens al gestului meu. N-a mai urmat nimic. Nici n-am mai văzut fata, pentru că am rămas în camera mea, cu uşa încuiată, pînă a doua zi la plecare.

Eileen îşi schimbă poziţia, adunîndu-şi din nou picioarele sub ea şi dînd impresia că se înclină în faţă, că se înclină spre el. Ochii îi erau măriţi şi gravi.

— Nu ştiu exact care a fost rostul acestei poveşti, se scuză Harold vorbind pripit. Nu ştiu de ce ţi-am povestit-o. Dar o să-ţi mai spun una. Făgăduiesc ca pe asta s-o scurtez.

Harold se sprijini de spetează, îndepărtîndu-se de Eileen.

— Cînd eram copil — alt început de o banalitate crasă — în vîrstă de vreo zece sau unsprezece ani, am pornit odată pe bicicletă, într-o frumoasă dimineaţă de vară. Povestea, zăbovind zeflemitor pe fiecare silabă. Eram în perioada mea lepidopterică — dacă se poate

spune aşa — ceea ce se putea deduce lesne după plasa de fluturi legată de ghidonul bicicletei, cu reţeaua întoarsă pe dos şi umflîndu-se ca o pînză de corabie deasupra roţii din faţă, şi după borcanul de gem, gol, care sălta legat de bară. Mai purtam pe umăr un sac de merinde în care aveam sandvişuri şi o sticlă cu limonadă — sau poate că era suc de portocale. Ţi-am făgăduit s-o scurtez, nu-i aşa?

Coborîndu-şi picioarele, Eileen îşi arcui spatele, rezemîndu-se de perne.

— Zi-i înainte! Nu cocheta.

Îşi netezi rochia cu grijă.

— Ei bine, să încerc să scurtez povestea. Am ieşit în cîmp. Era realmente o frumoasă dimineaţă de vară — n-am folosit doar o figură poetică — foarte caldă, cer albastru şi aşa mai departe. Urmăream atent să depistez colonii de fluturi. Pe atunci erau mult mai mulţi fluturi decît acum, ştii? Asta nu-i numai nostalgia omului între două vîrste, ca de pildă „ei, Crăciunurile cu zăpadă de pe vremea mea!“ sau... „pe vremea mea trandafirii erau mai parfumaţi“ — deşi, dacă stai să te gîndeşti, şi asta ar putea să fie adevărat. Ce vreau eu sa spun este că, astăzi, într-un fel sau altul, noi am otrăvit cea mai mare parte din fluturi.

Eileen îşi exprimă iritarea printr-o mişcare nervoasă a mîinii, care făcu să zornăie un breloc ce-i atîrna la brăţară.

— Bine, încuviinţă Harold. Am ajuns deci în cîmp. Era necultivat, pe alocuri iarba creştea cît mine de înaltă şi întreaga vegetaţie era

saturată de polen. Simţeai miros de polen în nări. Îmi aduc aminte că ici colo se iveau pete roşii de maci. Şi puzderie de alte flori de cîmp. Chiar de la margine am putut observa că roiau o mulţime de fluturi, cei mai mulţi fluturi albi, obişnuiţi, fluturi de varză, dar se zăreau şi cîţiva mai exotici. Oricum, eu nu eram un real colecţionar ; îmi plăcea doar să-i prind. Şi voiam să-mi umplu borcanul de gem. Nici n-ai idee cîţi încap într-un borcan, sute...

Mi-era îngrozitor de cald şi de sete, dar voiam să trec la treabă fără nici o zăbavă. Ţin minte cum mă autodisciplinam, amînîndu-mi plăcerea limonăzii, aşa cum ţi-ai amîna astăzi pofta de o băutură sau, să zicem, pofta de a face dragoste, cu conştiinţa că plăcerea va fi cu atît mai intensă cu cît o vei gusta mai la urmă. În orice caz, mi-era grozav de sete şi de foame.

Tonul glasului său, depănînd această amintire, era cu totul diferit de cel al primei istorisiri : mai puţin încordat, chiar amuzat.

Mi-am mîncat sandvişurile şi mi-am băut limonada, ba chiar m-am întins după aceea la umbra unui copac, amintindu-mi de nonsensurile celor maturi : „Nu-i voie să alergi cu burta plină !“ Dar savuram în gînd plăcerile care mă aşteptau. Nu era ţipenie de om în jur, nu se zărea şi nu se auzea nici urmă de mişcare sau zgomot de fermă, nici o căruţă pe potecă, nimic. Tot cîmpul roind de fluturi era numai al meu. Am prins cu plasa şi cu borcanul meu de gem cîţi am putut, fără să stau să aleg.

Curînd borcanul era înţesat de fluturi morţi sau încă fluturînd din aripi, sau cu segmente de fluturi... nu aveam eu gusturi prea sofisticate.

Eram ud leoarcă, hainele mi se lipeau de trup, prăfuit tot de polen şi de seminţe, îmbibat de miresmele ierbii şi ale macilor. Un fel de beţie nealcoolică : mă împleticeam gata să cad din picioare, dar îmi readunam mereu forţele şi continuam să vînez, strigînd cît mă ţinea gura în cîmpul imens, pustiu, scăldat de soare.

Aproape toţi fluturii mei erau albiliţe ; doar vreo doi-trei din alte specii. Şi deodată am zărit unul cu totul special, poate că era un cap-de-mort, sau o specie mai rară... Nu ştiu, le-am uitat numele. Ciudat, le ştiam pe toate... Am început să alerg după fluturele care mă purta după el pe tot cîmpul, cîteodată înfundîndu-mă în ierburile mai înalte decît capul meu. Dar fluturele ăsta special devenise mai important decît orice altceva. O dată sau de două ori cînd s-a lăsat pe cîte o floare mă găsisem atît de aproape, încît n-aveam decît să-mi arunc plasa, dar eram prea istovit şi, de fiecare dată, îmi scăpa şi-şi flutura aripile pe sub nasul meu.

La un moment dat se lansă din nou îndărăt în mijlocul cîmpului, printre maci. Am făcut o ultimă sforţare, mi-am aruncat plasa... am călcat într-o groapă şi m-am rostogolit la pămînt. De fapt n-a fost o căzătură mai rea decît multe altele dinainte, dar de astă dată mi-am prins braţul sub mine, şi l-am auzit rupîndu-se cu

un pîrîit puternic, ca atunci cînd despici un lemn crăpat.

Eileen, auzind parcă pîrîitul, se crispă.

— Durerea era atît de cumplită, continuă Harold fără să dea atenție compasiunii ei, încît se poate să fi leșinat timp de un minut sau două. Nu știu sigur. Zăceam cu fața în iarbă, cu brațul sub mine, fiindu-mi teamă să-l clintesc. Durerea nu slăbea nici un moment; dimpotrivă, devenea tot mai chinuitoare.

Aci, pentru prima oară de cînd începuse să povestească, Harold se scotoci în buzunar, după o țigară.

— Acum vine însă partea cel mai greu de descris. La un moment dat, durerea a început să-mi placă. Nu, cuvîntul nu e potrivit. Durerea era înfiorătoare dar, într-un fel, am început s-o absorb, s-o accept, s-o asimilez, așa încît, zăcînd acolo cu fața printre rădăcini — mai simt și acum, parcă, aroma pămîntului uscat, a macilor, a buruienilor, a ierbii — m-a cuprins un soi de exaltare. Da, ăsta este cuvîntul. Își apropie bricheta de țigară și trase fumul adînc. Exaltare. Într-un anumit fel, nu cunoscusem niciodată pînă atunci o trăire atît de intensă. Am să-ți mai spun ceva, împărtășeam, da, *împărtășeam* bucuria fluturelui că scăpase, că evadase...

Simțeam că nu mai fusesem nicicînd atît de lucid, de puternic, deși eram schilodit și mîna mă durea crîncen. Un adevărat iad de durere. Și mai simțeam că niciodată nu fusesem atît

de absolut singur — în cîmp, cu nimeni în jur, sub arșița cerului — și atît de absolut eu însumi. Și încă ceva: acolo, în iarbă, fiecare firicel de praf, fiecare gîză, fir de iarbă, deveneau colosal de vii și de gigantice, ca halucinațiile de după — cum îi spune? — de după mescalină. Nu știu cît timp am zăcut acolo, fără să mă mișc, deși presupun că spre sfîrșit am început să-mi încerc brațul. Dar țin minte că, așa speriat cum eram, aș fi vrut ca totul să continue, chiar și durerea, dacă ea era sursa acestui extaz mirific. Ei bine, încheie Harold, dacă vreodată, într-unul din programele alea stupide de la televizor, mi s-ar cere să descriu care a fost cea mai vie experiență din viața mea, cred că aș istorisi povestea asta. Un zîmbet bizar îi încolți pe buze. Ciudat! E ceva de care-mi amintesc în cele mai neobișnuite momente.

— Și cum ai ajuns acasă? întrebă Eileen cu simț practic femeiesc.

— Pe bicicletă — ținîndu-mă cu o singură mînă.

Eileen se ridică de pe canapea și luă scrumiera de pe etajeră, punînd-o pe pernă, lîngă el. Risipi puțin scrum, pe care-l mătură cu palma pe covor. Părea puțin descumpănită.

Harold îi mulțumi pentru scrumieră. Îndoindu-și brațele, își întinse umerii și se scutură. Afară, cineva ambala motorul altui automobil; se auzi un schimb de saluturi, o portieră trîntită.

Harold presupunea că sosise timpul să plece ; se întreba dacă asta era ceea ce aştepta Eileen. Ar fi dorit ca ea să-i ofere o băutură.

Eileen se afla acum în afara cîmpului lui vizual şi meşterea ceva pe o masă, stînd cu spatele la el, astfel încît Harold nu putea citi pe faţa ei efectul mărturisirilor sale. Şi cînd se apropie, în ciorapi, părînd mai joasă ca de obicei, Harold nu se uită la ea şi nu putu vedea că avea ochii umezi şi colţurile gurii înmuiate.

— Ar fi trebuit să-ţi ofer pînă acum o băutură. Ce vrei să iei ?

9

FEMEIA DE LA TUTUNGERIE rămase surprinsă de cordialitatea lui, pentru că în ultima vreme fusese atît de morocănos şi de necomunicativ, încît sărmana — fiind una dintre fiinţele a căror exuberanţă e o platoşă ce apără un suflet vulnerabil — îşi spusese că Harold nutrea o aversiune pentru ea. Ultima glumă vulgară pe care o strigase după el, îl urmări în stradă cu ecourile-i joviale.

La birou, concepţia colectivă asupra persoanei lui era atît de oficializată, încît recenta criză taciturnă prin care trecuse avusese prea puţină influenţă asupra părerilor celorlalţi. Oricum, în dimineaţa aceea Harold avea un aer de veselie şi degajare care dădu frîu liber unor pălăvrăgeli glumeţe, oarecum înăbuşite în ultima vreme : pentru prima oară, de săptămîni întregi, Stella îşi vîrî sînii umflaţi sub nasul lui, de parcă-l poftea să-şi aleagă o ceaşcă de pe tavă, iar Viv (care înflorise spectaculos de la o vreme încoace încît colegii se văzuseră nevoiţi să-şi revizuiască părerea despre ea) se lansă într-un dialog echivoc, purtat cu Greaves peste capul îngăduitor al lui Harold.

Nu era conştient de schimbarea din el care incitase aceste ritmuri mai liberale. Dormise foarte bine cu o noapte înainte şi, dacă s-ar fi gîndit măcar la pricina relaxării lui, ar fi atribuit-o acestui fapt, sau îmbunătăţirii vremii. Cu percepţiile lui tocite, abia de observase trecerea de la iarnă la primăvară, concretizată pentru el doar în faptul că serile petrecute la postul de observaţie erau mai luminoase ; şi acum îl izbi constatarea că vara se pregătea să intre în scenă. Ce s-a întîmplat cu toate lunile de înainte ? Dormise oare în tot timpul prologului ?

Se iscă o discuţie aprinsă între cei care aveau birourile cu spatele la fereastră şi cei pe care-i orbea soarele scînteietor, anume, dacă să tragă sau nu jaluzelele. Domnul Jackson, chemat să arbitreze, se declară categoric pentru obscuritate şi excluderea soarelui.

Miller împinse pe biroul lui Harold un petec de hîrtie pe care stătea scris :

Percy şi Greensmith, Birou de Publicitate şi Protocol, urmat de un număr de telefon şi o adresă în centrul Londrei. Harold îi mulţumi cu un zîmbet slab, împături petecul de hîrtie şi-l vîrî în portofel.

La sfîrşitul zilei de lucru se simţi de-a dreptul obligat să se ducă la adresa indicată ; petecul de hîrtie îi dădea această împuternicire.

Trotuarele erau împînzite de funcţionarii care părăseau birourile — palizi, clipind în strălucirea asfinţitului, păreau nişte animale evadate din cuştile lor, şi care nimeriseră într-o junglă mai sălbatică decît cea pe care şi-o aduceau aminte. În faţa iureşului lor către o ţintă precisă, Harold se simţea abstract şi somnambulic. Strada era una dintre acelea care nu s-au lăsat decît la urmă înghiţite de voracitatea comercială, şi casele înguste, cu terase, fuseseră foarte puţin modificate faţă de timpurile cînd adăpostiseră eleganţa vieţii de metropolă, devenită acum imposibilă ; dar fuseseră transformate cu toatele în birouri — prea mici ca să poată oferi loc unor administraţii serioase, dar cumpărate totuşi de firme cu renume pentru scopuri de asigurare a prestigiului, sau ocupate de acele subindustrii parazitare a căror proliferare vertiginoasă nu slujeşte decît la accelerarea decăderii întregii lor oştiri.

Harold găsi numele pe care-l căuta înscris modest pe o placă neagră, sobră. Traversă strada printre două şiruri gemene de automobile elegante, priponite prin aparatele de pontare. Chiar peste drum de clădire se afla unul din rarele magazine ale străzii — o cofetărie, atît de extravagant luxoasă şi de scumpă, încît n-ai fi putut concepe să-i calce pragul vreun alt client decît doar robul unei cocote de lux, pradă unei lăcomii bolnăvicioase. Harold se postă la intrarea îmbrăcată în draperii şi aşteptă acolo ca într-un budoar. Îşi spuse că imobilul pe care-l pîndea era foarte diferit de ambianţa în care îl plasase imaginaţia lui pe Greensmith — mai puţin familiar dar, într-un fel, şi mai puţin formidabil.

Din timp în timp, ieşeau feluriţi funcţionari din clădire, închizînd în urma lor uşa cu mîner masiv de alamă. Ieşeau cîte unul, sau cîte doi-trei, dar nu năvălind în puhoi ca atunci cînd plecau funcţionarii din blocul în care lucra Harold ; bărbaţii erau mai bine îmbrăcaţi, iar femeile, în general, mai drăguţe. Aerul devenise violaceu din cauza fumului maşinilor care porneau, dar miresmele dulci ale înserării camuflau otrava.

Un bărbat se opri în faţa vitrinei cofetăriei, privind la micile cupe de porţelan cu bomboane, pierdute printre faldurile de catifea ; era un om de vîrstă mijlocie, îmbrăcat într-un costum maron, bine croit, o cămaşă impecabilă, pantofi lustruiţi ; faţa lui, purtînd urmele unui soare de iarnă, avea o expresie compusă din liniile siguranţei şi autorităţii, şi totuşi era una dintre feţele care păstrează întreaga viaţă amprenta copilului care a tînjit după bunătăţi, aşa încît Harold, privindu-l prin sticla vitrinei, văzu în el băiatul de şcoală care se luptase să cîştige popularitate, şi care nu izbutise să dobîndească mai mult de o atitudine de tolerare, plină de dispreţ, din partea coteriilor elitei. Omul se întoarse la bordura trotuarului şi

intră într-un automobil condus de un şofer, care trăsese tăcut în urma lui.

Greensmith ieşi împreună cu o femeie tînără cu păr arămiu, adunat într-un coc înalt în creştetul capului, îmbrăcată într-un taior verde smaraldin şi ţinînd în mînă o umbrelă cu mîner lung. Porniră împreună pe trotuar fără să-şi vorbească, şi acest lucru, mai curînd decît vreun gest amoros sau posesiv din partea vreunuia dintre ei, pleda pentru existenţa unor relaţii speciale.

Traversară pe trotuarul unde se afla Harold, care începu să-i urmărească de la o distanţă decentă. Femeia era zveltă, cu un trup aproape de adolescentă şi gambe lungi, deşi mergea cu paşi mici, aferaţi, ca o orătanie care ciuguleşte. Foarte curînd, ceva nedefinit din ţinuta ei, din felul cum îşi purta capul, îl făcu pe Harold să-şi spună că era mai puţin tînără decît i se păruse la început şi, într-o străfulgerare de clarviziune asemănătoare cu cea pe care o avusese cînd privise faţa bărbatului prin vitrina cofetăriei, simţi că înţelege natura ataşamentului ei pentru Greensmith, în întreaga lui aservire şi mîndrie, cinism şi speranţă disperată, reflectate printr-o tot mai agitată senzualitate şi nemulţumire.

Femeia vorbea acum aproape tot timpul, privind drept în faţă. Greensmith întorcea din cînd în cînd capul spre ea, şi Harold îşi putea imagina zîmbetul lui politicos, puţin plictisit, complăcut. Aşteptînd în mijlocul mulţumii schimbarea luminilor unui semafor, Greensmith îşi

trecu mîna peste fesele ei, într-un gest care era pe jumătate dezmierdare, pe jumătate degradare.

După ce traversară, Greensmith o părăsi un moment ca să intre într-o tutungerie. Femeia rămase cu faţa spre trecători, sprijinindu-se în umbrela pe care o ţinea la depărtare, atitudinea ei exprimînd o notă de patos şi de neîncredere în acelaşi timp. Harold o privi drept în faţă şi intuiţiile lui îşi găsiră confirmare : măiestria cu care era fardată nu se potrivea cu o fată tînără, iar gura şi ochii vorbeau despre singurătate şi îngrijorare.

Cînd Greensmith ieşi din tutungerie, Harold îi lăsă din nou să se îndepărteze. Strada era foarte aglomerată aşa încît nu-i venea greu să se ascundă. Amuţindu-şi ura, îi urmărea automat, asemenea omului care ar călca lenevos în urmele lăsate de doi străini pe nisipul scorţoşat de ploaie al unei plaje pustii. Simţurile lui erau şi mai ameţite din pricina vuietului circulaţiei şi a presiunii lumii din jur.

Greensmith şi partenera sa ajunseră la o altă încrucişare şi, prinşi într-un ciorchine de pietoni, aşteptau din nou schimbarea luminilor semaforului. Harold se oprise la coada ciorchinelui. Femeia îl luă pe Greensmith de braţ şi Harold îl văzu înclinîndu-şi capul pentru a-i auzi cuvintele peste scrîşnetul frînelor şi larma motoarelor.

Culorile semaforului se schimbară, dar unele automobile continuară să treacă pe lîngă bordură, aşa încît numai pietonii foarte grăbiţi sau

foarte agili se aventurară în insula dintre mașini. Harold se pomeni împins înainte spre marginea pe care staționa Greensmith. Ceva ce-i spusese femeia îl făcuse să rîdă cu capul răsturnat pe spate și cu toți dinții dezgoliți. Recunoscătoare pentru acest semn de prețuire, femeia se lipi de umărul lui. Ultimul automobil se îndepărtă și, în timp ce masa de pietoni se avînta, compactă, înainte, Harold șuieră în urechea lui Greensmith :

— Soț adulter ce ești ! Adulter împuțit !

10

CA REZULTAT al acestei scurte întîlniri șuierătoare (de îndată ce șuierase cuvintele, făcuse cale întoarsă și-și croise drum îndărăt fără să mai aștepte să vadă efectul spuselor lui), Harold simți un nou impuls spre acțiune. Și tot acum avu loc o suită de incidente — fie ca o consecință a agitației lui lăuntrice, fie printr-un capriciu al întîmplării — care au dus la o intensificare progresivă a pasiunii și a maniei sale.

Doamna Carlotti îl opri pe scări.

— N-am putut închide un ochi. Iarăși. Toată noaptea n-am închis un ochi. Dar nu insomniei îi putea fi atribuită expresia ei de tainică ațîțare. Și, domnule Makepiece, aș vrea să-ți spun ceva.

— Da, doamnă Carlotti.

— S-a întîmplat ieri. Tocmai îmi stropeam copilașii. Îl privi cu ochii larg deschiși. Și dumneata și soția dumitale erați plecați. Știi, eu le spun plantelor mele „copilașii mei". A venit un tip care a început să întrebe despre dumneata.

— Ce fel de tip, doamnă Carlotti ?

— Voia să știe dacă te cunosc și, desigur, am avut plăcerea să-i spun că da. N-a vrut să-mi spună cine e. Doamna Carlotti arboră o expresie de interes mortificat. Un tip cam între două vîrste, aș spune. Foarte rezervat. Și avea un soi de eczemă pe frunte, știi cum vine asta, o urticarie. Și era pus pe tot felul de întrebări dar, după cum știi, eu sînt discreția personificată, nu că, Doamne ferește, ar exista vreo pricină de indiscreție, vreau să spun că nu există nimic, nu-i așa ?

Doamna Carlotti își rezemă arătătorul de cîrligul balustradei, balansîndu-se ușor.

— Ai vreo idee cine putea să fie ?

— Nici cea mai mică idee, declară Harold. Dar îți mulțumesc foarte mult, doamnă Carlotti, îți mulțumesc că mi-ai spus.

— Păi, altfel, la ce bun să fim vecini ? strigă ea. Nu, nu vreau să-ți aud răspunsul indecent.

Harold se îndepărtă foarte stînjenit. Îl tulbura gîndul că polițistul pornise la investigații secrete. Încrezător în priceperea lui de a face față unui atac frontal, se simțea în schimb foarte vulnerabil la infiltrațiile unor agenți nevăzuți care-și plasau bombele camuflate îndărătul baricadelor. Dacă începuseră cu intero-

garea vecinilor, nu puteai şti niciodată pînă unde aveau să meargă cu iscodirea — erau în stare să ajungă la colegii de birou, la Eileen, chiar şi la căsuţa de la ţară. Eşafodajul existenţei lui cotidiene începea să fie subminat, şi el nu era în stare să-şi dea seama de extinderea pagubelor.

Noaptea avu un vis, un vis îngrozitor despre Steve. Se făcea că Harold şi băieţaşul de şapte ani mergeau de mînă pe nişte străzi frumoase, străjuie de tei. Toţi trecătorii pe care-i întîlneau îi salutau cu zîmbete de simpatie şi cu respect. După aceea decorul se preschimbă într-un, oraş sordid şi sumbru, iar băieţaşul de lîngă el într-un tînăr de cincisprezece-şaisprezece ani. Cei pe care-i întîlneau acum îşi întorceau capetele la vederea lor şi curînd începură să-şi exprime făţiş dispreţul şi ostilitatea prin rîsete batjocoritoare şi cuvinte zeflemitoare ; cuvintele acestea îi erau adresate lui Harold şi nu băiatului, care părea uimit şi speriat pentru tatăl său. Numărul celor de pe străzi creştea întruna, iar alţii stăteau în porţi sinistre, sau sprijiniţi de ferestre fără geamuri, adăugîndu-şi glasurile la corul de injurii. Steve începu să rămînă în urmă, mergînd cu capul plecat şi tîrîndu-şi picioarele, iar tatăl simţea cum dragostea şi loialitatea băiatului se înecau în ruşine. Oamenii începură să azvîrle primele proiectile : obiecte dezgustătoare, mortăciuni, excremente. Harold îşi dădu brusc seama că Steve nu mai venea în urma lui şi, întorcîndu-se, văzu că băiatul se oprise locului ; Harold încercă să-i zîmbească şi-i strigă cuvinte de îmbărbătare, dar pe chipul lui Steve se întipărise o expresie de ură şi dispreţ. Cînd Harold începu să plîngă, băiatul se întoarse şi o luă la fugă.

Harold se trezi cu propriile sale strigăte în urechi : „Nu-i lua în seamă ! Nu-i lua în seamă !“

A doua zi dimineaţa, şedea pe imperiala unui autobuz ce-l ducea spre birourile lui Greensmith. Steve, care ar fi avut acum unsprezece ani, călătorea alături de el. Oare dragostea copilului său s-a diluat ? Îşi compară oare tatăl cu alţi bărbaţi şi comparaţia e în defavoarea tatălui ? S-a retras în găoacea plictiselii sau a stingherelii ? S-a ridicat un zid între tată şi fiu ?

Harold telefonase la birou îndrugînd o poveste cum că răcise subit, dar cînd coborî din autobuz şi porni prin mulţimea indiferentă nu încercă nici una din senzaţiile plăcute ale traseului la fit ; dimpotrivă, era copleşit de ruşine, asemenea unui deţinut proaspăt eliberat din închisoare, a cărui paloare, tîrşîit al picioarelor, cap ras şi haine prea largi vorbesc de la sine, marcîndu-l ca pe un izgonit. Din cofetăria luxoasă ieşiră două doamne mai în vîrstă, cu părul vopsit, blănuri, brăţări zornăitoare şi un căţel în rochiţă de lînă. Un agent de circulaţie, cu butonii strălucind în soare, se plimba de-a lungul şirului de maşini parcate. Traver-

sînd drumul, pe partea umbrită, Harold urcă treptele proaspăt frecate și împinse ușa cu mîner masiv, de alamă.

Holul era lung și înalt; o scară grațioasă, cu balustrade de fier forjat, spirala spre firmament. Jos, în centrul holului, se afla un singur birou la care ședea o fată tînără, într-o elegantă imobilitate. Traversînd fîșia de hol pînă la ea, Harold își simți picioarele înfundîndu-i-se în covoare moi, ca în nisip uscat. Din pereți răzbătea un zumzet slab.

În picioare, în fața biroului, se simțea ca un penitent care cerșea cu umilință izbăvirea pentru o crimă, și josnică și înfiorătoare. Fata elegantă, emailată, îi ignoră prezența, urmărind ceva într-o agendă micuță sprijinită pe genunchiul mătăsos, astfel încît Harold avu timp să-i admire ondulele părului, albeața gîtului arcuit, profilată pe negrul cast al rochiei împodobită cu o singură bijuterie sclipitoare, și inviolabila automulțumire a profilului.

După un răstimp în care Harold se închircise tot, fata își înălță languros genele, dezvăluind ochi imenși, reci ca gheața.

— Eu... hm... aș dori... se bîlbîi Harold, tremurînd cu o masochistă conștiință a nimicniciei sale. Greensmith, reuși el să bîiguie. Domnul Greensmith.

Zidul panelat se deschise în punctul în care zumzetul se auzea mai concentrat și se pomeni în lift, apăsînd pe butonul etajului trei, după cum îl îndrumase fata.

Liftul se opri și ușa lunecă de la sine înainte de a fi avut timp să-și înghită saliva adunată în gură. Ieși pe un coridor larg, curbat, cu covoare la fel de moi ca și cele de la parter, și punctat de o serie de uși discrete — identice și la distanțe egale — ca într-un vis în care nu poți lua o hotărîre.

Ajunse în sfîrșit în fața ușii pe care o căuta și se opri doar o clipă pentru a-și trage răsuflarea, căci a ezita ar fi însemnat să renunțe cu totul. Ușa se deschise direct într-o încăpere micuță în formă de cizmă, decorată în culori elementare, stridente, și mobilată cu scaune joase, tubulare, și cu măsuțe mici de cristal. În vîrful cizmei, după un perete de sticlă, se afla o fată tînără care, deși blondă, semăna perfect cu fața de la recepție, vădind aceeași rece și elegantă asexualitate. Totuși, spre deosebire de prima, cînd Harold se opri, împleticindu-se, în fața ei, îl salută cu un zîmbet strălucitor, care își pierdu însă din lustru cînd fata îi observă înfățișarea șifonată și nervozitatea ținutei.

— Numele dumneavoastră, vă rog? Modulațiile plăcute ale glasului anulau tonul abrupt al întrebării.

O cohortă de nume pluti prin mintea lui: comprimă două dintre ele, alegînd capul unuia și coada celuilalt.

— Domnul Blenkinden, repetă fata, perfect încrezătoare. Domnul Greensmith vă așteaptă, domnule Blenkinden?

La răspunsul negativ al lui Harold, o cută abia perceptibilă îi brăzdă fruntea.

— În legătură cu ce problemă doriţi să-l vedeţi ?

Cuta se adînci.

— Domnul Blenkinden doreşte să-l vadă pe domnul Greensmith într-o chestiune personală, spuse ea, ca şi cum ar fi transmis un mesaj. Nu ştiu dacă domnul Greensmith va putea să vă primească, din moment ce nu v-a fixat o întîlnire. După cîte ştiu, e extrem de ocupat în dimineaţa aceasta.

Se întoarse către un telefon interior ca de jucărie.

— Domnişoară Haseldine, un domn Blenkinden doreşte să-l viziteze pe domnul Greensmith într-o chestiune personală. Mulţumesc.

O sonerie bîzîi discret : fata ridică receptorul unui telefon colorat, ascultă o clipă apoi, fără să se uite la Harold spuse :

— Domnul Greensmith este într-o şedinţă. Va dura mult pînă să se elibereze.

Cum Harold nu rosti nici o vorbă, fata îşi înălţă uşor capul, prinzînd lumina în piatra unui cercel.

— O să aştept.

Glasul lui Harold hîrşîi printr-un tunel de granit.

— Spune că o să-l aştepte. Un zîmbet scurt, malţios, îi încolţi pe buze. Da, i-am comunicat. E în conferinţă cu J. G. Thus. Doamne, să nădăjduim în vremuri mai bune. Da, o să dureze mult şi bine.

Puse receptorul în furcă.

— Dacă doriţi să luaţi loc, domnule...

Harold se îndreptă spre un scaun din colţul celălalt al încăperii. Se aşeză, apoi se ridică din nou ca să-şi scoată impermeabilul, se reaşeză, întinse mîna după una dintre revistele ilustrate, cu scoarţe tari, aranjate în evantai pe măsuţa din faţa lui. Paginile groase, răsfoite fără a fi măcar privite, cădeau grele, una după alta, ca bălegarul de vacă.

Din fata aşezată la birou nu putea vedea decît un umăr indigo şi, din timp în timp, cînd îşi schimba poziţia, cîte o scînteiere de păr auriu ; totuşi, era intens conştient de prezenţa ei, de respiraţia ei, de fiecare mişcare pe care o făcea, la fel de conştient cum era de trupul lui greoi şi asudat, de necontenita activitate internă din acest trup. Spaţiul dintre ei era încărcat de magnetism.

Curînd, simţurile lui deveniră la fel de sensibile şi la impactul altor sunete şi vibraţii : glasuri îndepărtate, stacatto-ul intermitent al unei maşini de scris, soneria unui telefon, presiunea mişcării de dincolo de ziduri ; toate acestea deveneau elemente componente ale unei piste sonore de ameninţări tragi-comice. Tot aşteptînd, Harold se străduia să-şi ţină treaz în minte scopul venirii lui aici. Cînd, în cele din urmă va fi poftit să intre (sau poate că va ieşi Greensmith personal să controleze identitatea acestui necunoscut domn Blenkinden ?), ce va spune, sau ce va face ? Şi care va fi reacţia lui Greensmith ? Trebuia, oare, să se aştepte la un act de violenţă ?

Dar aceste gînduri treceau doar în zbor prin mintea lui Harold ; erau generate de constrîngerea pe care o exercita asupră-i ambianța biroului și, pe de altă parte, de unele reziduri ale visului său, pentru că, într-un sens cel puțin metaforic, Steve se găsea alături de el, uneori în vîrstă de șapte ani, alteori, ca în autobuz, ajuns la unsprezece ani sau sub chipul adolescentului înalt de pe străzile odioase ale visului ; și Harold nu se putea sustrage acestei prezențe mute, îngrijorării îngîndurate a ochilor săi.

O femeie intră pe o ușă mascată din spatele secretarei și-i vorbi acesteia în șoaptă timp de cîteva minute, aplecîndu-se la un moment dat ca să-l vadă mai bine pe Harold. Cele două femei își vorbeau pe un ton foarte scăzut. Înainte de a se retrage, cea de-a doua femeie îi mai aruncă lui Harold o privire.

În clipa aceea, apăru pe o altă ușă un grup mic din care făcea parte și doamna care-l însoțise pe Greensmith în seara cînd îl urmărise Harold. Acesta își întoarse capul în grabă, cînd trecură pe lîngă el ; dispărură apoi cu toții pe o altă ușă.

Își cercetă ceasul — pentru a treia sau a patra oară — dar tot fără să înregistreze ceea ce-i indica.

Soneria telefonului bîzîi.

— Da, e încă aici. Glasul fetei suna plin de dispreț. Da, e extraordinar de răbdător.

Îl strigă.

Harold se ridică, amorțit din pricina poziției țepene pe care o menținuse tot timpul.

— Domnul Greensmith vă poate primi acum.

Își luă impermeabilul din cuier. Rămase în picioare, gîrbovit, în mijlocul încăperii. Fata îl privea cu un fel de incredulitate scandalizată, de parcă ar fi știut ce avea de gînd să facă, chiar înainte ca el să fi știut acest lucru. Își lăcuise pînă atunci unghiile, și își ținea una dintre mîini pe masă, cu degetele răşchirate, lîngă sticluța de lac în formă de seringă.

— Eu... eu... vocea îl părăsise.

Din cîțiva pași trecu pe lîngă ea, spre ușa pe care o trînti în urma lui. Și apoi o luă la fugă (cu Steve după el, alergînd alarmat, cuprins de o disperată nedumerire), de-a lungul coridorului curb, și în jos, pe treptele largi, acoperite de covoare moi ; un bărbat care urca scara, sări în lături, ferindu-i-se din drum.

Într-o nișă de lîngă intrarea de la parter ședea un portar în uniformă, pe care Harold nu-l observase la sosire. Mirat de graba lui, portarul se ridică în picioare, dar nu-i spuse nici un cuvînt.

Harold răsuci mînerul ușii — la început în sens invers. Soarele îl izbi ca un pumn în ochi, făcîndu-l să-i joace steluțe pe retină. Înghițind cu nesaț aerul încărcat de mirosul de benzină, se avîntă în furnicarul străzii.

Umilința era totală : și totuși, mai cumplită decît rușinea fugii lui abjecte era senzația stăruitoare că Steve fusese martor la degradarea lui, că băiatul însuși se contaminase de rușine.

Şi după aceasta îl aşteptă o a doua umilinţă — de cu totul altă natură, aproape grotescă — dar nu mai puţin nimicitoare.

Se postase la locul lui de pîndă pe la asfinţit, şi curînd fu recompensat de apariţia fiicei lui Greensmith care se întorcea acasă. Harold nu făcu nici o mişcare ca să-i atragă atenţia, iar fata nu trădă prin nici un semn dacă-l zărise sau nu, instalat la liziera parcului.

În interiorul casei nu se petrecea nici o activitate vizibilă. Parcul era îmbătat de soarele roşu care se scufunda vertiginos, şi legănat de cîntecul păsărilor. Harold se îndreptă alene spre un pîlc de copaci şi se rezemă de trunchiul unuia dintre ei. Era multă lume în jur dar, pe nesimţite, cît timp fumă doar o ţigară — lumea se risipi aproape cu totul. Rămăsese numai o ceată de copii, care se jucau în jurul unei buturugi căzute.

Harold îi urmări cu privirea. Trei fetiţe şi doi băieţi, toţi în vîrstă de nouă-zece ani. Conducătoarea grupului sau, cel puţin, personalitatea dominantă, era o fetiţă rotofeie, blondă, îndesată ca un ponei, cu o voce pedantă, ciudat de matură, care dirija cu autoritate toate mişcările celorlalţi. Jocul lor presupunea repetate şi complicate salturi peste buturugă, cu eliminarea celor ce nu urmau întocmai prescripţiile stabilite. Se jucau, probabil, de prea multă vreme, pentru că ţipetele copiilor aveau rezonanţe de isterie a extenuării.

Brusc, izbucniră lacrimi şi ciorovăieli. Unul dintre băieţaşi, cel mai palid şi mai puţin atletic, căzuse, iar fetiţa blondă îi ocăra pe ceilalţi. Cu o ultimă rafală de reproşuri reciproce, restul copiilor o luară la fugă, lăsînd la locul crimei doar pe fetiţa blondă şi pe băiatul care-şi jelea genunchiul zdrelit. Fata încerca să-l domolească, dar deşi încetase să mai plîngă, băieţaşul părea să-i poarte pică pentru aerele ei de superioritate şi începu să mormăie bosumflat, încleştîndu-şi piciorul cu braţele, aşa cum şedea printre frunzele prăfuite.

Fata i se adresă pe un ton blajin şi, constatînd că a dat greş, îl împroşcă cu dispreţul ei ; se prefăcu a-l părăsi, dar se întoarse ca să-i mai ofere o ultimă şansă :

— Nu mai face pe ţîncul răzgîiat ! Am să număr pînă la cinci ! Dacă nu te ridici, plec şi te las !

Harold, cu spatele rezemat de copac, zîmbea în faţa acestei vehemenţe de matroană.

— Unu. Doi, Trei. Să ştii că nu glumesc. Patru. O pauză. Patru şi jumătate. Cinci !

Fata se întoarse şi o porni, păşind foarte ţanţoş, cu o expresie severă şi gravă întipărită pe faţă. Cînd ajunse în dreptul lui Harold, se opri.

— Vreţi să-mi spuneţi, vă rog, cît e ceasul ?

Harold îşi privi ceasul şi-i spuse.

— Şi chiar ai de gînd să-l laşi acolo ? adăugă el într-o şoaptă conspirativă.

Fetiţa îl privi o clipă fără să vorbească, apoi zîmbi. Avea ochi albaştri cu gene lungi, şi foarte candizi.

— O să vină și el, de îndată ce nu mă mai vede, n-aveți nici o grijă, spuse ea. Pun rămășag că vine. Așa face mereu. Necazul e că-i foarte răsfățat acasă.

Avea o dîră de praf pe obraz, și bobițe de transpirație pe frunte și pe pufulețul din jurul buzelor.

— Pari foarte sigură, spuse Harold, muiat dintr-o dată de redescoperirea capacității lui de iubire pentru copii.

— O să vedeți. În două minute.

— Nu te uita. Harold își luă un aer nepăsător. Cred că dă să se ridice. Te caută.

Fata zîmbi cu satisfacție.

— V-am spus eu. O să vedeți. De îndată ce nu mă mai vede, vine. Trase aerul în piept cu un gest teatral. Cîtă bătaie de cap îmi dă și băiatul ăsta ! spuse fetița chicotind.

Continuînd să chicotească, dădu să se îndepărteze, iar Harold, care se aplecase ușor în timp ce discutase cu ea, își îndreptă spatele. În acea clipă se produse un foșnet și o bruscă deplasare de aer în spatele lui.

— Las-o în pace ! Auzi ! Las-o în pace !

La început, crezu că sar la el să-l bată — cel puțin femeia mai bătrînă, cea care răcnea. Fața ei, ochii ieșiți din orbite, gura ca o crăpătură neagră de furie, toate păreau să i se repeadă în gît.

— Las-o în pace ! Brută murdară ce ești ! Pleacă din parcul ăsta. Pleacă ! Pleacă ! Pleacă ! Bestie ticăloasă !

— Nu înțeleg... Eu... începu Harold să bîiguie.

Femeia continua să țipe la el. Cealaltă, ceva mai tînără, înaltă și cu un aer funerar, se întoarse spre fetiță :

— Du-te înapoi la fratele tău !

— Nu-i fratele meu.

Fetița pălise și arăta speriată. Se întoarse în grabă și alergă, peste iarbă, îndărăt la buturuga răsturnată.

— O să chem un polițist, sau pe paznicul parcului. Să se termine odată cu dumneata ! Te-am văzut noi cum te țineai de fetița asta, las' că te-am văzut ! Credeai că nu te vede nimeni. Uite că te-am văzut noi. Te-am văzut ! Ticăloșii de teapa dumitale ar trebui împușcați ! Bestii murdare !

Venea după el, mișcîndu-și spasmodic capul, în timp ce o șuviță de păr cărunt i se clătina pe fruntea ridată.

— Nu știu ce vreți să... Harold fu cît pe-aci să se prăvălească pe spate, împiedicîndu-se de ceva în drum.

— Bineînțeles, bineînțeles că n-ai să recunoști ! Eram sigură c-ai să negi !

În orice caz, acum se crease o distanță de cîțiva metri între el și figura aceea dementă, acuzatoare.

— Pentru numele lui Dumnezeu, strigă Harold. Pentru numele lui Dumnezeu ! Ți-ai ieșit din minți ? Încetă să se mai retragă de-a-ndăratelea. Ce se petrece în mintea dumitale

perversă ? Am stat de vorbă cîteva minute cu fetița, nici prin cap nu mi-a trecut să...

— Bineînțeles că n-ai să recunoști ! Bineînțeles. Bătrîna părea să-și fi consumat o parte din energie : începuse să mormăie cuvinte neinteligibile și trăsăturile i se lăsaseră în jos. Dar ce-ai de spus despre toate celelalte zile cînd te-am văzut dînd tîrcoale pe aici, și pîndind copiii ? Probabil c-ai să spui că n-ai mai fost niciodată în acest parc, că nu i-ai pîndit, așteptînd să-ți pice vreunul ! Las' că te-am văzut noi !

S-ar fi spus că bătrîna intuise brusca înțepătură de culpabilitate care se amestecă în indignarea lui Harold ; glasul ei își recăpătă mușcătura justițiară :

— Da, da, te urmărim noi mai demult. Știam noi că, mai devreme sau mai tîrziu, ai să-ți dai în petec, încercînd să pui mîna pe vreunul din ei. Credeai că nu te vede nimeni, așa-i ? N-ai știut că noi sîntem cu ochii pe dumneata !...

— E o totală neînțelegere...

Simțind că răspunde întocmai cum ar fi răspuns dac-ar fi fost vinovat de crima de care-l acuzau, Harold roși puternic. Simți un val de slăbiciune care-i cotropea șira spinării și aproape că-și pierdu echilibrul. Cu un soi de voluptate a neputinței acceptă și potențiala identitate a corupătorului de minore.

— Neînțelegere, bîlbîi el. Vă rog, ați înțeles cu totul greșit. Nu pîndeam copiii, eu...

— Cheamă poliția ! Cheamă paznicul parcului !

— Nu, nu, vă rog. Pot explica totul !

Cu colțul ochiului îi zări pe cei doi copii, ținîndu-se de mînă și alergînd de rupeau pămîntul în direcția șoselei, fără să arunce o privire în urmă, lăsîndu-l lipsit de orice sprijin. O clipă, îi veni ideea să fugă după ei.

Femeia mai tînără o luă de braț pe cealaltă : fața ei trăda îngrijorare și dădea impresia că încearcă să-și frîneze prietena, temîndu-se parcă să nu provoace o ieșire violentă. Harold făcu un ultim efort :

— M-am săturat pînă peste cap de toată sminteala asta. Se ascultă și se simți încurajat de fermitatea propriei sale voci. Chemați poliția, chemați-l pe paznicul parcului, chemați pe cine vreți. Sînt perfect pregătit să discut cu ei. Probabil că sînt familiarizați cu două doamne atît de excentrice ca dumneavoastră. Bănuiesc că nu e prima dată cînd iscați asemenea tărăboi.

O clipă, le văzu pe cele două tirane — care acum se sprijineau una de cealaltă, părînd să se fi împuținat la trup — ca pe două băbuțe isterice, firave și senile, speriate de propriul lor curaj.

— Dar n-am de gînd, urmă el, să stau aici și să mai suport toate neroziile astea caraghioase !

Trecu încet pe lîngă ele, apucînd-o pe cărare. Bătrînele vorbeau între ele dar nu strigară după el. Tocurile lui bocăneau cu fermitate pe asfalt.

Peretele verde al copacilor părea să plutească lent, ca scufundat sub apă ; inima-i bătea cu lovituri grele, ca de ciocan ; şi, în ciuda rezonanţei încurajatoare a paşilor lui pe trotuar, îşi simţea picioarele moi, ca de cauciuc. Porni să urce panta ; un camion gol, în viteză, fu cît pe-aci să-l răstoarne.

Traversînd drumul — ca să pună cît mai multă distanţă între el şi neplăcuta experienţă din parc — Harold reuşi să-şi menţină paşii într-un ritm normal. Tremura încă din toate mădularele şi dialogul purtat în ultimele momente i se învîrtejea în minte într-un tumult de fraze incoerente. Nu dădu nici o atenţie paşilor grăbiţi, feminini, pe care-i auzea în urmă-i, pentru că, în chip inconştient, înregistrase că erau prea tinereşti şi repezi pentru a aparţine vreuneia dintre acuzatoarele sale. Sîngele îi pulsa cu atîta furie în vine, încît urechile îi vîjîiau.

Se trase lîngă perete, pentru a permite paşilor să-l depăşească.

— Scuzaţi-mă, i se adresă o voce tînără respectuoasă dar hotărîtă, aş dori să vă vorbesc.

O privi o clipă fără să o recunoască. Fără îndoială, fata interpretase greşit tresărirea lui de spaimă şi expresia zugrăvită pe faţa lui, pentru că următoarele cuvinte pe care le rosti vădeau efortul de a părea încurajatoare.

— Nu vreau decît să vă vorbesc. Dacă aş putea să vă însoţesc puţin...

A doua zi, Harold nici nu-şi mai putu aminti ce-i răspunsese, sau dacă măcar îi răspunsese.

El şi fiica lui Greensmith coborîră panta împreună, fata potrivindu-şi pasul după al lui.

— Cunosc toată povestea. Vreau să spun că ştiu cine sînteţi şi ce s-a întîmplat. Vorbea rar, rostind cuvintele cu precizie. Ştiu că îl socotiţi pe tatăl meu vinovat şi bănuiesc că ne urîţi pe noi toţi. Să nu credeţi că vă vorbesc cu un anumit scop. Vreau numai să înţeleg.

— Nu doresc să stau de vorbă cu dumneata. Tot ce se întîmplă, se întîmplă între tatăl dumitale şi mine. Dumitale nu am nimic să-ţi spun.

Era încurcat şi în defensivă, şi totuşi, prezenţa ei calmă alături de el constituia un soi de contracarare a experienţei din parc.

— El te-a trimis după mine ? Mi-l pot imagina făcînd-o, folosindu-se de dumneata. Misiunea dumitale e să mă farmeci, să influenţezi partea mai bună din mine ?

— Nu m-a trimis nimeni după dumneavoastră. Eram singură acasă. V-am văzut ieşind din parc şi m-am gîndit că e un prilej nimerit de a vă vorbi. Voiam de mult să discut cu dumneavoastră. Vreau să înţeleg.

— Să înţelegi ! Cum ai putea înţelege ? Nu eşti decît... decît un copil. Ajunseseră în dreptul a două doamne care veneau înspre ei, astfel încît Harold îşi coborî glasul. Un copil prostuţ. Cu tot prietenul dumitale negru. Doamnele nu-l puteau auzi. Care te face, probabil, să te consideri grozav de emancipată.

O admira pentru demnitatea cu care-i respinsese vulgaritățile, chiar cînd el încercase s-o degradeze prin cuvinte brutale, sau cînd o amenințase.

— Da, aveți dreptate, îi spusese fata la un moment dat, tata nu știe nimic despre această legătură și mai mult ca sigur că nu ar accepta-o. Dacă doriți, n-aveți decît să-l informați ; nu vă pot împiedica. Dar ar fi un lucru extrem de *meschin.* Nici măcar murdar, pur și simplu meschin și demn de dispreț.

Poate că în acest moment, sau poate că ceva mai tîrziu (oricum, pe cînd mergeau alături, ea potrivindu-și pașii după ai lui, din deferență, și înclinîndu-și capul spre el cînd îi vorbea, cu un gest respectuos, da, în timpul plimbării pe sub teii care bordau bulevardele tăcute din această bogată suburbie, în lumina crepusculului ce se topea în reconfortantul întuneric), i se năzări gîndul că acesta era tipul de fată care i-ar fi plăcut să-i fie fiică. Nu era un gînd cu totul lipsit de temei : el avea patruzeci și cinci de ani, iar ea vreo douăzeci și trei sau douăzeci și patru, deși îi era imposibil să-i stabilească vîrsta după înfățișare și comportament, ținînd seama de calmul matur și de stăpînirea de sine pe care le vădea ; totuși, își formă o părere din cele ce-i dezvălui fata în legătură cu ea însăși (sau asta s-a întîmplat mai tîrziu, cînd au stat împreună în cafeneaua aproape pustie, ea — cel puțin așa și-o reamintea acum — ținîndu-și ceașca goală cu amîndouă mîinile fine, sub bărbie, în timp ce-i cerceta fața cu o privire

liniștită) : îi povestise că după terminarea școlii făcuse o universitate și că în prezent urma sau terminase un curs de infirmiere.

Totuși, în ciuda admirației invidioase pe care i-o stîrnea, Harold îi purta pică pentru înțelegerea și considerația pe care i le arăta și, mai cu seamă, pentru seriozitatea ei morală.

A fost și un moment (asta s-a întîmplat cu certitudine în cafenea, unde chelnerița meridională care-i servea îi gratifica mereu cu zîmbete și șoapte de complicitate amoroasă), în care Harold a simțit arsura unui resentiment mai adînc la gîndul că fata nu exercita nici un fel de atracție fizică asupra lui, pentru că, la urma urmelor, deși era îndeajuns de tînără ca să fi putut să-i fie fiică, era totuși de aceeași vîrstă cu Stella sau Viv, de pildă, și mult mai drăguță, datorită felului ei de a fi așezat și cuviincios ; și, pe de altă parte, părea destul de senzuală. Cînd chelnerița (răspîndind un parfum atît de grețos dulceag încît Harold își ținu respirația) se aplecă peste masa lor, el se lăsă în voia gîndului cît de splendid ironică ar fi fost răzbunarea pe tată dacă i-ar fi sedus fiica, reducînd-o la o condiție de totală aservire față de el ! Dar, ținînd seama de siguranța de sine și de independența fetei, transformarea în sclava lui nu părea probabilă.

— Mi se pare atît de morbid — ăsta-i singurul cuvînt potrivit — e morbid să urmărești o asemenea *vendetta.*

— Nu înțelegi.

— Nu, nu înțeleg. Încerc să mă pun în locul...

— Atunci, pentru numele lui Dumnezeu, vezi-ţi de treburile dumitale.

— Cred că astea sînt şi treburile mele. Nu pentru că între mine şi tatăl meu ar exista o legătură prea strînsă. Desigur, nu ne sîntem indiferenţi unul celuilalt ; asemenea lucru este, cred, imposibil în contextul relaţiei tată-fiică.

Acum, cînd reconstituia în amintire discuţia, era greu să-şi dea seama cum de reuşise fata să evite orice pedanterie şi afectare.

— Dar, continuase ea, din punct de vedere intelectual sau emoţional avem foarte puţin în comun. El m-ar fi vrut altfel decît sînt. În ce mă priveşte, îmi displac şi chiar îmi repugnă multe dintre atitudinile lui. Nu-l interesează nimic altceva decît afacerile lui şi prosperitatea materială. El...

— Dacă simţi într-adevăr toate astea, atunci de ce-l aperi ?

— Nu se poate să nu ţii seamă de responsabilităţile tale. Legăturile de familie îţi impun anumite obligaţii.

În chip ciudat şi pervers, fata îi amintise de Miller : era ceva ce ţinea de generaţia lor ; seriozitatea morală a fetei era imaginea răsturnată a nihilismului conştient al lui Miller.

— Şi apoi e vorba şi de mama. Biată mama se necăjeşte foarte uşor, şi nu înţelege deloc ce se întîmplă. E o femeie realmente foarte simplă. Toate astea depăşesc sfera receptivităţii ei.

— Aşadar, în ciuda afirmaţiei că nu ai de gînd să încerci să mă influenţezi, ăsta-i scopul care te-a făcut să vii după mine.

Se întorsese spre ea, în lumina felinarului, sperînd s-o vadă descumpănită de ascuţimea replicii lui.

— Bănuiesc că, într-un anumit fel, aveţi dreptate. Chipul fetei rămăsese calm şi îngîndurat. Dar, după cum v-am mai spus, ceea ce doresc în primul rînd este să înţeleg. Voiam să ştiu ce fel de om sînteţi ; nu doream să accept de-a gata versiunea tatălui meu ; şi nu pot face nimic, în nici o direcţie, atîta timp cît nu cunosc toate circumstanţele. Asta depăşeşte şi sfera mea de receptivitate, adăugă ea, cu o oarecare prudentă umilinţă. Nu vreau să mă avînt cu ochii închişi. Aş face mai mult rău decît bine.

— Da, da. Într-adevăr ai putea face rău.

Încă din acele momente începuse să-l deruteze, mînia lui şi siguranţa ei de sine venind în conflict cu ciudata senzaţie de profunzime care se degaja din seriozitatea ei. (Acest conflict interior era reprezentat, în chip simbolic, prin fragmente din ciorna scrisorii, concepute cît mai injurios şi insinuant obscen, prin care încercase să-l informeze pe Greensmith despre legătura fetei, şi care fusese aruncată la coşul de hîrtii de sub biroul lui mult înainte de a fi fost terminată).

— Da, adăugase Harold. Ai putea face mult rău. Mă bucur că pînă şi dumneata îţi dai seama de acest lucru.

Şi după ce-o ocărîse în fel şi chip şi numai cît n-o lovise, Harold se lăsase purtat mai departe de furia lui vecină cu iubirea.

— Cînd vin acasă, îmi dau seama de efectul pe care toată povestea asta îl are asupra alor mei, îi spusese ea la un moment dat. Nu pot să fiu nepăsătoare, chiar dacă aş dori, şi nu văd de ce aş dori-o. Şi eu sînt implicată.

— Implicată ! exclamase el oprindu-se din mers. Ascultă !

— Ce este ?

— Auzi vreun zgomot ?

Fata scutură din cap, privind în sus spre el, în palida strălucire a lunii (intraseră într-un pasaj îngust şi neluminat, care cobora repede între un zid compact şi clădirea unei şcoli cu toate obloanele trase), cu o expresie nedumerită, dar perfect calmă, zugrăvită pe chipu-i tînăr.

— Nu auzi nimic ?

— Nu.

— Într-adevăr nu se aude nici o suflare. (Nevoia de a-i zgudui puţin stăpînirea de sine devenise irezistibilă). Nu e nimeni în jur. Ţipenie de om. Aş putea acum să te lovesc după pofta inimii, aş putea să te snopesc în bătăi.

O apucase de ambele braţe şi o răsucise spre el, înclinîndu-şi capul peste faţa ei, înecînd-o în umbra lui.

— Poţi să ţipi cît pofteşti, tot n-o să te audă nimeni. În orice caz, nu la momentul potrivit. Ştiu, eşti sigură că n-am s-o fac, pentru că asemenea lucruri nu se fac, nu de către oamenii pe care-i cunoşti dumneata. Încerci să înţelegi, dar nu înţelegi nimic, cu mintea ta de fetiţă cu ochi mari — care crede în raţiune, în duioşie, în lumină ! Da, putoare îngîmfată ce eşti, te crezi mai bună decît el, decît taică-tu, dar sînteţi la fel...

Zgîlţîind-o puternic — astfel încît fata trebui să se opintească pentru a-şi menţine echilibrul, deşi nu părea să se zbată pentru a se elibera — o răsuci din nou cu faţa în lumina lunii. Şi o văzu la fel de liniştită şi de neînfricoşată.

— Ah ! La ce bun ?

Fata, eliberată, se rezemă cu o mînă de peretele şcolii, în timp ce cu cealaltă îşi trăgea un pantof care-i scăpase din picior. Apoi veni după el.

— Spuneţi-mi, tata a fost într-adevăr vinovat de accident ? îl întrebase, învîrtind ceaşca de cafea în mîini. Îl credeţi vinovat, în ciuda verdictului care s-a dat la anchetă ?

Harold se simţea inert, atîrnînd greu ca plumbul.

— Ştiu că e vinovat.

— Dar n-aţi fost de faţă. Nu cumva doriţi să credeţi acest lucru, nu cumva simţiţi nevoia să credeţi acest lucru pentru a vă justifica în ochii dumneavoastră ?

Pînă la urmă, analiza ei minuţioasă îl zădărî pînă-ntr-atît, încît Harold îşi adună toată energia ca să-i pună capăt.

— Ajunge ! Ne pierdem vremea de pomană !

O bănuia că, într-un chip obscur, îi plăcea acest rol de investigatoare plină de înţelegere şi de indulgenţă — infirmieră a unui psihic bolnav !

Ridicîndu-se în picioare, zvîrlise cîteva monezi pe masă.

— Nimic din ce-ai spus nu are vreo influență asupra mea. Își scormonise mintea în căutarea unei dureroase ofense finale. Dar tatăl dumitale poate fi mîndru de fiică-sa. Pot desluși perfect asemănarea. Ești fiica tatălui dumitale în ciuda...

Respinsese cu un gest al mîinii mișcarea chelneriței briantinate de a-i da restul. Chiar și după ce ieșiră fata se ținu după el.

— Vreau să vă previn că tatăl meu poate fi foarte periculos. Chiar brutal, credeți-mă că știu ce spun. Singura rațiune pentru care nu a întreprins încă nimic pînă acum este teama de publicitate. Dar n-o să continue mult...

Simțea nevoia să interpreteze cuvintele ei drept o amenințare :

— Du-te la el și spune-i că toate astea n-au fost decît începutul — în ce-l privește pe el și restul familiei. Toată familia voastră asasină. Abia acum am de gînd să-l fac să sufere cu adevărat.

Și totuși ar fi fost în stare — așa își spunea acum, aruncînd cu fermă finalitate mucul țigării — ar fi fost în stare să accepte vizibila ei bunăvoință, oferta ei tacită de mediere. În ciuda infatuării și suficienței ei, Harold avusese încredere în fată.

— Dumneata gîndești că am făcut destul, că răzbunarea mea a fost consumată ; că, mergînd mai departe, nu fac decît să acționez sub impulsul iraționalității imperative a nebunului, iraționalitate care, pînă la urmă, n-o să-l distrugă pe tatăl dumitale ci pe mine însumi. Și eu

cred la fel. Du-te acasă și spune-i tatălui dumitale că întrevederea cu mine a luat sfîrșit.

Cam așa ar fi putut să-i vorbească fetei, stînd în fața ușii cafenelei, mascată de o draperie, și a firmei micuțe ; acum încerca să-și reconstituie spusele, în timp ce ultimele firicele de fum se ridicau din scrumiera supraîncărcată ; dar era prizonierul cuvintelor pe care le rostise în realitate.

Cînd se ridică, pentru ca să schimbe o cameră cu alta, o celulă cu alta (în aceasta din urmă aflîndu-se, între două paturi separate, fotografia înrămată a unui băiețaș zîmbitor), Harold evocă în amintire senzația de libertate avîntată pe care o încercase cînd zvîrlise prima dată cărămida. Nu putea înțelege de ce acum se prefăcuse în sclavul acelei libertăți.

11

PENTRU MOMENT, Harold își reluă rutina de pîndă și așteptare. Deși în forul său interior se simțea pregătit pentru o demonstrație mult mai drastică a urii lui, totuși, lăsa ca forma pe care o va lua aceasta și timpul oportun să-i fie dictate de circumstanțele exterioare. Cît despre restul existenței sale — atît cît mai conta aceasta — accepta lenta tocire a percepțiilor și a relațiilor cu cei din jur drept prețul inevitabil pe care trebuia să-l plătească pentru împlinirea pasiunii lui, așa cum artistul plătește

uneori realizarea creației cu sacrificiul — metaforic — al vieții personale.

La birou, evita tovărășia colegilor și confidențele lor ; activitatea lui profesională dădu la iveală o fațetă de grosolană indiferență care-i atrase reproșurile înțepătoare ale domnului Jackson. La Eileen, renunțase aproape cu totul.

Șanțul de apărare care-l despărțea de Margaret se lărgea tot mai mult, malurile măcinîndu-i-se și prăbușindu-se, iar apele-i stătute refuzînd a fi traversate de vreo punte. În această perioadă muri doamna Greetham, veste care trecu pe lîngă Harold lăsîndu-l totalmente neafectat.

Se produsese o schimbare de climă : vara, care se prezentase cu atîta surîzătoare încredere în sine, părea să fi dat acum înapoi. Se succedau zile noroase, ploioase și reci și — fenomen curios — seri încărcate de o pîclă care avea izul și textura ceței de toamnă, mai cu seamă în vecinătatea poienilor, unde, în amurg, cînd pămîntul se răcorea, ceața se ridica în cîlți fumurii, care căpătau o nuanță gălbuie cînd se tîrau pe străzile din jur.

Plecînd de la postul său de pîndă, într-o seară umedă și încărcată de electricitate, după o lungă veghe zadarnică, pașii îl purtară printr-un cartier nefamiliar, în josul poienilor ; deodată, Harold își auzi numele strigat în ceață, și, pe nesimțite, se materializă alături de el silueta zveltă și nepăsătoare a lui Peter Miller.

Reieși că Miller se ducea acasă, locuința lui aflîndu-se prin acele părți, dar ivirea lui din ceață părea extraordinară și, în același timp, ceva la care te-ai fi așteptat — ca într-un vis, da, ca într-un vis — continuitatea tovărășiei lui părînd hărăzită de soartă.

Curînd ajunseră într-un cartier în care Harold nu mai pătrunsese niciodată pînă atunci. Aparent, semăna cu zonele învecinate : străzile erau largi și mărginite de copaci și de mașini parcate strîns lipit una de alta, la bordura trotuarelor ; casele erau înalte și unele chiar impunătoare. Și totuși era ceva în atmosferă care irita nervii lui Harold. Poate că provenea din felul cum erau iluminate străzile, sau de la ferestrele cu perdele fistichii sau uneori cu totul fără perdele, care, prin lipsa lor de uniformitate creau o impresie de dezordine deliberată, de parcă un spiriduș urbanistic o luase razna printre blocuri, apăsînd la întîmplare pe diferite butoane. Același efect de întîmplător și superfluu era creat și de varietatea zgomotelor : răcnetele unui grup de tineri, fluieratul unui plimbăreț solitar, rîsete și frînturi de conversație cu glas tare, diferite soiuri de muzică de radio sau magnetofon, izbucnind adesea din diferitele încăperi ale aceleiași case, și care, explodînd pe ferestre în stradă, se amestecau într-o cacofonie sonoră insuportabil de arogantă prin lipsa ei de considerație și alarmant de iritantă. Aveai impresia că fiece cameră din casele acelea — care, la un examen mai atent, arătau jigărite și coșcovite — era ocupată de locatari

disparați, sau chiar că înseși camerele erau împărțite prin paravane sau pereți de placaj, fiecare subdiviziune adăpostind pe cîte cineva, așa încît casele viermuiau monstruos și *invizibil* de oameni.

Cei pe lîngă care treceau pe stradă, sau pe care-i zăreau prin ferestrele fără perdele, sau care discutau pe treptele măcinate din fața ușilor de intrare erau în marea majoritate tineri, chiar foarte tineri ; printre ei foarte mulți străini ; poate că și aceste două trăsături contribuiau la senzația lui Harold că intrase într-o lume ciudată și misterioasă, în care plutea o nevăzută amenințare — își imagina că, la un moment dat, toată puzderia aceea de ferestre și de uși s-ar umple de chipuri batjocoritoare... și curînd s-ar porni zvîrlirea proiectilelor.

Miller era plin de voioșie, sprinten și ager, așa că e posibil să fi luat vreun drog care-i biciuia simțurile, făcîndu-l să discute cu o vioiciune nervoasă. Demonstra o teorie a lui cum că Anglia ajunsese să fie considerată un loc de dezmăț și distracții putrede pentru puritanii din țările mai noi.

— Toți privilegiații care predică morala și abstinența la ei acasă vin aici să se desfete cu aromele exotice de bere neagră și plăcintă cu carne de porc în celofan. Li se aprind călcîiele după fecioarele noastre sulemenite și apoi se duc acasă și povestesc compatrioților increduli cît de corupți sînt englezii, care preferă să tragă în ciori să șadă-n fund decît să fabrice bombe sau să construiască săli de spectacole.

Harold nu-și dădea seama de care valori anume își bătea joc Miller. Brusc, se porni să protesteze împotriva pedepsei capitale, iar Harold, deși se arătă de acord, în mod convențional, cu părerea lui, ținu să sublinieze că, totuși, vehemența cu care se ducea campania pentru abolirea pedepsei cu moartea era un simptom clasic de nevroză colectivă și de diversionism : concentrarea atenției asupra unui rău mai mic pentru a evita analizarea unor racile mult mai grave. Una dintre acestea, de pildă, era și psihoza automobilismului, care duce la măcelărirea, tolerată de lege, a unor nevinovați.

— Ai dreptate, omule ! Absolută dreptate, strigă Miller vesel ; și, cu totală desconsiderare față de doi nigerieni în halate colorate care veneau spre ei, smulse o piatră dintr-un zid părăginit și o zvîrli în carcasa galbenă a unei limuzine parcate. Moarte automobilismului !

Piatra aruncată lăsase o adîncitură neagră, de vopsea coșcovită, pe luciul mașinii.

Miller începu să discute cu o ironie amară despre colegii de birou, etichetîndu-i cu epitete obscene și grotești sau atribuindu-le anomalii și caraghioslîcuri de bîlci. La acest punct, Harold manifestă lipsa de loialitate de a-i povesti despre viziunile lui Saddler.

— Nebun, decretă Miller, nebun de legat, nebun periculos ! Ce forme stranii, absolut stranii, ia menopauza !

Mai merseră o bucată de drum. La intrarea, fără portiță, a unei case înalte, destul de dără-

pănată și foarte zgomotoasă, Miller, schițînd pantomima unui bun-rămas, îl părăsi.

Din canalul larg și sordid al străzii se desprinse, fantomatic, un cor ce intona un cîntec de mare popularitate, care cînd se înălța puternic, cînd pierea, și din ceață se conturară trei fete al căror cîntat era întrerupt ba de rîsete stridente, ba de miorlăituri adresate trecătorilor sau ferestrelor iluminate. Cînd se apropiară de el, Harold văzu că erau extrem de tinere, aproape niște copile, deși dichisite cu rochii de o eleganță ieftină și călcînd stîngaci și împiedicat pe tocuri înalte, ca niște catalige.

Un impuls obscur îl făcu să traverseze strada, îndreptîndu-se spre ele. Cînd ajunseră foarte aproape de el, una dintre ele se împletici în tocurile nefamiliare și se răsturnă pe spate, cu picioarele în sus, într-o albă desfășurare de lenjerie. Rămase întinsă pe caldarîm, vînturîndu-și brațele și picioarele, neajutorată ca o turturea doborîtă.

Totul într-o frîntură de secundă. Cînd prietenele ei, prăpădindu-se de rîs, se aplecară s-o ridice, fata le strigă cu voce de femeie beată :

— Pupați-mă-n fund și lăsați-mă-n pace !

Harold trecu de ele, fără ca fetele să-l fi observat. Cînd, în cele din urmă, întoarse capul, fata era din nou pe picioare, poticnindu-se și strigînd pe urma prietenelor ei, glasu-i tînăr răsunînd dogit și spart, ca un dangăt de clopot crăpat.

Întîmplarea făcu ca numai la cîteva zile după aceea Harold să se găsească singur cu Saddler

la ora prînzului și, poate cu un ghimpe de remușcare pentru trădarea săvîrșită, își întrebă, plin de solicitudine, prietenul ce-i mai fac vedeniile. Ca să audă (cu furia și invidia celui care află că un altul s-a descătușat de lanțurile unei religii superstițioase și prohibitive care pe el îl ține încă ferecat în robie) cum că se risipiseră în asemenea mod, încît Saddler nu le mai accepta validitatea.

— Știam, îl lămuri el, chiar cînd s-ar fi zis că cred în ele — cînd într-adevăr credeam în ele — știam că o parte din atitudinea mea era afectare. Ceva din mine îmi cerea să cred... să le inventez, ceva din mine care avea nevoie de ele. E foarte greu de explicat.

Ședeau amîndoi pe o bancă din același micuț scuar înflorit în care Harold se plimbase cu Miller atunci cînd îi solicitase acestuia ajutorul pentru a descoperi adresa biroului lui Greensmith. În tot timpul discuției care se desfășură între ei, doi porumbei îndrăgostiți și indiferenți la tot ce-i înconjura se ciuguleau și se umflau în pene la picioarele lor.

— Vezi tu, toate astea mi s-au întîmplat într-o vreme cînd se adunaseră fel de fel de supărări pe capul meu. Saddler vorbea cu un calm nestingherit. Presupun că fiecare dintre noi trece din cînd în cînd prin așa ceva. Știi cum e, cînd toate îți merg pe dos și, oricum o sucești și o învîrtești, tot n-o poți scoate la capăt. Nu vreau să te plictisesc cu amănunte, dar aveam necazuri bănești, încurcături cu casa, și încă alte cîteva supărări strict personale — nu vreau să

te plictisesc. Dar cunoști probabil starea aceea în care simți că nu mai poți face față.

— Da, încuviință Harold, o cunosc.

— Cînd lumea, așa cum o știm noi, pare să se fi întors cu susu-n jos. Ei bine, în această condiție, presupun că, involuntar, cauți o evadare din rîșnița asta a grijilor permanente. Poate că, de fapt, căutăm ceva care să ne ușureze de povara simțului de culpabilitate, pentru că atunci cînd nu mai putem face față, ne simțim oarecum vinovați.

— Și asta-i adevărat, încuviință Harold.

— În cazul meu, aveam evadarea gata pregătită, s-ar putea spune. Calea de evadare trebuie să pornească de undeva din tine. Cum eu am fost întotdeauna pasionat de astronomie, totul mi s-a părut perfect natural, întrucît încolțea dintr-o preocupare de mult existentă. Presupun că, la început, preocuparea mea a degenerat într-o obsesie, și apoi, pasul următor, după cum bine știi, au fost creaturile mele pe care le urmăream și le vedeam proliferînd și în existența cărora mă convinsesem să cred... ba chiar credeam cu adevărat, deși acum îmi vine greu să recunosc una ca asta.

Cei doi porumbei erau înlănțuiți cioc în cioc, piepturile umflîndu-li-se, iar ghearele încordate ridicînd nourași de praf.

Harold își aminti cu satisfacție de aprecierile lui Miller cu privire la țicneala și la starea lui Saddler.

— Firește că acum, continuă acesta, reușesc să văd lucrurile la proporțiile lor reale. Îmi dau

perfect de bine seama ce a fost : o formă de — sînt gata să recunosc — aberație mintală — o depresiune mintală, dacă vrei. Nu prea gravă. Și, slavă Domnului, a luat această formă inofensivă. Astfel încît am putut să mă smulg prin propriile mele eforturi. Părea extrem de mulțumit de sine. Cine știe, cine știe, adăugă Saddler căzînd pe gînduri, cîți dintre oamenii ăștia care se plimbă acum în acest părculeț, cine știe cîți dintre ei vor fi avînd în cap gărgăuni asemănători cu micile mele creaturi extraterestre.

Se uită în jur cu un aer speculativ, vesel.

— Ceea ce-mi spui, Clive, e foarte interesant, zise Harold cu răceală. Dar cum a început procesul de eliberare ? Prin ce acțiune de dezinfectare ai reușit să-ți cureți mintea ?

— Mă rog ! Saddler, care pînă atunci vorbise cu volubilitatea neînfrînată caracteristică celor care au depășit de curînd o tulburare mintală, păru acum stingherit. Știu eu ? Își descolăci picioarele, tulburînd porumbeii, care se retraseră cîțiva metri mai încolo, unde își reluară lacoma ciuguleală reciprocă. Necazurile mele s-au mai limpezit. Unele dintre probleme — mă refer la problemele materiale — au lăsat să se întrezărească o soluție. Făcu o pauză, apoi își înălță capul : Ba nu. Ascultă-mă ! Am să-ți spun adevărul. Secretul întregii chestiuni e următorul : eu singur m-am convins...

Harold, cu tot disprețul pe care i-l nutrea, îl urmărea cu curiozitate și, la acest punct, văzu expresia lui Saddler, care pînă atunci fusese

încordată, topindu-se într-un zîmbet larg, cu totul deplasat.

— Ei, spune !

Zîmbetul i se lăţi şi mai mult, în timp ce ridică braţul şi începu să facă semne... spre Stella, Viv şi Mary Pollard, care veniră, pline de voioşie, drept pe capul lor.

Astfel încît lui Harold nu-i mai fu dat să afle secretul eliberării lui Saddler de mania lui.

12

ÎN CEEA ce-l privea pe el, nu încăpea nici un asemenea secret ; tot ce mai lipsea acum era chibritul care să dea foc fitilului, şocul care să dărîme firavul dar vechiul zid de precauţie ce-l reţinuse pînă acum de la extrema violenţă.

— Ştiu totul despre tine şi Eileen, spuse Margaret, aşezînd cu grijă farfuriile una peste alta.

— Ce vrei să spui cu „despre mine şi Eileen ?"

— Nu sînt tîmpită, ştii — sau nu complet tîmpită, indiferent de ceea ce gîndeşti tu.

— Nu ştiu...

— Şi poate că n-aş fi obiectat dacă ai fi ales pe altcineva. Dar chiar pe Eileen, singura mea prietenă !...

— Nu reuşesc să văd diferenţa esenţială, răspunse Harold cu o umbră de iritare masculină.

— Atunci tu eşti cel tîmpit ! Margaret ducea în mîini tava cu farfurii, şi împinse uşa cu piciorul. Să ţi-o ţină Dumnezeu ! Eileen e exact ceea ce-ţi trebuie.

— Ea ţi-a spus ? Harold îşi ridică glasul ca ea să-l audă din bucătărie. Să ştii că n-a fost ce-ţi închipui tu. Vreau să spun că lucrurile nu s-au petrecut aşa cum crezi. Dacă vrei, pot să-ţi explic cum s-a întîmplat totul.

Se ridicase în picioare şi acum ţinea el uşa cu piciorul, urmărind-o din prag pe Margaret care se apleca asupra tăvii pe care o aşezase, cu grijă, pe uscătorul de vase.

— Poţi să-ţi păstrezi explicaţiile pentru tine. Vocea îi răsuna uşor înăbuşită. O cunosc pe Eileen. Te cunosc şi pe tine, Harold, mai bine decît îţi închipui, deşi tu mă socoteşti atît de proastă. Şi am de gînd să te părăsesc, adăugă ea cu aceeaşi voce scăzută. M-am hotărît. Am de gînd să divorţez. Nu numai din cauza poveştii cu Eileen... din felurite alte motive... asta a fost ultima picătură care a făcut să se reverse cupa. Ea n-a vrut să-mi spună, să ştii, pur şi simplu i-a... mă rog, n-are importanţă. N-am chef să discut acum despre asta. Dar ce-am spus e bine spus : am de gînd să divorţez. Îmi pare rău că am ajuns pînă aici, Harold.

Răsuci robinetul şi apa începu să curgă domol în ligheanul din material plastic. După o clipă, ţevile începură să urle.

Harold se răsuci pe călcîie şi ieşi din cameră. Impresionat de calma hotărîre din cuvintele lui Margaret, simţise o împunsătură puternică şi neaşteptată, ciocnirea aspră cu o realitate dureroasă. Toţi anii pe care-i împărţiseră împre-

ună... dragostea lor de odinioară... să ajungă aici... la această sfîșiere brutală ! Și o clipă se simți cotropit de tristețe pentru trecut, de teamă pentru ceea ce avea să urmeze. Dar imunitatea lui solipsistă se reafirmă curînd și Harold rămase doar cu senzația unei iritări sîcîitoare care, totuși, dădu foc fitilului distrugerii totale.

Ieși în oraș, așa cum se simțea mînat să facă ; se duse la locul unde se simțea împins să se ducă.

Acolo unde există o puternică tensiune interioară, împrejurările exterioare par invariabil să se adapteze, concurînd la împlinirea ei.

De îndată ce văzu casa, Harold știu că era pustie : avea o înfățișare inexpresivă, neaerisită ; și în încremenirea ei era ceva intangibil, un aer de zăvorît și pecetluit care-l convinse pe dată că locatarii vor fi absenți pe o perioadă mai lungă decît o simplă seară cînd ar fi plecat cu toții în oraș. Casa era o corabie vremelnic abandonată, lăsată fără paznic, și fără un echipaj de fantome... vulnerabilă la prădăciunile oricărui bandit întîmplător.

Harold nu-și pierduse încă orice urmă de prudență. Era probabil ca, în împrejurările date, Greensmith să fi informat poliția că locuința va fi goală ; patrulele de poliție vor fi fost instruite să-i acorde o atenție specială. Oricum însă, nu vedea nici un semn că ar fi existat vreun păzitor permanent — și nu-i dădea tîrcoale nici un hoinar în haine maron.

Nici Harold nu-i dădu tîrcoale. Se afundă în parc. Simțea o oarecare ațîțare nervoasă la gîndul a ceea ce-l aștepta, dar nu era o emoție acută — mult mai slabă, de pildă, decît excitația care precedase azvîrlirea cărămizii. Mintea îi lucra cu înfrigurare : reconstituia și închega fragmente din romanele polițiste pe care le citise. Mănuși — din fericire avea o pereche în buzunarele impermeabilului. O lanternă ar fi fost neprețuită, dar nu putea cumpăra una la ora asta, și nici să facă tot drumul pînă acasă, pentru o lanternă, n-ar fi fost de conceput. Simulînd un întîmplător capriciu excentric, rupse o rămurică mai groasă, pe care o vîrî în buzunar, apoi culese de pe jos un pietroi greu.

Pînă și elementele naturii îi veneau în ajutor. Era o seară cu nori posomorîți, plumburii, care grăbeau căderea întunericului. Trecu prin fața casei, mergînd cu pas grăbit. Situația era neschimbată : nici urmă de paznic.

Mașina parcată care-i devenise atît de familiară se găsea în obișnuitul loc ferit, sub platani. Avu o vagă impresie că în ultima vreme, cînd stătuse la pîndă, mașina nu se mai aflase acolo. Aruncă, mecanic, o privire, și văzu, spre surpriza lui, că de astă dată avea un singur ocupant : bărbatul, stînd imobil în fața volanului, cu o țigară aprinsă în gură... să fi fost o iluzie sau îi zărise ochii în lacrimi ?

În clipa următoare, însă, imaginea i se șterse din minte.

Nu era încă suficient de întuneric : lumină de amurg. Se pomeni în picioare, în fața tej-

ghelei din bar, fără să fi avut intenția de a intra acolo. Își sorbi coniacul, aproape fără să-i simtă gustul, urmărind încetineala acelor agonizante ale ceasornicului. Cînd ieși dn bar, întunericul se solidificase, și nori denși acopereau luna și stelele.

Acum îmbrăcase o identitate nouă, ciudată, un amalgam lipsit de chip al tuturor răufăcătorilor duri și neînfricați din romanele lui polițiste. Porni cu pași mari, elastici. Fălcile încleștate ; ochii ageri.

Obstacolele fizice constituie o iluzie, doar o simplă proiectare a nehotărîrii lăuntrice. Știuse că poarta de la grădina casei de alături va fi neîncuiată ; gardul din spate, care despărțea cele două grădini, era ușor de sărit.

Se afla pe treptele înguste ce duceau la ușa de sticlă de pe terasa din spatele casei. Mănuși! Turtindu-și nasul de geam (doar n-or fi existînd și amprente nazale ?) putea să deslușească vag contururile mobilei din încăperea întunecată. Neavînd la dispoziție melasă și hîrtie de ambalaj, scoase pietroiul din buzunar și începu să ciocănească în șipca geamului, deasupra clanței, doar atît cît să crape sticla. Geamul se sparse fără mult zgomot. Cu grijă, își introduse prin spărtură mîna înmănușată ; cheia era acolo unde se așteptase să fie. O scoase din broască și încercă să descuie ușa pe dinafară. Totuși ușa nu cedă, fixată, probabil, cu un zăvor aflat mai sus. Dar în ce scop rupsese nuielușa ? Apăsînd pe clanță, ușa de sticlă se crăpă un pic, atîta cît să-i îngăduie să introducă vîrful mai

subțire al nuielei, pe care o împinse în sus, încetișor, pînă cînd, cu un pîrîit, zăvorul cedă și ușa se deschise brusc, proiectîndu-l înăuntru și aproape făcîndu-l să-și piardă echilibrul. Închise după el ușa de sticlă, spartă.

Un ceas mai tîrziu, zăcea trîntit într-un fotoliu din birou, muiat de sudoare și gîfîind ca un animal, frecîndu-și coapsele cu mîinile încă înmănușate, într-un paroxism de exaltare nervoasă, și bătînd cu călcîile în podeaua acoperită cu un covor gros.

Biroul lui Greensmith era încăperea în care furia lui se dezlănțuise la culme, înnebunit fiind, cînd pătrunsese acolo, de amintirea mirosului exalat de trupul lui Greensmith, miros care i se părea că persistă, asemenea duhorii de vite într-un staul de mult părăsit.

Acum trona printre ruine, sfărîmînd cioburi de sticlă sub tălpi, obiectele răsturnate îngrămădindu-se în jurul lui într-un talmeș-balmeș grotesc, ca după un uragan.

Ochii i se obișnuiseră repede cu întunericul și o pornise prin casă fără ajutorul luminii — și asta nu numai din prudență.

Dibuindu-și drumul pe scară, răsturnase din întîmplare un vas ornamental din porțelan și sunetul satisfăcător al cioburilor avu asupră-i efectul care se presupune că-l are mirosul de sînge asupra animalelor carnivore. Prima ușă pe care o deschise îl duse într-o sală de baie. Făcu țăndări sticluțele și paharele, vărsă în closet conținutul dulăpașului farmaceutic și, cu

mînerul unei perii lungi, aflată providenţial la îndemînă, sparse oglinda.

Potolindu-şi astfel prima foame, devastarea celorlalte camere de la etaj a fost executată oarecum de mîntuială. Chiar şi ravagiile pe care le făcu în dormitorul dublu, îmbibat de mirosul duşmanului său, au fost lipsite de flacăra pasiunii, de adevăratul impuls al distrugerii. Trase afară sertarele scrinului şi le răsturnă conţinutul pe jos, smulse costume şi rochii şi pardesie de pe umeraşele din dulapuri, mătură ustensilele de pe măsuţa de toaletă. Rupse cîteva veşminte, sfîşiindu-le stofa, dar cînd un material îi opuse rezistenţă îl zvîrli deoparte. Întorcîndu-se spre pat, înşfăcă o pernă, despică un colţ care ieşea în afară şi răspîndi penele pe jos — fulgi de zăpadă, flori de măr, dansînd în briza serii.

Aceasta a fost însă limita violenţei lui. În camera fiului, asaltul a avut un caracter similar, poate chiar mai superficial.

Cînd aruncă o sticlă pe jos, auzi de afară un şuierat prelung şi se îndreptă grăbit spre fereastră, privind precaut pe după perdea. Inima-i bătea să-i spargă pieptul, gîtul i se uscase, şi totuşi spaima lui avea ceva artificial, asemenea fricii exaltate a unei frenetice amazoane, care ştie însă prea bine că e în siguranţă. Pentru că în seara asta se simţea, în chip magic, invulnerabil.

Scoase un rîs sec cînd auzi şuieratul repetîndu-se şi văzu la lumina felinarului un domn

care se întoarse să-şi aştepte cîinele rămas în urmă.

Harold mai stătu cîteva clipe la fereastră, imaginîndu-şi cum trebuie să fi arătat el însuşi, observat din aceeaşi poziţie; aproape că-şi putea vedea silueta în impermeabil, scurtată de perspectiva de la înălţime, păşind încet, în sus şi-n jos, pe trotuarul de vizavi, cu o ţigară aprinsă între buze.

Cruţă total camera fetei. Cînd intră în ea se simţi mişcat de un impuls cavaleresc, încercă aproape o senzaţie de duioşie protectoare faţă de această întruchipare castă, uşor parfumată, a personalităţii ei. Stătu un timp cu degetele răsfirate pe cuvertura patului şi îşi spuse că, atunci cînd se va descoperi totul, fata va realiza emoţia tandră care l-a făcut să se abţină aici de la orice violenţă, şi-i va fi recunoscătoare.

Închise uşa cu blîndeţe în urma lui, şi coborî scara.

Şi astfel, după ce-şi marcă prezenţa în celelalte odăi de la parter, ajunse, în cele din urmă, în biroul lui Greensmith. Aici îşi lăsă frenezia ghidată de o rece deliberare, aşa încît distrugerea a fost totală; dosarele şi hîrtiile de pe birou rupte bucăţi şi împrăştiate, fotografiile înrămate de pe pereţi făcute praf; lampa ţăndări; deschise capacul unei maşini de scris portabile şi literalmente o călcă în picioare, sărind pe ea; dintr-o sticlă răsturnată se scurse o băutură alcoolică, umplînd încăperea cu mirosul ei înţepător.

Trîntit în fotoliu, Harold își stăpîni treptat exaltarea, stăvilindu-i, conștient, tumultul.

Își aprinse o țigară, simțind că are control deplin asupra acțiunilor lui, în ciuda mîinilor care-i tremurau și a presiunii sîngelui în tîmple, care-i împăienjenise ochii.

Dacă Steve ar fi fost acum lîngă el, n-ar fi avut pricină să se simtă rușinat.

Dar Steve nu era lîngă el, și nu va mai fi niciodată. O evocare a bucuriilor simple, omenești, pe care le trăise alături de fiul său năpădi sufletul lui Harold, făcîndu-l să tresalte în fotoliul lui din mijlocul camerei devastate, simbol parcă al unei stări de fericire pierdută, ce nu va fi nicicînd redobîndită.

— *Haide, citește-mi mai departe !*

— *Unde am ajuns ?*

— *Știi doar, la palisadă, unde Long John s-a prăbușit pe jos și nimeni nu l-a ajutat să se ridice, știi tu unde.*

Harold își scoase țigara din gură, stinse mucul și, prudent, îl vîrî în buzunar.

13

CÎND HAROLD ajunse acasă, Margaret plecase.

Dis-de-dimineață, îl trezi telefonul ei și, buimac de somn, se împletici pînă la aparat.

— Îmi pare rău, Harold, foarte rău. Vreau să spun că-mi pare rău că am fugit în felul ăsta. Vocea îi suna ca de la depărtări infinite. N-am avut timp să-ți las o scrisoare. Am ținut să-mi asigur plecarea înainte de a te întoarce tu acasă. După ce ți-am spus... după ce te-am anunțat că te părăsesc, n-am vrut să mai petrec nici o noapte sub același acoperiș... Am fi început să discutăm și să ne certăm și... Nu mai avea nici un rost odată ce luasem hotărîrea. Trebuia să plec, înțelegi, trebuia să plec. Sper că mă înțelegi.

Făcu o pauză, ca să-l lase pe el să vorbească, dar clipind încă somnoros și fonfăind din pricina deșteptării brusce, Harold nu scoase un cuvînt.

— Sînt încă în Londra, dar plec la mama cu un tren de dimineață. Aseară n-am mai putut prinde nici un tren. Așa că am petrecut noaptea la un hotel. Vorbea pripit, avînd în glas o notă vecină cu isteria. Un hotel lîngă gară. Oribil ! Acum vorbesc de acolo. Tocmai am achitat nota. Sînt hotărîtă să fac ceea ce ți-am spus, știi. Nu retractez nimic. Desigur că va trebui să ne întîlnim, o dată, ca să aranjăm situația, dar asta-i tot. O să-mi mai trebuiască în curînd o parte din îmbrăcăminte și din lucruri, dar vom aranja și asta. În orice caz nu mă mai întorc acasă, vreau să spun că nu mă mai întorc ca să rămîn, asta niciodată. Atîta timp cît ai să te arăți și tu înțelegător. Să știi că sînt hotărîtă, Harold. Sînt sigură că așa-i mai bine pentru amîndoi. Ai să te simți mai bine singur... mai fericit...

Contribuţia lui la conversaţie se reducea la nişte mormăieli semiarticulate de înţelegere şi încuviinţare.

— ...cînd ai să te obişnuieşti cu situaţia. Ce-ai spus ?

— Da, îngăimă el, da. Înţeleg. E-n ordine. Dacă tu doreşti aşa.

— Regret că totul s-a întîmplat în asemenea goană. Mi-ar fi plăcut să-ţi las rezerve de mîncare, dar va trebui să faci faţă singur. Am să-ţi scriu toate amănuntele în legătură cu spălătoria, lăptarul şi aşa mai departe. Sînt sigură că ai să te descurci.

— Da. E-n ordine.

— Harold, nu-ţi port nici un fel de pică, şi sper... Mă rog, trebuie să termin acum, că altfel nu mai ajung la timp la gară.

— Da.

— La revedere, Harold, şi ai grijă de tine.

Mai rămase o clipă cu telefonul în mînă, trăgîndu-şi pantalonii de pijama care începuseră să-i lunece în jos. Se scărpină în cap. Se întîmplase ceva care ar fi trebuit să fie grav, numai că el nu reuşea să sesizeze, avea lucruri mai importante la care să se gîndească.

— Trenul a avut întîrziere, desigur.

— Totuşi a catadicsit să se arate printre noi.

— Bună *după-masa*, domnule Makepiece.

Toţi colegii îi observaseră întîrzierea din acea dimineaţă, dar nu şi deprimarea.

În zilele următoare, i se păru că Saddler îl privea din cînd în cînd iscoditor, dar Harold

evită orice întîlnire cu el şi prietenul lui de altădată nu avu nici un prilej să-şi satisfacă curiozitatea.

Cît despre ceilalţi, chiar dacă erau conştienţi de vreo schimbare în atitudinea lui, nu-i dădeau nici o atenţie. Întrucît se ascunsese întotdeauna îndărătul unei măşti, orice modificare în personalitatea lui reală era sortită să treacă neobservată ; natura relaţiilor de intimitate din acel birou ar fi făcut ca recunoaşterea unor mutaţii petrecute în vreunul dintre ei să ducă la o încordare a convenţiilor adoptate, singurele care făceau tolerabilă vecinătatea lor zilnică. (Cu un an în urmă, o tînără femeie care lucra într-un alt departament terminase pînă la capăt scrisoarea pe care o bătea la maşină, o pusese în mapa şefului, îşi luase poşeta, îşi rujase buzele, urcase cele patru etaje pînă la terasa de pe acoperiş şi, ţinîndu-şi nasul ca şi cum ar fi plonjat într-o piscină — aşa a povestit o martoră din blocul de peste drum — s-a aruncat în golul de şaptezeci de metri care o despărţea de curtea de jos. Toţi colegii au declarat că nu observaseră nici o schimbare în atitudinea ei. *„Era la fel ca în toate zilele. Ba chiar am glumit cu ea, doar cu o jumătate de oră înainte. N-ai fi spus că are cea mai mică grijă din lume“*. La anchetă a ieşit la iveală că, în urmă cu şase săptămîni, fetiţa ei nelegitimă şi infirmă murise opărită. Nu avusese destulă putere în braţele fragile ca să tragă ceainicul cu apă clocotită de pe foc, în timp ce maică-sa, rămasă în urmă cu chiria, se

ciondănea în ușă cu proprietarul cîrcotaș. Numai după aceea vreo două dintre colegele ei și-au adus aminte că uneori, în ultima vreme, fata dăduse vagi semne de încordare).

Această primă dimineață a fost singura în care Harold a întîrziat. Și n-a mai atras atenția asupra lui prin nici o altă anomalie. A continuat să trăiască — s-ar putea spune — ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. În ce privește devastarea casei lui Greensmith, știa foarte bine că în curînd va fi chemat să dea socoteală, dar aștepta acest lucru fără teamă sau emoție.

În starea lui de apatică acceptare, plecarea lui Margaret părea — cel puțin la suprafață — să nu-l afecteze decît în măsura în care-i crea dificultăți casnice. Totuși, înlăuntrul lui, simțea simptomele unei dezintegrări pe care nu îndrăznea s-o analizeze.

Serile, începu să bea serios ; n-avea nimic altceva de făcut. Alcoolul alina, domolea, amorțea, îl făcea să atingă o anumită condiție de la care își putea contempla degradarea morală cu o detașare filozofică, ba chiar umoristică. Ce soartă ironică, își zicea, ca acum cînd Margaret plecase, să-i moștenească el robia alcoolului, luat ca un anestezic. Era sigur că la țară Margaret se lăsase cu totul de băutură.

Eileen îi telefonă într-o seară, devreme.

— Am sunat de mai multe ori în ultimele două, trei zile, dar n-a răspuns nimeni. Mă întrebam dacă nu cumva telefonul vostru e deranjat.

— Margaret a plecat la maică-sa, și eu probabil că eram în oraș.

— Aha ! Și cînd se întoarce Margaret ?

— Nu știu exact.

Regreta că-i pomenise de plecarea lui Margaret.

— Și te descurci bine, o scoți la capăt ?

— Mă descurc foarte bine...

— Îmi aduc aminte că ultima oară cînd a fost plecată Margaret am fost în stare — aci scoase un sunet care sugera un chicotit — să te ajut să te descurci.

— N-am nici un fel de greutate, răspunse Harold, prefăcîndu-se a nu înțelege. Oricum, îți mulțumesc.

— Bine, atunci e în regulă.

Vorbind repede, Eileen trecu în revistă activitățile ei din ultimele săptămîni. Urmă apoi o pauză.

— Harold, te simți bine ? întrebă ea.

— Da, mă simt bine.

— Ești sigur ? N-ai nici o neplăcere, nu-i așa ?

— Nu, nici una.

— Atunci e bine.

Cînd puse receptorul în furcă, se surprinse regretînd o clipă că-i făcuse vînt. Acționase din instinct : nu mai voia și alte complicații. Ar fi fost la fel de lipsit de rost s-o tragă la răspundere pentru descoperirea făcută de Margaret.

Puțin după aceea, ieși în oraș, făcîndu-și raita solitară din bar în bar, oprindu-se doar la

stadiul în care simțea că-și domolise pulsațiile nervoase din stomac și că el și strigătul dintr-însul deveniseră unul și același.

În timp ce urca scările, fredonînd un cîntec fără melodie, doamna Carlotti deschise ușa auzindu-i pașii pe palierul ei.

— A fost din nou omul acela.

— Zău !

— Cu o nouă ploaie de întrebări. I-am spus că am impresia că doamna Makepiece e plecată.

— Da, bineînțeles că trebuia să vină cu întrebările. La urma urmei, asta-i munca lui, e polițist, detectiv.

— O ! exclamă doamna Carllotti. Sfîntă Fecioară ! Sper că nu-i nimic serios. Oricum, m-am gîndit că-i mai bine să știi cum stai.

— Nu-i nimic serios, repetă Harold.

Și-și repetă din nou acest lucru în sinea lui, pe cînd urca ultimul etaj. Vestea pe care i-o dăduse vecina nu-l trezise din beție ; beția lui nu avea nici o legătură cu toate astea. Se scotoci prin buzunare după chei.

— Nimic serios, mai bombăni el.

Aprinse lumina în hol, și cei doi polițiști apărură, rezemați de zidul din față.

— Cum ați intrat ? Nu era prea surprins. N-aveți nici un drept.

Își agăță impermeabilul în cuier, completînd astfel o acțiune pe care o începuse cînd intrase pe ușă.

— N-aveți nici un drept.

Cei doi veniră spre el.

— Oricum, n-am devastat casa, zise polițistul mai tînăr, cel cu accent din nord.

— Te așteptam, îl lămuri celălalt. Și evităm tărăboiul dacă te așteptăm în casă. Gura vecinilor, știi. Se apropie de Harold. Pune-ți pardesiul din nou. Și urmează-ne !

Harold, supus, dădu să se îmbrace, dar pe urmă se opri.

— Nu, zise el, zîmbind suav. Nu, n-am să vă urmez. Sau, cel puțin, nu cred că trebuie să vă urmez. Doar dacă aveți un mandat de arestare.

Intră în apartament, încadrat de cei doi.

— Dacă doriți să-mi vorbiți, intrați și luați loc.

— Dovediți, stărui el. Arătați-mi dovada. Eu nu sînt decît un profan, nu cunosc legea așa cum o cunoașteți voi, dar cred că trebuie să obțineți sau dovezi concrete, sau mărturisirea făptașului. M-a văzut cineva pe mine ? Mi-ați găsit amprentele ? Mi-am uitat pălăria ?

Se simțea însuflețit pentru prima oară din seara cînd se tîrîse acasă, venind de la locuința lui Greensmith. Oare pentru a anticipa o asemenea provocare băuse seară de seară, pînă ajunsese să nu-i mai pese de nimic ? În sîngele lui, alcoolul își cînta invulnerabilitatea.

— Ce-i în capul vostru ? Pătrundeți cu forța în apartament, în absența mea, îmi speriați vecinii, mă amenințați, faceți niște afirmații ridicole, fără să aveți cea mai mică dovadă, nici urmă de dovadă ! E un scandal !

Cu asemenea vorbe ar fi putut lua peste picior pe opresorii fără chip dintr-un vis încununat de triumfuri.

Spre încîntarea lui, polițistul se lăsă însă prins.

— Ajunge ! îi reteză el vorba. Nu începe cu amenințări. Las' că avem noi ac de cojocul celor care adoptă asemenea sistem. Și n-o să-ți placă deloc, te asigur că n-o să-ți fie deloc pe plac. Așa-i că n-o să-i placă ? îl îmbie el pe tovarășul său.

— Ticălos nerușinat, rosti celălalt, gustîndu-și propriile cuvinte.

— Manierele, Jim, nu-ți uita manierele, îl mustră cu blîndețe cel mai vîrstnic, reluîndu-și atitudinea de ironică elogiere a lui Harold : domnul Makepiece e un cetățean respectabil — un cetățean respectabil, cu o slujbă sigură, o casă frumoasă, soție... Nu-i unul din golanii tăi spurcați. Tu nu ești decît un necioplit, pe dumnealui trebuie să-l tratezi cu respect.

Polițistul mai tînăr, însușindu-și dojana, făcu un pas înainte și se înclină, pînă ajunse la nivelul lui Harold, așezat în fotoliul lui favorit. De la mica distanță care-i despărțea, ochii lui îi cercetară, calm, fața. După care își îndreptă iar spatele.

— Eu zic că-i un zănatic. Țicnit de-a binelea.

Harold dădu drumul răsuflării pe care și-o reținuse și deschise gura ca să vorbească.

— Și cherchelit pe deasupra. Duhnește de la o poștă.

— Voi... n-aveți nici o cădere să... începu Harold.

Fără să-l ia în seamă, polițistul mai vîrstnic mimă o caricaturală revelație.

— Cred că ai dreptate, Jim. Dădu din cap, exprimînd o judicioasă încuviințare și recunoaștere. Un zănatic ! Un psihopat ! Toate simptomele ! Asta ar putea să explice...

— Se poate să fiu băut, bîigui Harold, dar...

— ...să explice totul. Gura ! răcni el la Harold, înroșindu-se și umflîndu-se la față ca un păun. Tu să taci din gură ! Ar fi trebuit să-mi dau singur seama, continuă el mai stăpînit. Desigur, manifestă toate simptomele ! Și pe deasupra bea, ceea ce nu-i deloc recomandabil în asemenea cazuri.

Făcu o pauză și-i aruncă lui Harold o privire distantă, îngîndurată. După care, se îndreptă cu o mișcare rapidă spre asistentul său și-i șopti ceva la ureche.

„Întocmai ca polițiștii din filmele de televiziune", își spuse Harold, și își desfăcu picioarele încrucișate, schimbîndu-și poziția. Încerca o senzație neplăcută în stomac.

— Oricum, este încă — cel puțin deocamdată — un cetățean onorabil, zise sergentul făcînd un pas îndărăt. Adică din punct de vedere legal. Așa cum am spus, slujbă sigură, casă frumoasă, familie... mă rog, soție. Dar nu știu... Unde e soția dumitale ? întrebă pe un ton discret, răsucindu-se spre Harold.

— Cum ?

— Am întrebat unde e soția dumitale ?

— Ce legătură au astea toate cu soţia mea ?
— Nu-ţi îmbunătăţeşti situaţia luînd această atitudine.
— Care atitudine ?
Sergentul mimă o răbdare plină de hotărîre.
— Ei bine, încă nu mi-ai răspuns.
Harold tăcu îndărătnic şi poliţistul mai tînăr începu să se foiască.
— Ne pierdem timpul de pomană.
— Am dori numai să-i vorbim, adăugă poliţistul mai vîrstnic al cărui aer răbdător şi tolerant căpătase o notă jignitoare.
— Ştiţi foarte bine că nu e acasă, răspunse Harold. Bănuiesc că după ce mi-aţi violat domiciliul, aţi scotocit bine prin toată casa. Ştiţi doar că nu e aici. Aşadar nu-i puteţi vorbi. Se ridică în picioare, livid la faţă : Scuzaţi-mă.
În sala de baie, înconjurat de vuietele şi gemetele ţevilor, se sprijini de chiuvetă ; în oglindă, faţa lui se nălucea albă, tristă, cu ochii roşii, pielea pătată, iar gura o ideogramă a dezolării. Aşa arăta invulnerabilul erou din vis ! Căscă nervos, cutremurîndu-se tot.
Cînd reveni în odaie, se gîndi să se ducă direct la bufet să-şi toarne o băutură, dar constată că nu avea suficientă nepăsare pentru a trece de la intenţie la fapt. Îi ocoli pe poliţişti pentru a-şi relua locul în fotoliu. Oricum, ei i-ar fi smuls probabil paharul din mînă înainte de a-l fi dus la buze.
— Vorbeam despre soţia dumitale.
— Aţi dori s-o tiranizaţi şi pe ea aşa cum încercaţi să faceţi cu mine. Se străduia să

toarne în cuvintele lui o nuanţă de încredere sfidătoare. Nici nu mă gîndesc. N-am de gînd să vă spun unde este.
Poliţistul inspiră adînc aer în plămîni şi Harold se pregăti pentru o nouă explozie.
— Mă rog, să lăsăm asta. Vorbea pe un ton mieros. Deocamdată. Făcu o pauză. Oricum, bănuiesc că se va întoarce, adăugă el. Se va întoarce, nu-i aşa ?
— Da, bineînţeles, răspunse Harold.
— Crezi ? Nu pari prea sigur.
— Bineînţeles că se va întoarce, repetă Harold.
— Bineînţeles. Dar, între timp, continuă poliţistul, dacă am dori să verificăm cum îţi petreci nopţile, presupun că ar trebui să ne adresăm prietenei dumitale. Cum ziceai că se numeşte, Jim ?
— Eileen Hopkins, răspunse cel mai tînăr. Doamna Eileen Hopkins, şi e văduvă.
— A, da, aşa-i. Poliţistul era acum numai calm şi competenţă. Şi apoi ar urma cîteva întrebări la locul dumitale de muncă, doar dacă s-a observat în ultima vreme ceva neobişnuit la dumneata, în comportamentul dumitale. La fel cum ar fi întrebaţi şi vecinii, şi furnizorii dumitale şi aşa mai departe.
— Înţeleg, spuse Harold. Asta-i, da ?
— Ai putea evita toate acestea, domnule, dacă te-ai arăta înţelegător.
— Încercaţi să mă şantajaţi ?
Poliţistul rîse sinistru.

— Noi am spune că încercăm să ne bizuim pe dumneata. Dacă nu dorești să faci o mărturisire completă și să ne ajuți, sîntem și noi nevoiți să ne culegem informațiile de pe unde putem. Privirea lui oglindea acum un soi de solicitudine. Zău, domnule Makepiece, în felul ăsta te-ai salva și ai evita o sumedenie de neplăceri.

Harold întoarse capul.

— Povestește-ne tot. Ai să vezi că ai să te simți mult mai bine. O să-ți descarci conștiința. Și cu asta s-ar isprăvi totul, nu-ți dai seama ?

Harold simți cum îi dă ghes ispita, trăgîndu-l la fund, și încercă să se agațe de ceva ca să nu se înece — să nu-și acorde această ultimă autoîndurare a capitulării. Închise ochii și văzu fetișoara din fotografia de pe noptieră, dar aceasta se prefăcu pe dată în adolescentul disprețuitor din coșmarul lui, și Harold se simți tras și mai la fund ; și atunci, odată cu ultimul horcăit al înecatului, imaginea se modifică devenind fața lui Greensmith, încremenită — printr-o întîmplare norocoasă — într-o expresie de stupidă automulțumire, și în momentul acela Harold știu că s-a salvat de la înec. Deschise ochii.

Polițistul continua să-l fixeze în tăcere.

— Foarte bine, zise el în cele din urmă. Să nu-ți închipui că scapi cu atîta. Ai greși închipuindu-ți una ca asta. Eu o să raportez. Și ai să descoperi că...

Își curmă vorba cu un gest de enervare.

Harold îi petrecu pînă la ușă. Plecară cu o larmă voit disprețuitoare.

14

DE ACI ÎNCOLO, contactul lui Harold cu realitatea imediată începu să devină tot mai nebulos ; acțiunile obișnuite ale existenței își pierdură orice sens pentru el. Părea să trăiască într-un soi de lumină acvatică, opacă și lipsită de nuanțe, care-i distorsiona toate mișcările, pînă și gesturile frenetice, într-o lentă parodie de acțiune, văzută ca prin vis.

De asemeni, prezența lui părea să-și piardă substanța — o atrofiere a spiritului — de care cei din jur nu se puteau împiedica să nu-și dea seama cu stinghereală. Isca în jurul lui unde concentrice de îngrijorare sau de teamă.

După încheierea convorbirii telefonice, Margaret puse încet receptorul în furcă și rămase o clipă dusă pe gînduri.

— Harold a fost ?

— Da, Harold, îi strigă maică-si prin ușa deschisă a odăii de zi, unde doamna Deakins își ștergea bibelourile de praf, cu un pămătuf de pene.

— Și ce-a vrut ?

— O, nimic. Numai...

— Ce ?

— Chestii despre haine şi altele, improviză Margaret, care încă nu-şi revenise. Poveşti cu rufăria, cu lăptarul.. Treburi din astea. S-a cam împotmolit.

Margaret închise uşa dormitorului. Locuia în odaia pe care o ocupase Harold la ultima lui vizită. Stătea la fereastră şi urmărea, print-o ştirbitură din şirul de ulmi, un tractor roşu, licărind în soare şi hurducîndu-se vesel pe cîmpul mănos.

Da, într-adevăr Harold se împotmolise. Poate că nu ăsta era cuvîntul potrivit ; îi vorbise cu o luciditate plată şi precisă. Nu felul în care-i vorbise o tulburase — sau nu numai acesta — şi nici măcar conţinutul mesajului său :

— Nu le spui absolut nimic, nici un cuvînt, auzi, refuzi să discuţi cu ei. Nu te pot sili...

Atunci de unde provenea senzaţia de stranie nelinişte, pe care n-o mai încercase pînă atunci ? De parcă... de parcă ar fi văzut o statuie sau un manechin de ceară deschizînd gura şi vorbind.

Zgîriind cu unghia o pată minusculă de pe sticla geamului, Margaret se mustră singură pentru absurditatea acestei idei, şi totuşi nu şi-o putea alunga cu totul din minte; persista o confuză imagine vizuală : cea a unui manechin neînsufleţit, îngheţat, care *imită* gesturile vieţii.

Se îndepărtă de fereastră şi se aplecă să culeagă un ac de păr de pe covor. „Nu, totul vine de la faptul că Harold păruse complet diferit, parcă era altul" hotărî ea. „Era atît de schimbat ! Sau poate că, acum că l-am părăsit, îmi pare mie, sau a şi devenit pentru mine un străin."

Margaret puse acul de păr în cupa în care se găseau şi celelalte ace şi începu să aranjeze obiectele de pe măsuţa de toaletă.

„Oricum va trebui să-l văd în curînd, îşi spuse ea în continuare, trebuie să clarificăm situaţia. Şi va trebui să mă obişnuiesc cu ideea că iau viaţa mea de femeie de la capăt, fără el, fără un bărbat. Pentru mine, Harold nici nu mai există."

Începu să aranjeze cu mai multă vigoare flaconaşele şi cutiuţele. Apoi se întoarse spre patul încă nestrîns. „Fără soţ, fără copii — o viaţă nouă !" Întinzînd şi netezind, plină de elan, păturile, se strădui să şi-l alunge pe Harold din minte, aşa cum şi-l alungase şi din noua ei existenţă. Bătu şi înghionti pernele de parcă încerca să insufle viaţă într-o păpuşă de cîrpă.

Se întîlniră în barul unui hotel de lîngă gară. Eileen venise mai devreme şi, aşezată într-un colţ mascat de o decorativă împletitură de nuiele, îl văzu pe Harold intrînd ; se aplecă în faţă pentru a-i atrage atenţia. Şi totuşi îl lăsă să treacă de ea, frînîndu-şi, fără să ştie de ce, gestul menit să-i cheme privirea, şi-l urmări cum se îndreaptă, cu paşi măsuraţi, spre bar, cum i se adresează fetei de după tejghea, cum îşi ia paharul, îi întinde banii, primeşte restul, soarbe din paharul plin ochi şi apoi se întoarce

cu fața spre încăpere. La acest punct îi făcu semn cu mîna și Harold se îndreptă spre ea.

Stătură în bar aproape un ceas. Harold îi comunică deschis ceea ce dorea de la ea și Eileen îi făgădui să rămînă mută în fața oricărui interogatoriu. După ce căzură de acord asupra acestui punct, conversația lor deveni uscată și sporadică.

Harold se duse la bar să mai ia două băuturi și Eileen se pomeni din nou urmărindu-l cu ochi străini, total detașată și nestînjenită de amintiri. Îi observă linia strîmbă a umerilor, petecul de chelie din creștet și, mai ales, felul cum imaginea lui se *reflecta* în comportamentul fetei de la bar : neatenția acesteia, rutina inexpresivă cu care-l servea. Plictisită să urmărească gesturile acestui străin, Eileen întoarse capul, privind în jur. Brusc, o năpădi amintirea omului cinstit, întreg, care fusese soțul ei și ochii i se umplură de tristețe în timp ce, inconștient, afișa o veselie forțată. Il întîmpină pe Harold, cînd acesta se întoarse la masă, cu o vioiciune scînteietoare.

Harold părea pregătit să zacă pe banchetă, alături de ea, pînă cînd barul avea să se închidă. Discuția dintre ei deveni din ce în ce mai trasă de păr și lipsită de interes. Eileen era copleșită de lipsa de sens a dialogului lor, dar o anumită delicatețe, sau o rămășiță de tandrețe o împiedica să-l curme prea brusc sau să inventeze un pretext ca să poată pleca, știind în sinea ei că această despărțire a lor avea să fie finală.

În cele din urmă, fu nevoită să recurgă la o tehnică răsuflată : recapitularea.

— Așadar, începu ea, după cum am mai spus, dacă or să vină să-mi pună întrebări — de polițiști vorbesc — nu le suflu o vorbă. Își strînse țigările și bricheta de pe masă și le vîrî în poșetă. Poți să te bizui pe mine, Harold. Știi doar prea bine.

— S-ar putea, desigur, să nu vină deloc. Am vrut numai să te pregătesc pentru orice eventualitate.

— Nimic în legătură — mă rog — cu noi. Și, desigur, n-am auzit în viața mea de... cum îi zice ? De Greensmith. E în regulă, da ?

— Și ei nu te pot sili să vorbești.

— Am să le spun, pur și simplu, că totul pare un caraghioslîc. Ridică paharul, simulînd surpriză cînd văzu că e gol și, reașezîndu-l pe masă, îl împinse spre centru, departe de ea. Deci, nimic de declarat ! Așa se răspunde, nu ? Mă refer la eroii filmelor de televiziune, așa răspund cînd... Îi zîmbi fără pic de compasiune. Nu, haide să vorbim serios. Desigur că nu așa am să răspund. Ci pur și simplu... mă rog, așa cum ne-am înțeles.

Se simți ușurată văzîndu-l că dă semne să se ridice.

— Da, da, după cum ți-am spus, e o simplă măsură de precauție.

Harold își ațintise privirea pe masă, drept în fața lui ; în pahar îi mai rămăseseră cîțiva stropi de băutură ; păreau să-l nedumerească. O să-i soarbă oare ? Eileen își luă poșeta de pe

masă și și-o puse în poală. Încet, încet, mîna lui Harold lunecă spre pahar, îl ridică la buze și-l goli pînă la ultima picătură. Eileen se ridică în picioare.

Se scuzase încă dinainte că se întorcea acasă pe alt drum decît al lui. Harold o conduse pînă la stația de metrou.

Rămaseră o clipă împreună în capul scărilor rulante. Chiar și acum îi venea greu lui Eileen să-l părăsească : pentru că era o femeie generoasă și romantică, o durea golul absolut care se crease între ei. Se apropie de el, cu capul înclinat pe umăr — oferindu-i obrazul să i-l sărute.

— Îți mulțumesc că ai venit. Ai grijă de tine. A fost plăcut.

Platitudinile politicoase îi rămîneau în gît. Întinse mîna, cu un gest impulsiv, și-l prinse pe Harold de braț.

— Harold, lasă totul baltă, uită întreaga poveste ! Pleacă din oraș sau fă altceva — du-te după Margaret ! Nu se poate să continui așa, îți distrugi viața, e sinucidere curată !

Eileen își apropiase fața de a lui ; dar ochii lui Harold rămaseră inexpresivi ; o ușoară zvîcnire, care putea însemna enervare, făcu să-i tremure buzele.

— Harold, trebuie să termini odată cu povestea asta, te implor !

Valul ei de simpatie se sparse de stînca dură a indiferenței lui împroșcînd-o cu stropi care se uscau de îndată ce cădeau. Bătu în retragere.

— Eileen, tu nu poți să înțelegi.

— Ce-i spusese ? În timp ce el își rostea replica, Eileen se și întorsese cu spatele, aruncîndu-i peste umăr un rămas bun convențional și înfrînt. Păși pe scara rulantă, atentă să nu-și prindă tocurile și cînd începură să se formeze treptele, se întoarse să-i facă un semn cu mîna ; dar Harold dispăruse, așa încît salutul ei fu interceptat de doi tineri obraznici, care rînjiră.

De îndată ce a luat hotărîrea definitivă, femeia de la tutungerie o comunică tuturor clienților ei :

— Să știți că n-o să mă mai găsiți aici, mă las păgubașă de văgăuna asta plină de curent. Fiică-mea se mărită cu un aviator american și mă iau și pe mine cu ei în America. La Idaho, asta-i pe undeva prin vest. E un băiat foarte de treabă.

Femeii îi creștea inima văzînd cum fiecare mușteriu părea să ciupească o fărîmă din lingoul bucuriei ei.

— Toți, în afară de domnul Makepiece, o informă ea pe fiică-sa în timp ce spălau farfuriile de la cină. Ai fi zis că i-am pricinuit un șoc, sau așa ceva. De parcă i-aș datora bani, și mă pregătesc să fug fără să-i plătesc. O vorbă n-a scos. Și-atunci l-am întrebat eu : „Ei, ce-aveți de zis ? Nu mă felicitați ?“ Și el s-a mulțumit doar să mă privească. „Dumneavoastră credeți c-ar fi trebuit să rămîn toată viața în gaura asta curentoasă ? l-am întrebat. Sau poate că nu vă place America ?“ Și ce crezi că mi-a

răspuns ? „E prea tîrziu", asta mi-a zis. „Acum e prea tîrziu", după care a ieșit din dugheană.

— Mamă, poate că era îndrăgostit de tine în taină, replică fiică-sa, aflată în stadiul în care iubirea pare a fi resortul tuturor acțiunilor omenești.

La sfîrșitul zilei de lucru, Peter Miller ieși primul de la birou, ciufulind în trecere părul proaspăt coafat al Stellei și răspunzînd cu o privire de totală nerecunoaștere chemării imploratoare zugrăvită pe fața lui Viv. În liftul înțesat de lume, se amuză să fixeze insistent o secretară — femeie între două vîrste — care lucra la alt etaj, iar cînd ușa liftului se deschise, Miller se lipi de ea, respirîndu-i fierbinte în obraz. Mergînd încet în urma ei, observă cu o satisfacție lipsită de umor mișcările agitate ale femeii.

Miller recunoscu în el asaltul unei anumite stări de spirit, o autoindulgentă iresponsabilitate, adică forma în care se manifesta la el plictiseala. Coborînd treptele largi de la intrare, adulmecă o vagă ceață în atmosferă, ceea ce prevestea o seară pe măsura dispoziției sale, drept care începu să se gîndească la diferite posibilități de distracție sadică. Dintr-un colț întunecos, o voce îi strigă numele.

— Ei, credeam că ești în concediu, zise Miller recunoscîndu-l pe Makepiece, care ieși la lumină.

— Da, da, sînt în concediu.

— Aha, și-ți petreci concediul pe lîngă birou. Ce să-i faci, fiecare cu plăcerea lui.

Makepiece, total lipsit de simțul umorului, porni alături de Miller.

— Te așteptam pe dumneata.

— Nu mai spune. „Ce dracu urmărea individul ăsta ?" Și de ce tocmai pe mine ?

— Pentru că dumneata ești tînăr, pentru că ești altfel decît ceilalți. Glasul îi suna încordat și pătimaș. Pentru că nu-i lași... să pună șaua pe dumneata.

— Și te aștepți ca eu să ghicesc despre ce-i vorba ?

— Și nu ești omul care să-și facă scrupule. Scuză-mă — desigur, s-ar cuveni să-ți explic. Probabil că-ți par absolut ridicol... faptul că-ți vorbesc în doi peri... Am să-ți explic...

Makepiece bolborosi aproape neinteligibil toate astea. Miller îl măsură cu o privire lungă, bănuindu-l că-i beat, dar nu văzu nimic schimbat în înfățișarea lui.

— Adevărul este că am nevoie de cineva care să mă ajute, cineva cu nervii tari. Dumneata m-ai mai ajutat o dată. Într-un fel, lucrurile se leagă. Am să-ți explic...

— O secundă, îl întrerupse Miller. Vreau să cumpăr un ziar. Era primul ziar pe care-l cumpăra de o lună încoace : îl frunzări, cercetîndu-i titlurile cu aviditate.

Îndesîndu-și apoi ziarul în buzunar, se întoarse din nou către Makepiece care aștepta, umil, să-i reacorde atenția. Parcă, totuși, arăta

schimbat — avea un soi de amprentă a dezordinei... un nimb de fanatism.

— Am să-ţi explic. Îţi aduci aminte cînd ţi-am cerut să descoperi adresa aceea...

Porniseră acum din nou, pe o stradă aglomerată şi trecătorii grăbiţi îi despărţeau mereu.

— Stai puţin, îl întrerupse iarăşi Miller, rîzînd. Nu reuşesc să prind decît o vorbă din zece.

Îşi spunea că lucrurile începeau să ia o întorsătură nimerită pentru dispoziţia lui. Nori neaşteptaţi se prefăceau în ploaie pentru a stropi deşertul plictiselii sale. O să-i cînte în strună lui Makepiece — atîta timp cît ceea ce-i cerea acesta nu presupunea efort.

— Ştii ce, adăugă Miller. E o cîrciumă pe aici prin apropiere. Oferă-mi o băutură şi acolo putem sta de vorbă pe îndelete.

Makepiece îşi privi ceasul în grabă, de parcă „pe îndelete" era o expresie care-l înspăimînta. Dumnezeule, ce dărîmat arăta !

Miller rînji în sinea lui şi, cînd Makepiece se întoarse cu băuturile, lăsă ziarul din mînă cu deliberată încetineală.

— Ei, şi-acum s-auzim totul despre amantul soţiei dumitale.

Surpriza lentă a lui Makepiece făcu să-i tremure paharele în mîini, iar băutura dădu pe de lături. Faţa lui păru să se dezintegreze.

— Despre individul acela, căruia-i porţi sîmbetele.

— Nu, nu, ai înţeles greşit ; ţi-ai făcut o idee cu totul greşită.

— Atunci, ai face mai bine să-mi povesteşti. Timpul trece.

Din nou o privire flămîndă aruncată la ceas. Dar după aceea, ceva se petrecu în Harold, ceva care-i modifică întru totul comportarea, făcîndu-l să devină brusc rigid, să se solidifice. Privirea cu care îl măsură pe Miller era încărcată de un dispreţ arogant.

— Probabil că ţi-am dat prilejul să-ţi formezi o părere cu totul greşită. Şi glasul îi suna mai ferm. Nu vreau să pun în discuţie raţiunile care mă împing la ceea ce fac ; acestea sînt strict intime.

— Mă rog, atunci cum pot eu... Miller înălţă din umeri.

— Ţin doar să ştii că ceea ce fac este pe deplin justificat. Omul merită cu prisosinţă tot ceea ce i se întîmplă. Nu încape nici o îndoială. Poţi să mă crezi.

Faţa lui îşi pierdu rigiditatea, privirile îi lunecară pieziş, devenind iarăşi fanatice şi viclene.

— Ei, ce spui, vrei să mă ajuţi ?

Makepiece păru să-şi reamintească de băutura din mîna lui, sorbi din pahar, apoi reţinu un timp alcoolul în gură, pierdut parcă în nişte calcule abstracte care-l făceau să uite să mai înghită.

Miller, însă, n-avea de gînd să-l lase să-i scape din mînă.

— Te ajut cu cea mai mare plăcere. Adăugă, apoi, cu o vagă superstiţie : Celelalte lucruri nu mă interesează.

— Uite ce-i, sînt două lucruri total diferite.

Din nou fața lui Makepiece păru adumbrită de un nor de uitare.

— Of, dă-i drumu' odată, măi omule ! strigă Miller într-un impuls de curiozitate neprefăcută.

Și Makepiece se supuse.

— Du-te și adă scrisorile !

Greensmith auzise cuvintele soției sale chiar înainte ca aceasta să fi deschis gura : o măsură cu privirea, tolănită în fotoliu, indiferentă și lipsită de vlagă, cu pantofii zvîrliți din picioare zăcîndu-i, strîmbi, în față ; se uită la ea cu un soi de ură, de parcă-i vorbise din deliberată răutate. Greensmith sări în picioare cu zgomot și, cînd ieși din încăpere, lăsă ușa larg deschisă.

Intră în camera lui de lucru, aprinse lumina, se duse glonț la birou, luă mapa capsată pe care scria „VACANȚĂ" și străbătu apoi repede spațiul pînă la ușă, fără să arunce măcar o privire în jur. Nu voia să admită, nici măcar în sinea lui, aversiunea extremă pe care i-o stîrnea această încăpere care, înainte de a fi fost pîngărită, constituise sanctuarul și domeniul său privat.

— Poftim, am adus scrisorile de la agențiile de voiaj.

Se lăsă cu greutate pe un scaun care lunecă, ciocnindu-se de o măsuță supraîncărcată și zornăitoare. Nici Doris nici June — firește cu nasul într-o carte, tolănită și ea, tot cu picioarele goale, în colțul opus — nu ridicară ochii.

— Hai să vedem ce ne spun ei. Oricum însă, te asigur că la Tanger e cel mai ieftin.

Citi pasajele comparative din scrisori, cu o voce măsurată, pedantă. Avusese dreptate. După ce acest lucru fu stabilit, continuă să citească întreaga scrisoare, chiar pînă și : *„Al dumneavoastră, cu stimă"*.

— Dar cu toate tulburările astea din Africa de Nord, vreau să spun, cu toate răscoalele și luptele de acolo... Vocea lui Doris se înmuie lasciv. Și, oricum, la Atena căldura e mai suportabilă.

— Eu credeam că purtăm o discuție asupra prețurilor comparative.

Era obișnuit cu tehnica inconsecvenței, practicată de soția lui ; probabil că altădată n-ar fi repezit-o atît de brutal, dar acum îi purta pică pentru că-l silise să intre în birou.

— Haide să stabilim în primul rînd acest punct, continuă Greensmith, și apoi vom lua în discuție temperaturile și situația politică din lumea arabă.

Reciti cifrele și apoi, cu oarecare dificultate, ținu concentrată atenția lui Doris asupra lor.

— Dar toată diferența nu-i decît de vreo douăzeci de lire, interveni June, continuînd să-și țină ochii ațintiți pe carte.

— Nu despre asta-i vorba. Greensmith se simțea enervat de ceea ce s-ar putea numi superioritatea de spectator a intervenției ei. N-ai să-mi spui că intenționezi ca anul ăsta să-ți petreci vacanța cu noi ?

— Mi-e teamă că n-o să fiu liberă în momentul plecării voastre.

Oricît de împăciuitor sună răspunsul ei. Greensmith rămase neînduplecat, bănuind, mai ales, că justificarea fusese oferită în primul rînd mamei.

— Da? Atunci discuția noastră nu te privește.

Nici un mușchi de pe fața fetei nu se clinti; și nu mai scoase o vorbă. Cunoscîndu-i prea bine gustul pentru controversă, Greensmith nu se simțea recunoscător că fata se abținuse de la comentarii; a-i arăta acum solicitudine însemna a accepta, implicit, faptul că era victima unei persecuții, ba chiar devenea parte integrantă din conspirația acestei persecuții și, simultan, o acuzare. Era pradă unor frămîntate complexe. Oare viața lui n-o să mai fie niciodată ce-a fost? June întoarse o pagină.

— În orice caz, i se adresă el lui Doris, eu nu susțin să plecăm la Tanger pentru că e mai ieftin. Vreau ca lucrul ăsta să-ți fie limpede. Desigur, există și alte considerente.

Discutară aceste alte considerente — înlesnirile de călătorie, calitatea hotelurilor, clima și frumusețile naturii.

Dar dorea el oare într-adevăr să plece într-o vacanță? se întrebă Greensmith. De ce insistau cu toții că-i era atît de necesară o vacanță? Și oare dorea să plece cu Doris? Se gîndi la Marian, amanta lui, și o văzu întinsă îmbietor, alături de el, pe o plajă de aur — uitase cu totul de iritarea și plictiseala pe care le încercase cînd Marian îl însoțise o dată într-o călătorie de trei zile la Paris. De ce se făceau presiuni asupra lui să plece? Nu-și cîștigase și el dreptul la puțină liniște?

— Ei bine, trebuie să ne decidem într-un fel sau altul, spuse Doris.

— Vrei să spui că eu trebuie să mă decid. Cred că, ținînd seama de toate, prefer...

— Altfel, toate locurile vor fi ocupate. Sau va trebui să ne dăm peste cap în ultimul minut.

— Dacă tu nu ai nimic împotrivă, cred că aș prefera...

Soneria telefonului îi făcu pe toți trei să tresară. Tensiunea dramatică dintre ei atinsese în aceste zile un punct culminant; fiecare își făcu rapide calcule mintale. June se încordase o clipă, apoi se relaxase, iar taică-su știu că-și spusese în sinea ei că nu putea fi un telefon pentru ea, adică o chemare la care să fie obligată să răspundă de fața cu părinții.

Doris întorsese spre el o față îngrijorată.

— Mă duc să răspund din birou.

În timp ce străbătea în silă holul, își dădu seama că nu se temea atît c-ar putea fi smintitul acela, Makepiece, ci — în chip ciudat, pentru că ea nu telefona niciodată fără să-l prevină printr-un semnal — se temea c-ar putea fi Marian, și anticipa stinghereala unei minciuni improvizate.

— Îndată, îndată, murmură el aprinzînd lumina în birou și simțindu-se parcă izbit de în-

treaga ostilitate neînsufleţită a acestei încăperi. Îndată !

Îşi lipi receptorul de ureche.

Ce uşurare — nu era Marian. O voce de bărbat — şi nu vocea smintitului ! Un glas tînăr, nefamiliar.

— Da ; Neil Greensmith la aparat. Şi după o clipă : Cum ? Ce-aţi spus ? Vreţi să spuneţi că... îşi cobori vocea — Marian ?

Simţi cum îl inundă transpiraţia prin toţi porii.

— Bine, adăugă Greensmith. Vin imediat. Spuneţi-i că sosesc imediat.

Puse receptorul în furcă. Abia în pragul salonului cuteză să ridice capul din piept.

— Trebuie să plec imediat. Avu impresia vagă a unor bănuieli încolţite pe faţa lui Doris. S-a ivit o urgenţă. J. G. are urgent nevoie de mine, minţi el mecanic. În mare grabă.

Nu mai zăbovi să-şi ia pardesiul pentru că ştia că Doris îl va urmări suspicioasă. O şi auzi strigînd după el, din hol :

— Dar ce s-a întîmplat, Neil ? O mai auzi spunîndu-i ceva nedesluşit despre ceaţă, şi apoi: Fii atent !

Cînd trase zăvorul uşilor de la garaj se zgîrie la mînă şi înjură. Era furios : Marian n-avea nici un drept să-i facă una ca asta ; n-avea asemenea drepturi asupra lui. Oare o fi grav rănită ? În supărarea lui, uitase să pună această întrebare informatorului anonim. Ce femeie stupidă, să se lase călcată de o maşină !

Motorul automobilului se puse în funcţiune la a doua încercare. Fir-ar să fie ! — ceaţa era mult mai deasă decît la începutul serii. Şi ce de minciuni va trebui să îndruge la întoarcere ! Dar era ceva curios în toată povestea asta, în felul în care-i telefonase omul acela... Apăsă brusc pe frînă. „Cine dracu' a încuiat blestematele astea de porţi ?"

Oprise maşina, care ieşea de-andăratelea, cu bara de protecţie din spate la cîţiva centimetri de poartă. Trebui apoi să înainteze puţin spre a-şi crea spaţiul de mişcare necesar. Apoi sări de la volan. Poarta din stînga se deschise la o uşoară împingere şi o fixă de gard. Dar cînd dădu să o deschidă pe a doua, întîmpină o rezistenţă. „Pentru numele lui Dumnezeu, exclamă el uimit, cine a fixat zăvorul ?" Se aplecă să tragă zăvorul din tocul de jos.

Auzi foşnetul gardului viu şi pasul iute şi tîrît la timp pentru a înţelege că fusese atras într-o cursă dar nu şi pentru a-şi înălţa capul înainte ca prima lovitură aplicată cu sînge rece — *o armă, nu se foloseşte de mîini* — îndărătul urechii, să-l facă să se izbească de poartă şi să se rostogolească cu faţa în sus, încît putu vedea mîna înmănuşată — *o sclipire de metal : cheie de piuliţe, ciocan, rangă* — pocnindu-l cu forţă — *ce doare, Dumnezeule, ce durere !* — mai înainte ca cea de-a treia lovitură să-i învălmăşească gîndurile — *fie-vă milă de mine, iubiţi-mă, atenţie la dantură* — într-o scăpărătoare — *fie-vă milă !* — explozie de scîntei care se

consumară pe dată, contopindu-se într-un singur punct de lumină stridentă, sfîşietoare, ce se întunecă treptat... pînă la beznă.

La ţară, Margaret făcu o mişcare bruscă pentru a întrerupe fluxul acuzator al glasului mamei ei, şi simţi o curioasă dublă săgetare de durere în spate.

— Nu, probabil că mi-am deplasat un muşchi, răspunse ea isteriei mute din ochii adumbriţi ai doamnei Deakins. O crampă, presupun. Îşi răsuci trupul, îndoindu-se mult într-o parte, şi continuă să vorbească cu gura strîmbă. N-am nimic împotrivă să discutăm toate astea. Nu mă supără. Şi poate c-ar fi trebuit s-o facem pînă acum. Ce mă supără, însă, mamă, şi ce nu pot îndura este să-mi repeţi la nesfîrşire unul şi acelaşi lucru. Ştiu foarte bine că e soţul meu. Ştiu lucrul ăsta, dar e ca şi cum n-ar mai fi, nu mai reuşesc să simt că mi-e soţ...

Margaret se ridică în picioare şi-şi mişcă de cîteva ori umerii în faţă şi în spate.

— Sper să nu fie lumbago. Se sili să zîmbească, dar zîmbetul ei arăta trist şi împăciuitor în acelaşi timp. Probabil că am început să îmbătrînesc, sau poate-i de vină umezeala aerului de ţară. Ah ! Acuma-i mai bine.

Doamna Deakins, cu motanul în poală, o urmărea, păstrînd o tăcere îndărătnică.

— Vai, mamă, continuă Margaret. Să nu crezi că-ţi reproşez ceva. Ştiu că eşti îngrijorată din pricina mea. Ştiu că nu-mi vrei decît binele.

Confruntată cu solicitudinea neclintită pe care i-o arăta maică-sa, Margaret se simţea împovărată, dureros conştientă de ameninţările unui viitor „fără soţ, fără copii".

— Şi ce-ai vrea să fac ? I-am scris de două ori — ştii doar — şi nu mi-a răspuns. În orice caz... — nu, nu trebuia să-i dea maică-si impresia de slăbiciune — ...în orice caz, ce rost ar mai avea ? Nu mă mai întorc la el. Nu ţi-am povestit totul, sînt o sumedenie de motive... Nu-l mai vreau, încheie ea, izbindu-şi şoldurile cu pumnii încleştaţi. Nu, e cu neputinţă !

— Eu nu fac decît să-ţi spun că nu poţi lăsa totul în aer, aşa cum e acum. Doamna Deakins nu-şi înălţă vocea şi nici nu întoarse capul. Îţi cer doar să stai de vorbă cu el.

— Dar, mamă, de fapt ce-ai dori ? Nu vrei să vină aici, nu-i aşa ? Şi pe de altă parte eu nu vreau să mă întorc.

— Trebuie să-ţi iei lucrurile, preciză doamna Deakins cu un calm simţ practic.

— Da, ştiu, dar...

— Şi trebuie să stai de vorbă cu el, asta-i tot ce-ţi cer. Dacă doreşte să vină aici, atunci...

Margaret scăpă un geamăt, un geamăt de frustrare dar şi de pericol. Nu cerea decît să fie lăsată în pace. Plecase de acasă numai ca să dobîndească liniştea ; şi acum era supusă unei constante cicăleli, o prelungire a propriilor ei frămîntări. Oare aşa o să continue la infinit — sau pînă cînd, în cele din urmă, o să rămînă singură pe lume, o femeie fără un copil într-o lume de necontenită oropsire şi sufe-

rință ? Totuși, mila față de ea însăși era egalată, poate chiar întrecută, de mila față de maică-sa, adînc zguduită de moartea doamnei Greetham. Și acum, de cînd Margaret îl părăsise pe Harold, doamna Deakins părea să fi îmbătrînit brusc și să se fi împuținat la trup.

Margaret răspunse calm :

— Am să-i telefonez. Vrei să-i cer să vină aici, asta-i ceea ce dorești ?

— Vezi ce-ți spune el. Dacă...

La centrala telefonică răspunse o voce bărbătească, manifestînd o veselie detestabilă. Îi luă foarte mult timp pînă să obțină legătura cu Londra. Margaret încercă să se gîndească la cele ce avea să-i spună lui Harold, dar toate astea i se păreau complet lipsite de importanță : în secunda în care ridicase receptorul, acceptase înfrîngerea. Dar și în înfrîngere există un soi de plăcere consolatoare. Lacrimile pe care le simțea acum adunîndu-i-se în ochi erau calde și reconfortante.

— Sun acum la numărul dumneavoastră, doamnă.

— Mulțumsec.

Nici măcar nu se gîndea la Harold. Lumea perfidă și rea, care-i răpise copilul, o zdrobise acum și pe ea, și toate păreau să fie în firea lucrurilor. Ținînd receptorul depărtat de ureche și ochii închiși sub înțepătura ușoară a lacrimilor, văzu mormîntul micuț, cu piatra lui de granit, din unghiul în care îi apărea ei cînd îngenunchea ca să-l curețe.

— Nu răspunde nimeni, doamnă. Să mențin legătura ?

— Vă rog.

— Bine, mai încercăm.

Lacrimile îi izvorau întotdeauna la același punct al îndeletnicirilor ei — după ce termina de aranjat florile, după ce plivea buruienile și curăța cioburile de cremene, nu-i mai rămînea nimic altceva de făcut. Se ridica în picioare, cu junghiuri în genunchi, își lua poșeta din iarbă și o pornea pe aleea străjuită de pietre de mormînt.

— Îmi pare rău, doamnă, nu răspunde nimeni.

— Mulțumesc.

O dată, o mamă și un copil, care foloseau cimitirul drept scurtătură, îi ieșiseră în cale, fetița țopăind de zor. Margaret își ștersese ochii cu dosul palmei.

— Mămico, ia uită-te, femeia aceea plînge.

— Ssst ! — nu se spune femeia, ci doamna. Și nu arăta cu degetul, nu-i frumos.

— Nu răspunde nimeni, îi strigă Margaret maică-si. Apoi urcă scările către intimitatea și pustietatea odăii ei.

15

HAROLD ALERGA, alerga, greu ca plumbul, deși se simțea gol pe dinăuntru ; un bulgăre mort, mare cît o inimă, îi ciocănea de zor în piept, iar plămînii lucrau anevoios prin ceața

groasă, substanțializată, împotriva atracției pămîntului, gata să-l sugă în porii lui. Nu simțea nimic care să-l susțină : nici exaltare, nici spaimă. Picioarele îl dureau îngrozitor și pieptul îi era sfîrtecat de junghiuri. De cîte ori trăgea aer în plămîni, gemea fără să-și dea seama și fără să se audă.

Alerga, nu numai ca să se îndepărteze de ceea ce săvîrșise și de locul unde-și săvîrșise fapta, ci ca să pună o distanță între el, cel care alerga, și celălalt el, cel care va deveni de îndată ce va înceta să mai alerge. Asta îl ținea în continuă mișcare, chiar cînd trupul începu să i se împotrivească, picioarele și plămînii unindu-i-se într-o mută răzvrătire, astfel încît porni să umble în zig-zag de-a curmezișul străzii, ca un ostaș cuprins de panică sub focul inamicului, pînă cînd, cu o ușoară zguduitură — căci viteza i se redusese cu totul — se izbi de un copac, pe care-l cuprinse în brațe (în mîna dreaptă ținea încă cheia de piulițe), cu un gest drăgăstos, și-și sprijini capul de trunchi, frecîndu-și obrazul de scoarța umedă și zgrunțuroasă.

Începu să tușească. Accesul de tuse îi zgudui trupul, dezlipindu-l de copac, încît fu gata să-și piardă echilibrul, dar se prinse din nou cu o mînă de trunchi. Frînt în două, încercă să vomite, dar stomacul lui era golit de orice conținut, astfel încît din gura căscată nu i se revărsă decît o flegmă pătată de ceață și salivă.

Cînd trecu de acest paroxism al crizei, își îndreptă spatele, gîfîind încă din greu, și se rezemă de trunchiul copacului, cu fața lipită de

coajă. Închise ochii. Sudoarea îi șiroia pe tot trupul și simțea usturimi în locurile unde pleura îi fusese zgîndărită de tuse. Scuipă fără vlagă. Un orgolios : „Am făcut-o !“ și un îngrozit : „Ce-am făcut ?“ îl străpungeau simultan, înfigîndu-și gheare gemene în trupul său, și pironindu-l de copac.

Îndărăt, în sfîrșit, în apartamentul gol, Harold își perie bine hainele pe care le purtase, se spălă și îmbrăcă alt costum. Își curăță și își schimbă pantofii. Spălă bine cheia de piulițe în apă caldă, o frecă cu glaspapir, și o puse la loc în cutia cu unelte. Toate acestea erau măsuri de precauție la care se gîndise și pe care și le notase în minte mai înainte, odată cu abținerea deliberată de la alcool. Acum nu simțea nici o dorință să bea, neavînd nevoie nici de stimulent, nici de tranchilizant și așteptînd — lipsit de satisfacția împlinirii, neeliberat de acea permanentă constrîngere interioară — urmările prevăzute, dar cu o nerăbdare superficială. Se simțea doar puțin obosit...

„Amintește-ți — ȚIE ți se cuvine numai ce-i mai bun în viață. TU meriți tot ce-i mai bun : TU meriți...“ Sunetul precedă imaginea și, cînd ecranul se lumină, apărură și personajele, un tînăr și o tînără, pîndindu-se ca două pisici lihnite, mișcîndu-se unul în jurul altuia într-o încăpere foarte neverosimil mobilată, și cu pereți de oglindă, s-ar fi zis.

„Dar cum de l-ai putut suporta pe el, iubito ?“

„Şi tu, scumpul meu, cum de-ai putut-o suporta pe ea ?“

„Dar tocmai pe el ?“

„Dar tocmai pe ea ?“

„Tîrfă !“

„Porcule !“

Imaginea se distorsionă pe ecran astfel încît capetele aflate în prim plan apăreau brahicefalice. Harold, nesimţind nici un chef să se mişte ca să regleze imaginea, continuă să urmărească piesa cu o concentrată neatenţie. Bărbatul părea atletic, cu muşchi bulbucaţi, femeia mică, turtită şi brună, cu ochi scînteietori (cam ca Stella în mărime supranaturală) ; era îmbrăcată, inexplicabil, în costum de baie.

Acum se apleca peste o valiză aşezată pe pat, aruncînd în ea la întîmplare rochii şi lenjerie mătăsoasă. Soţul înaintă spre ea cu braţul întins, aruncînd flăcări pe ochi. Prim plan al spatelui ei fremătînd nervos. Pleosc !

„Tu... tu... monstrule !“

Ea înşfăcă un providenţial baston de golf şi sări pe pat, legănînd delicat crosa în mînă. El apucă un scăunaş uşor, aflat la îndemînă.

„Să nu îndrăzneşti să mă atingi !“

„Atunci lasă jos băţul.“

„Lasă tu mai întîi scăunaşul !“

Schimbare de plan.

Ecranul explodă brusc într-un ciudat model de linii zigzagate, mişcătoare şi pîrîitoare, care camuflară cu totul imaginea şi înecară dialogul. Harold se căută în buzunare după ţigări,

fără să-şi desprindă ochii de la explozia de pe ecran.

Dar accidentul luă sfîrşit la fel de repede cum începuse, şi acum intrase în încăpere o altă pereche, ea la fel de frumoasă ca şi cealaltă tînără, iar el în chiloţi de baie. Pentru a-i putea cuprinde pe toţi patru, aparatul îmbrăţişa o perspectivă mai largă, şi Harold îşi dădu abia acum seama că scena se petrecea în salonul unui vapor ; această descoperire, care lămurea misterul costumelor de baie, îi dădu o firavă satisfacţie.

Dar ce căuta un baston de golf pe un vapor ?

„*În fond,* spuse primul bărbat, *n-am ştiut că s-a dus să înoate cu un satir !“*

„Îl faci pe soţul meu satir ?“

„Dacă-i pe aşa, eu n-am ştiut că Lorraine dansează cu un... corupător.“

„Simon nu-i un corupător !“

Harold lăsase scrumul ţigării să-i cadă pe covor ; acum se ridică şi strivi mucul într-o scrumieră de pe o măsuţă.

Era încă în picioare cînd auzi soneria uşii de la intrare. Aruncă o ultimă privire la ecranul televizorului — cele patru personaje luaseră atitudini noi — şi apoi, cu părere de rău, răsuci butonul. Îndreptîndu-se spre uşă, îşi limpezi gîtlejul, îşi pipăi buzunarele.

Îl descumpăni faptul că nu se ivi detectivul în haine maron, ci doi poliţişti în uniformă, impersonali şi anonimi, care-i spuseră să-şi îmbrace pardesiul şi să-i urmeze. Nu-i dădură nici un prilej să rostească vreun cuvînt de apărare.

— Ce înseamnă toate astea ? întrebă el superfluu. Şi dac-aş refuza să vă urmez ?

Îi spuseră că primiseră ordin să-l ridice şi Harold nu avu nici o îndoială că, oricîtă rezistenţă ar fi opus el, ordinul ar fi fost dus la îndeplinire.

Unul dintre poliţişti rămase lîngă el în hol, iar celălalt intră în apartament.

— Ce are de gînd să facă ? întrebă Harold, dar nu primi nici un răspuns.

După cîteva momente apăru şi celălalt poliţist, scuturînd din cap în semn negativ. Tovarăşul său atinse uşor braţul lui Harold, şi ieşiră cu toţii din apartament. Pe scări nu întîlniră pe nimeni, fapt pentru care Harold se simţi recunoscător, iar uşa doamnei Carlotti era încuiată.

Ceaţa se lichefiase în burniţă. Maşina poliţiei strălucea în lumina unui felinar. Unul dintre poliţişti deschise portiera din spate, îl invită politicos pe Harold să urce, apoi se aşeză lîngă el.

Omul de la volan demară cu calmă pricepere ; maşina avea o suspensie remarcabilă şi înainta foarte lin. Geamul de lîngă Harold era aburit astfel încît nu putea vedea drumul decît prin semicercul de parbriz, lins de ştergătorul de ploaie, din faţa locului gol de lîngă şofer. Cu simţurile amorţite, legănat de maşină, Harold simţi nostalgia piesei de la televizor pe care o lăsase în urmă. Era încă nedumerit de prezenţa crosei de golf. Şi acum nimeni nu-i va mai putea povesti cum s-a terminat piesa.

Şoferul făcea viraje rapide şi intra pe străduţe laterale care-i erau nefamiliare lui Harold, aşa încît numai cînd zări o mică reclamă luminoasă roz, CLUBUL DE BRIDGE KENLEY, pe poarta unei clădiri despărţite printr-o grădină de trotuarul bordat de copaci, înţelese unde îl duceau. Apatia lui începu să cedeze locul unei spaime nervoase şi cînd maşina începu să urce panta, pe lîngă parc, Harold îşi încordase toţi muşchii de parcă prin forţa lui fizică ar fi putut sili automobilul să nu se oprească.

Maşina opri lent în faţa casei. Acum se ghemuise, lipsit de vlagă, în colţul lui.

— Coboară !

Poliţistul îi ţinea portiera deschisă. Harold coborî, conformîndu-se cu sumbră supunere, asemenea omului care, speriat de zbor, părăseşte siguranţa autobuzului de transport al pasagerilor şi se pomeneşte drept sub aripa ameninţătoare a avionului.

Străluceau lumini în diverse ferestre cu draperiile netrase. Maşina lui Greensmith nu fusese mişcată de la poartă. Unul din poliţişti o porni în frunte, celălalt, cuminte, lîngă Harold.

În cele cîteva clipe cît stătu pe treptele de la intrare, încercă să-şi adune puterile. Aşteptîndu-se să apară un membru al familiei, o clipă nu-l recunoscu pe detectivul în haine maron, care-i făcu semn să intre, fără să spună un cuvînt.

Apoi se trezi în holul pătrat, cu parchet pe jos ; toate uşile care dădeau spre hol erau închise ; în spatele lui, detectivul discuta ceva cu

polițiștii în uniformă, dar Harold nu putu desluși nimic. Era o discrepanță între prezența lui aci și poziția pe care o ocupa în spațiul etern. Parchetul, covoarele, zidurile, ușile, tavanul alcătuiau un peisaj al dezolării.

— Vino !

Detectivul trecu pe lîngă el fără să-l privească. Deschise larg ușa salonului și Harold îl urmă înăuntru.

Oameni ! Oameni ciudați ! Un bărbat, cu capul înfășurat într-un turban alb, lovi aerul cu brațele, încercînd să se ridice din poziția de plutire de pe o sofa.

— Domnule Greensmith, puteți identifica acest om cu individul care v-a atacat în seara asta în grădina dumneavoastră ?

În albeața imaculată a bandajului se deschise o gaură neagră.

— Eu... Eu n-am reușit să-l văd. Era întuneric. Era ceață. Cred că el era. El trebuie să fi fost.

— Îl puteți identifica pozitiv ?

— El trebuie să fi fost. Dar n-am putut să-i văd fața. Numai mîna. Ceața... Capul cu turban lunecă la loc pe maldărul de perne și păru, copilărește, că ar dori să-și îngroape fața în ele.

Harold încercă să rîdă — scoase un sunet penibil, gîlgîit. Apoi privi în jur, cerîndu-și parcă scuze. O văzu pe soție, așezată pe un scaun cu speteaza dreaptă, la căpătîiul rănitului ; fiul se rezema de polița căminului, într-o atitudine de stîngace rigiditate ; fata ședea într-un colț mai îndepărtat, ferită vederii ; polițistul detectiv, privindu-l în față, îi vorbi pe același ton repezit și concret, cu care se adresase rănitului. Cuvintele lui îl luară aproape prin surprindere.

— Recunoști că l-ai atacat pe domnul Greensmith ?

Harold scutură din cap.

— Recunoști sau nu ?

— Nu, nu recunosc nimic.

Își ținea privirea ațintită asupra lui Greensmith ; acesta stătea cu ochii închiși și capul rezemat de perne, dar acum își deschise pleoapele și-i aruncă o ocheadă.

— Recunoști că l-ai amenințat.

Aceasta nu mai era o întrebare ci o afirmație.

— Nu recunosc nimic. Harold vorbea fără să protesteze.

— L-ai amenințat nu numai o dată ci în repetate rînduri.

Greensmith nu putea susține privirea lui Harold ; își coborî iar pleoapele, pentru un răgaz mai îndelungat, și cînd deschise din nou ochii, îi îndreptă spre polițist.

— Ai făcut amenințări de față cu martori. Și ai comis și o violare de domiciliu, cu distrugere de bunuri și...

— Fără îndoială că el a fost ! strigă soția.

Harold văzu orbitele lui Greensmith rotindu-se și o expresie vecină cu alarma încolțindu-i în priviri la auzul intervenției stridente a soției sale.

— Știți bine că el a fost, continuă doamna Greensmith. Bineînțeles că el e vinovatul, o știm cu toții, continuă ea cu glas din ce în ce mai strident. Nebunule... nebun ce ești ! Ai fi putut să-l omori !

În silă, Harold își desprinse ochii de la omul culcat, pentru a întîmpina provocarea doamnei. O privi, așa cum arăta, cu obrajii aprinși și maxilarul de jos atîrnîndu-i — întocmai cum s-ar fi manifestat (își spuse Harold) dacă ar fi enervat-o o vînzătoare nepricepută dintr-un magazin, sau o chelneriță obraznică.

— De astă dată ai mers prea departe, mult prea departe ! De astă dată ai să... ai să fii pedepsit. Ai să fii închis, ai să...

Aproape că nici nu-i auzea cuvintele ; îl izbise contrastul dintre izbucnirea ei și lipsa de emoție pe care o vădea — între acestea două exista o discordanță fundamentală. Oare o ocăra pe vînzătoarea din magazin numai pentru că așa-i cerea rangul și poziția socială ? Aproape că se simțea stînjenit pentru ea. Fiica se foi în colțul ei, de parcă simțea nevoia să-și stăvilească mama, dar i-o luă înainte fiul.

— Într-adevăr, știți foarte bine că el e vinovatul. Și de astă dată n-o să-i mai meargă. Și-așa am fost inadmisibil de îngăduitori cu el.

Desprinzîndu-se de cămin cu o mișcare fandată, se așeză în fața mamei lui, foarte aproape de Harold.

— În întuneric, în ceață, cu un ciocan sau așa ceva ! Tîrîndu-te ! Da, ai fi putut să-l ucizi ! Un strop de salivă ateriză pe obrazul lui Harold ; îl lăsă acolo. De fapt, ai încercat să-l ucizi. Asasin împuțit ce ești !

Împroșcîndu-și furia umedă, și privindu-l cu obrajii în flăcări, băiatul semăna cu maică-sa, și Harold rămase neatins în fața atacului tînărului, așa cum rămăsese și la atacul mamei, dar recunoscu totuși o mare diferență : furia băiatului izbucnea dintr-un sentiment autentic și neforțat.

— Și acum nu ești nici măcar atît de bărbat încît să recunoști. Să lupți deschis. Știi doar să pîndești în umbră, ca un laș...

Să fi fost oare impulsionat de teamă, de simțul de onoare al familiei, sau era într-adevăr îndurerat de suferința și de umilința prin care trecuse tatăl lui ? Harold se uită, peste umărul băiatului, la omul întins pe sofa. Doar o mică porțiune din față îi rămăsese neacoperită de bandaj, dar nu era greu să-ți dai seama de asemănările de osatură și proporții dintre tată și fiu. Poate că un fiu moștenește, inevitabil, o fracțiune din spiritul tatălui. Și asta pentru părinte înseamnă un fel de autoproiectare, un proces de reînnoire.

Harold se simți brusc covîrșit de aceeași singurătate, opusul reînnoirii, pe care o încercase și în timp ce aștepta în hol.

— Ce mai pierdem timpul ? Știm cu toții că el e vinovatul. Cui folosește toată farsa asta ?... Băiatul răcnea acum la polițist.

Dar nici el nu era absolut singur, își spuse Harold ; și el avea un apărător. Lealitatea rece, laconică a lui Miller va egala, ba chiar va în-

trece devotamentul filial al băiatului lui Greensmith. Se întoarse către polițist...

— Ce vor să însemne toate astea ?...

— Va trebui să-l închideți ! E un pericol public. Aveți destule dovezi.

Băiatul se retrase, parcă bucuros că se ivise un prilej să-și încheie alocuțiunea.

— Ce urmăriți ? adăugă Harold.

Polițistul părea vag tulburat de situația iscată, dar cînd, ignorînd intervenția lui Harold, se întoarse spre omul întins pe canapea, vocea lui își păstră întreaga obiectivitate pozitivă.

— Domnule Greensmith, în legătură cu telefonul pe care l-ați primit, puteți identifica vocea de la telefon cu vocea acestui om ?

— Nu, v-am spus doar, eu...

— E posibil să fi fost el la telefon ?

— Nu știu. Sigur că e posibil... Așa cred. Greensmith părea acum speriat ; își învîrti capul pe perne, fața i se încordă. El trebuie să fi fost.

— Dar nu puteți identifica vocea cu certitudine ? îl presă polițistul.

Urmărind formalitățile rutiniere ale muncii lui, polițistul părea să ia apărarea lui Harold.

— Mai înainte ne-ați descris-o, domnule, ca fiind o voce de om tînăr, așa vi s-a părut.

— El... și-a prefăcut vocea. Greensmith se zvîrcolea și se adăpostea acum între perne ca un om supus unei provocări insuportabile. Sau poate că a pus pe altcineva să-mi telefoneze. Asta ar...

— Da, domnule, și eu m-am gîndit la asta. Polițistul avu un moment de șovăială. Spune-ți-mi, domnul Makepiece era în măsură să cunoască suficient din... din activitatea dumneavoastră, pentru a putea inventa pretextul care v-a făcut să plecați de acasă ?

— Tată, atenție, îți desfaci bandajele !

Fata se ridicase atît de discret de la locul ei încît acum, fără ca nimeni s-o fi observat, era lîngă canapea și începuse să ajusteze coconul din capul lui taică-su, înainte ca acesta să fi putut răspunde.

— Trebuie să stai liniștit. Degetele ei se mișcau cu calmă dexteritate. Știi bine că doctorul te-a lăsat să rămîi acasă numai cu condiția ca să stai perfect liniștit. Și ca eu să am grijă de tine. Asta înseamnă că trebuie să faci tot ce-ți cer eu.

Adresîndu-se tatălui ei, le reproșa de fapt celorlalți lipsa de considerație față de rănit.

Stătea în picioare, dreaptă, și-i aruncă lui Harold o privire rapidă, impersonală, înainte de a se adresa tuturor celor de față :

— Toată această atmosferă de tensiune nu poate decît să-i facă rău. E absolut indispensabilă ? Era albă la față și își miji ochii. Nu văd de ce e necesar pentru niște oameni în toată firea să-și arunce reciproc cuvinte insultătoare. Ce sens are ? Cui ajută... toată această vorbărie care se desfășoară aici ? E un fel de demență să folosești cuvintele drept arme. De ce... — strigă ea mirată, de parcă atunci făcuse descoperirea — facem un joc din toate lucru-

rile astea, ca și cum ne-ar distra ? În orice caz... — de astă dată vorbi răspicat, expirînd aerul din plămîni — în orice caz, jocul a durat destul.

Se adresă direct polițistului :

— Pentru numele lui Dumnezeu, scoate-l de aici și lasă-ne puțină liniște.

Încheindu-și vorbirea, fata păru că nu știe ce să facă cu persoana ei și se întoarse, inutil, la bandajele lui taică-su.

Atmosfera din cameră vibra, dar Harold rămase insensibil. Ar fi vrut să-i urască, ar fi vrut să-i urască pe toți. Încercă să cheme asupră-i furtunile urii care să-l zvîrle îndărăt în apele răscolite, marcate de farurile și de geamandurile familiare ale amărăciunii și durerii. Dar degeaba ! era amorțit, cu motoarele stinse, plutind pe o mare de untdelemn, a cărei nemișcare insulta natura. „Ah, Steve ! Iată unde am fost tîrît, urmînd steaua ta !“ Dar cerul era acum o nemărginire de întuneric, pe care nu clipea nici un licăr de stea.

Fata se îndepărtă de sofa ; în schimb maică-sa se aplecă peste rănit, și-și căută de lucru cu pernele. Greensmith, răsucindu-și capul, o privi cu un ochi dement și sîngeros. Fiul stătea, spiritualicește, de veghe, iar lumina care-i aureola părul îi dădea o înfățișare pufoasă, ca de pui de găină.

— Eu am un alibi, spuse Harold. Ce acuzații ridicole îmi aduceți ! Nici n-am fost aici. Pot să dovedesc.

Se auzi rostind cuvintele acestea, cu suava lipsă de convingere a unui actor mulțumit de sine, jucînd într-o piesă mediocră. Se întoarse către polițist :

— Pot să-ți ofer amănunte. Mi-am petrecut toată seara în altă parte. Și pot să-ți dau numele omului care o să-ți confirme acest lucru.

Îi dădu numele.

Nu avusese intenția să vorbească atît de curînd. Nu avusese intenția să vorbească deloc în această casă. Își trădase planurile o dată în plus, nu izbutise să ducă la îndeplinire toate detaliile visului său, și în felul acesta să convertească mitul în realitate. Și astfel, triumful vicleniei lui se transformase într-o nouă înfrîngere, iar minciuna victorioasă se închircise într-o umilitoare ocolire a adevărului.

— Credeați că o să-mi murdăresc mîinile cu ăsta ? N-aș suporta nici să-l ating. Și acum, poate că o să-mi dați drumul să plec de aici. Casa asta mă dezgustă. Își ascultă, cu detașare, monologul prost. După cum v-am mai spus, m-am aflat la depărtare de mile de acest loc, și pot s-o dovedesc. Îl puteți întreba pe fiul meu.

Rostise într-adevăr aceste cuvinte ? Și dacă într-adevăr le-a rostit, le auziseră și ceilalți ?

— Îl puteți întreba, se corectă Harold cu o voce albă, pe omul împreună cu care mi-am petrecut seara, și al cărui nume vi l-am dat. Acum, poate că-mi îngăduiți să plec.

Ușa din spatele lui se deschise și cineva ieși din cameră ; apoi ușa se închise la loc. Se produse oarecare agitație în încăpere, numai Greensmith, zăcînd nevertebrat pe sofaua lui, rămase nemișcat. Glasurile se ridicară, se între-

tăiară în reproşuri confuze. Din afara camerei, un cîine începu să latre fără încetare.

Singur şi toropit în miezul tumultului de activitate, Harold avu presentimentul că tot restul vieţii sale va retrăi, cu variaţii de context, această scenă. Căută un punct de referinţă care să-i dea sens ; ţipă, în inima lui, după incantaţia fiului său mort. Dar spiritul lui Steve rămînea adormit. În cîmpul conştiinţei lui, pluti o clipă capul surîzător al unui tînăr... dar sub tunsoarea italienească, buzele lui murmurau : „Cealaltă, Viv, e mai focoasă. Aia-i în stare de orice !"

Harold trase adînc aer în piept şi strigă :

— Faceţi să înceteze odată lătratul cîinelui ăluia blestemat !

Se părea că nu-l auzise nimeni. Dar puţin mai tîrziu, nici el nu ştiu cum, întreaga zarvă încetă, şi numai Greensmith continuă să se foiască sub bandaje. La un moment dat, între Harold şi sofa nu se mai afla nimeni. Privirea l. i Greensmith luneca la întîmplare ; deodată căzu pe faţa lui Harold şi rămase aţintită, ochii părînd să se lărgească încet. Harold făcu un pas spre sofa. Era posibil ca toţi ceilalţi să-i fi lăsat singuri ?

Dar fata veni alături de Greensmith, chiar în clipa cînd acesta îşi desfăcu larg braţele, într-un gest care semăna aidoma cu o îmbrăţişare de bunvenit. Sau să fi fost o invitaţie la omor ? Şi Harold ştiu că se află la o palmă de loc şi la un interval de secunde de acţiunea care, în sfîrşit, l-ar fi eliberat din temniţa singurătăţii lui

şi i-ar fi dat putinţa să trăiască şi el în libertate.

Fata era în faţa lui, la căpătîiul tatălui, cînd Harold se apropie, dar Greensmith o ignoră şi implorarea din privirea lui se adresa numai lui Harold.

Timpul care se scurgea era incomensurabil. Harold o cercetă lent pe fată. De ea putea să scape cu o singură frază : „Iubitul tău negru... dacă-i spun de el... atunci n-o să te mai lase să-l îngrijeşti, să-l protejezi !"

Fata îi întoarse privirea cu un calm implacabil, iar Harold îşi înclină capul. Omul de pe sofa lăsă braţele să-i cadă (îmbrăţişarea rămînînd fără răspuns) şi Harold ştiu că acum nu avea s-o mai facă niciodată, că tortura lui nu va cunoaşte niciodată izbăvire, pentru că ura lui dura de prea multă vreme pentru a mai putea rodi — aşa cum ar fi putut să rodească, dacă de la bun început i-ar fi dat frîu liber ; de astă dată însă, simţea parcă nevoia ca această ură să persiste, monoton, pe vecie, el însuşi refuzîndu-şi eliberarea.

Acum nu mai erau doar ei trei ; camera se umpluse de prezenţe şi de glasuri care, în realitate, nu fuseseră nici un minut absente. Cu o mişcare demnă şi total absurdă, dîndu-şi seama că stătea încă pironit acolo unde fusese lăsat de la bun început, adică în centrul odăii, sofaua detaşîndu-se ca o nebuloasă îndepărtată, Harold se întoarse şi se îndepărtă.

După aceea, evenimentele îi apărură ca telescopate. El se afla în hol şi detectivul vorbea cu

el sau cu unul din cei doi poliţişti în uniformă, care-l aduseseră aici şi care acum stăteau lîngă el. Harold dădu automat din cap, deşi habar n-avea de ce-i spunea celălalt. Petele roşii de pe frunte păreau să-l usture pe detectiv, care şi le frecă cu dosul palmei.

Fata traversă holul şi se aplecă, apucînd de zgardă cîinele acum perfect liniştit.

Telefonul sună — doar o singură dată, ca şi cum cineva aşteptase cu mîna pe receptor.

Apoi, Harold se trezi în uşa de la intrare, pe care ieşiseră mai înainte cei doi poliţişti în uniformă. Aruncînd o privire îndărăt, spre casă, Harold avu impresia că e urmărit, în tăcere, din fiecare dintre uşile ce răspundeau în hol, de parcă toate aceste uşi ar fi fost găuri de trecere într-o tenebroasă lume subterană, din care el se smulsese, după o ruşinoasă călătorie a spiritului, şi ai cărei gardieni ieşiseră acum la suprafaţă, pentru a fi martori la expulzarea lui.

Cînd se întoarse ca să plece, urmăritorii muţi se întoarseră şi ei, retrăgîndu-se în lumea lor de întuneric, aşa cum şi el se retrăgea într-a sa.

16

MAŞINA POLIŢIEI îl conduse acasă.

— Asta-i ! Coboară !

Au fost cele dintîi vorbe pe care le rosti poliţistul de cînd se urcase în maşină.

— Adică sînt...

— Ai auzit ce-a spus domnul sergent. Te va vizita în curînd.

Harold îşi deschise singur portiera maşinii. Cu toate că văzduhul se limpezise, ghemuri de ceaţă zăboveau încă pe unele suprafeţe, dîndu-le o înfăţişare întunecată şi soioasă. N-avea idee cît e ceasul, dar noaptea îi păruse atît de lungă, încît fu surprins să vadă una sau două ferestre încă luminate.

— Domnule Makepiece ! poliţistul de pe bancheta din spate se apleca pe geamul portierei şi-i vorbea cu voce scăzută. Ai să-l aştepţi pe domnul sergent, nu-i aşa ? Apoi adăugă, cu o importanţă plină de tîlc : Noi ne învîrtim pe aici !

Harold păşi cu grijă pe lîngă o ladă de gunoi care fusese lăsată în mijlocul aleii. Portiera maşinii poliţiei se închise cu un zgomot uşor. De undeva, de pe stradă, răsunau glasuri puternice de oameni probabil beţi.

Uşa de jos era încuiată şi, o clipă, Harold gîndi că-şi uitase cheile ; apoi îşi aminti că-şi schimbase costumul şi că le pusese în alt buzunar decît cel obişnuit. Cu gîndul la evenimentele ce aveau să urmeze, lăsă uşa de jos crăpată. Aprinse lampa anemică de pe scări, dar probabil că urcase extrem de încet, fiind foarte ostenit sau foarte greoi, pentru că lumina se stinse cînd ajunse pe palierul etajului de sub el. Pe sub uşa doamnei Carlotti se filtra o dîră de lumină gălbuie, şi Harold avu impresia vie a prezenţei ei înăuntru, sprijinită de uşă, ţinîndu-şi respiraţia şi trăgînd cu urechea, aţîţată,

fără să înțeleagă nimic. Se tîrî pe lîngă ea, ținîndu-și și el respirația, și deschise ușa apartamentului său pe întuneric.

În casă era cam rece și plutea un miros de stătut. Își anină pardesiul în cuier și apoi se îndreptă spre sobă, constatînd ușurat că focul încă nu se stinsese ; îl înteți. În bucătărie își turnă un pahar cu lapte, pe care îl duse în sufragerie.

Ecranul televizorului îl privea mort și înghețat și, observîndu-l, Harold își consultă ceasul. Era aproape unu. Avea senzația că evenimentele acelei seri nu se întîmplaseră cu adevărat ; părea atît de incredibil că se găsea acum aici, neschimbat, în această cameră neschimbată, nici primitoare, nici ostilă.

Laptele îl învioră ; prospețimea lui părea să i se comunice prin vine, răcorindu-i mintea. Cu un efort conștient, încercă să recapituleze în termeni simpli, factuali, întîmplările care avuseseră loc din momentul în care îl acostase pe Miller în fața biroului dar, deși acum se simțea în stare să le recunoască realitatea, amintirile i se înfățișau disparat și parțial, de parcă încerca să reconstituie o seară de excese alcoolice.

Nimic nu-i apărea așa cum fusese, așa cum ar fi trebuit să fie. Faptele nu se cristalizau. Și, mai cu seamă, nu izbutea să retrăiască emoțiile care-i însoțiseră acțiunile, așa încît, isprăvile lui, divorțate de logica sentimentelor, deveneau niște anomalii. Cînd, conștient de această discrepanță, încercă, deliberat, să injecteze doza potrivită de ser al simțirii în venele muribunde

ale acțiunilor sale, efectul se dovedi și mai pervers, așa cum de pildă, sub mîna lui grea, înarmată cu unealta metalică, fața care-l privise cu ochi înnebuniți de groază devenise cea a prostituatei din hotelul de la Bagdad.

Fir-ar al naibii să fie ! Nu mai avea țigări. Harold se clătină cuprins parcă de un acces de friguri. La capătul străzii exista un automat — dacă ar fi avut o monedă de jumătate de coroană. Își scormoni buzunarele, dibuind după greutatea, diametrul și marginea zimțată a monedei potrivite. Dar fusese somat să nu părăsească locuința. Monezile căzură la loc în buzunar cu un zornăit slab. Harold trase adînc aerul în piept de parcă ar fi conținut fumul otrăvii lente.

Nu-și putea da seama de unde provenea sîcîitorul sentiment de nerealizare, de incomplet, care-l năpădise : totul se petrecuse întocmai cum plănuise, și totuși, dacă ar fi fost să te iei după absența senzației de împlinire sau de triumf, ai fi zis că toate se petrecuseră doar în vis. Își privi pumnii încleștați, implorîndu-i să-și mărturisească complicitatea, dar, din răutate, pumnii refuzară s-o afirme. Harold se cutremură, încercînd să-și strunească o spaimă sufocantă : dacă, mergînd atît de departe cît mersese, tot nu izbutise să se apropie de o împlinire în care să-și consume ura, însemna atunci că se învîrtea la infinit pe o ușă turnantă a cărei rotire îi nega orice efort de înaintare, astfel încît era osîndit pentru eternitate să ocupe aceeași poziție precisă în același peisaj al dezolării.

Şi pentru că o asemenea idee era de neîndurat, căută un strop de consolare evocînd imaginea acelui loc care în trecut îl legănase cu seninătatea lui, cu substanţialitatea şi îngăduinţa lui şi, deşi îl muncea bănuiala că zidurile cenuşii cu cingătoarea lor de ulmi ocrotitori nu mai ofereau acum decît iluzia sanctităţii, se strădui totuşi să acţioneze ca şi cum mai credea în ele.

Îşi consultă din nou ceasul şi se îndreptă spre telefon. Desigur că se culcaseră de mult, dar nu era chiar atît de tîrziu încît apelul lui să aibă o coloratură melodramatică.

Aşteptă un timp pînă i se făcu legătura ; apoi i se spuse : „Numărul pe care l-aţi cerut sună." Îşi imagină uimirea şi consternarea pe care zbîrnîitul telefonului, la această oră, le producea în casa cufundată în întuneric, adormită. Margaret, probabil se dăduse prima jos din pat ; din vestibul, luptîndu-se încă cu mînecile capotului, îi striga maică-si cîteva cuvinte ca s-o liniştească. Doamna Deakins asculta, ridicată în capul oaselor.

— Alo, şopti Margaret.

— Margaret !

Gîndea, probabil, că e beat. Vorbind cu îngrijită precizie, se scuză că o sunase la o oră atît de tîrzie.

— Ce doreşti, Harold ?

— Aş dori să vin la voi, la ţară. Chiar în timp ce vorbea, cuvintele sunau ireale, întîmplătoare — asemenea tîcăitului unui ceasornic venind dintre ruinele unei case prăbuşite. Aş dori să vin mîine, dacă e posibil. N-aş vrea s-o

deranjezi pe Maud la ora asta ca s-o întrebi — ştiu bine că e ridicol de tîrziu. Dar din cîte îţi dai tu seama, pot să vin ?

Răspunsul ei întîrzie.

— Margaret ?

— Ai de gînd să rămîi ?

— Să rămîn ? Nu ştiu, eu... Harold devenise distrat, trăgînd cu urechea la un zgomot din afara casei.

— Mă rog, mama va trebui să mai pregătească un pat. Glasul lui Margaret avea o răceală neutră. Asta în cazul cînd ai de gînd să rămîi peste noapte.

— Da, zise Harold, da, roag-o să fie atît de bună. Îmi pare rău că o anunţ cu atît de puţin timp înainte. Ştii, Margaret, continuă el cu încetineală, ştii, a existat ceva ce-a trebuit să fie pus la punct, aici. Acum am pus totul la punct.

Harold făcu o pauză, dar ea nu manifestă nici o curiozitate.

— Era ceva important.

— Şi la ce oră vii ? întrebă Margaret.

— O ! La asta nu se gîndise. O să încerc să prind trenul de ora zece.

— Foarte bine. Am s-o anunţ pe mama.

— Cum te simţi ? Cum vă simţiţi amîndouă, sînteţi...

— O să ne vezi mîine.

— Eşti bine ?

— Mîine, spuse Margaret cu accent final. E frig aici în vestibul.

— Da, desigur. Îmi pare rău că te-am sculat din pat. Dorești să aduc ceva, e ceva de care ai nevoie ?

Țăcănitul de la celălalt capăt al firului precedă ultimele lui cuvinte. Harold lăsă încet receptorul în furcă. Distrat, își pipăi buzunarele, în căutarea țigărilor.

„Era Harold !" i se păru că o aude pe Margaret strigînd în timp ce trecea prin fața ușii mamei ei. „Sosește mîine!" Margaret n-ar fi dat amănunte în plus, și nu s-ar fi oprit în drum spre camera ei, a cărei ușă scîrții (își aminti de balamaua neunsă), cînd o închise în urmă-i.

Ioc țigări ! De astă dată acceptă ghinionul fără să mai protesteze. Stătea în picioare în dormitor, unde oboseala îi mînase pașii. Patul era răvășit, așa cum îl lăsase dimineața. O scrumieră plină vîrf se găsea pe noptieră, alături de o batistă murdară. Oglinda măsuței de toaletă era tulbure din cauza prafului. Împinse enervat, cu piciorul, o pereche de pantofi trîntiți în mijlocul încăperii.

Căscînd, cochetă cu ideea de a se vîrî în pat — în ciuda polițistului. Și ce s-ar întîmpla dacă ar zăvorî ușa și pur și simplu s-ar face că nu aude zarva pe care ar stîrni-o el ? Dar se răzgîndi la ideea pînditoarei doamne Carlotti — care devenise o martoră a lui, cu întreaga-i luciditate a nebuniei.

Cu nepăsare, pufnind, Harold ridică păturile căzute pe jos și aranjă patul într-un simulacru de ordine. Apoi se așeză pe el și se strîmbă inhalînd mirosul acru-ințepător pe care-l degaja

scrumiera. Și pe fotografie se așternuse o pînză de praf și de scame. Cînd o luă în mînă, degetele lui mari lăsară amprente ovoidale pe sticlă. Suflă praful, apoi șterse fotografia de cearșaful soios.

Ceva umed lăsase o pată pe sticlă, ca o cicatrice pe fruntea înaltă, purtătoare de speranțe, a copilului. Luminițele din ochi păreau să licărească și, cînd fotografia se mișcă în mîinile nesigure ale lui Harold, gura păru să se schimonosească cu răutate.

Apoi fotografia muri din nou, prefăcîndu-se iar în hîrtie și sticlă, care reflecta fața lui Harold, umflată și posacă, de două ori mai mare decît fața copilului.

Harold făcu un efort voit pentru a evoca prezența lui Steve și a recrea în inima lui mîndria unei paternități vii, dar nici copilul surîzător din fotografie, nici urmașul său adolescent nu se materializară, și inima lui Harold rămase pustie. Puse la loc fotografia pe noptieră și rămase așezat pe pat, cu coatele rezemate pe genunchi, bălăbănindu-și capul.

Gîndurile și frînturile de amintiri o luaseră razna ba îndărăt, ba înainte, fără să le poată stăpîni : era din nou singur, în țara pustietății. Și pe nesimțite, o prezență nechemată păru să se statornicească în conștiința lui : la început gîndi că e Steve, sub o înfățișare nefamiliară, și se temu să-și concentreze atenția ca nu cumva — ca într-un vis, da, ca într-un vis — să se volatilizeze în momentul unei scrutări prea precise. Era aproape buimac de oboseală ;

lăsă pleoapele să-i cadă, și cînd le înălță, continuă să vadă întuneric în fața ochilor.

Brusc, figura confuză din mintea lui se contură în prim plan, cu precizie. Harold se simți inundat de valul cald, familiar, intim, al iubirii paterne ; dar tînărul care se desprinsese tăcut din neant pentru a luneca zîmbitor în brațele lui nu era Steve sau, cel puțin, la stadiul de recunoaștere la care se afla Harold, Steve apărea metamorfozat : ținuta, trăsăturile agere, delicat ironice, încununate de creasta de păr mat, îi aparțineau lui Peter Miller.

Harold lăsă să-i scape un geamăt. Spre propria lui surpriză, îl copleșiră furia și o amară deziluzie. Clipi cu repeziciune, spre a-l alunga pe impostor. Acest lucru îi izbuti, dar nu se mai ivi nimeni ca să umple spațiul rămas gol.

Întrucît nu avea nimic altceva de făcut decît să aștepte, Harold își reluă peregrinarea fără noimă din cameră în cameră, de la obiect la obiect.

Cînd auzi bătaia în ușă, se afla la bucătărie, unde arunca la gunoi o conservă pe care o lăsase să se strice. Bătaia în ușă era blîndă, neimperativă, și Harold acționă în conformitate, aruncînd mai întîi cutia de conserve pe care o ținea în mînă, ștergîndu-și apoi degetele, și străbătînd casa cu același pas molatic cu care se plimbase și pînă atunci prin odăi, fără impulsul ușurării sau al spaimei.

Deschise ușa nu prea larg, și polițistul apăru în segmentul de lumină, cu palierul întunecat în spatele lui. Fără să scoată o vorbă, Harold se

dădu un pas îndărăt ca să-i facă loc să treacă, și, cînd se întoarse ca să-l conducă, avu impresia că polițistul e însoțit de cineva care îl urmă cu pași discreți, de pantofi cu tălpi moi.

Peter Miller întîmpină privirea lui Harold cu o opacă lipsă de expresie. Intrară cu toții în camera de zi, Miller ezitînd o clipă cînd ajunse în dreptul polițistului, dar înaintînd, după aceea, cîțiva pași, astfel încît se găsea la oarecare distanță și de polițist și de Harold, care se postase drept în mijlocul camerei, sub lampa prăfuită ce-i umbrea trăsăturile, creînd contraste dramatice. Nimeni nu rostise încă vreun cuvînt.

Harold își pipăi buzunarele.

— N-aveți careva o țigară ? Mi s-a spus să stau aici să aștept. Așa că n-am putut ieși să-mi procur.

Nici unul din cei doi nu-i răspunse. Harold se simți brusc conștient de tăcere, de ora tîrzie, de nefamiliaritatea situației, astfel încît confruntarea aceasta îi apăru total artificială și neverosimilă, ultimul episod al unei piese ingenioase dar suprastilizate.

— Domnule Makepiece. Intervenția plată a polițistului era o interpretare firească a rolului său, voit superficială. Cînd am discutat ultima oară cu dumneata, ai afirmat că ai petrecut seara de azi, pînă la ora unsprezece, în compania acestui om. Susții afirmația ?

Cînd rostise cuvintele „acestui om“ făcuse un semn cu bărbia în direcția lui Miller, iar Harold îl urmărise cu privirea. Miller îi întîlni ochii fără să clintească ; pe buzele lui subțiri

mijise cel mai vag zîmbet, nici sfios, nici sfidător. Stătea cu obișnuita lui eleganță căutată.

Mai dur :

— Continui să susții acest lucru ?

Harold își întoarse privirea spre polițist.

— Da, susțin.

Polițistul dădu din cap, de parcă ar fi încuviințat o propunere dubioasă dar plauzibilă — mita oferită de o prostituată, sau folosirea bastoanelor de cauciuc.

— Atunci, domnule Miller, fii bun și repetă ceea ce mi-ai răspuns cînd ți-am cerut să-mi descrii mișcările dumitale din această seară.

— De la ce oră ? Miller înălță sprîncenele a mirare amuzată. Doriți să vă descriu întreaga seară ?

— Știi foarte bine despre ce te întreb.

— Da, spuse Miller (surîsul cu dinți negri al prostituatei, bastoanele de cauciuc înălțîndu-se). Desigur. Ca să încep cu începutul... trebuia să spun că am petrecut toată seara împreună, în caz că cineva m-ar fi întrebat...

Harold își aștepta rîndul la replică, alcătuindu-și o mimică pentru ochii spectatorilor din sală. Sub luminile rampei, fețele păreau să plutească.

— Asta voiai, nu-i așa ? i se adresă Miller.

— Și ? îl îndemnă polițistul.

— Și ? repetă Miller îngăduitor. A, a mai fost apelul telefonic. Mi-a cerut să telefonez unuia, să-i spun că tipa lui a avut un accident și-l cheamă de urgență.

— Numele acelei persoane ?

— Numele era Greensmith.

Polițistul cumpăni, în căutarea loviturii de grație.

— Și cine ți-a cerut să faci toate astea ? întrebă el în cele din urmă.

Miller își lăsă umerii în jos, și își întinse brațele în lături, cu palmele în afară, transferînd parcă pe spinarea altuia o povară mătăhăloasă, dar lipsită de greutate. Făcu semn către Harold.

— Cine ți-a cerut ? repetă sergentul.

De astă dată, Miller rosti numele lui Harold.

— Încă mai susții... începu sergentul adresîndu-se lui Harold.

Dar acesta schițase un gest de încuviințare, făcînd o ușoară plecăciune rigidă, și o grimasă de autodepreciere.

Înaintînd un pas și venind în dreptul lui Harold, sergentul făcu cîteva mișcări grăbite care rupseră artificialitatea atmosferei : mașiniștii asudați intraseră în scenă, și actorii, gata să reintre în viețile lor particulare, se demachiau.

— Va trebui să mă urmezi. Ne așteaptă o mașină afară.

Harold îi aruncă lui Miller o privire iute, nici acuzatoare, nici iertătoare.

— Nu spune nimic, îl preveni polițistul. Vei vorbi mai tîrziu.

— Înțeleg. Totuși, ignorînd avertismentul detectivului, Harold, dînd din cap, vorbi : Era inevitabil să descoperi totul, bineînțeles. S-ar fi cuvenit, ar fi trebuit să știu. Dar lucrul ciudat este că...

Detectivul îi atinse braţul.

— Ar fi bine să-ţi iei cîteva lucruri cu dumneata.

— Da.

Harold dădu să pornească.

— Îmi pare rău, amice. Miller i se adresa pentru prima dată lui Harold. Dar ţi-am spus că eu nu marşez decît pînă la un anumit punct. Atît cît nu-mi pun pielea în joc.

Harold, trecînd pe lîngă el, îi primi spusele cu bunăvoinţă, dar în tăcere. Se întoarse din uşă :

— Era inevitabil să ajungem aici ! Nu-i aşa ? Inevitabil !

Nu părea să aştepte un răspuns ; avea un aer de intensă preocupare, de parcă se străduia să creeze un spaţiu nou în el pentru nişte rearanjări, pentru o reorganizare a identităţii sale.

Adunîndu-şi cele cîteva articole pe care i se indicase să le împacheteze, Harold nu-şi dădu seama că poliţistul îl urmărea din uşă. Era prea ocupat să-şi pună întrebări elementare, ca de pildă : „De ce am ales asta ?" „De ce am ajuns ce-am ajuns ?" şi „Ce s-o fi întîmplat cu fluturele ? Era specia Camberwell, acuma mi-am amintit !"

— Obiecte de toaletă, o perie de dinţi, sugeră detectivul văzîndu-l că se lasă pe tînjală.

Privind pentru ultima oară fotografia lui Steve, Harold îşi spuse că trădarea fusese inevitabilă, că ar fi fost împotriva firii ca băiatul în viaţă să sprijine alibiul pentru obsesia tatălui său.

Intră în baie. Îşi zări chipul în oglindă dar îl respinse cu dispreţ.

— Totu-i în regulă ? îl întrebă poliţistul. Ai închis gazul ?

Harold încuviinţă din cap.

— Atunci, haide !

— Ar trebui să dau un telefon, îşi aminti el. Pot ? Trebuia să plec mîine din oraş.

— Ai să poţi telefona mai tîrziu.

Ţinîndu-şi într-o mînă sacoşa de pînză, Harold încuie uşa cu grijă, răsucind de două ori cheia în broască. Miller se făcuse nevăzut. Harold îl precedă pe poliţist pe scări, trecu pe lîngă apartamentul în care — fără îndoială, fără îndoială — doamna Carlotti în sfîrşit îşi găsise somnul. Lumina de pe scări se stinse înainte de au ajuns la parter, şi Harold apăsă din nou pe un buton, din consideraţie pentru poliţist care, spre deosebire de el, nu era familiarizat cu scările.

Spaţiul din faţa casei era ocupat de maşinile locatarilor fără garaj, aşa încît automobilul negru al poliţiei, cu farurile din spate aprinse, staţiona ceva mai încolo de casă, la o aruncătură de piatră ca să spunem aşa.

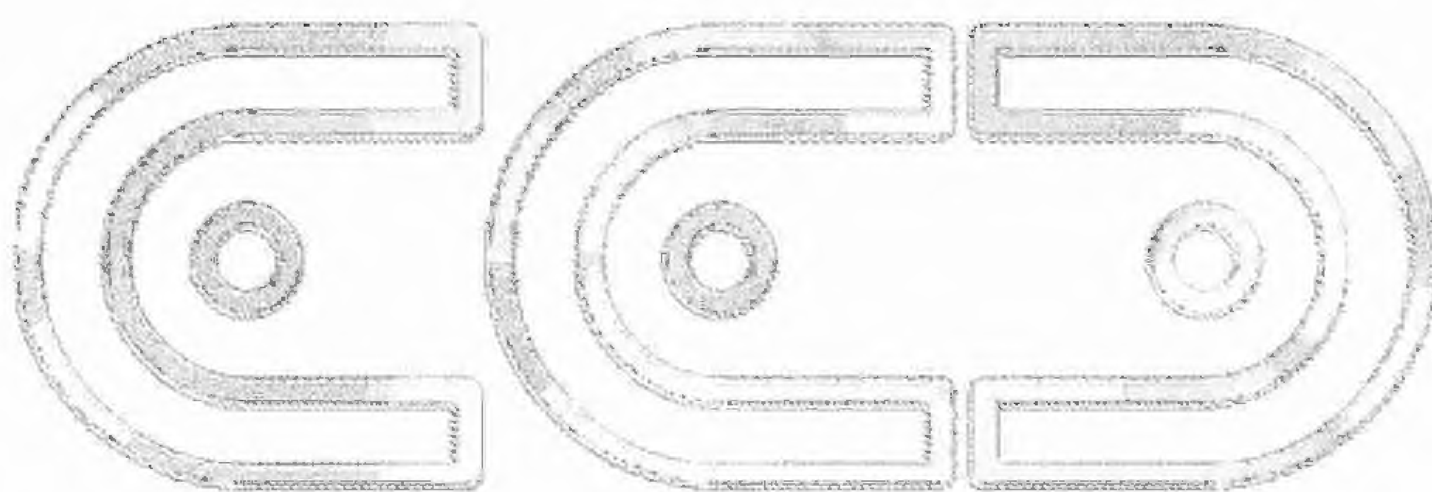
Lector : MARIANA BĂDAN
Tehnoredactor : ELENA BABY

Tiraj 93 130. Bun de tipar 06.09.1976. Coli tipar 12,25.

Comanda nr. 60 354
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".
București — Piața Scînteii 1
Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

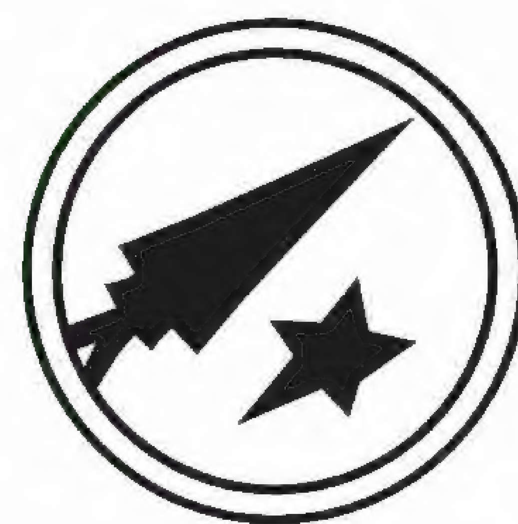
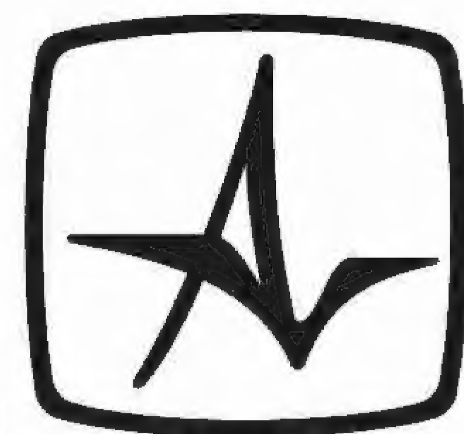

și

CAT Graur

Antwerpen

2024

